

Večernjakova biblioteka

Kolo II. Kriminalistički romani

knjiga 9.

Thomas Harris Kad jaganjci utihnu

Prevela s engleskog Mirjana Živković

Naslov izvornika: Thomas Harris The Silence of the Lambs copvright (c) 1988
YAZOO FABRICATIONS, INC.

copvright (c) 2004, Ingenium Verlag, Graz, Austria, za ovo izdanje

Produkcija: Ingenium Verlag, Graz, Austria Nakladnik: Večernji list d.d.

ISBN953-7161-34-X

Knjiga se prodaje jedino uz Večernji list.

Thomas Harris

Kad jaganjci utihnu

.

Večernji list

U znak sjećanja na mojeg oca.

Ako sam se u Efezu po ljudsku borio sa zvjeradi, što mi to koristi? Ako zbilja mrtvi ne uskrsavaju, jedimo i pijmo jer sutra mreimo! Prva poslanica Korinćanima, 115, 32

Trebam li pogledati glavu smrti u prstenu, Sto mi stoji na licu? lohn Donne, "Predanosti"

Bihevioristički odjel, odjel FBI koji se bavi serijskim ubojstvima smješten je u suterenu Akademije u Quanticu i do polovice je ukopan u zemlju. Clarice Starling je rumenog lica ušla unutra prethodno užurbanim korakom, prešavši udaljenost od Hoga-nove Aleje na poligonu. U kosu joj se uplelo nekoliko vlati trave, a na FBI-ovskoj vjetrovci, kakva se nosila u Akademiji, nazirale su se mrlje od trave koje prouzrokovane rješavanjem problema uhićenja, bacajući se na tlo da bi izbjegla pogodak.

U uredu za primanja nije bilo nikoga, pa si je dopustila da se na kratko pogleda u staklenim vratima. Znala je da može dobro izgledati i bez uljepšavanja. Šake su joj mirisale na barut, ali nije imala vremena da ih opere - u pozivu šefa odjela Crawforda pisalo je odmah.

Jacka Crawforda zatekla je samog u jednom od niza pretrpanih ureda. Stajao je za nečijim tuđim stolom i telefonirao tako tla joj se pružila prilika da ga prvi put u godinu dana malo bolje pogleda. Ono što je uočila uznemirilo ju je.

U normalnim okolnostima Crawford je izgledao kao sredovječni inženjer u dobroj formi koji se kroz koledž probijao igrajući bejzbol - prepredeni hvatač pokraj kojega loptica nije mogla proći. Sada je izgledao usukano, ovratnik košulje bio mu je prevelik, a ispod zakrvavljenih očiju primjećivali su se tamni podočnjaci. Svatko tko je imao pristup izvještajima znao je da u Bili eviorističkom odjelu vlada pakao. Starlingova se nadala da Crawford nije počeo piti. Ali to je ovdje bilo malo vjerojatno.

Crawford je završio telefonski razgovor jednim odsječnim "Ne." Zatim je ispod ruke izvukao njezin dosje i otvorio ga.

- Starling, Clarice, dobro jutro - pozdravi je on.

- Dobro jutro. - Osmjehnula se, ali samo pristojno.

- Sve je u redu. Nadam se da vas poziv nije uplašio.

- Nije. - Što baš nije u potpunosti odgovaralo istini, pomisli Starlingova.

- Vaši instruktori mi kažu da dobro napredujete, da ste među najboljima u klasi.

- Nadam se, premda ništa još nije službeno.

- Raspitujem se o vama s vremena na vrijeme.

To je Starlingovu iznenadilo; otpisala je Cravvforda jer je zaključila da je dvolični narednički kurvin sin kojem je jedino stalo vrbovati nove snage.

Upoznala je specijalnog agenta Cravvforda na sveučilištu Vir-giniji gdje je bio gost-predavač. Kvaliteta njegovih seminara iz kriminalistike bila je odlučujući faktor zbog kojeg je došla u Biro. Kad je primljena u Akademiju javila mu se kratkim pismom, na koje on nije odgovorio, a prošla tri mjeseca, koliko je provela u Quanticu na obuci, nije je čak ni primijetio.

Starlingova nije pripadala onim ljudima koji traže usluge ili se nameću za prijatelje, ali Crawfordovo ponašanje ju je zbunilo i rastužilo. Međutim, našavši se opet pred njim, sa žaljenjem je zaključila da joj se pored svega sviđa.

S njim očigledno nešto nije bilo u redu. Osim inteligencije Cravvford je imao i određenu neobičnu darovitost, znao je uklopiti boje i izabrati tkanine za odijela koja nisu izlazila izvan propisanih FBI-ovskih standarda za agente. I sada je bio uredan, ali nekako sumorno odjeven, kao da se linjao.

- Iskrsnuo je jedan posao i ja sam se sjetio vas - počne on. -Nije baš pravi posao, već prije zanimljiv zadatak. Sklonite Be-rrveve stvari s te stolice i sjedite. Ovdje piše da se želite odmah priključiti Biheviorističkom odjelu čim završite Akademiju.

- Tako je.

- Dobro ste upućeni u sudsku medicinu, ali imate malo policijske prakse. Tražimo najmanje šest godina.

- Otac mi je bio šerif, poznajem taj način života.

Cravvford se jedva primjetno osmjehne. - Ali zato ste dvostruki magistar psihologije i kriminalistike, i koliko ste ono ljetnih praznika proveli u sanatoriju za mentalno oboljele, dva?

-Dva.

- Važi li vam još dozvola savjetnice?

- Da, i važit će mi još dvije godine. Dobila sam je prije početka vašeg seminara na Virginijskom sveučilištu... prije nego što sam odlučila ovime se baviti.

- Zahvatilo vas je razdoblje nezapošljavanja. Starlingova potvrdi. - Premda sam imala sreće... na vrijeme

sam otkrila da će mi dobro doći znanje iz sudske medicine. Ono mi je omogućilo raditi u laboratoriju dok se nije pojavio natječaj za upis u Akademiju.

- Obavijestili ste me da dolazite ovamo, zar ne, i čini mi se da vam nisam odgovorio? - Znam da nisam. Trebao sam.

- Imali ste važnijih briga.

- Jeste li ste čuli za PRNK?

- Poznato mi je daje to skraćunica za Program razumijevanja nasilničkog kriminala. U Policijskom biltenu piše da radite na prikupljanju podataka, ali da još niste izvršni.

Cravvford potvrdi. - Sastavili smo upitnik. Uzeli smo u obzir sva serijska ubojstva koja su se dogodila u naše doba. - Pružio joj je podeblji svežanj papira u otrcanom povezu. - Sastoji se iz dijela za istraživača i dijela za preživjele žrtve, ako ih ima. Na pitanja s plavih listova odgovara ubojica, ako želi, a na ružičastima je niz pitanja koja ispitivač postavlja ubojici, pri čemu treba zabilježiti njegove odgovore, a isto tako i njegove reakcije. Ima tu puno piskaranja.

Piskaranja. Clarice Starling je znala voditi računa o sebi. Istog trenutka je namirisala ponudu za posao - vjerojatno za mukotrпно unošenje golih podataka u novi računalni sustav. Privlačila ju je pomisao da se na bilo koji način uvuče u Bihevioristički odjel, ali isto tako je dobro znala što se događa sa ženom kojoj jednom prilijepe titulu tajnice... nikada je se više neće moći osloboditi.

Vjerojatno će uskoro biti u mogućnosti birati, zato nije željela pogriješiti.

Cravvford je nešto čekao - vjerojatno joj je postavio neko pitanje. Starlingova se morala napregnuti kako bi ga se sjetila:

- Koje ste testove koristili pri ispitivanju pacijenata? Možda Minnesota multifazni inventar ličnosti? Rorschach?

- MMPI, ali ne i Rorschach - odgovori ona. - Radila sam test tematske apercepcije i dječji Bender-Gestalt.

- Jeste li ste plašljivi, Starlingova?

- Do sada nisam bila.

- Vidite, pokušali smo ispitati i pregledati svih trideset i troje poznatih serijskih ubojica koji su u pritvoru, kako bismo napravili program s podacima za kratku psihološku osobnu kartu neriješenih slučajeva. Većina je pristala... mislim da su se htjeli praviti važni, barem mnogi od njih. Njih dvadeset i

sedmero je pristalo na suradnju. Njih četvero, koji su čekali izvršenje smrtne kazne i na čije molbe za pomilovanje još nije odgovoreno, odbili su, što je i razumljivo. Ali nismo uspjeli doći do onoga do kojega nam je najviše stalo. Želim da ga sutra posjetite u sanatoriju.

- Clarice Starling osjeti kako joj srce počinje ubrzano kucati od uzbuđenja, ali istovremeno osjeti i određeni strah.

- O kome je riječ?

- O psihijatru., dr. Hannibalu Lecteru... - odgovori Cravvford.

Uvijek kad bi netko izgovorio to ime među ljudima, nastala bi kratkotrajna tišina.

Starlingova nije skrenula pogled s Crawforda, ali je i ona zani-jemjela. - Hannibal Canibal - izgovori ona.

- Tako je.

- Da, dobro... u redu, pristajem. Drago mi je što mi se pružila prilika za ovo, ali moram vas pitati... zašto baš ja?

- Uglavnom zato što ste slobodni - odgovori Cravvford. - Ne očekujem da će pristati na suradnju. Već je jednom odbio, ali preko posrednika... ravnatelja bolnice. Moram sve učiniti kako bih kasnije mogao reći da je jedan od naših kvalificiranih ispitivača bio kod njega i osobno ga pitao. Postoje razlozi koji se vas ne tiču. Više nema nikoga u ovom odjelu tko bi to mogao obaviti.

- Pretrpani ste poslom ... Buffalo Bili... i događaji iz Nevade - doda Starlingova.

- Tako je. Stara priča... nema dovoljno toplih leševa.

- Rekli ste sutra... žuri vam se. Ima li što novo u slučaju na kojem trenutno radite?

- Nažalost, nema.

- Ako me odbije, zanima li vas ipak psihološka procjena?

- Ne. Do koljena sam zaglibio u procjene nepristupačnog pacijenta dr. Lectera, koje su međusobno sve različite.

Crawford istrese dvije tablete vitamina C na dlan i ulije soda-vodu u posudu za hlađenje kako bi ih lakše progutao. - Sve je to smiješno, znate; Lecter je psihijatar i sam piše članke za časopise namijenjene psihijatrima...

nevjerojatne stvari... ali u njima nema ni riječi o njegovim vlastitim sitnim anomalijama. Jednom prilikom je pokazao zanimanje za neke oglede ravnatelja bolnice, Chiltona.. za vrijeme kojih je ovaj sjedio s narukvicom za mjerenje pritiska na penisu i promatrao slike automobilskih nesreća... a onda je Lecter prvi objavio što je saznao o Chiltonu i napravio od njega budalu. Odgovara na ozbiljna pisma studenata psihijatrije iz područja koja nemaju nikakve veze s njegovim slučajem i to je sve što radi. Ako ne pristane na razgovor s vama, želim samo jasan izvještaj. Kako on izgleda, njegova ćelija, što radi. Lokalni kolorit, da se tako izrazim. Pazite na predstavnike štampe koji ulaze i izlaze. Ne mislim na one prave, već na one iz trač rubrika. Ti više vole Lectera čak i od princa Andre-wa.

- Zar mu nije neki trećerazredni časopis ponudio pedeset tisuća dolara za neke recepte? Čini mi se da sam to negdje pročitala - primijeti Starlingova.

Crawford potvrdi. - Gotovo sam uvjeren da je National Tett-ter potkupio nekog unutar bolnice, pa postoji mogućnost da saznaju za vaš dolazak odmah nakon što dogovorim sastanak.

10

Crawford se nagne naprijed tako da mu je lice bilo na svega šesto centimetara od njezinog. Promatrala je njegove bifokalne naočale koje su mu zamagljivale podočnjake. Nedavno je ispirao grlo Listerinom.

- A sad, želim da dobro obratite pažnju na ovo, Starlingova. Slušate li me?

- Da, gospodine.

- Oprezno s Hannibalom Lecterom. Dr. Chilton, upravitelj bolnice za mentalno oboljele, će vam objasniti bolnička pravila. Ne odstupajte od njih. Ne smijete od njih odstupiti ni za dlaku. Ako Lecter uopće pristane na razgovor s vama, maksimalno će se truditi što više saznati o vama. To je ona vrsta znatiželje koja tjera zmiju da zavuče glavu u ptičje gnijezdo. Oboje znamo da ovakvi

razgovori ne mogu proći bez malih povlačenja i ponovnog nastupanja, ali o sebi mu ne smijete reći ni riječi. Ne ide vam u prilog da makar i najmanji podatak o vašem životu bude spremljen u njegovoj glavi. Poznato vam je što je učinio Willu Grahamu?

- Čitala sam o tome kad se dogodilo.

- Rasporio je Willa nožem za rezanje linoleuma kada se ovaj uhvatio ukoštac s njim. Pravo je čudo što Will nije umro. Sjećate li se Crvenog Zmaja? Lecter je nahuškao Frencisa Dolarhvida na VVilla i njegovu obitelj. Zahvaljujući Lecteru Willovo lice izgleda kao da gaje portretirao prokleti Picasso. U sanatoriju je rastrgao bolničarku. Obavite posao, ali ni u jednom trenutku nemojte zaboraviti koga imate pred sobom.

- A koga to? Znae li vi to?

- Znam da je čudovište. Osim toga nitko ne može ništa sigurno tvrditi. Možda ćete vi to otkriti; nisam vas uzeo tek tako, Starlingova. Dok sam bio u UVA-i, postavili ste mi nekoliko zanimljivih pitanja. Upravitelj će dobiti vaš izvještaj koji ćete vlastoručno potpisati - ako bude jasan, koncizan i smislen. O tome ja odlučujem. A dobit ću ga do nedjelje u devet sati prije podne. O.K. Nastavite po propisanom planu, Starlingova.

Crawford joj se osmjehne, ali pogled mu je ostao mrtav.

li

Dr. Frederick Chilton, pedeset godina star, upravitelj Balti-morske državne bolnice za psihički poremećene kriminalce, ima dugačak, široki radni stol na kojem nema teških ili oštarih predmeta. Pojedini članovi osoblja nazivaju ga "šanac". Ostali članovi osoblja ne znaju što riječ šanac znači. Dr. Chilton ostao je sjediti za stolom kad je Clarice Starling ušla u njegov ured.

- Ovamo je vraćalo mnogo detektiva, ali ne sjećam se daje ijedan bio toliko privlačan - dočeka je Chilton ne potrudivši se ustati.

Starlingovoj je odmah bilo jasno da mu je koža na ispruženoj ruci sjajna od gela kojim je mazao kosu i neprestano je zaglađivao. Pustila mu je ruku prije no što je on to učinio.

- Gospodica Sterling, zar ne?

- Starling, doktore, sa a. Hvala vam što ste me primili.

- Znači FBI se sada koristi i djevojkama kao i svim ostalim, ha, ha. - Zatim je došao duhanski osmijeh koji je koristio za razdvajanje rečenica.

- Biro je sve bolji i bolji, dr. Chiltone. U to nema sumnje.

- Ostajete li u Baltimoreu barem nekoliko dana? I ovdje se možete dobro provesti kao u Washingtonu ili New Yorku, ako poznajete grad.

Skrenula je pogled kako bi poštedjela sebe još jednog osmijeha, svjesna da je primijetio s koliko gnušanja je to učinila. -Uvjerena sam daje grad divan, ali u mojim uputama piše da trebam posjetiti dr. Lectera i već poslije podne moram podnijeti izvještaj.

- Mogu li onda, ako bude potrebe, kojom drugom prilikom vas pozvati na neki broj u VWashingtonu?

- Dakako. Hvala vam što se toga sjetili. Za ovaj projekt zadužen je specijalni agent Jack Crawford i preko njega uvijek možete stupiti sa mnom u vezu.

- Tako znači - primijeti Chilton. Lice mu se prelije crvenim mrljama u neskladu s nevjerojatnom crveno-smeđom bojom njegove kose. - Dajte mi, molim vas, vaše isprave. - Ostavio ju je da stoji dok je pažljivo pregledao njezinu osobnu iskaznicu.

12

Zatim joj ju je vratio i ustao: - Ovo vam neće oduzeti mnogo vremena. Dodite.

- Koliko sam shvatila, trebali biste me uputiti u bolnička pravila, dr. Chiltone - primijeti Starlingova.

- To mogu napraviti usput. - On obide oko stola i pogleda na sat. - Za pola sata imam zakazan ručak.

Prokletstvo, trebala gaje bolje pročitati, brže. Možda i nije potpuni mamlaz. Možda zna nešto korisno. Što bi joj falilo da se barem jednom glupavo isceri, premda nije bila baš vješta u tome. -Dr. Chiltone, imam zakazan sastanak s vama. Sami ste odredili vrijeme koje vam odgovara. Za vrijeme razgovora može nešto

iskrsnuti... može se ukazati potreba da neke njegove odgovore zajedno razmotrimo.

- Sumnjam, doista sumnjam da će se ukazati potreba za tako nešto. Oh, moram obaviti jedan telefonski razgovor prije no što krenemo. Stići ću vas u uredu za primanje.

- Voljela bih ovdje ostaviti kaput i kišobran.

- Vani - odgovori Chilton. - Predajte ih Alanu u uredu za primanje. On će ih odložiti

Alan je na sebi imao nešto nalik na bolnički ogrtač kakav su nosili svi ukućani. Brisao je pepeljare rubom košulje. Promuljao je jezikom po ustima dok je uzimao kaput Starlingove.

- Hvala - reče ona.

- U svako doba. Kako često serete? - upita Alan.

- Što rekoste?

- Izlazi li na gla-a-a-a-vačke?

- Sama ću stvari negdje objesiti.

- Ništa nije na putu... možete li se sagnuti i gledati ga kako izlazi, mijenja li boju u dodiru sa zrakom, radite li to? Ne čini li vam se kao da imate veliki smeđi rep? - Nije htio pustiti kaput.

- Dr. Chilton zahtijeva da odmah odete u njegov ured - reče Starlingova.

- Ne, ne zahtijevam - javi se dr. Chilton. - Stavi kaput u ormar, Alane, i

nemoj ga vaditi dok nas nema. Poslušaj. Imao sam službenicu s punim radnim vremenom, ali sam zbog rezanja proračuna ostao bez nje. Sad, djevojka koja vas je pustila unutra kuca tri sata dnevno, a onda mi ostaje Alan. Gdje su sve te službenice, gospođice Starling? - Stakla njegovih naočala prelomi-še zrak svjetlosti u njezinom pravcu. - Jeste li naoružani?

- Ne, nisam naoružana.

- Mogu li vidjeti što imate u torbi i aktovci?

- Vidjeli ste moje isprave.

- A u njima stoji da ste student. Dopustite, molim vas, da vam pregledam stvari.

13

Clarice Starling se trgne kad prva vrata od čvrstog čelika zalupe za njom i prvi kračun nađe na mjestu. Chilton je išao nekoliko koraka ispred nje po zelenom hodniku koji je mirisao na Li-zol i kojim je odzvanjala udaljena lupa vrata. Starlingova je bila ljuta na samu sebe što je dozvolila da joj Chilton pretražuje torbicu i aktovku, te je onako odveć bijesna da bi se mogla koncentrirati, otresito koračala. Sve je u redu. Osjetila je da se opet kontrolira, daje bijesna bujica nije ponijela.

- Lecter je prava napast - dobaci joj Chilton preko ramena. -Točno svakog dana izgubim barem deset minuta skidajući spajalice s publikacija koje prima.

Pokušali smo ukinuti ili barem smanjiti broj listova na koje se pretplatio, ali obavijestio je odvjetnika i sud je presudio u njegovu korist. Ranije je primao nevjerojatno veliki broj pisama. Ali srećom, to se sada smanjilo jer su ga u sjenu bacile druge kreature koje trenutno pune naslov-nice. Određeno vrijeme nam se činilo da se svaki student koji je spremao magisterij iz psihologije želio pozvati na Lectera. Medicinski časopisi mu i dalje objavljuju tekstove, ali samo zbog izopačene vrijednosti njegovog imena.

- U časopisu za kliničku psihijatriju objavio je dobar članak o zasljepljenosti kirurgijom - primijeti Starlingova.

- Doista tako mislite? Pokušali smo proučavati Lectera. Mislili smo: "Eto nam prilike da obavimo značajno istraživanje"... rijetko imamo priliku doći do nekog živog.

- Na koga to mislite?

- Pravog sociopata, jer očigledno je da je on upravo to. Ali do njega se ne može doći, previše je prepreden za standardne testove. A kako nas tek samo mrzi.

Smatra me svojim neprijateljem. Cravford je postupio vrlo pametno., ne mislite li... kad je vas poslao da ispitajte Lectera?

- Na što ciljate, dr. Chiltone?

- Šalje djevojku da ga "napali", mislim da to tako nazivate. Mislim da Lecter nije vidio ženu već nekoliko godina... možda je tek na trenutak vidio koju čistačicu. Uglavnom žene držimo dalje odatle. Njihovo prisustvo u pritvoru uvijek donosi nevolje.

Odjebi, Chiltone. - Diplomirala sam na Virginijskom sveučilištu i to s visokim ocjenama, doktore. A to nije škola u kojoj se uči šarmirati.

- Onda bi vam trebala biti poznata pravila: ne pružajte ruku kroz rešetke, ne dodirujte rešetke. Nemojte mu dati ništa osim mekog papira. Nikakva penkala, niti olovke. Povremeno dobiva pera s tupim vrhom. Papiri koje ćete mu proslijediti ne smiju biti spojeni spajalicama, kvačicama ili iglama. Stvari koje mu budete dodavali dat ćete kroz otvor za hranu. I one će vam biti vra-

14
ćene kroz isti taj otvor. Nema izuzetaka. Ne uzimajte ništa što vam pokuša gurnuti kroz prepreku. Razumijete li?

- Razumijem.

Prošli su kroz još dvojica vrata i za sobom ostavili prirodno osvjetljenje. Za njima je ostao i sektor u kojem su se stanari mogli miješati i sada su bili u sektoru u kojem nisu bili dozvoljeni prozori niti miješanje. Oko svjetiljki u hodniku bile su debele reše-ikc, tako da su ove bile nalik na svjetiljke u strojarnicama brodova. Dr. Chilton zastane ispod jedne od njih. Kada je zvuk njihovih koraka utihnuo, Starlingova začuje posljednje odjeke nečijeg hrapavog glasa uništenog od vikanja.

- Lectera nikada ne izvodimo iz ćelije bez ludačke košulje i brnjice- reče Chilton. - Pokazat ću vam zašto. Prve godine kad je stigao ovamo bio je primjer dobre suradnje. Stražarima je pažnja malo popustila... to je bilo za vrijeme prijašnje uprave, znate. Poslijepodne, 8. srpnja 1976. požalio se na bol u grudima, pa su ga odveli u dispanzer. Skinuta mu je ludačka košulja kako bi lakše napravili elektrokardiogram. Kad se bolničarka nagnula nad njim, učinio je ovo. - Liječnici su uspjeli spasiti jedno oko. Lecter je cijelo vrijeme bio ukopčan na monitore. Slomio joj je vilicu kako bi dospio do jezika. Puls mu ni u jednom trenutku nije prešao osamdeset pet, čak ni dok gaje gutao.

Starlingova nije znala što je bilo gore, fotografija ili pažnja s kojom su Chiltonove brze lakome oči vrebale promjene na njezinom licu. Podsjetio ju je na žedno pile koje kljuca suze s njezinog lica.

- Držim ga ovdje unutra - objavi Chilton i pritisne gumb pokraj teških dvostrukih vrata od zaštitnog stakla. Krupni bolničar ih propusti u blok s druge strane vrata.

Starlingova donese čvrstu odluku i zastane čim je ušla unutra. - Dr. Chiltone, rezultati tih testova su nam doista potrebni. Ako dr. Lecter osjeća da ste mu vi neprijatelj... ako vas mrzi, kao što ste upravo rekli... možda bismo imali više sreće, ako sama odem do njega. Što mislite?

Chiltonu zaigra mišić na licu. - Nemam ništa protiv. To ste mi mogli predložiti još u uredu. Mogao sam poslati dežurnog s vama i uštedjeti vrijeme.

- Mogla sam to napraviti da ste mi tamo dali potrebne upute.

- Mislim da se više nećemo vidjeti, gospođice Starling... Bar-ney, kada završi s Lecterom, pozvoni nekome daje izvede van.

Chilton se udaljio više je i ne pogledavši.

Ostala je sama s ogromnim, ravnodušnim bolničarom i bešu-mnim satom iza njega i ormarićem pojačanim žičanom mrežom u kome su se nalazile konzerve s plinom.

Mace, ludačke

15

košulje, brnjice i puška za uspavlivanje. Na vješalici je visio neki dugački cjevasti uređaj koji se završavao rašljama u obliku slova U i služio za prikucavanje nasilnika uza zid.

Bolničar ju je promatrao. - Dr. Chilton vam je rekao da ne dirate šipke? - Glas mu je bio i piskutav i promukao u isto vrijeme. Podsjetio ju je na Alda Raya.

- Da, rekao mi je.

- U redu. Nalazi se na kraju, posljednja ćelija s desne strane. Hodajte po sredini hodnika i ništa ne brinite. Možete mu ponijeti poštu, tako ćete ga

udobrovoljiti. - Bolničar se izgleda ovdje lijepo zabavljao. - Samo je spustite na poslužavnik i pustite da se otkotrlja unutra. Ako je poslužavnik unutra, možete ga izvući pomoću konopca ili vam ga on može vratiti. Ne može doprijeti do mjesta na kojem se poslužavnik vani zaustavlja. - Bolničar joj pruži dva časopisa, iz kojih su ispadale stranice, troje novine i nekoliko otvorenih pisama.

Hodnik je bio dug otprilike dvadeset i sedam metara i s obje strane protezale su se ćelije. Neke od njih bile su podstavljene i imale prozorčice za promatranje, dugačke i uske, nalik na proreze za nišanjenje, nalazili su se po sredini vrata. Ostale su izgledale kao i sve druge zatvorske ćelije, sa zidom od rešetaka koji je gledao na hodnik. Clarice Starling bila je svjesna prilika u ćelijama, ali se trudila ne gledati u njih. Prešla je već više od polovice hodnika kad jedan glas prosikće: - Mogu namirisati tvoju mačkicu. - Ničim nije pokazala da ga je čula, već je samo nastavila dalje.

U posljednjoj ćeliji svjetlo je bilo upaljeno. Prešla je na lijevu stranu hodnika dok se približavala kako bi što prije vidjela unutrašnjost, svjesna da ju je zvuk potpetica odavno najavio.

3.

Ćelija dr. Lectera bila je izdvojena, nasuprot nje bio je samo ormar, a bila je posebna i po mnogim drugim stvarima. Prednji zid činile su rešetke, a iza tih rešetaka, na udaljenosti većoj od dohvata ruke, bila je još jedna prepreka, debela najlonska mreža razapeta od poda do stropa i od jednog do drugog zida. Iza te mreže, Starlingova je vidjela stol pričvršćen za pod, pretrpan knjigama u mekom uvezu i novinama, kao i stolicu, koja je također bila pričvršćena.

Dr. Hannibal Lecter osobno, izvaljen na ležaju, pažljivo je iščitavao talijansko izdanje Voguea. Razbacane stranice držao je u desnoj ruci i jednu po jednu odlagao pokraj sebe lijevom. Dr. Lecter ima šest prstiju na lijevoj ruci. Clarice Starling se zaustavila na maloj udaljenosti od rešetaka, otprilike koliko bi iznosila dužina nekog manjeg predvorja.

- Dr. Lecteru. - Smatrala je da je to izgovorila upravo onako kako je trebalo. Podigao je pogled s novina.

Na tren joj se učinilo da njegov pogled zuji, ali to je samo čula kolanje vlastite krvi.

- Zovem se Clarice Starling. Mogu li razgovarati s vama? - U njezinom glasu i udaljenosti na kojoj je stajala osjećala se prešutna pristojnost.

Dr. Lecter se zamislio, spustivši prst na napućene usne. Ustao je kada mu se učinilo da to treba učiniti i krenuo lagano kroz svoj kavez, zaustavivši se nedaleko najlonske mreže ne obraćajući pažnju na nju, kao da je sam odabrao da se upravo tu zaustavi.

Primijetila je da je sitan, zalizane kose; u njegovim šakama i rukama nazrela je žilavost sličnu vlastitoj.

- Dobro jutro - pozdravi je on, kao da joj je upravo otvorio vrata. U njegovom civiliziranom glasu osjetio se slabašni metalni prizvuk, vjerojatno zato što se slabo njime koristio.

Oči dr. Lectera su smeđe i odbijaju svjetlost u crvenim točkicama. Povremeno se čini da točkice svjetlosti lete poput iskrica prema njegovom središtu. Jednim pogledom obuhvatio je cijelu Starlingovu.

16

17

r

Pažljivo odmjerivši udaljenost prišla je još malo bliže rešetkama. Dlake na rukama joj se nakostriješiše i priljubiše za rukave.

- Doktore, muči nas jedan veliki problem u psihološkom profiliranju. Htjela sam vas zamoliti za pomoć.

- To "mi" odnosi se na Bihevioristički odjel u Quanticu. Pripadate timu Jacka Cravforda, pretpostavljam.

- Da, tako je.

- Mogu li vidjeti vaše isprave?

Ovo nije očekivala. - Pokazala sam ih u.....uredu.

- Hoćete reći da ste ih pokazali Fredericku Chiltonu, doktoru filozofije?

-Da.

- Je li on vama pokazao svoje?

- Nije.

- Uvjeravam vas da akademici nemaju baš neke osobite kvalifikacije. Jeste li upoznali Alana? Zar nije sladak? S kojim ste od njih dvojice vodili ugodniji razgovor?

- Kada se sve uzme u obzir, rekla bih s Alanom.

- Mogli biste biti i reporter koji je potplatio Chiltona da ga pusti unutra. Mislím da imam pravo vidjeti vaše isprave.

- U redu. - Ona podigne svoju osobnu iskaznicu.

- Ne vidim ništa odavde, pošaljite mi je ovamo, molim vas.

- Ne mogu.

- Zato što je od čvrstog materijala? -Da.

- Pitajte Barneva.

Bolničar pride i zamisli se. - Dr. Lecter, poslat ću vam je. Ali, ako ne vratíte kada to od vas zatražim... ako budemo morali gnjaviti ostale, a vas vezati kako bismo je se dočepali... ozbiljno ćete me naljutiti. A ako me naljutíte, ostat ćete vezani dok mi se ne popravi raspoloženje. Hranit će vas na cjevčicu, pelene će vam mijenjati dvaput dnevno... i tako to. I tjedan dana vam neću isporučivati poštu. Jeste li razumjeli?

- Svakako, Barnev.

Osobna karta se otkotrlja na poslužavniku kroza zid i dr. Lecter je prinese svjetlu.

- Student? Piše da ste "pitomac". Jack Crawford je poslao studenta da me intervjuira? - Počeo je lupkati osobnom iskaznicom po svojim sitnim zubima i udisati njezin miris.

- Dr. Lecteru - opomenu ga Barnev.

- Da, odmah. - Vratio je osobnu iskaznicu na poslužavnik-nosač i Barnev ju je izvukao van.

- Da, još nisam prošla obuku u Akademiji - počne Starlingo-va - ali ovdje nije riječ o FBI-ju .... već o psihologiji. Možete li sami zaključiti jesam li sam kvalificirana za ono o čemu razgovaramo?

- Hm - odgovori dr. Lecter. - Baš ste... domišljati. Barnev, što misliš, bi li policajki Starling mogao ponuditi stolicu?

- Dr. Chilton mi nije spominjao stolicu.

- A što ti nalaže tvoje lijepo ponašanje, Barnev?

- Biste li željeli stolicu? - upita je Barnev. - Mogli bismo vam je donijeti, ali on nikad - to jest, obično nitko ne ostane toliko dugo da mu zatreba stolica.

- Da, voljela bih dobiti stolicu, hvala - odgovori Starlingova. Barnev donese stolicu na rasklapanje iz zaključanog ormara na suprotnoj strani hodnika i ostavi ih nasamo.

- A sada - počne Lecter, smjestivši se na rub stola licem okrenut prema njoj - što vam je Miggs rekao?

-Tko?

- Umnoženi Miggs, iz one tamo ćelije. Prosiktao je nešto dok ste prolazili. Što je rekao?

- Rekao je: "Osjećam miris tvoje mačkice."

- Tako, znači. Ja, međutim, ne osjećam. Koristite Evvanovu kremu za tijelo i ponekad L'Air du Temps, ali danas se niste namirisali. Danas to namjerno niste učinili. Kako se osjećate zbog onoga što vam je Miggs rekao?

- Neprijateljski je raspoložen, iz razloga koji mi nisu poznati. To nije dobro. Neprijateljski je raspoložen prema ljudima, ljudi su neprijateljski raspoloženi prema njemu. Začarani krug.

- Osjećate li neprijateljstvo prema njemu?

- Žao mi je što je uznemiren. Zapravo, on za mene predstavlja samo buku. Kako ste znali koji parfem upotrebljavam?

- Osjetio sam miris iz vaše torbice kad ste vadili osobnu iskaznicu. Imate divnu torbicu.
- Hvala.
- To vam je najbolja torbica, zar ne?
- Da. - To je bilo točno. Uštedjela je dovoljno novca da kupi klasičnu torbicu za svaki dan i ona je predstavljala najbolju stvar u njezinoj garderobi.
- Mnogo je bolja od cipela.
- Možda će jednog dana i one stići.
- Ne sumnjam da hoće.
- Jeste li vi nacrtali crteže na zidovima, doktore?
- Što ste mislili, da sam pozvao dekoratera?
- Onaj tamo iznad umivaonika predstavlja jedan europski grad?
- Firencu. To su Palazzo Vecchio i Duomo, viđeni iz Belvederea.

18

19

- Radili ste po sjećanju sve te pojedinosti?
- Sjećanje mi, policajko Starling, zamjenjuje pogled.
- Ona tamo predstavlja razapinjanje na križ? Srednji križ je prazan.
- To je Golgota poslije skidanja s križa. Ugljen i svjetlucavi flomaster na masnom papiru. To je ono što je lopov kojemu je obećan raj ustvari dobio kada su sklonili uskršnje janje.
- A što to?
- Slomljene noge, dakako, isto kao i njegov drug koji se izrugivao Kristu. Zar doista pojma nemate o čemu se govori u Evandelju po svetom Ivanu? Onda biste trebali pogledati Ducciove radove - on slika vjerodostojna razapinjanja na križ. Kako je Will Graham? Kako izgleda?
- Ne poznajem nikakvog Willa Granama.
- Znete barem tko je. Protege Jacka Crawforda. Onaj prije vas. Kakvo mu je lice?
- Nikad ga nisam vidjela.
- Ovo se zove "otvaranje starib rana", policajko Starling, nemate ništa protiv, zar ne?

Nastupila je tišina, u zraku se osjećala prijetnja i ona nastavi.

- Možemo i nešto bolje od toga, možemo se prisjetiti još nekoliko starih rana pomoću ovoga. Donijela sam...
- Ne. Ne, to je glupo i pogrešno. Nikada nemojte upotrijebiti dosjetku da biste nešto nastavili. Slušajte, razumijevanje dosjetke i odgovaranje na nju tjera osobu da brzo, nepristrano promisli što se protivi dobrom raspoloženju. Znači, nastavljamo u skladu s dobrim raspoloženjem. Dobro vam je išlo, bili ste ljubazni i primali ste ljubaznost, zadobili ste povjerenje ispričavši neugodnu epizodu s Miggsom, a onda ste se prebacili na taj svoj upitnik jednom nespretnom dosjetkom. To neće ići.
- Dr. Lecteru, vi ste iskusni klinički psihijatar. Zar mislite da sam toliko glupa da pokušam na vama primijeniti neku vrstu trika? Imajte malo povjerenja u mene. Tražim od vas da odgovorite na ova pitanja i vi ćete to učiniti ili nećete. Što će vam se dogoditi ako ih pogledate?
- Policajko Starling, jeste li pročitali išta što je u posljednje vrijeme izdao Bihevoristički odjel?
- Jesam.
- I ja sam. FBI tvrdoglavo odbija slati mi Bilten za jačanje zakona, ali ja ga ipak zaobilaznim putem nabavljam, a imam i Vijesti lohna lava, kao i neke psihijatrijske časopise. Oni dijele ljude koji ubiju više puta u dvije skupine... na one organizirane i one neorganizirane. Što mislite o tome?
- To je ... ono osnovno, oni očigledno....

1

- Pojvdtiostavlictio Je riječ koju f.elite uputi i|rlnti u-.tvurl, najveći dio psihologije je djetinjast, policajko Si.u\\y,, a ona kolu upraznjavaju u Bihevorističkom odjelu je na ra/.ini lienolo-y\\v. Psihologija nema bas pogodan materijal od kojega bi mo-i'l.i početi. Idite na odsjek psihologije u bilo kojem koledžu i pi otnotrite studente i nastavničko osoblje: neiskusni radioama-u 11 i

ostali bezlični volovi. Teško da su to najbolji mozgovi na i nm polju. Organizirani i neorganizirani - krajnje tupavo viđeni*' stvari.

I) kojem smislu biste vi promijenili tu podjelu? Ne bih.

- Kad već govorimo o objavljenim radovima, pročitala sam vaše o sklonosti prema kirurgiji i lijevoj i desnoj strani facijalnog Iskazivanja.

- Da, bili su prvoklasni - odgovori dr. Lecter.

- To je i moje mišljenje, a i lacka Crawforda. Ukazao mi je na njih. To je jedan od razloga zašto žarko želi davi....

- Crawford stoik je nestrpljiv? Vjerojatno ima puno posla ka-ila regrutira pomoćnike među studentima.

- Da, i želi...

- Oko Buffalo Billa.

- Pretpostavljam.

- Ne. Ne "pretpostavljam". Policajko Starling, savršeno dobro znate da se radi o Buffalo Billu. Pomislio sam da vas je lack Cravvford poslao da me pitate nešto o tome.

- Nije.

- Znači nećete okolo - naokolo, pa na mala vrata doći i na to.

- Ne. Došla sam jer nama je potrebno vaše...

- Što znate o Buffalo Billu?

- Nitko ne zna baš puno.

- Je li sve što se zna zabilježeno?

- Vjerojatno, Dr. Lecteru, nisam vidjela povjerljive materijale vezane za taj slučaj, moj je posao da...

- Koliko žena je Buffalo Bili iskoristio?

- Policija je pronašla pet.

- Sve su bile oderane?

- Djelomično, da.

- Nijedne novine nisu objasnile odakle mu to ime. Znate li zašto ga zovu Buffalo Bili?

- Znam.

- Recite mi.

- Hoću, ako pogledate upitnik.

- Pogleda ću i to je sve što vam obećavam. A sada mi recite zašto?

20

21

- Počelo je kao loša šala u odjelu za krvne zločine u Kansas Cityju.

-Da...?

- Prozvali su ga Buffalo Bili jer ih dere zabave radi. Starlingova je zaključila da je osjećaj straha mijenjala za osjećaj srama. Od ta dva, više joj se sviđao osjećaj straha.

- Pošaljite mi upitnik.

Starlingova mu pošalje plave obrasce na poslužavniku. Mirno je sjedila dok ih je Lecter prelistavao.

Bacio ih je natrag na nosač. - Oh, policajko Starling, zar mislite da me možete secirati ovim tupim, malim oruđem?

- Ne. Smatram da nam možete pružiti određena oštromna opažanja koja će unaprijediti ovo proučavanje.

- A zbog čega bih to napravio?

- Zbog radoznalosti.

- A što bi me to trebalo zanimati?

- Razlozi zbog kojih ste ovdje. Ono što vam se dogodilo.

- Ništa mi se nije dogodilo, policajko Starling. Ja sam se dogodio. Ne možete me svesti na gomilu utjecaja. Odrekli ste se dobra i zla zbog bihevizma, policajko Starling. Svima navlačite gaće moralnog dostojanstva... nitko za ništa nije kriv. Pogledajte me, policajko Starling. Možete li dozvoliti sebi da kažete kako sam ja zao? Jesam li ja zao, policajko Starling?

- Smatram da ste se ponašali destruktivno. Za mene je to isto.

- Zar je zlo samo destruktivno? Onda su i oluje zle, ako je to tako jednostavno. A tu je i vatra, a za njom dolazi hail. Potpisnici sve to podvode pod "Božje djelo".

- Namjerno....

- Skupljam podatke o rušenju crkava, onako iz zabave. Jeste li pročitali o nedavnom na Siciliji; Predivno! Pročelje se srušilo na šezdeset pet stupnjeva za vrijeme velike mise. Je li to bilo zlo? Ako je, tko ga je počinio? Ako se On nalazi tamo gore, Njemu se to jako sviđa, policajko Starling. Tifus i labudovi... sve potječe s istog mjesta.

- Ne mogu vam objasniti, doktore, ali znam tko može. Prekinuo ju je podigavši ruku. Ruka mu je bila skladna, primijeti ona, a srednji prst savršeno dvostruk. To je najrjeđi oblik polidaktilizma.

Kada je ponovo progovorio, glas mu je bio mekan i ugodan. -Željeli biste me izmjeriti, policajko Starling. Vrlo ste ambiciozni, zar ne? Znete li na koga mi sličite s tom vašom skupom torbicom i jeftinim cipelama? Na seljanku. Vi ste dobro oribana, energična seljanka bez ukusa. Oči su vam nalik na jeftino drago kamenje... naprosto zasjaju kad izvučete neki bezvezni odgovor. Ali iza njih

22
krije se pamet, zar ne? Očajnički se trudite ne biti poput vaše majke. Dobra ishrana vam je osigurala duge kosti, ali od rudnika vas ne dijeli više od jedne generacije, policajko Starling. Pripadate li Starlingovima iz Zapadne Virginije ili onima iz Ohija, policajko? Bacajući novčić odlučivali ste da li da idete u koledž ili da pristupite Ženskom vojnom korpusu, je li tako? Dozvolite da vam kažem nešto karakteristično za vas, studentico Starling. U svojoj sobi čuvate krunicu i uvijek se trgnete kad pogledate kako je sada otrcana, zar ne? Sva ona zamorna zahvaljivanja, popraćena bogobojažljivim prebiranjima po krunici koja je svakim dodirrom postajala sve trošnja. Mrsko. Mrsko. Do-o-o-o-o-sad-no.

Oštroumnost kvari mnoge stvari, zar ne? Nema baš ugodan ukus. Kad budete razmišljali o ovom razgovoru, sjećat ćete se boli na licu glupe životinje kada ste je se otresli. Ako se krunica otrča, što će se još otrčati u vašem životu? Pitate se to noću, zar ne? - upita je dr. Lecter najljubaznije što je mogao. Starlingova podigne glavu kako bi srela njegov pogled.

- Mnogo toga primjećujete, dr. Lecteru. Neću poreći ništa od onoga što ste rekli. Ali evo pitanja na koje ste mi upravo odgovorili, bez obzira na to je li vam to bila namjera ili ne: jeste li dovoljno odvažni da tu snažnu percepciju usmjerite prema sebi? Teško je suočiti se s nečim sličnim. To sam otkrila u posljednjih nekoliko minuta. Što kažete na to? Pogledajte se i zapišite istinu. Možete li zamisliti primjereniji ili složeniji subjekt? Ili se možda plašite sami sebe.

- Žilavi ste, zar ne, policajko Starling?

- U razumnoj mjeri, da, jesam.

- I mrsko vam je i pomisliti da ste obični. To bi vas baš pecnu-lo? I te kako! E, daleko ste od toga da budete obični, policajko Starling. Samo se toga plašite. Kakvu krunicu imate, od sedam milimetara?

- Sedam.

- Dopustite da vam nešto predložim. Skinite nekoliko perlica, obrađene "tigrove oči" i nanižite ih naizmjenice sa zlatnim perlama. Dvije pa tri ili jednu pa dvije, kako god vam se sviđa. "Tigrove oči" će upiti boju vaših vlastitih očiju i sjaj vaše kose. Da li vam je itko ikada poslao dar za Valentinovo?

- Jest.

- Već smo u postu. Do Valentinova dijeli nas još samo tjedan dana, hmmm, očekujete li dar?

- Nikad se ne zna.

- Ne, nikad se ne zna... razmišljao sam o Danu svetog Valentina. Podsjeća me na nešto smiješno. Kada bolje razmislim, mogao bih vas baš usrećiti na Valentinovo, Clarice Starling.

23

- Kako, doktore Lecteru?

- Tako da vam pošaljem predivan dar. Moram razmisliti o tome. Sada me, molim vas, ispričajte. Do viđenja, policajko Star-ling.

- A studija?

- Jednom me je popisivač stanovništva pokušao izmjeriti. Jetra sam mu pojeo s grahom i konzervom piva. Vрати se u školu, mala Starlingova.

Hannibal Lecter je ostao do kraja pristojan, nije joj okrenuo leđa. Udaljio se nekoliko koraka od prepreke prije no što se okrenuo ponovo prema ležaju, a zatim legao na njega, udaljivši se na taj način od nje koliko i kameni križ položen na grobu. Starlingova je odjednom osjetila prazninu u sebi, kao da je upravo dala krv. Vraćala je papire duže u aktovku nego što je to bilo potrebno, jer nije bila sigurna hoće li je noge držati kad ustane. Starlingova je mrzila poraze, a upravo je doživjela jedan od težih. Sklopila je stolicu i naslonila je na vrata ormara za odlaganje higijenskih pomagala. Opet će morati proći pokraj Mig-gsa. Barnev je na drugom kraju izgleda čitao nešto. Mogla bi ga pozvati da dođe po nju. Prokleti Miggs. Ali proći pokraj njega nije bilo gore od prolazanja pokraj radnika na građevini ili klipana dostavljača s kojima se svaki dan sretala u gradu. Krenula je natrag hodnikom.

Negdje izbliza Miggs prosikće: - Ugrizao sam se za zglobov kako bih umrooooo - vidiš kako krvari?

Trebala je pozvati Barneva, ali budući da ju je zatekao nespemnu, pogledala je u ćeliju, ugledala Miggsa kako trza prstima i osjetila topao mlaz na licu i ramenu prije no što se uspjela okrenuti.

Udaljila se od njega, uočivši daje posrijedi sperma, a ne krv, a onda začula Lectera kako je doziva. U glasu dr. Lectera koji je dolazio iza nje ovog puta osjećala se britkost.

- Policajko Starling.

Ustao je i dozivao je dok je ona žurila dalje. Počela je pretraživati po torbici tražeći papirnatu maramicu. A iza nje je dolazilo još jednom. - Policajko Starling. Opet se svladala i čvrstim korakom nastavila prema vratima.

- Policajko Starling. - Novi prizvuk u Lecterovom glasu. Zastala je. Blagi Bože zašto ovo toliko želim?. Miggs prosikće nešto na što nije obratila pažnju.

Opet je stajala ispred Lecterove ćelije i imala rijetku priliku vidjeti doktora uzrujanog. Znala je daje osjetio novi miris na njoj. Nema toga što on nije mogao namirisati.

- Nisam želio da vam se to dogodi. Gadi mi se neuljudnost.

24

Ubijajući, kao da je postao zagriženiji protivnik manjih grubosti. Ili ga je možda uzbudilo, pomisli Starlingova, to što ju je ulio obilježenu na taj karakteristični način. Nije bila sigurna. I skiv u njegovim očima ulijetale su u njegovu tamu poput svita-i .1 u spilju.

što god daje, iskoristi, Isusati! Podigla je aktovku. - Molim vas, učinite to za mene.

Možda je zakasnila; opet je bio smiren.

- Neću. Ali bit će vam drago što ste došli. Dat ću vam nešto drugo. Darovat ću vam ono što najviše volite, Clarice Starling.

- A što je to, dr. Lecteru?

- Unapređenje, dakako. Sve se uklapa... tako mi je drago. Va-Icintinovo mi je dalo ideju. - Osmijeh kojim je otkrio svoje sitne bijele zube mogao je biti zbog bilo čega. Govorio je tako tiho da i .a je jedva čula. - Potražite svoj dar za Dan svetog Valentina u Haspailovim kolima. Jeste li me čuli? Pogledajte u Raspailova kola i naći ćete svoj dar za Valentinovo. Sada trebate otići; mislim da Miggs nije u stanju za tako kratko vrijeme ponoviti pred-*.tavu, premda je lud, što vi mislite o tome?

25

4

Clarice Starling je bila uzbuđena, prazna, pokretala ju je samo njezina snažna volja. Neke stvari koje je Lecter izrekao o njoj bile su istinite, a neke su

samo odzvanjale istinom. U nekoliko sekundi osjećala se kao da joj se u glavi oslobodila neka strana svijest, koja je obarala stvari s polica poput slona u trgovini porculanom.

Bila je ogorčena zbog onoga što je rekao o njezinoj majci i morala se nekako osloboditi tog bijesa. U pitanju je ipak samo posao.

Smjestila se u svoj stari Pinto parkiran na suprotnoj strani ulice u odnosu na bolnicu i počela duboko disati. Kada su se prozori zamaglili konačno je osigurala sebi malo privatnosti na onoj strani na kojoj je bio pločnik. Raspail. Sjetila se imena. Bio je Lecterov pacijent i jedna od njegovih žrtvi. Materijal o Lecteru bio joj je na raspolaganju tek jednu večer. Dosje je bio opširan, a Raspail jedna od mnogih žrtava. Morala je pročitati pojedinosti. Starlingova je poželjela to što prije obaviti, ali bila je svjesna da je ta žurba njezin vlastiti proizvod. Slučaj Raspail zaključen je prije više godina. Nitko nije bio u opasnosti. Imala je vremena. Bit će bolje da se, prije nego što krene dalje, dobro obavijesti i posavjetuje.

Crawford joj je mogao oduzeti slučaj i povjeriti ga nekom drugom. Morala je riskirati.

Pokušala ga je nazvati iz telefonske govornice, ali je saznala da moljaka proračun za Odjel pravde u Kongresnom odboru za isplatu i snabdijevanje. Mogla je dobiti pojedinosti o tom slučaju od baltimorskog policijskog odjela za krvne zločine, ali ubojstvo ne spada u zločine na federalnoj razini i znala je da bi joj ga bez sumnje istog trena preoteli.

Vratila se u Quantico, u Bihevioristički odjel s domaćim smeđim zavjesama i sivim dosjeima u kojima se skrivao pravi pakao. Ostala je tamo dugo u noć, isprativši odavno i posljednju tajnicu, vrteći mikrofilm o Lecteru. Svojevoljan stari projektor žario je poput osvijetljene bundeve u zamračenoj prostoriji, a riječi i negativni slika promicali su preko njezina napeta lica.

Raspail, Benjamin Rene, WM, 46, bio je prvi flautista u Balti-morskom filharmonijskom orkestru. Bio je pacijent psihijatra dr. Hannibala Lectera. Godine 1975, 22. ožujka, nije se pojavio na koncertu u Balti-moreu. Tijelo mu je pronađeno 25. ožujka na klupi u jednoj maloj seoskoj crkvi u blizini crkve Falls u Virginiji, odjeveno samo u frak i bijelu kravatu. Autopsijom je utvrđeno da je Raspailu bilo probodeno srce i da mu nedostaju timus i pankreas.

Clarici Starling koja je još u ranom djetinjstvu naučila mnogo više o obradi mesa nego što je željela znati, odmah je bilo jasno da su nedostajali oni organi koji se nazivaju gušterača. Balti-morski odjel za krvne delikte vjerovao je da su se upravo ti dijelovi našli na jelovniku za vrijeme večere koju je Lecter priredio u čast predsjednika i dirigenta Baltimorske filharmonije slijedeću večer nakon Raspailova nestanka.

Dr. Hannibal Lecter izjavio je da ništa ne zna o tome. Predsjednik i dirigent Filharmonije su u svjedočenju izjavili da se ne sjećaju jela koja su bila poslužena na Lecterovoj večeri, premda je Lecter bio poznat po izvrsnoj kuhinji i kao pisac mnogih članaka u gurmanskim časopisima.

Predsjednik Filharmonije je kasnije liječen od anoreksije i alkoholizma u holističkom sanatoriju za živčano oboljele u Base-lu.

Raspail je bio Lecterova deveta žrtva za koju se zna, prema riječima baltimorske policije.

Raspail je umro ne ostavivši oporuku, pa su tužbe koje su podizali njegovi rođaci širom države punile novinske stupce mnogo mjeseci prije no što je zanimanje javnosti splasnulo.

Raspailovi rođaci su se također pridružili obiteljima ostalih žrtvi koje su bile Lecterovi pacijenti dobivši sudski proces u kojem su tražili da se unište dosjei i vrpce zabludjelog psihijatra. Nitko nije mogao ni naslutiti kakve je sve sramotne tajne mogao izbrbljati, zaključili su oni, a ti dosjei su predstavljali dokumente.

Sud je imenovao Raspailovog odvjetnika, Everetta Yowa, da se pobrine oko njegove ostavštine.

Starlingova će se morati obratiti odvjetniku ako želi stići do tih kola. Odvjetnik bi mogao poželjeti zaštititi uspomenu na Raspaila i da, pošto ga ona upozori, uništi dokaz kako ne bi okaljala uspomenu na njegova klijenta.

Starlingova je više voljela okomiti se na svoj plijen, a za to su joj bili potrebni savjet i ovlaštenje. Bila je sama u Bihevioristič-

27

26

kom odjelu i on joj je bio na raspolaganju. U Rolodexu je pronašla Cravvfordov kućni broj.

Uopće nije čula daje telefon zazvonio, ali njegov glas se iznenada javio, tih i jednoličan.

- Jack Crawford.

- Ovdje Clarice Starling. Nadam se da vas nisam dignula usred večere.... - Morala je nastaviti jer je on šutio - ....Lectermi je danas rekao nešto o Raspailovom slučaju, nalazim se u uredu i skupljam podatke. Rekao mi je da se u Raspailovim kolima nešto nalazi. Morat ću do toga doći preko njegovog odvjetnika, a kako je sutra subota ... nema škole... htjela sam vas zamoliti ako biste...

- Starlingova, sjećate li se što sam vam rekao da napravite s onim što vam Lecter bude rekao? - Crawfordov glas bio je tako užasno tih.

- Da vam predam izvještaj do nedjelje u devet sati ujutro.

- Postupite tako, Starlingova. Postupite upravo tako.

- U redu, gospodine.

Zvuk prekinute veze je zaglušio. Bol koju je osjetila preplavila joj je lice i oči je počele peći.

- U redu, posranko - reče ona. - Stara mrcino. Kućkin sine. Baš bih voljela vidjeti kako bi ti se sviđalo da Miggs tebe popraska.

Starlingova, oribana toliko da se sijala i odjevena u noćni ogrtač FBI Akademije, upravo je radila na drugoj verziji izvještaja kada se iz knjižnice vratila njezina cimerica Ardelia Mapp. Ma-ppino široko, tamnoputo, očigledno prisebno lice bilo je jedan od najljepših prizora toga dana.

Ardelia Mapp je primijetila da je umorna.

- Što si danas radila, djevojko? - Mappova je uvijek postavljala pitanja kao da odgovori ne mogu bogzna što promijeniti.

- Dodvoravala se luđaku i zato dobila spermu po licu.

- I ja bih voljela imati vremena za društveni život... ne znam kako stižeš i to i školu.

Starlingova odjednom shvati da se smije. Ardelia Mapp se isto tako smijala, onoliko koliko je to ova mala šala zavrijedjela. Starlingova nije prestajala i čula je sebe kao iz neke daljine, kako se smije, smije. Kroz suze od smijeha. Mappova joj je izgledala neobično stara, a njezin osmijeh pun tuge.

I 'cdeseto trogodišnji Jack Crawford čita u stolici za ljuljanje pohaj niske svjetiljke u spavaćoj sobi svojeg doma. Okrenut je I ii (ina bračnim krevetima, oba su podignuta na visinu bolnič-hh. Jedan je njegov, drugi njegove žene, Belle. Cravvford je čuje kako diše na usta. Prošlo je dva dana otkako se posljednji put uspjela promeškoljiti i porazgovarati s njim.

(Jubi zrak. Crawford podiže pogled s knjige, preko bifokalnih naočala. Spušta knjigu. Bella opet počinje disati, prvo drhtavo, .1 /.atim punim plućima. On se diže kako bi je dodirnuo, izmjenom joj tlak i puls. Tijekom mjeseci postao je pravi stručnjak za mjerenje krvnog tlaka.

Budući da se ne želi noću odvajati od nje, montirao je sebi krevet pokraj njezinog. Njegov krevet visok je kao i njezin jer često u mraku pruža ruku prema njoj.

()sim visine kreveta i minimalnog podešavanja cijevi što je bilo neophodno zbog Belline udobnosti, Crawford je uspio da soba ne nalikuje bolesničkoj. U njoj je bilo svijeća, ali ne previše. \ igdje se nisu mogle vidjeti tablete... Cravvford je ispraznio ormar s posteljinom u hodniku i ispunio ga njezinim lijekovima i

| iparatima prije no što ju je doveo kući iz bolnice. (Tada ju je • 111 igi put prenio preko praga ove kuće; sjetivši se toga osjetio je | labost).

Topli val došao je s juga. Prozori su otvoreni, a virginijski zrak blag i svjež. Male žabe radozno gledaju jedna drugu u tami.

Soba je savršeno čista, ali tepih se počeo linjati... Cravvford ne *eli umjeti bučni usisavač u sobu pa koristi ručni aspirator koji ne može zamijeniti usisavač. Bešumno odlazi do ormara i pali svjetlo. S unutrašnje strane vrata obješene su dvije liste. Na jednoj bilježi Bellin puls i krvni tlak. Njegove brojke i one koje upisuje sestra preko dana smjenjuju se u nizu koji se proteže preko velikog broja žutih listova, označavajući brojne dane i noći. Na drugoj listi, dnevna sestra zapisala je koje lijekove Bella treba uzeti. Cravvford je u stanju dati joj svaki lijek koji joj može zatrebati tijekom noći. Slijedeći sestrine upute, vježbao je davanje injek-

28

29

čija prvo na limunu, a zatim na bedrima prije no što ju je doveo kući.

Cravvford je stajao nad njom možda tri minute, promatrajući joj lice. Kosu joj prekriva prelijepi svileni šal svezan u obliku turbana. Zahtijevala je da ga nosi, dokle god je to bila u stanju. Sada on to zahtijeva. Vlazi joj usne glicerinom i sklanja trun iz ugla oka svojim širokim palcem. Ne pomiče se. Još nije vrijeme daje preokrene na drugu stranu.

Stojeći ispred ogledala Crawford uvjerava sam sebe da nije bolestan, da ne mora s njom pod zemlju, daje s njim sve u redu. Hvata sebe kako to čini i istog trenutka se posrami.

Vrativši se u stolicu ne može se sjetiti koju je knjigu čitao. Prstima opipava knjige pokraj sebe da bi osjetio koja je topla.

30

6.

Clarice Starling je u ponedjeljak ujutro pronašla ovakvu Crawfordovu poruku u poštanskom sandučiću:

CS:

Nastavite s Raspailovim kolima. U slobodno vrijeme. Dobit ćete broj kreditne kartice za međugradske razgovore. Provjerite sve sa mnom prije no što stupite u vezi sa stožerom ili bilo kamo podete. Javite se u srijedu u šesnaest sati. Upravitelj je dobio izvještaj s vašim potpisom. Dobro ste obavili posao.

JC

SAIC/Odjel 8

Starlingova se odlično osjećala. Znala je da joj je Crawford udijelio već posustalog miša da ga lupa po glavi zbog vježbe. Ali želio ju je podučiti. Želio je da posao valjano obavi. Za Starlin-govu je to uvijek bilo važnije od ljubaznosti.

Raspail je bio mrtav već osam godina. Kakav se to dokaz mogao toliko dugo zadržati u kolima?

Iz obiteljskog iskustva je znala da apelacijski sud odobrava preživjelima da prodaju kola prije no što oporuka bude proglašena važećom, jer automobili brzo propadaju i kako bi novac mogli spremili u banku. Bilo je malo vjerojatno da su oni koji su se brinuli o Raspailovoj ostavštini, premda je ova bila toliko zamršena i osporavana, toliko dugo zadržali kola.

Postojao je također problem vremena. Računajući i pauzu za ručak, Starlingova je dnevno mogla sat i petnaest minuta koristiti telefon tijekom radnog vremena. Trebala se javiti Cravvfordu u srijedu poslijepodne. Znači na raspolaganju je imala ukupno tri sata i četrdeset i pet minuta ući u trag kolima i to raspoređeno na tri dana, ako bude koristila vrijeme za učenje, koje će zatim morati nadoknaditi noću.

Imala je dobre bilješke iz istraživačkih postupaka, a bila je i u prilici postavljati uopćena pitanja svojim instruktorima.

Tijekom pauze za ručak u ponedjeljak, osoblje u Baltimor-skom okružnom sudu ostavilo je Starlingovu čekati i zaboravilo

na nju tri puta. Za vrijeme satova namijenjenih učenju stigla je do prijateljski raspoloženog službenika u sudu, koji joj je izvukao ovjerovljen dosje Raspailove ostavštine.

Službenik joj je potvrdio daje izdana dozvola za prodaju kola i dao joj marku i serijski broj automobila, kao i ime novog vlasnika s ugovora o prijenosu.

U utorak je protratila pola vremena za ručak da uđe u trag tom imenu. Ostatak vremena otišao joj je na to da utvrdi kako merilenski odjel za motorna vozila nema opremu za pronalaženje vozila na osnovi serijskog broja, već to mogu samo učiniti pomoću registarskog broja ili trenutnog broja registarske tablice.

U utorak poslije podne pitomci su se morali skloniti s poligona zbog kiše. U sobi za sastanke mokra odjeća i znoj ispunili su zrak parom; John Brigham, bivši mornarički instruktor za vatreno oružje, odlučio je ispitati snagu šake Starlingove pred cijelim odjelom; trebala je pokazati koliko puta može opaliti iz pištolja Smith&Wesson, model 19, u šezdeset sekundi.

Lijevom rukom uspjela je opaliti sedamdeset i četiri puta, zatim je otpuhnula pramen kose s očiju i počela pucati desnom dok je jedan drugi student brojao. Zauzela je stav Weaver, bila je napregnuta, pogleda usmjerenog na metu, dok joj je mušica bila zamagljena, baš kao što treba. Negdje na pola minute dopustila je da joj um odluta kako ne bi mislila na bol. Meta na zidu našla joj se u fokusu. Bila je to zahvalnica Međudržavnog odjeljenja za suzbijanje privrednog kriminala, dodijeljena njezinom instruktoru, Johnu Brighamu.

Cijedeći kroza zube počela je Brighamu postavljati pitanja dok je onaj student nastavio brojati ispaljene metke.

- Kako se ulazi u trag trenutnoj registraciji....

- .....šezdeset i pet šezdeset i šest šezdeset i sedam šezdeset i osam šezdeset.....

- ... automobila kada imate samo serijski broj...

- sedamdeset i osam sedamdeset i devet osamdeset osamdeset ijedan..."

- ... i marku automobila? A nemate trenutni broj registarske tablice.

- .... Osamdeset i devet devedeset. Gotovo.

- U redu, ljudi - reče instruktor. - Želim da obratite pažnju na ovo. Snaga šake predstavlja glavni faktor pravilnog borbenog gađanja. Neki su od vas, gospodo, zabrinuti, slijedeći put ste vi na redu. Vaša zabrinutost će se pokazati opravdanom... Starlin-gova gađa dosta iznad prosjeka s obje šake. To je zato što vježba. Vježba pomoću malih predmeta koji se mogu stiskati i koji su svima vama dostupni. Većina vas nije navikla stiskati ništa tvrde od svoje...

- uvijek budno pazeći da mu ne omakne koja riječ iz urođene mornarske terminologije, on oprezno razvuče lice u pristojan osmijeh... - kite - procijedi on konačno. - Budimo ozbiljni, Starlingova, ni ti nisi još dovoljno dobra. Želim da lijevom budeš u stanju ispaliti preko devedeset prije diplomskog. Podijelite se u parove i mjerite vrijeme jedni drugima... smjesta. Ti ne, Starlingova, dođi ovamo. Što još znate o tim kolima?

- Samo serijski broj i marku, to je sve. Jednog od prethodnih vlasnika od prije pet godina.

- U redu, slušajte. Većina ljudi pogriješi kada pokuša pomoću registracija slijediti trag od jednog vlasnika do drugog. Zbrka nastaje zbog prelaska iz jedne u drugu državu. Hoću reći, i sami policajci to nekad naprave. A u računalima su pohranjeni samo brojevi registracija i tablica. Svi smo navikli koristiti brojeve tablica ili registarske brojeve, a ne serijske brojeve automobila.

Buka koju su stvarali revolveri za vježbu s plavom drškom ispunjavala je prostoriju tako da joj je morao govoriti na uho.

- Postoji način da se to lako izvede. R.L. Polk i Companv koji objavljuju gradske imenike... također izdaju popis trenutnih registracija kola svrstanih po marki i poredanim serijskim brojevima. Jedino tamo to možete naći. Prodavači automobila usagla-šavaju svoje oglase s njima. Kako ste znali da trebate mene pitati?

- Bili ste pripadnik snaga Međudržavne privredne komisije, što me je navelo da zaključim da ste sigurno ušli u trag mnogim automobilima.

- Odužite mi se - izvježbajte tu lijevu ruku kako treba da posramimo neke od ovih mekušaca.

Kad je opet bila u telefonskoj kabini u razdoblju predviđenom /a učenje, ruke su joj se tresle pa je jedva uspijevala čitati vlastito bilješke. Raspailov auto bio je marke Ford. U blizini sveučilišta Virginija nalazio se prodavač Fordova koji je već godinama strpljivo održavao, koliko je mogao, njezinog Pinta. Sad je, isto tako strpljivo, počeo pretraživati po Polkovim papirima za nju. Kad je opet dohvatio slušalicu imao je ime i adresu osobe koja je posljednja registrirala auto Benjamina Raspaila.

Clarice je na konju. Clarice je uspjela uspostaviti kontrolu. Prestani se ponašati kao neka luđakinja i pozovi čovjeka, da vidimo, Kanal broj devet, Arkansas. Jack Craivford mi nikada neće dozvoliti otići čak tamo, ali barem ću moći potvrditi kod koga je automobil. Nitko se nije javio ni prvi ni drugi put kad je okrenula broj. Zvonjava je smiješno odjekivala, činilo se da dolazi iz ve-

32

33

like daljine, dvostruko zvrzz-zvrzz, kao da je u pitanju dvojniki. Pokušala je noću, ali opet se nitko nije javio. Za vrijeme ručka, u srijedu, javio joj se muški glas:

- WPOQ emitira evergreen.

- Dobar dan, zovem vas zbog...

- Nisu mi potrebne nikakve aluminijske daske za zid i ne želim stanovati u prikolici na Floridi, što još imate?

Starlingova je u čovjekovom glasu prepoznala snažan naglasak arkanzaskog brđanina. Mogla je na isti način razgovarati s bilo kim kad je to željela, a ovog puta je imala malo vremena.

- Daaa, kad biste mi pomogli bila bih vam vrlo zahvalna. Pokušavam doći do gospodina Lomaxa Bardwella? Ovdje je Clari-ce Starling! - razvuče ona.

- Neka Starlingova - dovikne čovjek ostalim ukućanima. -Što će vam Bardwell?

- Ovdje srednje -južni područni ured jedinice za vraćanje neispravnih Fordova! Stekao je pravo na besplatan popravak!

- Ja sam Bradwell. Pomislio sam da mi pokušavate nešto uvaliti putem tog jeftinog međugradskog razgovora. Malo je kasno za bilo kakve popravke, potreban mi je novi auto. Ja i žena smo bili u Little Rocku, vraćajući se iz Southland Malla, pratite?

- Daaa.

- Osovina je probila rezervoar za ulje. Ulje se razlilo posvuda, a onda je, znate one velike Orkinove kamione s velikom bubom na krovu? Jedan od njih je naletio na ulje i sletio s puta.

- Blagi Bože.

- Opalio je u kabinu za slikanje i odvalio je, staklo je ispalo. Fotograf je teturajući izašao potpuno smeten. Morao sam ga zadržati da ne ode ravno na put.

- Nije valjda. Što se onda s njima dogodilo?

- Što se s čim dogodilo?

- S automobilom?

- Rekao sam Buddvu Sipperu s otpada da ih može dobiti za pedeset komada ako ne dođe po njih. Vjerujem da ih je isjekao.

- Možete li mi dati njegov broj telefona, gospodine Bardwelle?

- Što će vam Sipper? Ako netko treba izvući nešto od toga; onda sam to ja.

- To mi je jasno, gospodine. Do pet sati radim ono što mi se kaže, a rekli su mi da pronađem taj auto. Imate li taj broj, molim vas?

- Ne mogu naći telefonski imenik. Nema ga već odavno. Znao kako to već ide kada imate unuke. Dat će vam ga Centrala, zove se Sipper Salvage.

34

- Vrlo sam vam zahvalna, gospodine Bardwell.

Kad je konačno dobila Salvageov otpad, službenik joj je potvrdio daje automobil raskomadani i pretvoreni u kocku za preradu metala. Nadzornik je Stalingovoj pročitao serijski broj auta koji je našao zabilježen u dokumentaciji. Sranje, pomisli Starlingova, ne bez naglaska. Slijepa ulica. Kakav dar za Valentin ovo!

Starlingova položi ruku na hladnu kutiju za novac u telefonskoj govornici. Ardelia Mapp, držeći knjige naslonjene na bok, kucnu na vrata govornice i proturi unutra sok od naranče.

- Baš ti hvala, Ardelia. Moram obaviti još jedan razgovor. Ako završim na vrijeme, stići ću te u restoranu, u redu?

- A ja se ponadala da si se riješila tog svog groznog naglaska - primijeti Mappova. - Ima knjiga koje ti mogu pomoći. Ja više uopće ne upotrebljavam slikovito narječje svojeg kraja. Ako budeš govorila kao da su ti usta puna kukuruzne kaše, ljudi će reći da si ostala prava praznoglava djevojka. - Mappova zatvori vrata telefonske govornice.

Starlingova je osjećala da će morati od Lectera zatražiti daljnja objašnjenja. Možda će joj Crawford dozvoliti da opet ode u sanatorij, kada je već imala zakazani dogovor. Okrenula je broj dr. Chiltona, ali put joj je prepriječila sekretarica.

- Dr. Chilton je s pogrebnikom i pomoćnikom područnog tužioca - reče žena. - Već je razgovarao s vašim nadređenim i nema vam više što reći. Do videnja.

35

7.

- Vaš prijatelj Miggs je mrtav - obavijesti je Crawford. - Jeste li mi rekli baš sve, Starlingova? - Crawfordovo umorno lice bilo je osjetljivo za svaku vrstu znaka poput nakostriješenog perja na vratu sove i on sam nemilosrdan poput te ptice.

- Kako? - Ukočila se, ali se morala svladati.

- Progutao je vlastiti jezik negdje pred zoru. Chilton misli da mu je Lecter to predložio. Bolničar iz noćne smjene čuo je kako Lecter nešto tiho govori Miggsu. Lecter je znao mnogo toga o Miggsu. Neko vrijeme je razgovarao s njim, ali bolničar nije mogao čuti što mu je Lecter govorio. Miggs je jedno vrijeme plakao, a onda je prestao. Jeste li mi rekli baš sve, Starlingova?

- Jesam, gospodine. U moj izvještaj i memorandum unijeto je sve, riječ po riječ, doslovno.

- Chilton me je nazvao da se požali na vas... - Crawford je zastao, izgleda daje bio zadovoljan što ga ništa nije pitala. - Rekao sam mu da sam zadovoljan vašim ponašanjem. Chilton pokušava preteći istragu o civilnim pravima.

- Zar će do toga doći?

- Svakako, ako Miggsova obitelj to bude željela. Odjel za civilna prava će ove godine obraditi vjerojatno osam tisuća zahtjeva. Bit će mi drago da i Miggsa stave na spisak. -Crawford ju je ispitivački promatrao. - Je li s vama sve u redu?

- Ne znam što bi trebala osjećati.

- Ne trebate ništa posebno osjećati. Lecter je to učinio da bi se zabavio. Svjestan je da mu ne mogu ništa, pa zašto to onda ne učiniti? Chilton mu je za određeno vrijeme oduzeo knjige i WC školjku i to je sve, i uskratio desert. - Crawford prekriži prste na truhu i počne uspoređivati palce. - Lecter vas je pitao za mene, je li tako?

- Pitao me je imate li puno posla i ja sam odgovorila da imate.

- Ništa više? Niste izostavili ništa osobno što ja možda ne bih volio čuti?

- Nisam. Rekao je da ste stoik, ali to sam navela.

- Tako je. Ništa više?

- Ne, ništa nisam izostavila. Ne mislite valjda da sam pristala na govorkanja i da je zbog toga razgovarao sa mnom?

-Ne.

- O vašem privatnom životu ne znam baš ništa, a i da znam ne bih o tom razgovarala. Ako u to ne možete povjerovati, raščistimo to odmah.

- Zadovoljan sam. Idemo dalje.

- Mislili ste na nešto, ili...

- Prijedite na slijedeću stvar, Starlingova.

- Ono što je Lecter natuknuo o Raspailovim kolima je slijepa ulica. Prije više mjeseci svedena su na kocku u Kanalu broj devet, u Arkansasu i prodana na preradu. Kada bih opet otišla do njega i porazgovarala, možda bi mi rekao još nešto.

- Zar ste iscrpili cijeli trag? -Da.

- Što vas navodi na pomisao da Raspail osim tog automobila kojeg je vozio nije imao još jedan.

- Samo taj je bio registriran, bio je neženja, pa sam pretpostavila...

- Aha, tu smo. - Cravvford uperi prst u neki nevidljivi zakon u zraku između njih. - Pretpostavili ste. Vi ste pretpostavili, Starlingova. Pogledajte. - Crawford ispiše riječ pretpostaviti na podmetaču. Nekoliko instruktora Starlingove pokupilo je to od Cravvforda i koristilo, ali Starlingova se nije mogla sjetiti da je vidjela bilo koga od njih kako to radi. Crawford počne podvlačiti ispisanu riječ. - Ako budete pravili pretpostavke kad vas pošaljem na zadatak, možete i od sebe i od mene napraviti magarca. - Zatim se zadovoljno zavalio u stolici.

- Raspail je skupljao automobile, jeste li to znali?

- Ne, jesu li još u posjedu ostavštine?

- Ne znam. Mislite li da to možete saznati?

- Mogu.

- Odakle ćete početi?

- Od izvršitelja njegove oporuke.

- Odvjetnika iz Baltimorea, Kineza, čini mi se da ga se sjećam - primijeti Cravvford.

- Zove se Everett Yow - dodaje Starlingova. - Ime mu je u bal-timorskom telefonskom imeniku.

- Jeste li uopće razmišljali o nalogu za pretres Raspailovih kola? Ponekad je Cravvfordov glas podsjećao Starlingovu na glas gusjenice-sveznalice iz djela Levvisa Carrolla.

Starlingova se nije usudila odbrusiti. - Budući je Raspail mrtav i nije osumnjičen ni za što, ako dobijemo dozvolu njegovog izvršioca za pretraživanje kola, onda će pretres biti pravovaljan,

36

37

a plodovi koje nađemo pred zakonom će biti prihvatljiv dokaz -odgovori ona.

- Točno - odgovori Crawford. - Evo, ovako ćemo; obavijestit ću nadležne u Baltimoreu o vašem dolasku. U subotu, Starlingova, u slobodno vrijeme. Pokupite plodove, ako ih ima.

Crawford uloži mali napor da ne pogleda za njom dok se udaljavala i to mu pade za rukom. Iz košare za otpatke izvadi s dva prsta smotuljak debelog svijetloljubičastog papira za pisanje. Zatim ga raširi po stolu. Na njemu je privlačnim rukopisom pisalo nešto o njegovoj ženi:

O, govede škole, koje tragate za vatrom Koja će zapaliti svijet, zar nijedna petlje nema Niti znanja pretpostaviti Da je groznica njezina upravo ta tražena tema?

Jako mi je žao Belle, Jack. Hannibal Lecter

8.

Everett Yow vozio je crni Buick s naljepnicom sveučilišta De Paul na stražnjem prozoru. Zbog njegove prekomjerne težine Buick je neznatno bio nagnut na lijevu stranu što je Starlingova primijetila slijedeći ga po kiši dok su napuštali Baltimore. Mrak samo što nije pao; Starlingova je već gotovo istrošila dan namijenjen za istraživanje, a drugi nije imala na raspolaganju. Pokušavala je svladati nestrpljenje, lupkajući po volanu u ritmu rada brisača dok je kolona puzala putem 301.

Yow je bio inteligentan, debeo i imao je problema s disanjem. Starlingova je nagađala da mu je negdje oko šezdeset godina. I)o sada je bio susretljiv. To

što je izgubila dan nije bila njegova krivica; nakon što se poslije podne vratio sa sedmodnevnog poslovno putovanja iz Chicaga, odvjetnik iz Baltimorea je ravno s aerodroma došao u ured da sastati se sa Starlingovom.

Raspail je svoj klasični Packard uskladištio mnogo prije smrti, objasnio joj je Yow. Nije bio registriran niti vožen. Yow ga je jedanput samo vidio, prekrivenog i uskladištenog, kako bi potvrdio njegovo postojanje i uvrstio ga u popis stvari koje su ulazile u ostavštinu, neposredno po ubojstvu svojeg klijenta. Ako istra-
.iteljica Starling pristane "odmah prijaviti" sve što pronade, a to bi moglo štetiti interesima njegovog pokojnog klijenta, voljan joj je pokazati automobil, tako je rekao. Nalog za pretres i službena pratnja neće biti potrebni.

Starlingova je uživala u jednodnevnoj privilegiji korištenja I B1-ovog Plimoutha sa ćelijskim telefonom, a imala je i novu osobnu iskaznicu kojom ju je Crawford opskrbio. Pisalo je samo I EDERALNI ISTRAŽITELJ - i primijetila je da istječe za tjedan dana.

Odredište im je bilo mini-skladište u Split Cityju, na oko četiri milje od grada. Vozeći se, Starlingova je iskoristila telefon kako bi saznala sve što je mogla o mogućnostima skladištenja. Kad je ugledala visoki narančasti znak, MINI-SKLADIŠTE SPLIT CITY-JA - ZADRŽITE KLJUČ, već je znala nekoliko pojedinosti.

Split City je imao dozvolu međudržavne trgovačke komisije /a prijevoz tereta na ime Bernarda Garvja. Prije tri godine Gary

38

39

je za dlaku pobjegao velikoj federalnoj poroti koja ga je teretila za međudržavni transport ukradene robe, tako da mu je dozvola uzeta na ponovno razmatranje.

Yow zaokrene i prođe ispod znaka, te pokaže na ulazu ključeve bubuljičavom mladiću u uniformi. Čuvar je zapisao brojeve njihovih vozačkih dozvola, otvorio vrata i nervozno se povukao, kao da ima neka važnija posla.

Split City je sumorno mjesto kroz koje puše vjetar. Poput nedjeljnog leta s La Guardiae za Juarez, koji koriste oni što se žele na brzinu razvesti, tako je i ovo mjesto bilo servisna industrija za besmisleni Brownian pokret našeg naroda; glavni ovdašnji posao je skladištenje razdijeljene pokretne imovine poslije razvoda. Dvorane su prepune namještaja za dnevni boravak, servisa za doručak, točkastih madraca, igračaka i fotografija iz zajedničkog života koji se raspao. Među službenicima šerifa baltimor-skog područja vlada uvjerenje da Split City također skriva velike sume novca koje bi mogle zanimati sud nadležan za bankrot. Podsjeća na vojnu postaju: trideset ara dugačkih zgrada međusobno razdvojenih protupožarnim zidovima u jedinice veličine prostranih garaža za jedna kola; svaka je imala posebna vrata koja su se podizala naviše. Cijene su razumne tako da neke stvari ostaju tamo i po nekoliko godina. Osiguranje je dobro. Mjesto je okruženo dvostrukom visokom ogradom protiv uragana, a pseće patrole se kreću između ograda dvadeset i četiri sata dnevno.

Sloj mokrog lišća debljine petnaest centimetara u kojem je još bilo papirnatih čaša i raznoraznih sitnih otpadaka, nagomilalo se uz dno vrata Raspailovog odjela, broj 31. Po jedan jaki lokot bio je s obje strane vrata. Preko poklopca s lijeve strane bio je utisnut pečat. Everett Yow se ukočeno sagne nad pečat. Starlingova je držala kišobran i bateriju jer je već bilo mračno.

- Izgleda da nije otvaran od mog posljednjeg dolaska prije pet godina - primijeti on. - Vidite li otisak mojeg bilježničkog pečata ovdje u plastici? Tada mi nije ni padalo na um da će rodaci biti toliko tvrdoglavi i da će toliko godina odugovlačiti priznati pravovaljanost oporuke.

Yow pridrži bateriju i kišobran dok je Starlingova fotografirala bravu i pečat. - Gospodin Raspail je imao ured-studio u gradu, koji sam zatvorio kako bih spriječio plaćanje zakupnine iz sredstava ostavštine - reče on. - Namještaj sam dopremio ovamo i uskladištio ga zajedno s Raspailovim kolima i ostalim stvarima koje su se ovdje već nalazile. Donijeli smo pijanino, knjige i muzičke aparate, krevet, čini mi se.

Yow je pokušao uvući ključ. - Brava je možda smrznuta. Ili je ova vrlo kruta. - Kada se sagnuo, počeo je teško disati. A, kad je pokušao čučnuti, koljena su mu zaškripala.

Starlingovoj je bilo drago što su lokoti bili veliki, kromirani, američkog standarda. Bili su impresivni, ali znala je da može lako izvaditi mjedene cilindre pomoću plosnatog metalnog odvr-lača i račvastog čekića ... otac joj je pokazao kako to provalnici rade, još dok je bila dijete. Problem će jedino biti pronaći čekić i odvrtić; nije čak imala na raspolaganu ni uobičajeni alat koji je vozikala naokolo u svojem Pintu.

Počela je pretraživati po torbici i pronašla sprej za odmrzavanje brave kojeg je koristila za vrata Pinta.

- Biste li nekoliko sekundi proveli u svojim kolima, gospodine Yow? Zagrijte se malo, a ja ću pokušati s ovim. Uzmite kišobran, kiša tek malo rominja.

Starlingova pomakne FBI-ev Plymouth bliže vratima i upali svjetla. Zatim uzme kanticu s uljem iz kola i nakapa ulje u brave na lokotima, pa uprska sprej kako bi razblažila ulje. Gospodin Yow se nasmiješi i klimne joj iz kola. Starlingovoj je bilo drago što je Yow inteligentan; mogla je obaviti zadatak, ne odbivši ga od sebe.

Sada je već bilo mračno. Osjećala se kao na nišanu onako obasjana svjetlima Plymoutha, a u ušima joj je odzvanjala škripa pojasa za hlađenje dok je motor preo. Zaključala je vrata kola dok je motor ostavila raditi. Gospodin Yow je izgledao bezopasno, ali nije htjela ulaziti u rizik da je zalijepi za vrata. Lokot je poskočio poput žabice u njezinoj ruci i ostao ležati na njoj otvoren, težak i mastan. S drugim lokotom koji je već upio ono što je ulila u bravu bilo je još lakše.

Vrata se nisu htjela podići. Starlingova je povlačila ručku dok joj svici nisu zaigrali pred očima. Yow joj je pritekao u pomoć, ali zbog neprimjereno malih ručki za podizanje vrata i njegovih kilograma nije bio u mogućnosti da osjetno pridonijeti napretku.

- A da navratimo opet slijedećeg tjedna s mojim sinom ili radnicima? - predloži gospodin Yow. - Volio bih što prije krenuti kući.

Starlingova je dobro znala da najvjerojatnije više nikada neće biti u prilici vratiti se na ovo mjesto; Cravvfordu bi bilo mnogo lakše okrenuti telefon i prepustiti stvar baltimorskom lokalnom ogranku. - Požurit ću, gospodine Yow. Imate li u kolima možda dizalicu?

Postavivši dizalicu pod ručku vrata, Starlingova je svom težinom stala na dio koji je služio kao ručica. Vrata su užasno za-

40

41

škripala i podigla se za centimetar. Počela su se savijati u srednjem dijelu. Podizala ih je dok nije oslobodila dovoljno veliki prostor da u njega gurne rezervnu gumu, kako se ponovo ne bi spustila dok je dizalicu gospodina Yowa i onu iz svojih kola podmetala s obje strane vrata, prikvačivši ih ispod ruba, a blizu usjeka po kojima su se vrata podizala.

Naizmjenice pritišćući dizalice, uspjela je podići vrata za otprilike pola metra, a onda su se ona nepovratno zaglavila, tako da ni pod težinom ručice dizalice se više nisu mogle pomaknuti.

Gospodin Yow je prišao da zajedno zavire unutra. Poslije svakih nekoliko sekundi morao se ispraviti.

- Miriše mi na miševе - primijeti on. - Uvjeravali su me da upotrebljavaju otrov protiv glodavaca. Čak mi se čini da to navode i u ugovoru. Rekli su da nitko ovdje nije ni čuo za bilo kakve glodavce. Ali ja ih upravo sada čujem, a vi?

- Čujem ih i ja - odgovori Starlingova. Šarajući po unutrašnjosti snopom baterijske svjetiljke, uspjela je raspoznati karton- 1 ske kutije i jednu veliku gumu sa širokim bijelim središtem, is-] pod ruba cerade. Guma je bila ispuštena.

Pomaknula je Plymouth unatrag, tako da su svjetla sad djelomice osvjetljavala unutrašnjost, a zatim je iz auta izvadila gumeni podmetač za noge.

- Namjeravate ući unutra, policajko Starling?

- Moram pogledati, gospodine Yow.

On izvadi maramicu. - Predlažem vam da dobro zavežete manšete oko zglobova, kako vas miševi ne bi ozlijedili.

- Hvala vam, gospodine, dobro ste se toga sjetili. Gospodine Yow, u slučaju da se vrata kojim slučajem spuste, ha, ha ili se bilo što drugo dogodi, biste li bili ljubazni da pozovete ovaj broj? To je broj našeg ogranka u Baltimoreu. Oni znaju da sam ja sada ovdje s vama i dići će uzburu ako im se uskoro ne javim, shvaćate?

- Da, naravno. Ne brinite, učinit ću to svakako. - Zatim joj je dao ključ Packarda.

Starlingova prostre gumeni podmetač po vlažnom tlu ispred vrata i legne na njega rukom štiteći paket plastičnih vreća za skupljanje dokaza, stavljen preko objektivna kamere, s nogavica-ma čvrsto vezanim pomoću jedne Yowove i jedne svoje maramice. Kišna izmaglica počela joj je rositi lice, a u nozdrve joj se počeo uvlačiti prodorni miris plijesni i miševa.

Prvog dana treninga njezin instruktor iz sudske medicine ispisao je na ploči moto rimskog liječnika: *Primum non nocere*. Kao prvo ne čini štete.

42

Ali on to nije rekao u garaži punoj odvratnih miševa. A onda je odjednom začula glas oca koji joj se obratio s rukom na bratovom ramenu: "Ako moraš vrištati dok se igramo, idi u kuću, Clarice."

Starlingova zakopča prvi gumb na bluzi, uvuče glavu u ramena i sklizne ispod vrata.

Našla se ispod stražnjeg dijela Packarda. Bio je parkiran na lijevoj strani skladišta, gotovo uza sam zid. A na desnoj strani su stajale nagomilane kartonske kutije, ispunjavajući prostor pokraj automobila. Starlingova se nastavi uvijajući kretati dalje, dok ne provuče glavu u uskom prostoru između kola i kutija. Zatim pređe snopom baterijske lampe preko kutija. Mnogobrojni pauzi ispunili su taj uski prostor mrežama. Uglavnom su to bili tkalci čije su mreže čvrsto stezale male zgrčene leševe.

Smeđi pauk usamljenik jedina je vrsta koje se treba plašiti, a i nema običaj praviti mrežu vani na otvorenom, Starlingova počne samu sebe uvjeravati. Ostali nisu opasni.

Uočila je mjesto na kojem bi se mogla ispraviti, nalazilo se otraga, pokraj stražnjeg branika. Migoljila se dok se nije uspjela izvući ispod kola, lica gotovo priljubljena uz široku bijelu gumu. Bila je obložena osušenom truleži. Uspjela je pročitati riječi GOOD YEAR DOUBLE EAGLE. Pazeći da ne udari glavu, uspravila se na noge u tom uskom prostoru, držeći ruku ispred lica kako bi raskinula paučinu. Zar se ovako osjećaju žene koje nose veo?

Začula je izvana glas gospodina Yowa. - Je li sve u redu, gospodice Starling?

- Da - odgovori ona. Kada je njezin glas odjeknuo prostorijom, začulo se komešanje u klaviru i nešto je pretrčalo preko nekoliko visokih tonova. Svjetla kola koja su bila vani osvijetljavala su joj noge do listova.

- Očigledno ste pronašli klavir, policajko Starling - dovikne joj gospodin Yow.

- To nisam bila ja. -Oh.

Kola su bila velika, visoka i dugačka. Packard iz 1938, tako je pisalo u Yowom popisu. Bio je prekriven krpom čija je plišana strana bila okrenuta unutra. Ona prođe snopom svjetiljke preko nje.

- Jeste li vi prekrili kola ovom krpom, gospodine Yow?

- Zatekao sam je i nisam je dirao - odgovori joj Yow glasno ispod vrata. - Grozim se prašnjavih krpa. Raspail ih je tako ostavio. Ja sam samo provjerio jesu li kola tu. Radnici koje sam unajmio smjestili su klavir uza zid i prekrili ga, dodali još kutija

43

na već postojeću gomilu pokraj automobila i otišli. Plaćao sam I ih po satu. U kutijama su uglavnom ploče i knjige.

I

Tkanina je bila debela i teška i dok ju je povlačila prašina se gomilala na snopu baterijske svjetiljke. Dva puta je kihнула. Stojeći na vrhovima prstiju,

uspjela je nekako zamotati tkaninu do polovice visokog starog auta. Na stražnjim prozorima bile su navučene zavjese. Ručica vrata bila je prašnjava. Morala se nagnuti naprijed preko kutija kako bi je dohvatila. Dodirnuvši tek 1 kraj ručice, pokušala ju je povući dolje. Vrata su bila zaključana, i Na stražnjim vratima nije bilo ključanice. Morala je pomaknuti čitavu gomilu kutija kako bi stigla do prednjih vrata, a na raspo- "1 laganju je imala jako malo prokletog mjesta gdje ih je mogla j spustiti. Ugledala je mali prorez između zavjese i okvira stražnjeg prozora.

Starlingova se nagne preko kutija kako bi prislonila glavu uza staklo i uperila snop svjetlosti kroz tu pukotinu. Dok nije sklopila ruke oko vrha baterijske svjetiljke, u prozoru je vidjela samo svoj odraz. Djelić snopa, koji se raspršio prolazeći kroz prašnjavo staklo, počne prelaziti preko sjedala. Na sjedalu je ležao otvoreni album. Boje su se slabo raspoznavale pri slabom osvjetljenju, ali uspjela je razaznati zalijepljene čestitke za Valentino-vo. Čipkaste stare čestitke, natrpane na stranici albuma.

- Puno vam hvala, dr. Lecteru. - Progovorivši, podigla je svojim dahom prašinu s oboda prozora i zamaglila staklo. Nije ga htjela obrisati, tako daje morala pričekati da se razbistri. Prešla je svjetiljkom preko tkanine kojom se putnici prekrivaju za vrijeme vožnje, a koja je sada ležala zgužvana na podu kola i obuhvatila djelomice snopom par prašnjavih muških lakiranih kožnatih večernjih cipela. Iznad cipela, crne čarape, a iznad čarapa nogavice smokinga s nogama unutra. Nitko nije ulazio u proteklih pet godina - polako, polako, sta- \ ni malo, lutko.

- Gospodina Yow. Hej, gospodine Yow?

- Što je bilo, policajko Starling?

- Izgleda da neko sjedi u ovim kolima, gospodine Yow.

- Oh, ne. Možda će biti najbolje da izadete, gospodice Star-' ling.

]

- Ne još, gospodine Yow. Pričekajte još samo malo, molim vas.

Sada moram dobro razmisliti. Ovo je mnogo važnije od svega onog smeća kojeg ćeš do kraja života šaputati svojem jastuku. Prvo sažvači i onda obavi ovo kako valja. Ne želim uništiti dokaze. Potrebna mi je pomoć. Ali kao prvo ne želim proći kao pastir koji je stalno vikao vuk. Ako uzalud podignem temperaturu u baltimorskoj stanici i dovučem policajce ovamo bez razloga, dobit ću svoje. Vidim nešto što nalikuje na par nogu. Gospodin Yow me ne bi doveo ovamo daje znao daje u autu mrtvac. Uspjela se osmjehnuti sama sebi. "Mrtvac", kakvo razmetanje hrabrošću. Nitko nije bio ovdje od Yovovog posljednjeg dolaska. Dobro, to znači da su kutije naslagane kad se to nešto već nalazilo u kolima. Što znači da mogu premjestiti kutije bez straha da ću uništiti neki važan dokaz.

- Gospodine Yow.

- Da. Trebamo li pozvati policiju ili ste i vi dovoljni, policajko Starling?

- To moram utvrditi. Pričekajte još malo, molim vas.

Kutije koje bi trebali ispremještati nisu bile ništa manji problem od Rubikonove kocke. Pokušala je raditi držeći baterijsku svjetiljku pod rukom, ali joj je dvaput ispala, tako da ju je na kraju stavila na krov auta. Morala je premjestiti kutije iza sebe, ali joj je nekoliko nižih, ispunjenih knjigama, skliznulo pod auto. Nešto ju je ugrizlo ili joj se u palac zabilo dio nečeg, tako da ju je sad boljela jagodica.

Premjestivši kutije, uspjela je zaviriti kroz prašnjavo staklo prednjeg prozora u odjel za vozača. Pauk je ispleo mrežu između velikog volana i mjenjača.

Prednji dio auta bio je odijeljen od stražnjeg prozora koji je bio zatvoren.

Zažalila je što se nije sjetila nauljiti ključ Packarda, prije nego Sto se našla ispod vrata, ali kad ga je gurnula u bravu, bez teškoća ga je i okrenula.

Jedva je uspjela otvoriti vrata u tom uskom prolazu. Tupo su udarila u kutije, što je izazvalo novu strku među miševima i izmamilo opet muziku iz klavira. Iz auta projuri ustajali miris raspadanja i neke kemikalije. Potaknulo joj je sjećanje, ali nije mogla odrediti odakle joj je poznat.

Uvukla se napola unutra i povukla pregradni zid iza vozačevog sjedala, te uperila snop baterijske svjetiljke u stražnji dio auta. Snop se prvo zaustavio na svećanoj košulji i sjajnim gumbima, zatim gaje hitro počela pomicati uvis, preko prednjeg dijela košulje do lica, ali nikakvo lice nije vidjela; opet je spustila snop niže, preko svjetlucavih gumba i satenskih revera do krila i otvorenog šlica, pa opet krenula njime uvis, do uredno svezane leptir-mašne i okovratnika iz kojega je virio bijeli krnji vrat lutke iz izloga. Ali iznad vrata je bilo još nešto što je slabo odbijalo svjetlost. Tkanina, crna kapuljača umjesto glave, velika, kao da je prekrivala neki kavez za papagaje. Samt, pomisli Starlingova. Stajao je na polici od šperploče koja se protezala preko vrata lutke u obliku nastavka stražnjeg udubljenja za odlaganje stvari.

44

45

Napravila je nekoliko snimaka s prednjeg sjedala, prvo bi izoštrila sliku pri svjetlosti baterijske lampe, a zatim bi zatvorila oči zbog bljeska blica. Zatim se izvukla iz auta i ispravila. Stojeći tako u mraku, mokra i prekrivena paučinom, pokušala je odlučiti što poduzeli. Sigurna je bila samo u to da neće pozvati specijalnog agenta zaduženog za baltimorski lokalni ogranak da vidi lutku s otkopčanim šlicem i album s čestitkama za Valentinovo.

Kad je jednom odlučila zavući se na stražnje sjedalo i skinuti kapuljaču s te stvari, više o tome nije mnogo razmišljala. Provukla je ruku kroz prozor koji je odvajao prednji od stražnjeg dijela kola, otključala stražnja vrata, pomaknula opet neke kutije kako bi ih mogla otvoriti izvana. Činilo joj se da je prošlo dosta vremena. Kad je konačno otvorila vrata, miris koji ju je zapuhnuo sa stražnjeg sjedala bio je mnogo jači od onog koji je osjetila u prednjem dijelu auta. Posegnula je unutra i pažljivo uhvatila za kutove album sa čestitkama, koji je zatim spustila u vreću za dokaze i stavila sve zajedno na krovu auta. Drugu vreću za uzimanje dokaza raširila je preko sjedala. Prstom je dodirnula rukavicu. Ruka u njoj bila je tvrda. Oprezno je povukla rukavicu sa zgloba. Zglob je bio od nekog bijelog sintetičkog materijala. Hlače su na određenom mjestu bile nabrekle, i to ju je na jedan ludi trenutak podsjetilo na neke događaje s Fakulteta. Ispod sjedala se začuje tiho grebanje.

Lagano, kao da je želi pomilovati, dodirnula je rukom kapuljaču. Tkanina je prijanjala uz nešto tvrdo i glatko. Kad je na vrhu j osjetila pod prstima okruglo ispupčenje, sjetila se. Znala je daje ispod kapuljače velika laboratorijska staklenka za čuvanje uzoraka i isto je tako znala što će naći u njoj. Sa strahom, ali ne sumnjajući u svoj sud, skinula je tkaninu.

Glava u staklenki bila je odvojena od vrata odmah ispod brade. Bila je okrenuta prema njoj i promatrala je svojim mliječno bijelim očima, odavno izgorjelim od alkohola u kojem je čuvana. Usta su bila otvorena i iz njih je malo virio strašno posivio jezik. Alkohol je tijekom godina izvjetrio, tako da je glava počivala na dnu staklenke, a tjemne, koje je izvirivalo iz tekućine, odavno je počelo truliti. Glava je glupo zurila u Starlingovu, nagnuta pod smiješnim kutom u odnosu na tijelo. Glupi i mrtvački izgled nije mogla umanjiti ni svjetlost koja se poigravala pre-'• ko njezinih crta.

Starlingova u tom trenutku počne analizirati sebe. Bila je za-' dovoljna. Razvedrila se. Na trenutak se upitala je li s njom sve ul redu. Bila je ponosna što je u ovom sudbonosnom trenutku,' dok je sjedila u ovom starom autu, s nečijom glavom i miševima, mogla jasno razmišljati.

- E pa, Toto - reče ona - više nismo u Kansasu. - Oduvijek je željela upravo te riječi izgovoriti pod stresom, ali sad kad joj se ta želja konačno ispunila, osjećala se nekako lažno i bilo joj je drago što je nitko nije čuo. A sad na posao.

Oprezno se zavalila na sjedalu i osvrnula oko sebe.

Ovo je bilo nečije prebivalište, netko ga je izabrao i osmislio, tisuću svjetlosnih godina daleko od prometne gužve na putu :U)1.

Osušeni cvjetovi ispali su iz vaza od sječenog kristala u obliku pupuljaka postavljenih na stupove. Stol limuzine bio je izvučen i prekriven lanenim stolnjakom. A na njemu se kroz prašinu svjetlucala kristalna boca za piće. Pauk

je ispleo mrežu između kristalne boce i kratkog svijećnjaka koji je stajao pokraj nje.

Pokušala je zamisliti Lectera ili nekog drugog kako sjedi s njezinim, ovdje prisutnim, prijateljem i pokazuje mu čestitke za Valentinovo. I što još? Trudeći se biti što pažljivija i što manje pomicati figuru, pretražila ju je u nadi da će naći bilo kakve isprave. Nije ih našla. U džepu sakoa pronašla je smotuljke materijala preostalog od skraćivanja hlača... večernje je odijelo vjerojatno bilo novo kada je obučeno na lutku.

Starlingova opipa ispupčenje u hlačama. Bilo je previše tvrdo rak i za studente, pomisli ona. Zatim prstima raširi šlic i usmjeri snop baterije unutra na penis od uglanog, umjetnog drva. I oista velik. Zapitala se nije li izopačena. Pažljivo je počela okretati bocu kako bi ispitala obje strane i pozadinu glave tražeći rane. Nijednu nije primijetila. U staklu je bilo ispisano ime tvrtke koja je opskrbljivala laboratorije.

Zagledavši se opet u to lice, pomislila je kako je upravo naučile i nešto od čega će ubuduće imati koristi. Dok je to lice i jezik, koji je mijenjao boju kada bi dodirnuo staklo, promatrala s određenim ciljem, nije u tome nalazila ništa strašno, ali joj se zato mnogo gorim činio prizor iz njezinih snova, u kojem Miggs guta vlastiti jezik. Osjećala je da bi mogla pogledati u bilo što, samo kad bi trebala učiniti nešto pozitivno u vezi s tim. Starlingova je bila mlada. Deset sekundi nakon što se njezina VVPIK-TV pokretna jedinica za vijesti zaustavila, Jonetta Johnson stavi nau-Snice, napudra svoje prelijepo tamnoputo lice i uzme situaciju u svoje ruke. Ona je sa svojom ekipom, koja je bila zadužena za vijesti, prisluškivala policijski radio baltimorskog okruga i tako uspjela stići u Split City prije patrolnih vozila.

Sve što je ekipa za vijesti vidjela pri svjetlosti svjetala bila je Clarice Starling, koja je stajala ispred vrata garaže držeći bateriju i malu plosnatu osobnu iskaznicu, kose slijepljene od kiše koja je sipila.

46

47

Jonetta Johnson je imala nos za početnike. Izašla je iz auta u pratnji ekipe snimatelja i prišla Starlingovoj. Upalili su se reflektori.

Gospodin Yow utone još dublje u sjedalo svog Buicka tako da mu se kroz prozor vidio samo šešir.

- Jonetta Johnson, WPIK vijesti, jeste li vi prijavili ubojstvo? Starlingova nije u tom trenutku baš bila nalik predstavniku zakona i bila je toga svjesna. - Ja sam federalni policajac i ovdje se dogodio zločin. Moja je dužnost čuvati ovo mjesto dok balti-morske vlasti...

Pomoćnik snimatelja zgrabio je donji rub vrata garaže i pokušao ih podići.

- Stanite - poviče Starlingova. - Vama govorim, gospodine. Stanite. Udaljite se, molim vas. Ne šalim se. Pomozite mi da ovo obavim. - Jako je željela imati značku, uniformu, bilo što.

- U redu je, Herry - javi se novinarka. - Ali, policajko, mi želimo surađivati u svakom pogledu. Iskreno govoreći, ovi ljudi dosta koštaju i ja bih voljela znati da li ih uopće zadržavati dok vlasti ne dođu. Kažite mi samo ima li unutra neko tijelo? Kamera ne snima, čut ću vas samo ja. Recite mi, pa ćemo pričekati. Bit ćemo dobri, obećavam. Pristajete?

- Da sam na vašem mjestu, ja bih pričekala - odgovori Starlingova.

- Hvala, nećete zažaliti - reče Jonetta Johnson. - Pogledajte, imam ovdje neka obavještenja o Mini-skladištu Split Citvja koja bi vam možda mogla biti od koristi. Usmjerite, molim vas, svjetlo na podmetač. Da vidimo mogu li ih pronaći.

- Pokretna ekipa WEYE-a upravo prolazi kroz vrata, Joney - obavijesti je Harry.

- Da vidimo je li ovdje, policajko, evo ga. Otprilike prije dvije godine izbio je skandal kada su pokušali dokazati kako se ovdje istovaruje i skladišti... je li ono bio dinamit? - Jonetta Johnson je previše često bacala poglede preko ramena Starlingove.

Starlingova se okrenula i vidjela snimatelja koji se već do pola uvukao u garažu ležeći na leđima, dok je pomoćnik čučao pokraj njega, spreman dodati mu mini-kameru ispod vrata.

- Hej! - poviče Starlingova. Spustila se na koljena na vlažno tlo pokraj njega i počela ga vući za košulju. - Ne možete unutra. Hej! Rekla sam vam da to ne činite.

I

Muškarci su joj cijelo vrijeme nešto umiljato govorili. - Ništa j nećemo dirati. Mi smo profesionalci, ne brinite. Policija će naf" ionako pustiti unutra. Sve je u redu, srce.

Njihovo prevarantsko ulagivanje, kakvo se obično koristi udvaranje na stražnjem sjedalu ju je iznerviralo.

48

Potrčala je prema dizalici i popustila ručicu. Vrata se spustiše /a pet centimetara, zardalo škripeći. Pritisnula ju je još jednom. Vrata su sada dodirivala muškarčeva prsa. Pošto i dalje nije izla-/i<>, ona izvuče ručicu van i odnese je do snimatelja opruženog i ia tlu. Sada su se već okupile i ostale televizijske ekipe i ona pri a jetlosti njihovih reflektora lupi snažno po vratima iznad nje-r,i, prekrivši ga prašinom i hrdom.

- Udijelite mi malo pažnje - obrati mu se ona. - Ne čujete io vam se kaže, zar ne? Izlazite odavde. Odmah. Malo vam ne-lostaje da vas uhitim zbog ometanja izvršavanja pravde.

- Smirite se - obrati joj se pomoćnik. Zatim joj spusti ruku na i ine. Ona se okrene prema njemu. Čula je kako joj vičući po-i uvija pitanja s druge strane svjetlosti, kao i sirene policijskih

h)la.

- Skidaj ruke s mene i sklanjaj se, kopile. - Stala je na snima-i djevu nogu i zagledala se pomoćniku u lice, držeći mlitavo ru-i icu dizalice uz bok. Nije je podignula. I ovo je bilo dovoljno. I ovako je izgledala dosta grozno na televiziji.

9.

Mirisi na odjelu za pacijente nasilnog ponašanja kao da su bil puno izraženiji u polutama. Televizor koji je bio uključen u ho" dniku, ali čiji je zvuk bio potpuno utišan bacio je sjenu Clancaj Starling preko rešetaka kaveza dr. Lectera.

Pogledom nije mogla prodrijeti kroz tamu iza rešetaka, ali j ipak nije zatražila od dežurnog da upali svjetlo, što je on mogao učiniti iz svoje postaje.

Svjetlost bi istog trena okupala cijeli oct J jel, a dobro je znala da je baltimorska područna policija satiri nije gasila dok je vičući postavljala pitanja dr. Lecteru. Odbio na njih odgovoriti, ali im je zato napravio origami pilića koji ključao kada bi mu se rep povlačio gore - dolje. Pretpostavljen ^ policajac, bijesan, zgužvao je pilića i bacio ga u pepeljaru u pre-" dvorju, dajući Starlingovoj znak da može ući.

- Dr. Lecteru? - Mogla je čuti vlastito disanje kao i disanje pacijenata u ćelijama uzduž hodnika; samo iz Miggsove prazne ćelije nije dolazilo nikakvo disanje. Miggsova ćelija bila je zastrašujuće prazna. Tišina iz nje puhala je ravno na nju kao propuh.

Starlingova je bila svjesna daje Lecter promatra iz tame. Prošle su dvije minute. Noge i leđa su je boljeli od potezanja vrata garaže, a i odjeća joj je bila vlažna. Spustila je kaput na pod i sjela na njega, podalje od rešetaka, podvivši noge i izvukavši mokru kosu iz oko vratnika ne bi li je sklonila s vrata.

Iza nje, na televizijskom ekranu, nekakav evanđelist je mahao rukama.

- Dr. Lecteru, oboje znamo zašto sam ovdje. Misle da ćete sa mnom htjeti razgovarati.

Tišina. Na drugom kraju hodnika neko je zviždao "Preko mora do neba".

Poslije pet minuta opet je progovorila: - Čudno sam se osjećala dok sam ulazila tamo unutra. Voljela bih s vama popričati o tome.

Starlingova se trgne kad se poslužavnik za hranu dokotrlja iz Lecterove ćelije. Na njemu je bio čist, presavijen ručnik. Nije ga čula hodati po ćeliji.

Zagledala se u njega, a zatim ga uzela uz osjećaj kao da propada, počela je brisati kosu. - Hvala - reče.

- Kako to da me ne pitate ništa o Buffalo Billu? - Glas mu je dolazio iz neposredne blizine, iz iste razine. Vjerojatno je i sam sjedio na podu.

- Zna li nešto o njemu?

- Možda bih i znao kada bih vidio dokumente.

- Ali ja ne radim na tom slučaju - odgovori Starlingova.

- Nećete ni na ovome kad zaključite da im više niste od koristi.

- Znam.

- Mogli biste se dočepati dosjea o Buffalo Billu. Izvještaja i slika. Volio bih ih vidjeti.

Kladim se da biste voljeli. - Dr. Lecteru, vi ste ovo započeli. Ispričajte mi, molim vas, sve što znate o osobi u Packardu.

- Pronašli ste cijelu osobu? Baš čudno. Ja sam vidio samo glavu. Što mislite kako se ostatak tamo našao?

- Dobro, dobro. Čija je to bila glava? ~ Do kakvih ste vi zaključaka došli?

- Obavili su tek pripremna istraživanja. Muškarac, bijelac, oko dvadeset i sedam godina, zube je popravljao kod američkih i europskih zubara. Tko je on bio?

- Raspailov ljubavnik. Raspail, ljigavi flautista.

- Pod kakvim je okolnostima... kako je umro?

- Želite li da vam podrobno opišem, policajko Starling?

- Ne, to bih ostavila za kasnije.

- Dozvolite da vam uštedim malo vremena. To nije mojih ruku djelo; Raspail je to napravio. Raspail je volio mornare. Ovaj je bio Skandinavac, po imenu Klaus, ne znam kako još. Raspail mi nikada nije rekao njegovo prezime.

Glas dr. Lectera sada je dolazio iz ravnine poda. Možda je le-!;ao na pod, pomisli Starlingova.

- Klaus je sišao s jednog švedskog broda u San Diegu. Raspail je tamo držao predavanja na konzervatoriju tijekom ljeta. Po-mahnitao je za tim mladićem. Švedanin je pomislio da može izvući neku korist i upecao se. Kupili su nekakvu groznu prikolicu i počeli skakati goli po šumi. Raspail mi je rekao da mu je mladić bio nevjeran i da ga je zbog toga zadavio.

- Raspail vam je sam to rekao?

- Oh da, obvezao me je na šutnju i ispričao mi to za vrijeme terapije. Mislim daje lagao. Raspail je uvijek uveličavao stvari. Je sebe predstaviti kao opasnog i romantičnog čovjeka. Švedanin je najvjerojatnije umro za vrijeme neke banalne erotske igre. Raspail je bio previše kilav i slab da ga zadavi. Jeste li primijetili da je Klausova glava odsječena odmah ispod brade? Vjerojatno je to učinio da ukloni znakove vješanja.

- Shvaćam.

50

51

1

- Raspailov san o sreći bio je uništen. Strpao je Klausovu glavu u robu za kuglanje i vratio se na istok.

- Što je učinio s ostatkom?

- Zatrpao ga je negdje u brdima.

- Pokazao vam je glavu kad ju je već smjestio u kola?

- Da, svakako, tijekom terapije stekao je u mene povjerenje. Vrlo često je odlazio sjediti s Klausom i pokazivati mu čestitke | za Valentinovo.

- A onda je i Raspail... umro. Zašto?

- Iskreno govoreći, pozlilo mi je od njegova kukanja. Vjerujte mi da je to za njega bilo najbolje. Terapija nije davala nikakve rezultate. Pretpostavljam da većina psihijataru ima jednog ili dva pacijenta koje bi rado meni prepustili. Nikada do sada nisam ni s kim o tome razgovarao, a i sad mi postaje dosadno.

- A kako stvari stoje s večerom koju ste pripremili za uvažene pripadnike orkestra?

- Zar vam se nikada nije dogodilo da vam se najave gosti, a da nemate vremena za nabavku? Morate se snaći s onim što imate u hladnjaku, Clarice. Smijem li vas zvati Clarice?
- Da, mislim da ću ja vas zvati...
- Dr. Lecter - to odgovara vašem dobu i zvanju - dopuni je on.
- U pravu ste.
- Što ste osjećali dok ste ulazili u garažu?
- Strepnju.
- Zašto?
- Miševi i bube.
- Upotrebljavate li nešto kad želite skupiti hrabrost? - upita dr. Lecter.
- Koliko znam, ništa od toga ne djeluje, osim želje da uspijem.
- Da li vam u takvim trenucima pred očima naviru sjećanja ili pojedini prozori, bez obzira na to želite li vi to ili ne?
- Možda. Nisam o tome razmišljala.
- Stvari iz djetinjstva.
- Morat ću obratiti pažnju na to ubuduće.
- Što ste osjećali kad ste čuli što se dogodilo mojem pokojnom susjedu, Miggsu? Niste me pitali za njega.
- Namjeravala sam vas kasnije.
- Zar vam nije bilo drago kad ste čuli? -Ne.
- Jeste li bili tužni?
- Nisam. Jeste li ga vi na to nagovorili?
- Dr. Lecter se tiho nasmije. - Pitate li me, policajko Starling, jesam li ja naveo gospodina Miggsa počiniti krivično djelo samoubojstva? Ne budite glupi. Premda moram priznati da u tome što je progutao onaj svoj pogani jezik ima neke ugodne simetrije, slažete se?
- Ne.
- Policajko Starling, upravo ste slagali. I to prvi put. Vrlo tužno, kako bi rekao Truman.
- Predsjednik Truman?
- Nije važno. Što mislite, zašto sam vam pomogao?
- Ne znam.
- Simpatični ste Jacku Cravvfordu, zar ne?
- Ne znam.
- To vjerojatno nije istina. Bi li vam bilo drago da ste mu simpatični? Recite mi, osjećate li želju da mu udovoljite i brine li vas to? Brine li vas ta vaša želja?
- Nema toga tko ne voli da njime budu zadovoljni, dr. Lecteru.
- Ima. Što mislite, želi li vas Jack Crawford u seksualnom smislu? Uvjeren sam da je trenutno vrlo frustriran. Što mislite zamišlja li...smišlja li kako bi to izgledalo.. jebati se s vama?
- To me uopće ne zanima, dr. Lecteru, i prije bih očekivala da me tako nešto upita Miggs, nego vi.
- Više ne može.
- Jeste li mu vi bili predložili progutati vlastiti jezik?
- U svojim pitanjima često upotrebljavate pluskvamperfekt. Kad se tome pridoda vaš naglasak, pitanja odaju težak, kruti stil. Cravvfordu ste očigledno simpatični i smatra vas sposobnom. Čudan stjecaj okolnosti vam sigurno nije promaknuo, Clarice... i Crawford i ja vam pomažemo. Kažete da ne znate zašto vam Cravvford pomaže... a znate li zašto vam ja pomažem?
- Ne znam, recite mi.
- Mislite da vam pomažem zato što vas volim gledati i zamišljati kako vas jedem... zamišljati kakav bi vam bio ukus?
- Je li to u pitanju?
- Nije. Želim nešto što mi Cravvford može osigurati i želim poslovati s njim. Ali on mi odbija doći u posjet. Ne želi me zamoliti za pomoć u slučaju Buffalo Billa, premda zna da će zbog toga umrijeti još koja mlada žena.
- Ne mogu to vjerovati, dr. Lecteru.

- Ne želim ništa posebno i on mi to može omogućiti. - Lecter upali lagano svjetlo u ćeliji. Knjige i crteži su nestali. Kao i WC školjka. Chilton mu je ogolio ćeliju kako bi ga kaznio zbog Miggsa.

- U ovoj prostoriji sam proveo već osam godina, Clarice. Znam da me odavde neće pustiti živog. Želim samo pogled. Prozor kroz koji bih vidio koje drvo ili možda čak i vodu.

52

53

- Je li vaš odvjetnik zatražio....

- Chilton je stavio televizor u hodnik i pustio religijski kanal. Čim vi odete, bolničar će pojačati zvuk, a moj odvjetnik ne može to spriječiti, jer mi sud trenutno nije baš naklonjen. Želim da me premjestite u državnu instituciju, želim da mi vratite knjige i daju pogled. Dat ću vam nešto od velike vrijednosti u zamjenu za to. Cravvford može to učiniti. Pitajte ga.

- Mogu mu prenijeti ono što ste rekli.

- Neće se osvrnuti na to. A Buffalo Bili će nastaviti ubijati. Pričekajte da još neku razreze, pa da vidimo kako će vam se to svidjeti. Ummmm... Reći ću vam nešto o Buffalo Billu i bez tih vaših dosjea i kad ga poslije mnogo godina uhvate, ako ga uopće ikad uhvate, uvjerit ćete se da sam bio u pravu i da sam vam mogao pomoći. Mogao spasiti živote, Clarice.

-Da?

- Buffalo Bili ima kuću na dva kata - reče dr. Lecter i ugasi svjetlo.

Očigledno više ništa nije namjeravao reći.

10.

I

Clarice Starling se nasloni na stol za bacanje kockica u FBI-ovom kasinu i pokuša se usredotočiti na predavanje o pranju novca kockom. Prošlo je trideset i šest sati od kada je baltimor-ska područna policija uzela njezin iskaz (to je napravila daktilografkinja koja je kucala s dva prsta i nije vadila cigaretu iz usta: - Pokušajte otvoriti taj prozor ako vam smeta dim) i obavijestila je da oni preuzimaju slučaj, podsjetivši je pritom da ubojstvo ne spada u saveznu nadležnost.

Nedjeljne večernje vijesti prikazale su svađu Starlingove s televizijskim snimateljima i ona je bila uvjerenjena da propisno uprskala stvar. Povrh svega, ni riječi od Crawforda ili baltimorskog lokalnog ogranka. Kao da su izvještaj bacili u neku rupu.

Kasino u kojem se trenutno nalazila bio je mali - operirao je u pokretnom kamionu- prikolici dok nije pao u ruke FBI-u koji gaje instalirao u školi za obuku. Uska prostorija bila je puna policajaca iz raznih nadležnosti; Starlingova je, zahvalivši se, odbila ponude dvojice teksaskih rangera i jednog detektiva iz Scot-land Yarda koji su joj željeli ustupiti svoja mjesta. Ostali iz njezinog razreda bili su na kraju hodnika u zgradi Akademije i tragali za vlasima kose u pravom motelskom tepihu iz "Spavaće sobe za seksualni zločin" i skupljali otiske prstiju u "Banci iz Bilokoggrada". Starlingova je provela mnoge sate u skupljanju vlasi i otisaka još kad se upoznavala sa sudskom medicinom, tako da su je sada poslali na ovo predavanje, jedno u nizu koje su držali izvanredni predavači.

Pitala se ne postoji li neki drugi razlog zbog kojeg su je odvojili od njezinog razreda: možda te prvo izoliraju, pa tek onda razapnu.

Starlingova nasloni laktove na dio stola za bacanje kockica na kojem je pisao pass i pokuša se usmjeriti na pranje novca putem kocke. Ali misli su joj odlutale i ona počne razmišljati o tome koliko FBI mrzi vidjeti svoje agente na televiziji, osim u slučaju kad su u pitanju službene konferencije za tisak.

Dr. Hannibal Lecter nije više bio zanimljiv za medije, tako da je baltimorska policija, jako sretna, otkrila njezino ime reporte-

54

55

rima. Bezbroj puta vidjela je sebe u nedjeljnim večernjim vijestima. Za one u Batimoreu bila je "Starlingova iz FBI", a zatim bi je prikazali kako drškom

dizalice lupa po vratima garaže dok se snimatelj pokušava provući ispod njih. Ovdje su o njoj govo- 3 rili kao o "Federalnom agentu Starlingovoj" koja je nasrnula na '||' pomoćnika s ručicom dizalice u ruci. Suparnička televizijska mreža, stanica WPIK, koja nije uspjela sama snimiti dotični događaj, objavila je da će tužiti "Starlingovu iz FBI" kao i sam Biro zbog nanošenja tjelesnih povreda jer je, lupajući na vrata, Starlingova napunila snimatelju oči prljav- 1 štinom i česticama hrđe.

lonetta lohnson iz WPIK-a razglasila je s jednog na drugi kraj zemlje daje Starlingova pronašla ostatke lesa u garaži zahvaljujući "tajanstvenoj vezi s čovjekom kojega su vlasti označile kao... čudovištel" Bilo je očigledno da je WPIK imao svoj izvor obavještenja u bolnici.

FRANKENSTEINOVA NEVJESTA!!, urlao je National Tattler po samoposlugama.

FBI nije dao nikakav službeni komentar, ali Starlingova je bila uvjerena da Biro bruji od komentara.

Tog jutra za doručkom, jedan momak iz njezinog razreda koji je obilno koristio Canoe losion poslije brijanja, Starlingovu je nazvao "Melvin Pelvis", glupo se poigravši imenom Melvina Purvisa, Hooverovog čovjeka broj jedan tridesetih godina. Poslije onoga što mu je rekla Ardelia Mapp, mladić je probljedio i ostavio nepojeden doručak na stolu.

Starlingova se sad nalazila u nekom čudnom stanju u kojem je ništa nije moglo iznenaditi. Danju i noću se osjećala odsječenom od svijeta poput ronioca oko kojeg vlada tišina, a njemu zvoni u ušima. Odlučila je braniti se, ako joj se pruži prilika.

Dok je govorio, predavač je zavrtio kotač ruleta, ali nije ispustio kuglicu. Pogledavši ga, Starlingova zaključila da on nikad u životu nije ispustio kuglicu. Upravo je govorio nešto kao: "Clarice Starling." Zašto je govorio "Clarice Starling"? Pa to sam ja.

- Da - odazove se ona.

Predavač pokaže bradom prema vratima iza nje. Počinje. Dok se okretala da vidi tko je to zove, mislila je da joj tlo izmiče pod nogama. Ali to je bio samo Brigham, instruktor gađanja, koji je provirio u prostoriju kako bi pokazao na nju preko ostalih. Kad gaje vidjela, povukao se.

Na trenutak je pomislila da su odlučili izbaciti je, ali onda je shvatila da to ne bi bio Brighamov posao.

- Spremi se, Starlingova. Gdje ti je oprema? - upita je on u hodniku.

- U sobi... krilo C.

Morala je brzo koračati kako joj ne bi izmaknuo.

Nosio je veliki kovčeg s opremom za uzimanje otisaka koji je dobio u sobi s rekvizitima... bila je to prava oprema, ne ona kojom se igraju na satovima... i malu platnenu torbu.

- Danas idete s Jackom Crawfordom. Ponesite stvari potrebne za noćenje. Možda se vratite prije mraka, ali vi ih ipak ponesite.

- Kamo?

- Neki lovci na patke pronašli su u zoru les u Elk Riveru u Zapadnoj Virginiji. Slični na Buffalo Billa. Zamjenici šerifa ga upravo izvlače van. Sve su to sami glupani i Jack ne namjerava čekati da mu ti momci kažu pojedinosti. - Brigham zastane kod ulaza u krilo C. - Između ostalog, potreban mu je netko tko zna uzimati otiske s lesa koji je duže vrijeme proveo u vodi. Bili ste pravo gundalo u laboratoriju... vi to možete, zar ne?

- Daaa, dozvolite da provjerim materijal.

Brigham je držao kovčeg s opremom za uzimanje otisaka otvoren dok je Starlingova vadila poslužavnike. Valjane potkož-ne injekcije i bočice su bile tu, ali ne i kamera.

- Potreban mi je Polaroid jedan-prema-jedan, CU-5, gospodine Brighame, filmovi i baterije za njega.

- Iz skladišta? U redu.

Predao joj je malu platnenu torbu; kad ju je prihvatila i osjetila koliko je teška, bilo joj je jasno zašto je Brigham došao po nju.

- Još niste bili na pravom zadatku, je li tako?

- Nisam.

- Morate ponijeti svu opremu. Ovo ste upotrebljavali na poligonu. Pištolj je moj. To je isti onaj Smith sa K-punjačem koji ste koristili na vježbama, ali ovaj akcijski je dobro očišćen. Pote-gnite nekoliko puta na prazno večeras u sobi kad budete u prilici. Za točno deset minuta čekat ću vas u autu iza krila C s kamerom. Da znate, u Plavom Kanuu nema koša. Savjetujem vam da sve to napravite u kupaonici dok još možete. Beng-beng, Starlingova.

Pokušala ga je nešto pitati, ali on je već odlazio.

Vjerojatno je Buffalo Bili, ako Crawford ide tamo osobno. Što je to, do vraga, Plavi Kanu? Ali dok se pakiraš moraš misliti na ono što radiš. Starlingova se spakirala brzo i dobro.

-Jeli...

- U redu je - prekine je Brigham kad je ušla u auto. - Kundak vam se malo ocrtava ispod sakoa, ali to će primijetiti samo onaj tko ga bude tamo tražio, za sad je sve u redu. - Ispod kaputića je u spljoštenoj futroli priljubljenoj uz rebra nosila revolver tu-

56

57

pastog nosa, a kao protutežu na suprotnoj strani, spravu za brzo nabijanje oružja.

Brigham je vozio točno propisanom brzinom prema pomoćnom uzletištu Quantica.

Ona pročisti grlo. - Jedna od dobrih strana strelišta, Starlingova, je to što tamo nema politike.

- Doista?

- Bili ste u pravu kad ste osigurali vrata garaže tamo u Balti-moreu. Zabrinuti ste zbog TV-a?

- Zar bi trebala?

- Ovo je privatni razgovor, vrijedi?

- Dobro.

Brigham uzvratil pozdrav marincu koji je regulirao promet.

- Time što vas danas vodi sa sobom, Jack svima jasno daje do znanja da ima u vas povjerenja - počne on. - U slučaju da mu, recimo, netko iz Ureda za profesionalnu odgovornost počne mahati crvenom maramom pred nosom i pri tome pjeniti se od bijesa, razumijete što hoću reći?

- Hmmmm.

- Crawford je pošten momak. Jasno je dao do znanja onima kojima je to trebalo dati do znanja da ste morali osigurati poprište događaja. Pustio vas je tamo goloruku... to jest, bez ikakvih vidljivih simbola vlasti i to je priznao. A i baltimorskim policajcima je dosta dugo trebalo da dođu. Danas je, međutim, Crawfordu potrebna pomoć i morao bi sigurno sat vremena čekati da mu Jimmy Priče pošalje nekog iz laboratorija. Jasno vam je što vas čeka, Starlingova. Ne nalazi se svaki dan utopljenik na plaži. Ovo nije kazna, ali ako netko izvana želi to tako shvatiti, neka mu bude. Vidite, Crawford je vrlo suptilan momak, ali ne voli objašnjavati stvari, zato vam ja sve ovo govorim... Ako radite s Crawfordom, morate znati kako se ponašati... znate li?

- Doista ne znam.

- Osim Buffalo Billa ima i drugih briga. Njegova žena Bella jako je bolesna. Na... samrtni je. Njeguje je kod kuće. Da nije Buffalo Billa vjerojatno bi uzeo odmor.

- To nisam znala.

- O tome ne govorimo. Nemojte mu slučajno reći kako vam je žao ili nešto slično, to mu ne pomaže... imali su sretan brak.

- Drago mi je da ste mi rekli.

Brigham se sav ozari kada stigoše do pomoćnog uzletišta. -Pripremio sam nekoliko važnih govora za kraj tečaja iz gađanja, Starlingova, pokušajte ih ne propustiti. - Zatim krene prečicom između nekih spremišta.

- Neću.

- Čujte, ono čemu vas ja učim vjerojatno vam nikada neće trebati. Nadam se da neće. Ako vi imate određeni urođeni dar za to, Starlingova, ako budete morali pucati, vi ćete to moći. Vježbajte.

- U redu.

- Nikada ga ne stavljajte u torbicu.

- U redu.

- Potegnite po nekoliko puta u toku noći. Uvijek ga ostavljajte na mjestu gdje ga možete naći.

- Hoću.

Po traci pomoćnog uzletišta Quantico lagano se kretao poštovanja vrijedan Beechcraft dvomotorac s upaljenim svjetlima i otvorenim vratima. Jedan propeler se okretao, uzburkavši travu pokraj asfaltne piste.

- Nemojte mi reći daje to Plavi Kanu - primijeti Starlingova. -Aha.

- Tako je malen i star.

- ljest star - odgovori veselo Brigham. - Zaplijenilo ga je još odavno odjel za narkotike na Floridi kada je ljostuo u "Glades". Međutim, sada je mehanički potpuno ispravan. Nadam se da Gramm i Rudman neće otkriti da smo ga uzeli... trebali bi koristiti autobus. - Zaustavio je auto pokraj aviona i izvadio Clarici-ne torbe sa zadnjeg sjedala. Nastala je mala gužva pri primopredaji prtljaga, ali ipak joj je uspio sve dodati i rukovati se s njome.

A onda, zapravo i ne namjeravajući joj bilo što reći, Brigham izgovori: - Bog te blagoslovio, Starlingova. - Te su riječi čudno zazvučale iz usta jednog marinca. Ni sam nije znao odakle mu to, te je pocrvenio do ušiju.

- Hvala... hvala vam, gospodine Brigham.

Crawford je sjedio na kopilotovu sjedalu, u košulji i s naočalama za sunce.

Okrenuo se prema Starlingovoj kada je čuo da je pilot zalupio vratima.

Nije mu mogla vidjeti oči iza tamnih naočala i obuzme je osjećaj da ga uopće ne poznaje. Crawford je bio blijed i otporan, poput korijena koji moraju buldožerom iščupati.

- Smjestite se i počnite čitati - to je bilo sve što je rekao.

Pokraj njega na sjedalu bio je debeli dosje. Na koricama je pisalo BUFFALO BILL. Starlingova ga čvrsto prigrli kada Plavi Kanu zaurla, zatrese se i počne kretati pistom.

58

59

1L

Rubovi piste se zamagliše, a zatim se izgubiše u nizini. Kad je mali avion skrenuo s putničkog koridora, na istoku se preko zaljeva Chesapeake razlije bljesak jutarnjeg sunca.

Clarice Starling je promatrala školu ispod sebe i mornaričku bazu u Quanticu koja ju je okruživala. Sićušne prilike marinaca puzale su i trčale vježbajući napad.

Tako je to izgledalo iz visine.

Jednom poslije noćne vježbe u gađanju, šetajući po mraku po pustojoj Hoganovoj aleji u želji da na miru razmišlja, čula je buku aviona, a zatim u novoj tišini koja je zavladała, glasove koji su se dozivali na crnom nebu iznad nje... padobrance na noćnoj vježbi iskakanja, koji su zvali jedni druge dok su padali kroz tamu. Pitala se što li čovjek osjeća dok čeka da se na vratima aviona upali svjetlo za iskakanje, kako se osjeća dok tone u mrak ispod sebe.

Možda se osjeća isto kao ona sada.

Otvorila je dosje.

Učinio je to pet puta, koliko im je bilo poznato, taj njihov Bili. Proteklih deset mjeseci oteo je, ubio i oderaо barem pet žena, a vjerojatno i više

(Starlingova je prelijetala pogledom preko izvještaja autopsija dok nije naišla

na slobodne histaminske testove koji su potvrđivali da je prvo ubijao žrtve, pa onda obavljao ono ostalo).

Sva tijela je, kada bi završio s njima, bacao u tekuću vodu. Sva su pronađena u različitim rijekama, nizvodno od križanja međudržavnih autocesta i sva su bila u različitom stanju. Svi su već znali da je Buffalo Bili mnogo putovao. A to je ujedno bilo sve što su predstavnici zakona znali o njemu, baš sve, osim da je imao barem jedan pištolj. Sa šest polja i žljebova, lijevo uvijanje oluka... moguće da je posrijedi bio Colt ili neki klon Colta. Brazde na izvađenim mecima ukazivale su na to da je volio pucati mecima 38 Special u dužim čahurama metaka 357.

Rijeke su brisale sve otiske prstiju, uklanjale sve tragove kao što su vlasii kose ili niti tkanine.

Bili su gotovo uvjereni daje u pitanju muškarac - bijelac: bijelac zbog toga što masovne ubojice obično ubijaju pripadnike!

vlastite etničke skupine, a sve žrtve bile su bjelkinje; muškarac - zato što u današnje vrijeme i nema žena masovnih ubojica.

Pisci specijalnih rubrika iz dva velika grada izvukli su naslove za svoje članke iz smrtonosne kratke poeme E.E. Cummingsa "Buffalo Bili"... kako vam se sviđa vaš plavooki dječak, Gospodine Smrt? Netko, možda Crawford, zalijepio je spomenuti citat na unutrašnju stranu korica dosjea.

Nije postojala jasna veza između mjesta na kojima je Bili otimao mlade žene i mjesta gdje ih je bacao u vodu.

U slučajevima kada su tijela pronađena u razumnom roku, tako daje bilo moguće točno odrediti vrijeme smrti, policija je uspijevala otkriti još ponešto o ubojici; Bili ih je određeno vrijeme negdje držao žive. Te žrtve su umrle tjedan dana pa čak i deset dana nakon što su bile otete. To je značilo daje morao imati neko mjesto gdje ih je držao i gdje je mogao nesmetano raditi. Što je opet značilo da nije bio skitnica. Više je podsjećao na pauka koji plete mrežu na vratima. S vlastitim jazbinama. Negdje.

To je više od bilo čega drugog užasnulo javnost... to što ih je držao tjedan, pa i više dana, znajući da će ih na kraju ipak ubiti.

Dvije su bile obješene, tri upucane. Nije bilo dokaza da su silovane ili na bilo koji način fizički zlostavljane prije smrti, a u protokolima autopsije nigdje nije naveden nijedan dokaz o "specifično genitalnom" izobličanju, premda su patolozi zabilježili da bi bilo gotovo nemoguće odrediti dotične stvari kod tijela u odmaklom stadiju raspadanja.

Sve su pronađene gole. U dva slučaja pronađeni su pojedini dijelovi odjeće žrtava pokraj puta u blizini njihovih domova, rasporem na ledima poput odijela za pogreb.

Starlingova je završila i s pregledavanjem fotografija. Leševi izvađeni iz vode predstavljaju najgoru vrstu mrtvaca za pregled. Uglavnom se radi o žrtvama samoubojstva koje su izabrale umrijeti vani, tako da sve od reda izgledaju posve patetično. Poniženje koje snalazi žrtvu, izlaganje prirodnim elementima i pogledu slučajnih prolaznika, izaziva u čovjeku bijes, ako vam posao uopće dopušta ljutnju.

Kod onih koji se ubiju kod kuće, često dokazi o neugodnim žr-1 vinim osobnim sklonostima i žrtvine vlastite žrtve... prebijene supruge, zlostavljana djeca... pridonesu tome da se pronesu glasine kako je umrli dobio ono što je zaslužio i mnogo puta se pokaže daje doista tako.

Ali ove žrtve to sigurno nisu zaslužile. Čak nisu imale ni vlastitu kožu dok su ležale na zagađenim obalama rijeka među praznim bocama ulja bačenim preko palube i vrećama za sendviče koje predstavljaju naše svakodnevno smeće. Crte lica leševa ba-

60

61

II

čenih u hladnu vodu još je i bilo moguće razabrati. Starlingova podsjeti samu sebe da njihovi unakaženi izrazi nisu bili posljedica boli koju su žrtve

pretrpjele, već djelo kornjača i riba kojima su ovi služili kao hrana. Bili bi ogulio trup i uglavnom ostavljao samo udove netaknute.

Ne bi joj bilo teško gledati ih, pomisli Starlingova, samo kada u kabini ne bi bilo tako toplo i kada prokleti avion ne bi toliko zavijao jer je jedan propeler bolje zahvaćao zrak od drugoga i kada to proketo sunce ne bi uporno obasjavalo izgrebene prozore, od čega ju je užasno boljela glava.

Mogu ga uhvatiti. Starlingova se uhvati za tu misao kako bi lakše izdržala u ovoj sve tješnjoj kabini i s gomilom prepunih užasnih informacija. Onda bi mogli ovaj pomalo ljepljivi dosje glatkih korica vratiti u ladicu i okrenuti ključ. Zagledala se u Crawfordov potiljak. Ako želi zaustaviti Buffalo Billa, onda je u pravom društvu. Crawford je organizirao uspješne lovove na trojicu masovnih ubojica. Ali bilo je žrtava. Will Graham, najprepređeniji tragač kojeg je Crawford ikada imao, bio je legenda u Akademiji; kažu da se sada ne trijezni negdje na Floridi i da mu je lice takvo da ga je muka i pogledati.

Možda je Crawford osjetio da ona zuri u njegov potiljak. Izvukao se iz kopilotova sjedala. Pilot dodirne kotač za podešavanje balasta kad Crawford prijeđe straga i smjesti se na sjedalo pokraj nje. Kad je skinuo naočale za sunce i stavio bifokalne, njoj se učini da ga sada opet poznaje.

Dok je s njezinog lica skretao pogled na izvještaj i opet ga zatim usmjerio na nju, licem mu prijeđe neka sjena koja brzo nestane. Neko izražajnije lice od Crawfordovog pokazalo bi žaljenje.

- Toplo mi je, a vama?- upita on. - Bobby, ovdje je proketo vruće - dovikne on pilotu. Bobby pritisne neki gumb i unutra počne dolaziti hladan zrak. U kabini punoj vlage stvorilo se nekoliko snježnih pahuljica koje su nestale u Claricinog kosi.

Sada je Jack Crawford kretao u lov, oči su mu bile jasne poput zimskog dana.

Otvorio je dosje na mjestu gdje je bila karta središnjeg i istočnog dijela Sjedinjenih Država. Na karti su bila obilježena mjesta gdje su pronađena tijela ... točke su bile toliko raštrkane da same po sebi nisu ništa otkrivale kao ni varljive zvijezde Orion.

Crawford izvadi nalivpero iz džepa i označi najnovije mjesto, njihov cilj.

- Rijeka Elk, otprilike šest milja ispod U.S. 79 - reče on. - S ovim smo imali sreće. Tijelo se uhvatilo za ribarski konopac spušten u rijeku. Misle da nije dugo bilo u vodi. Donijet će ga u

Potter, sjedište okruga. Želim na brzinu saznati tko je, kako bismo mogli potražiti svjedoke otmice. Čim dobijem otiske prstiju poslat ćemo ih natrag preko zemaljske veze. - Crawford iskrene glavu kako bi pogledao u Starlingovu kroz donji dio naočala. - Jimmy Priče kaže da znate uzimati otiske prstiju s lesa izvađenog iz vode.

- Nikad, ustvari, nisam imala cijeli les koji je bio u vodi - odgovori Starlingova. - Uzimala sam otiske prstiju s ruku, koje gospodin Priče dobiva svaki dan poštom. Međutim, dosta ih je pripadalo tijelima izvađenim iz vode. Oni kojima Jimmy Priče nikada nije bio pretpostavljeni smatrali su ga simpatičnim čangrizavcem. Kao i većina čangrizavaca, on je bio doista zao starčić. Jimmy Priče je pretpostavljeni u Latentnim Otiscima u vašingtonskom laboratoriju. Starlingova je provela određeno vrijeme radeći kod njega kao Forensic Fellow.

- Ah taj Jimmy - blagonaklono će Crawford. - Kako ono zovu taj posao...

- One koji rade na tim poslovima zovu "laboratorijskim jadnicima", a nekim se više sviđa "Igor" ... to ime je otisnuto i na gumenoj pregači koju vam daju.

- Tako je.

- Kažu vam da se pretvarate da secirate žabu.

- Shvaćam...

- A onda vam donesu paket iz UPS-a. Svi gledaju...neki se trkom vraćaju s pauze za kavu, nadajući se da ćete se onesvijestiti. U stanju sam uspješno uzimati otiske prstiju s lesa izvađenog iz vode. Ustvari...

- Dobro, obratite sad pažnju na ovo. Njegova prva žrtva, za koju znamo, pronađena je u Rijeci Blackwater u Missouriju, nedaleko Lone Jacka, prošlog lipnja. Radilo se o djevojci po imenu Bimmel čiji je nestanak prijavljen u

Belvedereu, Ohio, 15. travnja, dva mjeseca ranije. Nismo mnogo saznali jer nam je trebalo samo tri mjeseca da je identificiramo. Slijedeću je oteo u Chi-cagu, trećeg tjedna travnja. Pronađena je u Wabashu u poslovnom centru Lafayettea, Indiana, samo deset dana poslije otmice, tako da smo mogli rekonstruirati što joj se dogodilo. Slijedeća na spisku je bjelkinja, od otprilike dvadeset godina, bačena u Rolling Fork blizu I-65, otprilike trideset osam milja južno od Louisvillea, Kentucky. Ona nikada nije identificirana. Zatim dolazi Varnerova, oteta u Evansvilleu, Indiana i bačena u Embarras neposredno ispod međudržavnog puta 70, u istočnom Illinoisu.

Zatim je prešao na jug i bacio jednu u Conasaugu ispod Da-mascusa u Georgiji, ispod međudržavnog puta 75, radilo se o

62

63

Kittridgeovoj iz Pittsburgha... evo njezine slike s mature. Ima nevjerojatno sreću... nitko ga nikada nije vidio da otima djevojke. Osim što ih je oslobađao u blizini međudržavnih putova, nismo uočili nikakvo ustrojstvo.

- Da li se najveći putovi koji vode u suprotnom pravcu od mjesta na kojima su bačena tijela, bilo gdje križaju?

-Ne.

- A što ako... uzmemo kao polaznu točku... da se oslobađa tijela i izvodi novu otmicu za vrijeme istog putovanja? - upita Starlingova, pažljivo izbjegavajući upotrijebiti zabranjenu riječ pretpostaviti. - Prvo bi se oslobodio tijela, zar ne, u slučaju da zapadne u nepriliku prilikom otmice slijedećeg? Zatim, kad bi ga i uhvatili prilikom otmice, mogao bi se izvući samo s optužbom za napad braneći se da je bio pod utjecajem droge, pod uvjetom da u autu nema tijelo. Mogli bismo povući točke unatrag, od svakog mjesta otmice kroz mjesto gdje je pronađeno prethodno tijelo. Pokušali ste to?

- To nije loša ideja, ali i to je uzeo u obzir. Ako obje stvari obavlja tijekom istog putovanja, onda mnogo seta uokolo. Pravili smo računalne simulacije, prvo na međudržavnim putovima na zapadu, a zatim na istoku, a onda smo pravili razne kombinacije s najbližim datumima potapanja leševa i otmica. Kada sve to pohranite u računalo, ono poludi. Priopćeno nam je da živi na istoku. Zatim da nije vukodlak. Ni u jednom od spomenutih gradova nije se održavao nikakav zbor kada je on u njima boravio. Dobili smo sve same sitnice. Ne, on nas je vidio da do- j lazimo, Starlingova.

|'

- Smatrate da je previše oprezan da počini samoubojstvo?

Crawford klimne. - Nema sumnje da je previše oprezan. Uspio je otkriti način kako ostvariti značajne odnose i namjeravaj se njime uveliko koristiti. Ne, mislim da nije tip samoubojice. I

Crawford dodaje pilotu šalicu vode iz termosice. Pruži zatim šalicu i Starlingovoj, a sebi smiješa soda-vodu. j

Želudac joj se preokrenuo kad je avion počeo propadati.

- Samo još nešto, Starlingova. Od vas tražim da prvorazredno obavljate tehničke poslove, ali potrebno mi je i više od toga. Ne govorite mnogo i to je u redu, ni ja nisam baš razgovorljiv. Ali | neka vas nikada ne brine da mi morate reći neku novu činjenicu i prije nego što je doista imate. Glupa pitanja ne postoje. Past će' vam možda u oči nešto što ja neću vidjeti, želim da mi to bezu-^1 vjetno kažete. Možda imate kliker za ovo. Posve iznenada uka-zala nam se prilika da otkrijemo imate li kliker ili ne. \

Dok ga je slušala, s burom u želucu i propisno napetim izra- j zom lica, Starlingova se pitala koliko je već dugo Crawford znatf

da će je upotrijebiti u rješavanju ovog slučaja, koliko je želio da se ona zagrije za ovo. Bio je vođa i igrao je na iskrenost i otvorenost, sranje, ali u redu.

- Razmišljajte puno o njemu, obidite mjesta na kojima je bio, steći ćete izvjestan osjećaj - nastavi Crawford. - Čak vam cijelo vrijeme neće biti ni odvratn, premda je u to teško vjerovati. A onda, ako budete imali sreću, iz

svega onoga što ćete saznati iskočit će nešto, pokušat će vam privući pažnju. Uvijek mi recite kad vam nešto padne u oko, Starlingova.

Vjerujte mi, zločin je već sam po sebi dovoljno zbunjujući i bez istrage koja sve naopako okrene. Nemojte dozvoliti da vas /buni krdo policajaca. Oslanjajte se samo na ono što vidite vlastitim očima. Vjerujte samo sebi. Nemojte dozvoliti da se zločin pomiješa sa svakodnevnim događajima koji vas okružuju. Ne pokušavajte ovom mladiću nametnuti bilo kakvo ustrojstvo ili simetriju. Budite spremni za nove stvari i pustite da vam on pokaže što trebate raditi.

Još nešto: istraga poput ove nalik je zoološkom vrtu. Zahvaća mnogo ustanova, a nekima od njih upravljaju gubitnici. Moramo s njima biti u dobrim odnosima kako nam ne bi uskraćivali informacije. Idemo u Potter, Zapadna Virginija. Ništa ne znam o ljudima kod kojih idemo. Možda su u redu, a mogu misliti i da smo poreznici.

Pilot skine slušalice s glave i obrati im se riječima. - Spuštamo se, Jack. Ostaješ otraga?

- Aha - odgovori Cravvford. - Sat je završen, Starlingova.

64

65

12.

Pogrebni zavod u Potteru najveća je bijelo obojena drvena kuća u ulici Potter u Potteru, Zapadna Virginia, koja također služi kao mrtvačnica za područje Rankin. Pogrebnik je obiteljski liječnik, dr. Akin. Ako on zaključi da je uzrok smrti nejasan, tijelo se šalje u Područni medicinski centar u obližnjem Claxtonu gdje imaju školovanog patologa.

Sve ovo je Clarice Starling čula sjedeći u stražnjem dijelu šeri-fovog patrolnog automobila, prislonivši uho na pregradu koja je tu bila zbog zatvorenika, vozeći se od aerodromske piste prema Potteru i to od šerifovog pomoćnika koji je Jacku Crawfordu objašnjavao kako kod njih stoje stvari.

U mrtvačnici je uskoro trebala početi služba. Ožalošćeni u svojim najboljim staromodnim odijelima ispunili su pločnik između grmova zelenike i nagurali se na stubištu čekajući da uđu. Sve kuće i sva stubišta bili su svježije obojeni, ali podignuti tako da je svaka kuća gledala u svom pravcu, za nekoliko stupnjeva iskačući iz niza. Na privatnom parkiralištu iza zgrade, gdje su čekala mrtvačka kola, dvojica mladih zamjenika i jedan postariji stajali su zajedno s dva državna policajca ispod ogoljelog brijesta. Još nije bilo toliko hladno da bi im se dah pušio.

Starlingova je promatrala ove ljude dok se patrolni automobil pokušao parkirati i za tren je saznala sve o njima. Znala je da stanuju u kućama u kojima imaju starinske ormare s ladicama i s priličnom sigurnosti je mogla reći što se nalazi u tim ormarima. Znala je da ovi ljudi imaju rođake koji odjeću drže u vrećama za odjela zakačenim na zidove prikolica za stanovanje. Znala je da je stariji zamjenik odrastao sa crpkom na trijemu i da je u proljeće gacao po blatu do puta kako bi uhvatio školski autobus s cipelama povezanim vezicama oko vrata, što je nekada i njezin otac radio. Znala je da su ručak u školu nosili u papirna tim vrećama s masnim mrljama od prevelike upotrebe, koje s' poslije jela pažljivo savijali i gurali u stražnje džepove traperic Pitala se koliko je Cravvford znao o njima. Na vratima u stražnjem dijelu patrolnog automobila nije bil kvaka, što je Starlingova otkrila kada su vozač i Crawford izašli

I'

krenuli prema stražnjem ulazu u pogrebni zavod. Počela je lupati po staklu dok je jedan od zamjenika koji su stajali ispod dr-veta nije primijetio i pozvao vozača koji se sav rumen vratio pustiti je van.

Zamjenici su je ocjenjivali ispod oka dok je prolazila. Jedan je pozdravi s "gospodica". Ona im klimne i pošalje osmijeh namijenjen da ih tek malo smiri dok se približavala Crawfordu koji je stajao na stražnjem trijemu.

Kad se dovoljno udaljila, jedan od mladih zamjenika, nedavno oženjen, počese se po bradi i primijeti: - Ne izgleda ni upola onako dobro k'o što sebi umišlja. - Ako samo umišlja da izgleda prokleta dobro, morao bih se s njom složiti - doda drugi mladi zamjenik. - Navukao bih je kao plinsku masku broj pet.

- Ja bih se što prije dočepao velike lubenice, ako je rashladena - javi se i stariji zamjenik govoreći sebi u bradu.

Cravvford je već razgovarao s glavnim zamjenikom, jednim niskim, nabijenim muškarcem s naočalama metalnog okvira i u nekoj vrsti čizama s elastičnim rubovima koje su se u katalogima mogle naći pod nazivom "Romeos".

Zatim su prešli u mračni stražnji hodnik pogrebnog zavoda u kojem je zujao automat za Coca-Colu, a uz zid nasumice stajali naslonjeni čudni predmeti - stroj za šivanje na papuču, tricikl, svežanj umjetne trave, platnena nadstrešnica smotana oko mo-i ki. Na zidu je visio sepijski otisak svete Cecilije za klavijaturom. Kosa joj je bila u pletenicama omotana oko glave, a ruže su iz prozračnog zraka padale na tipke.

- Zahvalan sam vam što ste nas odmah obavijestili, šerife -reče Cravvford. Ali glavni zamjenik se ogradi od toga. - Pozvao vas je netko iz ureda područnog tužitelja - ispravi ga on. - Znam da vas šerif nije zvao... šerif Perkins upravo obilazi Havaje s gospodom Per-kins. Jutros u osam sati, a to su tri sata iza ponoći na Havajima, i azgovarao sam s njim. Pozvat će me kasnije u toku dana, ali mi H1 rekao da nam je prvi zadatak utvrditi je li riječ o nekoj od naših lokalnih djevojaka. Može se dogoditi da se ovdje radi o ne-icmu što su strani elementi samo istovarili kod nas. Držat ćemo se toga prije nego što poduzmemo bilo što drugo. Kod nas su is-plivavala tijela čak iz Phenixa u Alabami.

- U tome vam mi možemo pomoći, šerife. Ako....

- Razgovarao sam telefonom sa zapovjednikom postaje državnih policajaca u Charlestonu. Poslat će nam policajce iz Odjela /a istraživanje kriminala - poznatog kao OIK. Pružit će nam svu potrebnu pomoć. - Hodnik se polako punio zamjenicima šerifa

66

67

i policajcima; glavni zamjenik šerifa imao je previše brojnu bliku. - Vratit ćemo se po vas čim budemo mogli i pružit ćei vam svu moguću pomoć, ali zasad...

- Šerife, o ovoj vrsti seksualnih zločina morao bih vam neštC nasamo priopćiti, razumijete što vam želim reći? - upita Crawford pokazavši na Starlingovu blagim pokretom glave. tim požuri odvesti omanjeg čovjeka u jedan neuredan ured i zatvori vrata. Starlingovu su ostavili da kako kod zna pred čoporom zamjenika prikrije bijes. Čvrsto stisnutih zuba ona se zagle" da u svetu Ceciliju, a zatim se okrene prema njima s eteričnu osmijehom na licu dok je prisluškiavala kroz vrata. Čula je šene glasove i dijelove telefonskog razgovora. Vratili su se hodnik za manje od četiri minute.

Usta glavnog zamjenika bila su čvrsto stisnuta. - Oskare, ic okolo i pozovi dr. Akina. On uvijek prisustvuje obredima, ali mi- || slim da još nisu počeli. Reci mu da je Claxton na vezi.

Pogrebnik, dr. Akin, ušao je u mali ured, podigao jednu nogu na stolicu i počeo lupkati po zubima časopisom Dobri Pastir za vrijeme kratkog razgovora s patologom u Claxtonu. Zatim sesložio sa svime što je ovaj rekao.

I tako, u prostoriji za balzamiranje s rascvjetanim ružama na tapetama i ispupčenim dijelom za slike pod visokom tavanicom, u bijelo obojenoj drvenoj kući kakve je dobro poznavala, | Clarice Starling se srela sa svojim prvim izravnim dokazom postojanja Buffalo Billa.

Jedini moderan predmet u toj prostoriji bila je svijetlozelena, čvrsto zatvorena vreća za leševe. Ležala je na staromodnom porculanskom stolu za balzamiranje, koji je mnogostruko oslikavao u uokvirenim staklima iza kojih su se nalazili trokari i paketi tekućine za balzamiranje.

Crawford je otišao do auta uzeti aparat za otiske prstiju dok je Starlingova raspakirala opremu na dasci za sušenje velikog dvostrukog zdenca postavljenoj uza zid.

U prostoriji je bilo previše ljudi. Nekoliko zamjenika, glavni < zamjenik, svi su oni ušli zajedno s njima i nisu pokazivali ni naj- j manju namjeru izaći. To nije bilo u redu. Zašto se Crawford ć jednom ne vrati i ne razjuri ih? Tapete su se počele napuhavati prema unutra kad je liječnik uključio veliki, prašnjavi ventilator.

Clarici Starling je sad, dok je stajala kod sudopera, bila potrebna veća i prikladnija hrabrost od one neophodne nekom marincu da skoči padobranom iz aviona. Pred očima joj se javi jedna slika, pomogne joj, ali se od nje i trgne: Njezina majka stoji za sudoperom, pere krv s očevoeg šešira, pustivši hladnu vodu da teče preko njega i kaže: "Bit će sve u radi

Clarice. Reci braći i sestri da operu ruke i sjednu za stol. Moramo popričati, a zatim ćemo spremati večeru." Starlingova skine maramu i sveže je oko glave kako to čine stare žene u planinama, /atim je iz kovčežića s opremom izvadila par kirurških rukavini. A kada je prvi put otkada je došla u Potter otvorila usta da nešto kaže, glas joj je zazvučao unjkavije nego obično, ali dovoljno snažno da natjera Cravforda da zastane na vratima. - (iospodo! Gospodo! Policajci i gospodo! Molim vas za malo pažnje. Dozvolite da se sada ja pobrinem za nju. - Mahala im je rukama ispred lica dok je navlačila rukavice. - Postoje stvari koje; moramo za nju učiniti. Vi ste učinili što ste mogli i uvjeren sam da bi vam se njezini zahvalili na tome da mogu. Sada vas molim da izadete i omogućite mi da i ja učinim nešto za nju.

Cravford je primijetio da su odjednom svi zamukli i s puno poštovanja počeli jedni druge šapatom požurivati van: - Hajdemo, Jess. Pođimo u dvorište. - Crawford je također primijetio da su odjednom promijenili svoje ponašanje u prisustvu mrtvaca: odakle god da je žrtva potjecala, tko god da je bila, rijeka ju je dovde donijela i dok je bespomoćna ležala u ovoj prostoriji ovog okruga, Clarice Starling je s njom bila u nekom posebnom odnosu. Cravford je primijetio daje na ovom mjestu Starlingova predstavljala nasljednicu baka, mudrih žena, travarki, odva-?.nih seljanki koje su oduvijek činile ono što se moralo činiti, prisustvovale bdijenju, a kada bi se bdijenje završilo, prale i oblačile seoske mrtvace.

U prostoriji su sa žrtvom ostali samo Cravford, Starlingova i liječnik; dr. Akin i Starlingova gledali su jedno u drugo s izvjesnom dozom prepoznavanja. Oboje su bili nekako čudno zadovoljni, čudno zbunjeni.

Cravford je izvadio paket mirisnih Vicks maramica i počeo ih nuditi ukolo. Starlingova je pričekala da vidi što će ostala dvojica s njima napraviti, a kada su Cravford i liječnik njima probijali kožu oko nosnica i ona je učinila isto. Iz torbe s opremom koju je ostavila na dasci za sušenje počela je izvlačiti kamere, ledima okrenuta prema prostoriji. Čula je kako iza nje neko povlači patentni otvarač na vreći s tijelom.

Starlingova zažmiri promatrajući rascvjetale ruže na tapetama, uvuče zrak, a zatim ga ispusti. Okrene se i zagleda se u tijelo na stolu.

- Trebali su joj staviti papirnate vrećice na šake - primijeti. - Ja ću ih staviti kada završimo. - Starlingova počne pažljivo ručno podešavati ekspoziciju na automatskom aparatu i fotografirati tijelo.

Žrtva je bila mlada žena širokih kukova, dugačka metar i sedamdeset, barem ju je tako Starlingova izmjerila. Na oderanim

68

69

mjestima meso je bilo posivjelo od vode, ali srećom je voda bila] hladna i ona u njoj nije provela više od nekoliko dana. Tijelo je| uredno bilo oguljeno od jasne linije ispod prsiju do koljena; otprilike isto područje pokrile bi joj hlače kakve su nosili matadori i marama vezana oko pojasa.

Imala je male grudi, a između njih, preko prsne kosti, vidio se očigledan uzrok smrti, nepravilna rana u obliku zvijezde veličine dlana.

Okrugla glava bila joj je oguljena do lubanje; od obrva i ušiju do zatiljka.

- Dr. Lecter je rekao da će početi skalpirati - primijeti Starlingova.

Cravford je stajao prekrštenih ruku dok je ona snimala. -Snimite joj uši Polaroidom - i to je bilo sve što je rekao.

Otišao je tako daleko daje čak napućio usne dok je obilazio tijelo. Starlingova skine rukavicu kako bi prešla prstom po listu noge. Dio ribarskog užeta s trostrukim redom udica koji se omotao i zadržao tijelo da ne otplovi dalje niz rijeku, još je bio zapleten oko donjeg dijela noge.

- Što primjećujete, Starlingova?

- Ovako, nije odavde - oba uha su joj probušena na tri mjesta, a nokti premazani sedefnim lakom. Mislim da je iz grada. Dlake na nogama nije skidala otprilike dva tjedna. Primjećujete kako su meke i urasle? Mislim da ih je depilirala voskom. Isto tako i pazuhu. Pogledajte kako su joj izbijeljene dlačice iznad gornje usne. Dosta je vodila računa o svom izgledu, ali izvjesno vrijeme nije bila u prilici to činiti.

- A što imate za reći o rani?

- Ne znam - odgovori Starlingova. - Rekla bih da je to izlazna rana od metka, samo što slični na istrošeni prsten i tamo gore kao da nazirem otisak cijevi revolvera.

- Odlično, Starlingova. - To je ulazna rana na grudnoj kosti. Plinovi od eksplozije raširili su se između kosti i kože i napravili zvijezdu oko rupe. S druge strane zida oglašise se orgulje kada počne služba u prednjem dijelu pogrebnog zavoda.

- Nepravедna smrt - doda dr. Akin, kimnuvši. - Moram prisustvovati barem jednom dijelu službe. Obitelj od mene uvijek očekuje da s njima prijedem posljednju milju. Poslat ću Lamaru da vam pomogne čim završi sa sviranjem. Držim vas za riječ da ćete očuvati dokaze za patologa u Claxtonu, gospodine Cravvford.

- Ima dva slomljena nokta na lijevoj ruci - primijeti Starlingova kada je liječnik izašao. - Kao da su bili iznenada savijeni

70

naviše, a čini mi se da pod ostalima ima prljavštine ili čvrstih čestica. Možemo li ponijeti dokaze?

- Uzmite uzorke pijeska kao i nekoliko komadića laka - reče Cravvford. - Priopćit ćemo im rezultate.

Dok je ona to radila, u prostoriju ude Lamar, mršavi pomoćnik pogrebnika, obraza crvenih od viskija. - Vjerojatno ste nekada bili manikerka - primijeti on. Bilo im je drago kada su ustanovili da mlada žena nije imala otiske noktiju na dlanovima... dokaz, kao i kod drugih, da je umrla prije nego što ju je sve ovo drugo snašlo.

- Želite li da je okrenem na trbuh pa da joj onda uzmete otiske prstiju, Starlingova? - zapita je Cravvford.

- Bilo bi mi lakše.

- Idemo prvo napraviti snimak zuba, a onda nam Lamar može pomoći okrenuti je.

- Želite samo slike ili da popunim i karton? - Starlingova prikači opremu za snimanje zuba na prednji dio kamere, odahnuvši što je u torbi pronašla sve potrebne dijelove.

- Samo slike - odgovori Cravvford. - Karton može zavarati kad nemate X zrake. Pomoću slika možemo eliminirati nekoliko nestalih žena.

Lamar je krajnje nježno svojim prstima orguljam otvorao usta mlade žene, slijedeći upute Starlingove i povlačio joj usne dok joj je Starlingova namještala Polaroid jedan-prema-jedan na lire kako bi dobila preciznu sliku prednjih zuba. To je bilo lako, ali morala je snimiti i kutnjake pomoću nepčanog reflektora, prateći sjaj kroz obraz kako bi utvrdila da li svjetlo oko objektiva osvjetljava unutrašnjost usta. To je samo gledala kako se radi na satovima iz sudske medicine.

Starlingova je promatrala kako se razvija prvi Polaroid kutnjaka, zatim je namjestila osvjetljenje i pokušala ponovo. Ovaj otisak je bio bolji. Bio je čak vrlo dobar.

- Ima nešto u grlu - primijeti Starlingova.

Cravvford pogleda sliku. Na njoj se vidio tamni predmet cilindričnog oblika neposredno iza mekog nepca. - Dodajte mi ba-terijsku svjetiljku.

- U ustima osoba izvađenih iz vode često se nađu lišće ili neki predmeti - reče Lamar pomažući Cravvfordu da pogleda.

Starlingova izvadi zubarska kliješta iz torbe. Zatim pogleda u (Cravvforda preko lesa. On klimne. Za sekundu je izvadila predmet.

- Što je to, neka vrsta mahune? - upita Cravvford.

- Ne, gospodine, to je čahura nekog kukca - ispravi ga Lamar. Bio je u pravu.

- Starlingova, stavite to u posudu.
- Možda biste željeli da područni agent to vidi? - reče Lamar. j Kada su les okrenuli na trbuh bilo je lako uzeti otiske prstiji
- Starlingova se spremila na najgore... ali nije morala primijeni! nijednu od neugodnih i osjetljivih metoda davanja injekcija zavijanja jagodica prstiju. Otiske je uzela pomoću tankih k tončića smještenih u uređaj u obliku žlice za obuvanje cipeli Napravila je također i seriju otisaka stopala, u slučaju da se identifikaciju budu morali osloniti na otiske stopala novod denčadi.
- Visoko na ramenima nedostajala su dva trokutasta komadid kože. Starlingova je i to snimila.
- I izmjerite - reče joj Cravvford. - Djevojku iz Akrona je p sjekao kada joj je skidao odjeću, pronašli smo samo ogrebotin ali ona je odgovarala rasporenom mjestu na leđnom dijelu bi ze koju su pronašli pokraj puta. Međutim, ovdje imamo nešl novo. Ovo nisam prije primijetio.
- Slični na opeklinu lista - primijeti Starlingova.
- Stari ljudi često imaju takve opekline - primijeti Lamar.
- Molim? - upita Cravvford.
- REKOH, STARI LJUDI ČESTO IMAJU TAKVE OPEKLINE.
- Dobro sam vas čuo, ali volio bih da mi to objasnite. Kal to veze ima sa starim ljudima?
- Stari ljudi često preminu pokriveni jastukom za grijanje, im on napravi opekline, čak i kada nije previše zagrijan. Jasti za grijanje može izgorjeti mrtvacu. Jer nema cirkulacije.
- Zamolit ćemo patologa u Claxtonu da to ispita i utvrdi da i se to godilo post mortem. - reče Cravvford Starlingovoj.
- Najvjerojatnije je to od prigušivača za auto - doda Lamar.
- Molim?
- PRIGUŠIVAČ ZA AU - prigušivača za auto. Kada su upucali Billva Petrija gurnuli su ga u prtljažnik njegovog automobila. Njegova žena gaje dva-tri dana vozikala uokolo tražeći ga. Kada su ga donijelo ovamo, imao je iste ovakve opekline jer se prigušivač ispod prtljažnika zagrijao, samo što ih je on zadobio na bedru - objasni Lamar. - Ja u svoj auto ne smijem staviti namirnice jer mi se uvijek istopi sladoled.
- To ste odlično zapazili, Lamar, volio bih da radite za mene - pohvali ga Cravvford. - Poznajete li momke koji su je pronašli u rijeci?
- Jabbo Franklin i njegov brat, Bubba.
- Čime se bave?
- Tuku se kod Losa, izvrgavaju ruglu ljude koji ih ne diraju. . . .udete, na primjer, kod Losa na čašicu, iscrpljeni, nakon št ste cijeli dan gledali ožalošćene, a on ti samo naredi: "Sjedi tamo, Lamar i sviraj 'Fillipino Baby'." Tjera čovjeka da svira "Filli-pino Baby" stalno iz početka na onom ljepljivom starom klaviru u baru. Eto, to voli Jabbo. "Izmisli proklete riječi ako ih već ne znaš", kaže on, "i pobrini se da se ovaj put rimuju". Prima ček od veterana i obično se ide trijezniti u bolnicu za veterane oko Božića. Već petnaest godina čekam da ga vidim na ovom stolu.
- Treba napraviti serotonske testove uboda koje su ostavile kuke - reče Cravvford. - Zapisat ću patologu da ih napravi.
- Kuke su previše guste - primijeti Lamar.
- Što ste rekli?
- Franklinovi su vukli uže s previše gusto raspoređenim kukama. To je protiv zakona. Vjerojatno zbog toga i nisu prijavili što su pronašli, sve do jutros.
- Šerif reče da su lovili patke.
- Vjerojatno su mu oni to i rekli - odgovori Lamar. - Reći će vam i da su se nekada hrvali protiv Dukea Keomuka u Honolulu, i bili u timu sa Satelite Monroem. I u to možete povjerovati ako želite. Uzmite vreću za mrtvacu i oni će vas povesti u lov na šljuke, ako volite šljuke. A poslije će vas pozvati na partiju biljara.
- Što mislite, kako se to odigralo, Lamar?

- Franklinovi su vukli ovo uže, to je njihovo uže s tim protu-zakonskim kukama, a onda su ga izvukli da vide jesu li ulovili koju ribu.
  - Zbog čega mislite da se upravo tako sve dogodilo?
  - Ova dama još ni izdaleka nije bila spremna isplivati.
  - Doista?
  - Znači, da nisu izvukli uže, ne bi je ni pronašli. Vjerojatno su se uplašili i zbrisali, ali su na kraju ipak sve prijavili. Pretpostavljam da ćete željeti razgovarati i sa čuvarom.
  - Vjerojatno - dogovori Cravvford.
  - Često iza sjedala u svom "Ramchargeru" voze telefon na ručicu, to je onaj tamo... lijepi i veliki, ako već ne morate ići na farmu.
- Cravvford izvije obrve.
- Da telefoniraju ribama - doda Starlingova. - Kada spustite žice u vodu i okrenete ručicu ošamutite ribe strujom. Isplivaju na površinu i vama preostaje samo pokupiti ih.
  - Upravo tako. - Reče Lamar - Jeste li iz ovih krajeva?
  - To se radi na mnogim mjestima - odgovori mu Starlingova. Starlingova osjeti potrebu da kaže nešto prije no što povuku zatvarač na vreći, da učini neki pokret ili da na bilo koji drugi način izvrši predaju. Na kraju je ipak samo odmahнула glavom i počela pakirati uzorke u kovčežić.

72

73

Sad kad više nije vidjela tijelo i nije bila u neposrednoj vezi s problemom, počeli su je prožimati drugačiji osjećaji. U ovom trenutku opuštanja postane svjesna svega onog što je upravo napravila. Starlingova skine rukavice i otvori vodu u sudoperu. Leđima okrenuta prema prostoriji, pusti da joj voda teče preko zglobova. Voda iz cijevi nije bila dovoljno hladna. Lamar ju je nekoliko trenutaka promatrao, a onda je nestao u hodniku i vratio se noseći neotvorenu, ledeno hladnu konzervu sode iz automata za Coca-Colu, koju joj zatim ponudi.

- Hvala, neću - odgovori Starlingova. - Ne paše mi sad.

- Nisam mislio daje popijete, prislonite je ispod vrata - objasni Lamar - i na tu malu kvrgu na potiljku. Bolje ćete se osjećati. Meni pomaže.

Kada je Starlingova prikvačila podsjetnik za patologa na zatvaraču vreće s tijelom, Crawfordov transmiter otisaka počeo je kuckati na uredskom stolu. Bila je prava sreća što su ovu žrtvu tako brzo pronašli. Cravvford je odlučio da je u najkraćem mogućem roku identificira i krene u potragu za eventualnim svjedocima otmice u blizini njezine kuće. Njegova metoda svima je stvarala nevolje, ali bio je brz.

Cravvford je nosio sa sobom Littonov Policefax transmiter za otiske prstiju. Za razliku od federalnih primjeraka telefaks strojeva, Polifax je kompatibilan s većinom policijskih sustava u velikim gradovima. Kartica s otiscima prstiju koje je Starlingova uzela nije se još propisno ni osušila.

- Ubacite je, Starlingova, imate spretnije prste.

Pazi daje ne oštetiš to je htio reći, i Starlingova je nije zamaza-la. Nije bilo lako omotati slijepljene kartice koje su predstavljale cjelinu oko malog bubnja dok su u telekomunikacijskim sobama širom zemlje čekali spremni telegrafi.

Cravvford je nazvao razvodnu tablu FBI-a i telegrafirao u Washington. - Dorothv, jesu li svi spremni? U redu, gospodo, okrećemo na jedan-dva-deset da bi ispali lijepi i oštri... provjerite svi jedan-dvadeset? Atlanta, kako ide? U redu, daj mi telegrafsku sliku... sad.

Krenuli su malom brzinom radi jasnoće, šaljući otiske prstiju mrtve žene istovremeno FBI-ovom telegrafu i telegrafima glavnih policijskih odjela na istoku. Ako Chicago, Detroit, Atlanta ili bilo tko drugi pronade čiji su to otisci, lov će početi za nekoliko minuta.

Zatim je Cravvford poslao snimke žrtvinih zuba i fotografije lica, snimljene tek nakon što joj je Starlingova prethodno omotala glavu ručnikom u slučaju da se žuta štampa dočepa snimaka.

Tri policajca iz Odjela za kriminalne delikte pri Zapadnoj vir-ginijskoj državnoj policiji stigla su iz Charlestona upravo u trenutku kada su oni odlazili. Cravvford se morao dugo rukovati i podijeliti mnoštvo posjetnica sa dežurnim brojem telefona Nacionalnog kriminalističko-informativnog središta. Starlingova je sa zanimanjem pratila kako ih je brzo obrlatio na pravi muški način. Sigurno će ga nazvati čim nešto otkriju, neka ne brine. Sama uvjeravanja i zahvaljivanja. Možda to na kraju krajeva i nije bio tipično muški način, zaključila ona; djelovao je i na nju. Lamar im mahne prstima s trijema kad su Cravvford i Starlingova polazili sa zamjenikom prema rijeci Elk. Coca-Cola je još bila dosta hladna. Lamar je ponese u skladište i pripremi sebi osvježavajuće piće.

74

75

13.

- Ostavi me kod laboratorija, Jeff - reče Crawford vozaču. -Zatim odvezi policajku Starling do Smithsoniana i pričekaj je. Ona će odatle za Quantico.

- Da, gospodine.

Prelazili su rijeku Potomac, približavajući se središtu Washingtona iz pravca Nacionalnog aerodroma, mimoilazeći se s večernjom rijekom automobila. Izgleda da se mladić za volanom plašio Cravvforda jer je vozio posve oprezno, pomisli Starlingova. Nije ga krivila zbog toga; u Akademiji je vladalo uvjerenje da posljednji agent koji je propisno zabrljao dok je bio pod Crawfordovom komandom sada istražuje krađe na instalacijama URU-a (Udaljeno rano upozorenje) po Arktičkom krugu.

Crawford nije bio baš najbolje raspoložen. Prošlo je devet sati otkada je razaslao otiske prstiju i slike žrtve, a još je nisu identificirali. On i Starlingova su zajedno s policajcima iz Zapadne Virginije pretraživali most i obalu rijeke sve do mraka bez ikakvih rezultata.

Starlingova ga je čula kako telefonira iz aviona, sređujući da mu uz ženu te večeri ostane bolničarka.

FBI-ov avion bio je u usporedbi s Plavim Kanuom nevjerojatno tih, tako da su lakše razgovarali.

- Poslat ću preko dežurnog telefona Latentni Opisni Indeks kada budem nosio vaše otiske u Obavještajnu službu - reče Crawford. - Sastavite mi izvještaj za dosje. Izvještaj, a ne 302... znate li kako se to radi?

- Znam.

- Pretpostavite da sam ja Indeks, recite mi što ima novo.

U trenutku je sve povezala... bilo joj je drago što je Crawforda izgleda zainteresirao friz na zgradi Jeffersonovog memorijala pored koje su upravo prolazili.

Latentni Opisni Indeks u računalnom odjelu za identifikaciju uspoređuje karakteristike zločina koji se upravo istražuje s poznatim sklonostima arhiviranih kriminalaca. Kad pronade očigledne sličnosti, daje popis mogućih osumnjičenih kao i njih-

76

ve otiske prstiju. Zatim operator, koji je ljudsko biće, uspoređuje otiske prstiju iz dosjea s latentnim otiscima prstiju pronađenim na mjestu zločina. Za sada nisu pronađeni otisci Buffalo Billa, ali Cravvford je htio biti spreman. Računalni sustav je tražio kratke, suvisle iskaze. Starlingova ih je pokušala smisliti.

- Bjelkinja od otprilike dvadeset godina, ubijena, donji dio torza i bedro oguljeni.

- Starlingova, Indeks već zna da on ubija mlade bjelkinje kojima zatim odere trup - uzgred rečeno, upotrebljavajte riječ "odere", "oguli" nije uobičajen izraz tako da ga drugi policajci možda ne upotrebljavaju, a ne možete biti sigurni da će ta prokleta stvar pravilno pročitati sinonim. Također, već zna da ih baca u rijeke. Ali zato ne zna što je ovdje novo. Što je to ovdje bilo novo, Starlingova?

- Ovo je šesta žrtva, prva skalpirana, prva kojoj nedostaju dva trouglasta komadića kože s ramena, prva kojoj je pucao u grudi, prva s čahuricom u grlu.
- Zaboravili ste na slomljene nokte.
- Nisam gospodine, ova je druga sa slomljenim noktima.
- U pravu ste. U svom izvještaju za dosje zabilježite da su podaci o čahuri povjerljivi. Iskoristit ćemo ih za odbacivanje lažnih priznanja.
- Pitam se je li to činio i ranije ... stavljaao čahure ili insekte -primijeti Starlingova. - Takve stvari se lako propuste prilikom autopsije, osobito kad je tijelo izvađeno iz vode. Znaete, glavni patolog ustanovi očigledan uzrok smrti, tamo unutra je obično toplo, pa im se žuri završiti... možemo li to provjeriti i kod prošlih žrtava?
- Ako budemo morali. Dakako, možete se kladiti da će patolozi reći kako ništa nisu propustili. Jane Doe iz Cincinnatija je još u hladnjači. Tražit ću da je pregledaju, ali ostale četiri su pokopane. Naređenje o ponovnom iskopavanju unosi nemir među ljude. Morali smo to napraviti sa četiri pacijenta koji su umrli dok se o njima brinuo dr. Lecter, samo da bismo utvrdili od čega su umrli. Mogu vam reći da je to prava gnjavaža i da se rodaci uvijek vrlo uzbude. Opet ću to napraviti ako budem morao, ali prvo pogledajmo što ćete pronaći u Smithsonianu, pa ću onda odlučiti.
- Skalpiranje... rijetko je, žarne?
- Neobično, da - odgovori Crawford.
- Ali dr. Lecter je rekao da će Buffalo Bili to učiniti. Otkud je mogao znati?
- Nije znao.

77

- Ali rekao je.
- To i nije nekako veliko iznenađenje, Starlingova. Mene barem nije iznenadilo. Trebao sam spomenuti da se to rijetko događalo do slučaja Mengel, sjećate ga se? Skalpirati ženu? Poslije toga bilo je dva do tri pokušaja ponavljanja. Novine su, dok su punile stupce Buffalo Billom, vrlo često naglašavale da ovaj ubojica ne skalpira. Poslije toga ovo ne predstavlja iznenađenje... on vjerojatno prati štampu. Lecter je nagađao. Nije rekao kada će se to dogoditi, tako da bi uvijek mogao reći da je bio u pravu. Da smo uhvatili Billa, a da nijednu nije skalpirao, Lecter bi mogao reći da smo ga šćepali prije no što je to učinio.
- Dr. Lecter je također rekao da Buffalo Bili živi u kući na kat. Mi nismo došli do takvog zaključka. Što mislite, zašto je to rekao?
- To nije nagađanje. Najvjerojatnije je u pravu i mogao vam je reći kako je došao do tog zaključka, ali htio vas je zadirkivati. To mu je jedina slabost, koliko sam primijetio... voli se praviti pametan, pametniji od ostalih. Godinama to već radi.
- Rekli ste mi da pitam ako nešto ne budem shvatila... pa dobro, moram vas zamoliti da mi to objasnite.
- U redu, dvije žrtve su obješene, je li tako? Visoko na vratu pronađeni su znaci davljenja, vratni pršljeni nisu bili na svom mjestu, nedvojbeno je riječ o vješanju. Kao što to dr. Lecter zna iz vlastitog iskustva, Starlingova, vrlo je teško objesiti nekoga protiv njegove volje. Ljudi se često sami objese na okrugle kvake na vratima. Izvedu to tako što jednostavno sjednu, nije teško. Ali teško je objesiti nekog drugog... čak iako su vezane, žrtve su u stanju ispružiti noge i ako imaju na što, naslone se. Ljestvice ulijevaju strah. Žrtve će odbiti uspeti se vezanih očiju, a još manje će se uspeti ako vide omću. To se obično obavlja na stubištu. Stepenice nikom nisu strane. Kažete im da ih vodite gore u toaletu, ili bilo što drugo, povedete ih s kapuljačom preko glave, namaknete omću i šćutnete ih s najviše stepenice, prethodno svezavši konopac za ogradu stepeništa. To je jedini način koji se može primijeniti u kući. Jedan mladić iz Kalifornije uveo je tu modu. Da Bili nije imao stubište, ubio bi ih na neki drugi način. Dajte mi sada imena onog starijeg zamjenika iz Pottera i mladića iz državne policije, najstarijeg po rangu. Starlingova ih pronađe u bilježnici i pročita pri svjetlosti svjetiljke u nalivperu koje je držala u zubima.

- Odlično - primijeti Crawford. - Kada upotrebljavate dežurni telefon, Starlingova, uvijek policajce oslovljavajte po imenu. Kada čuju vlastita imena, ljubaznije se odnose prema pozivu. Slava ih podsjeća da nas pozovu ako nešto pronađu. Što vam govori opekline na nozi?

- Ovisi od toga je li post mortem.

- A ako jeste?

- Onda to znači da ima zatvoreni kamion ili kombi ili auto-mobil-karavan, u svakom slučaju nešto dugačko.

- Zašto?

- Zato što se opekline nalazi na listu.

Nalazili su se na uglu Desete avenije i ulice Pennsvlvanije, ispred novog štaba FBI koji nitko nikada nije zvao zgradom J. Ed-gara Hoovera.

- Jeff, možeš ovdje stati - reče Crawford. - Baš tu, nemoj ulaziti ispod. Ostani u autu, Jeff, samo otvori prtljažnik. Dodite mi pokazati, Starlingova.

Izašla je s Crawfordom kada je izvadio svoj prenosivi telefaks i aktovku iz pretinca za prtljagu.

- Ubacio je tijelo u nešto dovoljno veliko u čemu se ono moglo ispružiti na leđima - počne objašnjavati Starlingova. - To je jedini način na koji joj se list noge mogao naći okrenut prema podu iznad motora. U prtljažniku automobila nalik ovima ona bi ležala zgrčena i na boku i...

- Da, tako i ja mislim - prekine je Cravvford.

U tom je trenutku shvatila da ju je pozvao da izađe iz auta kako bi mogao nasamo s njom razgovarati.

- Kad sam rekao onom zamjeniku da on i ja ne bismo trebali razgovarati pred jednom ženom, to vas je zaboljelo, je li tako?

- Svakako.

- To je bila samo izlika. Želio sam ga izdvojiti od ostalih.

- Znam.

- U redu. - Crawford zalupi prtljažnik i okrene se od nje. Starlingova nije mogla pustiti da to tek tako prođe.

- Ali to nije bilo u redu, gospodine Crawford.

Počeo se opet prema njoj okretati, natovaren svojim faks uređajem i aktovkom, posvetivši joj punu pažnju.

- Ti policajci znaju tko ste vi - počne ona. - Promatraju vas, vide kako bi se sami trebali ponašati. - Stajala je nepomično, slegnula ramenima, raširila prste na rukama. Eto, rekla je i to je bila istina.

Cravvford je hladno odmjeri.

- Odlično ste to primijetili, Starlingova. A sada nastavite s bubom.

- Dobro, gospodine.

Promatrala ga je kako se udaljava, sredovječni muškarac natovaren kovčezima i sav raščupan od ljeta, manšeta blatnjavih od smucanja po obali rijeke, odlazi kući k onim što ga tamo čeka.

U tom bi trenutku za njega i ubila. To je bio jedan od Cravvfor-dovih velikih talenata.

78

79

14.

Smithsonijanski nacionalni muzej povijesti prirode već je satima bio zatvoren, ali Crawford je ranije nazvao, tako da je Cla-rice Starling dočekaao stražar koji ju je pustio unutra kroz ulaz što je gledao na Aveniju Ustava.

U zatvorenom muzeju svjetlost je bila prigušena, a zrak nepomičan. Jedino je kolosalni kip poglavice Južnih mora okrenut prema ulazu bio dovoljno visok, tako da mu je slaba svjetlost sa stropa obasjavala lice.

Vodič koji je pričekao Starlingovu bio je krupan crnac u urednoj uniformi kakve su nosili stražari u Smithsonijanskom muzeju. Podsjetio ju je na spomenutog poglavicu kada je podigao lice prema svjetiljkama iznad lifta. Na trenutak je odahnula u svojoj dokonjoj mašti kao da se oslobodila nekog grča trljanjem bolnog mjesta.

Druga razina iznad velikog punjenog slona, ogromni prostor zatvoren za publiku, dijele odjele antropologije i entomologije. Antropolozi tvrde da je to četvrti kat. Entomolozi ga računaju kao treći. Nekolicina znanstvenika iz Poljoprivrednog tvrde da imaju dokaz daje šesti. Svaka frakcija nalazi opravdanje u staroj zgradi koja je dograđivana i dijeljena.

Starlingova je slijedeći stražara zašla u nejasno osvijetljeni labirint hodnika čiji su zidovi do vrha bili ispunjeni drvenim pretincima u kojima su se nalazili antropološki uzorci. Samo su male naljepnice otkrivale što je u njima.

- U tim kutijama ima tisuće ljudi - reče stražar. - Četrdeset tisuća uzoraka.

Baterijskom svjetiljkom je osvjetljavao brojeve ureda i naljepnice pokraj kojih su prolazili.

Nosiljke za bebe Dyaka i obredne lubanje ustupile su mjesto afidima, a oni su napustili svijet ljudi zbog starijeg i uređenijeg svijeta insekata. Ovdašnji hodnik je bio ispunjen velikim metalnim kutijama obojenim u zeleno.

- Trideset milijuna insekata... a iznad svega još i pauzi. Ne brkajte paukove s insektima - posavjetuje je stražar. - Pauko-lozi će vas živu pojesti. Eno tamo, onaj osvijetljeni ured. Ne po-

kušavajte sami izići. Ako se oni ne ponude izvesti vas, pozovite me na ovaj broj, to je stražarski ured. Doći ću po vas. - Pružio joj je posjetnicu i udaljio se.

Bila je u srcu odjela entomologije, na okrugloj galeriji visoko iznad velikog prepariranog slona. Tu je bio i ured u kojemu je gorjelo svjetlo i na kojoj su vrata bila otvorena.

- Vrijeme, Pilche! - Začula je uzbuđeni muški glas. - Hajde, brže. Vrijeme! Starlingova zastane na vratima. Dva muškarca su sjedila za laboratorijskim stolom i igrali šah. Obojica su mogla imati oko trideset godina, jedan je bio crnokos i mršav, drugi punašan i imao je čekinjastu crvenu kosu. Kao da nisu primjećivali ništa oko sebe, osim šahovske ploče. Ako su i uočili Starlingovu ničim to nisu pokazali. Ničim nisu pokazivali ni da vide ogromnog kukca tvrdokrilca koji je lagano napredovao preko ploče, od jednog prema drugom igraču.

- A onda je kukac prekoračio rub ploče.

- Vrijeme, Rodene - istog trena reče mršavi.

Punašan pomakne lovca i istog treba okrene kukca koji tromo krene u suprotnom smjeru.

- Ako kukac presiječe kut, znači li to da je vrijeme isteklo? upita Starlingova.

- Dakako daje vrijeme onda isteklo - odgovori glasno punašni ne podigavši pogled. - Dakako da je isteklo. Kako vi igrate? Natjerate ga da prijede cijelu ploču? Kako igrate protiv ljenčine?

- Imam primjerak zbog kojega vas je zvao specijalni agent Crawford.

- Nije mi jasno kako to da nismo čuli vašu sirenu - primijeti punašni. - Cijelu noć čekamo identificirati nekog kukca za FBI. Kukci su naš cijeli život. Nitko nije spomenuo nikakav primjerak specijalnog agenta Crawforda. On bi trebao svoj primjerak pokazati obiteljskom liječniku kad se nađe nasamo s njim. Vrijeme, Pilche.

- Voljela bih pohvatati sve te izraze, ali ostavit ću to za slijedeći put. - Primijeti Starlingova. - Ovo je hitno, idemo to odmah obaviti. Vrijeme, Pilche. Crnokosi pogleda u njezinom pravcu; stajala je naslonjena na dovratnik držeći aktovku. On spusti kukca u neko trulo drvo u kutiji i pokrije ga listom salate. Kad je ustao, primijetila je da je visok.

- Ja sam Noble Pilcher - reče. - A ono je Albert Roden. Trebamo vam identificirati insekta? Sretni smo što vam možemo pomoći. - Pilcher je imao duguljasto prijateljsko lice, imao je crne oči kao vještac, s malim razmakom između njih i na jedno je bio

jedva primjetno razrok, tako da je ono hvatalo svjetlost ne-: zavisno od drugog. Nije joj pružio ruku da se rukuju. - Vi ste...

- Clarice Starling.

- Da vidimo što to imate.

Pilcher digne malu posudu prema svjetlosti.

Rođen priđe pogledati. - Gdje ste ga pronašli? Jeste li ga upu- j cali? Jeste li mu vidjeli mamu?

Starlingovoj padne na pamet da bi Rođenu dobro došao je-< dan udarac u bradu.

- Šššš - opomene ga Pilcher. - Recite nam gdje ste ga pronašli. Je li bio zakačen za nešto... grančicu ili list... ili se nalazio u zemlji?

- Jasno mi je - reče Starlingova. - Nitko vam ništa nije rekao.

- Nadređeni nas je zamolio da ostanemo poslije radnog vremena i identificiramo nekog kukca za FBI - dodu Pilcher.

- Rekao nam je - umiješa se Rođen. - Rekao nam je da ostanemo do kasno u noć.

- Stalno to radimo za Carinu i Odjel za poljoprivredu - dodu Pilcher.

- Ali nikad nismo ostali baš do ponoći - primijeti Rođen.

- Trebamo vam reći nekoliko podataka vezanih za jedno kriminalističko djelo - počne Starlingova. - Odobreno mi je da to napravim pod uvjetom da vi to zadržite u tajnosti dok slučaj ne bude riješen. Vrlo je važno. U pitanju su životi i ja vam to ne govorim tek onako. Dr. Rođen, možete li mi ozbiljno odgovoriti da li ćete poštovati povjerenje koje vam budem pružila?

- Nisam doktor. Trebam li nešto potpisati?

- Ne, ako ste od riječi. Morat ćete potpisati samo ako budete morali zadržati primjerak, to je sve.

- Svakako ću vam pomoći. Nisam ja bezobziran čovjek.

- Dr. Pilcher?

- To je točno - primijeti Pilcher. - Nije bezobziran.

- Može li mu se vjerovati?

- Neću vam reći.

- Ni Pilch još nije doktor - reče Rođen. - Istog smo obrazo-j vanja. Ali, jeste li primijetili da vam dopušta da ga oslovljavate^ doktore? - Rođen podupre vrh brade kažiprstom kako bi još

še istaknuo svoj kritički stav. - Zaspajte nas pojedinostirm Ono što se vama može činiti nevažnim, jednom stručnjaku m(že biti od životne važnosti.

- Ovaj insekt je pronađen zaglavljen iza mekog dijela nep(žrtve. Ne znam kako je tamo došao. Tijelo je izvađeno iz rijel Elk u Zapadnoj Virginiji i ustanovljeno je da je mrtva tek nekol ko dana.

- Buffalo Bili, čuo sam na radiju - umiješa se Rođen.

- Ali o insektu niste ništa čuli preko radija, zar ne? - upita Starlingova.

- Ne, ali spomenuli su rijeku Elk... odatle upravo dolazite i zato toliko kasnite?

- Da - odgovori Starlingova.

- Vjerojatno ste umorni, želite li kavu? - upita je Rođen.

- Ne, hvala.

- Vode? -Ne.

- Coca - Colu?

- Ne bih, hvala. Zanima nas gdje je ova žena držana u zatočeništvu i gdje je ubijena. Nadamo se da ovaj kukac ima neko karakteristično stanište ili barem ograničeno ili možda spava samo na određenom drveću... zanima nas odakle potječe ovaj insekt. Od vas tražim da to zadržite samo za sebe zbog toga što će... ako je počinitelj namjerno tamo stavio ovog insek-ta...samo on to znati, a mi ćemo tu činjenicu moći upotrijebiti kako bismo eliminirali lažna priznanja i uštedjeli na vremenu. Ubio je barem šest žena. Ne možemo gubiti vrijeme.

- Mislite li da u ovom trenutku, dok mi zagledamo njegovog kukca, on već drži u zatočeništvu drugu ženu? - upita je Rođen unijevši joj se u lice. Oči su mu bile razrogačene, a usta otvorena. Gledala mu je u usta i na trenutak joj padne na pamet jedna druga misao.

- Ne znam. - Rekla je to pomalo kreštavo. - Ne znam - ponovila je, kako bi oslabila prvobitan dojam kojeg je vjerojatno ostavila na njih svojim kreštavim glasom. - Učinit će to opet, čim bude mogao.

- Onda ćemo i mi ovo obaviti što brže budemo mogli - umiješa se Pilcher. - Ne brinite, dobri smo vam mi u ovome. Bolje ne možete naći. - Izvadio je smeđi predmet iz posude vitkim kliještima i spustio ga na list bijelog papira ispod svjetiljke. Povukao je mikroskop na pokretnom nosaču i namjestio ga iznad kukca. Insekt je bio dugačak i nalik mumiji. Bio je obložen polupro-zirnim omotačem koji je slijedio njegove osnovne obrise poput nekog sarkofaga. Privjesci su tako čvrsto prianjali uz tijelo kao da su bili izrezbareni u plitkom reljefu. Sićušno lice izgledalo je vrlo mudro.

- Kao prvo, nije posrijedi insekt koji bi u normalnim prilikama naselio tijelo vani i samo slučajno bi se mogao naći u vodi -reče Pilcher. - Ne znam koliko dobro poznajete insekte, niti koliko želite čuti.

82

83

- Recimo da ne znam baš ništa. Želim da mi sve kažete.

- U redu, ovo je lutka, nezreli insekt, u kukuljici - to je čahura koja je štiti dok se ne preobrazi u odraslog insekta - reče Pilcher.

- Učahurena lutka, Pilch? - Rođen nabere nos kako mu ne bi ispale naočale.

- Aha, mislim da jest. Hoćeš uzeti priručnik o još ne razvijenim insektima? - U redu, ovo je neki veliki insekt u stadiju lutke. Većina naprednijih insekata prolazi kroz stadij lutke. Mnogi ovako provode zimu.

- Knjiga ili gledanje, Pilch? - upita Rođen.

- Ja ću gledati. - Pilcher premjesti primjerak pod mikroskop i pogrbi se nad njim držeći zubarsku sisaljku u ruci. - Krećemo: u lednocefaličnom dijelu nisu izraženi organi za disanje, spira-kule na srednjem prsištu i trbuhu, krenimo od toga.

- Ummmmmmmmmm - ogłosi se Rođen, okrećući stranice malog priručnika. - Funkcionalna donja čeljust?

-Ne.

- Parovi rezanja gornje vilice na sredini trbuha?

- Da, tako je.

- Gdje su ticala?

- Tik uz srednji rub krila. Dva para krila, unutrašnji par je potpuno pokriven. Slobodna su samo tri donja segmenta trbuha. Kratak šiljati kremaster na kojemu visi - rekao bih da je riječ o lepidopteri.

- Tako i ovdje stoji - složi se Rođen.

- U tu obitelj spadaju dnevni i noćni leptiri. Pokriva veliko područje - objašnjavao je Pilcher.

- Bit će gusto ako su se krila smočila. Donijet ću priručnike -reče Rođen. - Pretpostavljam da nema tog načina kojim bih vas mogao spriječiti da me ogovarate dok ne budem prisutan.

- I ja mislim da nema - odgovori Pilcher. - Rođen je u redu, - reče on Starlingovoj čim je ovaj izašao.

- Uvjerena sam da jest.

- Jeste li i vi? - Pilcher kao da se zabavljao. - Zajedno smo studirali, radili zajedno i družili se koliko smo mogli. Nadrljao je kad je morao u rudniku čekati na razlaganje protona. Ostao je predugo u mraku. Sada je u redu. Samo pred njim ne spominjite raspadanje protona.

- Pokušat ću to zaobići.

Pilcher se okrene od jake svjetlosti. - Lepidoptere predstavljaju veliku obitelj. Možda čak trideset tisuća leptira i sto trideset tisuća noćnih leptira. Volio bih ga izvaditi iz kukuljice - morat ću ako želite nešto određenije.

- Dobro. Možete li ga izvaditi u jednom komadu?

- Mislim da mogu. Vidite, ovaj je već sam krenuo van prije no što je uginuo.

Napravio je nepravilnu naprslinu u kukuljici, evo ovdje. Ovo bi moglo potrajati. Pilcher je raširio već postojeću pukotinu u omotaču i izvadio insekta.

Priljubljena krila bila su navlažena. Dok ih je širio, Starlingovoj padne na

pamet da je to što je on upravo radio podsjećalo na razmotavanje mokre maramice. Nije se naziralo nikakvo ustrojstvo.

Rođen se vratio s knjigama.

- Spreman? - upita Pilcher. - U redu, prototorastički treći članak nožice je skriven.

- Kako stvari stoje s dlačicama?

- Nema dlačica - odgovori Pilcher. - Biste li ugasili svjetlo, policajko Starling?

Ostala je čekati pokraj prekidača na zidu dok Pilcher nije upalio svjetiljku na naličju. Odvojio se od stola i usmjerio snop na primjerak. Insektove oči zasijaše u mraku, odbijajući uski snop.

- Sovčica - reče Rođen.

- Vjerojatno, ali koja? - upita Pilcher. - Upalite svjetlo, molim vas. Noćni, policajko Starling... noćni leptir. Koliko vrsta noćnika postoji, Rođene?

- Dvije tisuće šest stotina i... oko dvije tisuće šest stotina ih je opisano.

- Nema ih toliko ovako velikih. Pogledajmo sad tebe, mladiću.

Rodenova žičano crvena kosa prekrije mikroskop.

- Sada prelazimo na hitinski omotač - proučit ćemo kožu insekta da bismo traganje suzili na jednu vrstu - reče Pilcher. - Rođen je u tome najbolji. Starlingovu prožme osjećaj da je doba ljubaznosti prošlo.

Rođen to potvrdi tako što počne žučnu raspravu s Pilcherom oko toga jesu li izrasline kukuljice raspoređene u krugovima ili ne. Prepirka se zatim nastavila oko rasporeda dlaka na truhu.

- Erebus odora - izjavi na kraju Rođen.

- Pogledajmo - primijeti Pilcher.

Ponijeli su primjerak sa sobom, spustili se liftom do razine koja je bila neposredno iznad velikog punjenog slona i vratili se u ogromni kvadrant ispunjen blijedozelenim kutijama. Ranije je to bila velika dvorana, a sada je bila podijeljena na dvije razine pomoću paluba, kako bi se došlo do dodatnog skladišnog prostora za smitsonijanske insekte. Sada su se nalazili u dijelu za neotropske vrste i ulazili su u dio za noćnike. Pilcher pogle-

84

85

da nešto u svojoj bilježnici i zaustavi se kod jedne kutije koja mu je dolazila do grudiju iz gomile na prostranom zidu.

- Morate biti pažljivi s ovim - reče on, povlačeći teška metalna vrata kutije i spuštajući ih na pod. - Ako vam padnu na nogu, jamačno ćete tjednima skakutati. Zatim počne prelaziti prstom po naslaganim ladicama, odabere jednu i izvuče je. Starlingova je na poslužavniku vidjela sićušna očuvana jajašca, gusjenicu u cjevčici s alkoholom, čahuru skinutu s primjerka koji je bio vrlo sličan njezinom i odraslog insekta - velikog smeđe-crnog noćnog leptira s rasponom krila od gotovo petnaest centimetara, krznenog tijela i tankih ticala.

- Erebus odora - ponovi Pilcher. - Crni Vještičji noćni leptir.

Rođenje već okretao stranice. - "Tropske vrste ponekad stignu čak do Kanade u jesen" - počne čitati. - "Larve se hrane akacijom i sličnim biljkama. Domoroci iz Zapadne Indije, Južne U.S., smatraju da te štetočine potječu s Havaja."

Jebi ga, pomisli Starlingova. - Glupani - reče ona glasno. - Ima ih posvuda.

- Ali ne cijelo vrijeme. - Pilcher obori glavu. Rukom je podbočio bradu. -

Udvostručava li im se broj, Rođene?

- Samo malo... aha, na krajnjem jugu Floride i u južnom Te-xasu.

- Kada?

- U svibnju i kolovozu.

- Razmišljam o ovome - nastavi Pilcher. - Vaš primjerak je nešto razvijeniji od onog kojeg mi ovdje imamo i svjež je. Počeo je kidati čahuru kako bi izašao. Da smo u tropima ili na Havaji-ma, možda, mogao bih to shvatiti, ali ovdje je zima. U ovoj zemlji pričekao bi još tri mjeseca da izađe. Osim ako se kojim slučajem nije našao u staklenom vrtu ili ga je netko odgojio?

- Odgojio, kako?

- U kavezu, na nekom toplom mjestu, pomoću nekoliko listova akacije kojima se larve hrane dok se ne začahure. Nije to nimalo teško.

- Je li to raširen hobi? Bave li se mnogi ljudi njime, osim onih koji to rade profesionalno?

- Ne, prvenstveno to rade entomolozi koji se trude dobiti savršeni primjerak, možda nekolicina kolekcionara. Tu je, dakako, i industrija svile, i oni uzgajaju noćne leptire, ali ne ove vrste.

- Entomolozi sigurno imaju svoje mjesečnike, stručne časopise, ljude koji prodaju opremu - primijeti Starlingova.

- Svakako, a većina tih publikacija stiže ovamo.

- Napraviti ću vam zavežljaj - predloži Rođen. - Nekolicina ovdašnjih pametnjakovića privatno je pretplaćena na okružnice s najnovijim vijestima - drže ih zaključane i traže od vas 25 centi samo da biste zavirili u te gluposti. Morat ću ih ujutro nabaviti.

- Pobrinut ću se da ih netko pokupi, hvala vam, gospodine Rođen.

Pilcher joj je fotokopirao podatke o Erebus odorai i predao joj ih, zajedno s insektom. - Otpratit ću vas dolje - ponudi se on.

Čekali su lift. - Većina ljudi voli leptire, a mrzi noćne leptire -reče on. - Ali noćni leptiri su... zanimljivijih, privlačniji.

- Razorni su.

- Poneki, mnogi, ali život provode na toliko različitih načina. Upravo kao mi. - Muk je potrajao jedan kat. - Postoji noćni leptir, više njih ustvari, koji se hrani samo suzama - navede joj on jedan primjer. - To je sve što jede i pije.

- Kakva je to vrsta suza? Čije suze pije?

- Suze velikih kopnenih sisavaca, otprilike naše veličine. Stara definicija noćnog leptira glasila je "sve što postepeno, tiho jede, konzumira ili troši bilo koju drugu stvar". To isto objašnjenje važilo je i za glagol uništavati...Radite li to cijelo vrijeme.... jurite Buffalo Billa?

- Činim sve što mogu.

Pilcher počne laštiti zube jezikom iza usana što je podsjeti na mačku ispod pokrivača. - Da li ikada izadete na cheesburger i pivo ili na čašu dobrog domaćeg vina?

- U posljednje vrijeme ne.

- Biste li sad pošli sa mnom na jednu čašu? Nije daleko.

- Ne bih, ali častim kad se ovo završi.... i gospodin Rođenje pozvan, to se podrazumijeva.

- Što se tu ima podrazumijevati? - primijeti Pilcher.

A na vratima doda: - Nadam se da ćete uskoro završiti s ovim, policajko Starling.

Ona požuri prema autu koji ju je čekao.

Ardelia Mapp joj je na krevetu ostavila poštu i pola čokolade. Mappova je spavala.

Starlingova odnese pisaći stroj u sušionicu rublja, spusti ga na policu za izglaćanu odjeću i uvuče papir s indigom. Bilješke o Erebus odori sistematizirala je dok se vraćala u Quantico i s tim je brzo završila. Zatim je pojela čokoladu i napisala bilješku za Crawforda u kojoj mu je predložila unakrsno provjeriti računalne poštanske liste za slanje entomoloških časopisa i usporediti ih s dosjeima FBI-u poznatih prijestupnika, kao i s dosjeima u gradovima koji

86

87

rr

su najbliži mjestima otmica, plus, s dosjeima zločinaca i seksualnih prekršitelja u Metro Dadeu, San Antoniju i Houstonu, područjima gdje je bilo najviše noćnih leptira.

Morala je s njim još o nečemu porazgovarati i to dugi put: Upitajmo dr. Lectera zastoje mislio da će počinitelj početi skal-pirati. Predala je papire dežurnome i pala u zasluženi san, dok su joj u glavi još šaputali glasovi koje je čula toga dana, ali nježnije od disanja Mappove s drugog kraja sobe. U sve gušćoj

tami vidjela je pametno sićušno lišće noćnog leptira. Te sjajne oči gledale su u Buffalo Bila.

Iz kozmičke ošamućenosti koja je bila posljedica posjeta Smithsonianjanskom muzeju dopriješe njezina posljednja misao i kod za taj dan: Preko ovog čudnog svijeta, ove polovice svijeta koja je sada u mraku, moram progoniti stvar koja živi od suza.

15.

U Istočnom Memphisu, Tennessee, Catherine Baker Martin i njezin najbolji prijatelj gledali su film u kasne sate na televiziji u njegovom stanu i pušili hašiš na lulu. Reklame su postajale sve češće i duže.

- Imam neke grickalice, hoćeš li kokice? - upita ona.

- Otići ću ja po njih, daj mi ključeve.

- Sjedi u miru. Ionako moram provjeriti je li mama zvala.

Ustala je s kauča, bila je visoka, krupnih kostiju i dobro popunjena, gotovo debela, imala je ljepušasto lice i gustu čistu kosu. Pronašla je cipele ispod niskog stolića i izašla van.

Za večer u veljači koja ju je dočekala vani, prije bi se moglo reći da je bila vlažna nego hladna. Rijetka magla s rijeke Mississi-ppi visjela je do visine grudiju nad velikim parkiralištem. Točno iznad glave vidjela je mjesec na zalasku, blijed i tanak kao srp. Od gledanja uvis zavrtjelo joj se u glavi. Krenula je preko parkirališta čvrstim korakom prema svojim vratima udaljenim nekih devedesetak metara.

Smeđi kamion bio je parkiran u blizini njezinog apartmana, između motornih prikolica i čamaca na kotačima. Primijetila ga je jer ju je podsjetio na kamione za razvoženje paketa koji su joj često donosili darove od majke.

Dok je prolazila pokraj kamiona, iz magle je izronila svjetlost neke svjetiljke. Bila je to podna svjetiljka s abažurum, spuštена na asfalt iza kamiona. Ispod svjetiljke nalazila se pretrpana fotelja presvučena crvenim cvjetnim uzorkom tkanine, činilo se da se veliki crveni cvjetovi upravo otvaraju u magli. Ta dva komada namještaja kao da su bila izložena u nekoj trgovini.

Catherine Baker Martin trepne nekoliko puta i nastavi dalje. Padne joj na pamet riječ nestvaran i okriviti za to lulu. Dobro se osjećala. Netko se ili doseljavao ili iseljavao. Unutra. Van. U Sto-nehinge Vile netko se stalno useljavao ili iseljavao. Zavjesa u njezinom stanu se pomakne i ona ugleda mačku na dasci prozora, kako se izvija u luku i pritišće bok uz staklo.

Ključeve je držala u ruci, ali prije no što je otključala vrata još se jednom osvrnula. Iz zadnjeg dijela kamiona upravo je izlazio neki

89

muškarac. Pri svjetlosti svjetiljke mogla je samo vidjeti da ima ruku u gipsu obješenu o povez. Ušla je unutra i zaključala vrata.

Catherine Baker Martin provirila je iza zavjese i vidjela čovjeka kako pokušava podići naslonjač u zadnji dio kamiona. Uhvatio ju je zdravom rukom i pokušavao pogurati koljenom. Naslonjač mu je ispao. Ispravio ga je, polizao prst i istrugao blato s parkirališta koje se našlo na tkanini.

Ona izađe.

- Pomoći ću vam da to unesete. - Glas joj je zazvučao baš onako kako treba... jasno mu je dala do znanja da mu želi samo pomoći.

I

- Doista? Hvala vam. - Glas mu je bio čudan, napet. Naglasak neobičan.

Podna svjetiljka mu je osvjetljavala lice odozdo, izobličavajući mu crte, ali zato mu je tijelo jasno vidjela. Imao je pripijene smeđe hlače i neku vrstu semiš košulje koja nije bila do kraja zakopčana na pjegavim prsima. Brada i obrazi bili su mu glatki kao u žene, bez ijedne dlačice, a oči tek sjajne točkice iznad lica u sjeni svjetlosti svjetiljke.

I on se zagledao u nju, a na to je bila osjetljiva. Muškarce bi obično iznenadila njezina visina kada bi im prišla; neki bi uspjeli bolje prikriti iznenađenje, a neki slabije.

- Dobro - primijeti on.

Oko čovjeka se širio neugodni zadah i ona s odvratnošću primijeti da su njegove semiš košulje nisu bile skinute sve dlake; ostavljene su one kovrčave na ramenima i ispod ruku.

Uopće joj nije bilo teško podići naslonjač na niski pod kamiona.

- Biste li mi pomogli pogurati ga do kraja? - On se popne unutra i pomakne neke stvari, velike plosnate tave koje služe ~ prihvaćanje ispuštenog ulja iz vozila i malo ručno kolo.

Gurali su naslonjač sve dok se nije našao tik iza sjedala.

- Nosiš li otprilike četrnaest? - upita on.

- Molim?

- Dodaj mi taj konopac. Eto ga kod tvojih nogu.

Kad se sagnula da pogleda, on ju je gipsom lupio po zatiljku. Pomislila je da je udarila u nešto glavom, te je instinktivno podigla ruku da se zaštiti upravo u trenutku kad se gips opet spustio na njezinu glavu, razbivši joj prste koji su se našli između njega i lubanje, a onda ju je udario opet, ovaj put iza uha, nekoi liko puta, nijedanput jako, dok se na kraju nije srušila preko na slonjača. Skliznula je na pod kamiona i ostala ležati na boku.

Čovjek ju je nekoliko trenutaka promatrao, a zatim izvuka ruku iz gipsa i skinuo povež. Hitro je unio svjetiljku i zatvori stražnja vrata.

Povukao joj je ovratnik i pri svjetlosti baterijske svjetiljke utvrdio veličinu košulje.

- Dobro - reče.

Škarama za rezanje zavoja rasporio joj je košulju na ledima, skinuo je i stavio joj lisice, prethodno joj savivši ruke iza leđa. Zatim je prostro madrac na pod kamiona i okrenuo je na leđa.

Nije nosila grudnjak. Počeo je prstima bockati njezina velika prsa ispitujući njihovu težinu i čvrstinu.

- Dobro - ponovi on.

Na lijevoj dojci imala je ružičasti pečat od sisanja. On obliže prst kako bi ga istrugao, isto kao što je učinio i s tkaninom, te klimne kad se boja izgubila pod lakim pritiskom. Okrenuo ju je na trbuh i počeo pregledati skalp, razdvajajući joj gustu kosu prstima. Podstavljeni gips je nije nigdje posjekao. S dva prsta joj je provjerio puls na vratu i uvjerio se da je jak.

- Dooobro - reče. Pred njim je bio dugačak put do dvokatnice i nije se želio ovdje zadržavati.

Mačka Catherine Baker Martin promatrala je kako se kamion udaljuje i kako se stražnja svjetla sve više približavaju jedan drugome.

Negdje iza mačke zazvonio je telefon. Tajnica u spavaćoj sobi se javila i njezino crveno signalno svjetlo nastavilo je treptati u I mraku.

Zvala je Catherinina majka, mlađi U.S. senator iz Tennessee-ia.

90

91

16.

Osamdesetih godina, u zlatnom razdoblju terorizma, usti novljene su procedure prema kojima je trebalo postupati u sli čaju kidnapiranja koje bi moglo utjecati na nekog člana kongra sa:

U 2:45 ujutro specijalni agent iz ureda FBI u Memphisu priji vio je štabu u Washingtonu da je nestala kći jedinica senatori" Ruth Martin.

U 3:00 ujutro dva neobilježena kombija izronila su iz vlazi podzemne garaže operativnog štaba, Buzzard Point, u Washii gtonu. Jedan kombi se uputio prema zgradi Senata, gdje su hničari postavili opremu za nadgledanje i snimanje na telefoi u uredu senatorice Martin i stavili prislušne uređaje na javne lefone najbliže senatoričinom uredu. Pravosuđe je probudi većinu mladih članova Specijalnog obavještajnog komiteta u Senatu kako bi se pobrinuli za neophodnu službenu obavijest. Drugo vozilo, jedan "okati kombi" s prozorima od stakla kroz koje se vidjelo samo iznutra i opremom za motrenje, parkirao se u Virginia aveniji kako bi pokrio pročelje VWatergate Wesi rezidencije senatorice Martin u

Washingtonu. Dvojica iz koi bija ušli su unutra postaviti opremu za snimanje na senatori^ ne kućne telefone.

Bell Atlantic je proračunao da je predviđeno vrijeme za ul; nje u trag svakom sumnjivom pozivu, ako se obavlja puti centrale, sedamdeset sekundi.

Specijalci iz Buzzard Pointa pobrinuli su se udvostručiti smji ne u slučaju da do predaje otkupa dođe u području Washingtna. Na radio-vezama korištene su privremene šifre kako bi se' spriječilo svako moguće smetanje od strane reporterskih helikoptera... rijetko se događalo da reporteri pokažu toliku dozu neodgovornosti, ali ipak se događalo.

Ekipa za spašavanje talaca bila je u pripravnosti, jedna riječ je bila dovoljna da polete.

Svi su se nadali da su Catherinu Baker Martin oteli profesionalci zbog otkupa; to bi ujedno značilo i da ima najbolje šanse preživjeti.

Nitko nije spominjao najgoru od svih mogućnosti.

A onda, nešto prije svitanja u Memphisu, gradska patrola je ispitujući žalbu koju je netko dostavio zbog pojave skitnica u aveniji Winchester, zaustavila postarijeg čovjeka koji je skupljao aluminijske konzerve i ostali otpad s druge strane puta. Patrolni službenik je u njegovim kolicima pronašao žensku neraskopča-nu košulju. Košulja je bila rasporena na ledima kao odijelo za pogreb. Na njoj je bio znak praonice u koju je Catherine Baker Martin nosila rublje na pranje.

Jack Cravvford je vozio prema jugu od svog doma u Arlingtonu u 6:30 ujutro kad se u njegovom autu oglosio telefon, drugi put u dvije minute.

- Devet dvadeset dva četrdeset.

- Četrdeset ostani na prijemu za Alfu 4.

Cravvford je vidio parkiralište pokraj puta, skrenuo i zaustavio auto kako bi mogao pokloniti punu pažnju telefonskom razgovoru. Alfa 4 je direktor FBI-a.

- Jack - radiš li na slučaju Catherine Martin?

- Upravo me je pozvao noćni dežurni.

- Onda znaš za košulju. Ispričaj mi.

- Buzzard Point je u stanju pripravnosti u slučaju da je riječ o otmici - počne Cravvford. - Volio bih da se još ne povlače. Kad se povuku, volio bih nadgledati telefone. Bez obzira da li se radi o rasporenoj košulji ili ne, još ne znamo sa sigurnošću je li u pitanju Bili. Ako je imitator možda će zatražiti otkup. Tko se brine o vrpcama i tragovima u Tennesseeju, mi ili oni?

- Oni. Državna policija. Dosta su dobri. Nazvao me je Phil Adler iz Bijele kuće da mi kaže kako se Predsjednik živo zanima /a cijeli slučaj. Dobro bi nam došlo da ovdje pobijedimo, Jack.

- I meni je to palo na pamet. Gdje je senatorica?

- Na putu za Memphis. Nazvala me je prije minutu kući. Mo-iteš misliti.

- Da. - Cravvford je poznavao senatoricu Martin sa saslušanja o proračunu.

- Obrušit će se svom svojom težinom na nas.

- Ne mogu je kriviti zbog toga.

- Ni ja - odgovori direktor. - Rekao sam joj da ćemo raditi punom parom, kao i do sada. Ona... ona zna za tvoju obiteljsku situaciju i ponudila ti je tvrtkin Lear. Upotrijebi ga., vrati se uvečer kući ako možeš.

- Dobro. Senatorica je čvrsta, Tommy. Ako krene u napad letjet će glave.

- Znam. Pozovi me ako moraš. Koliko najviše imamo na raspolaganju, Jack - šest, sedam dana?

92

93

- Ne znam. Ako se uspaniči kad sazna tko je djevojka... me gao bi je jednostavno srediti i potopiti.

- Gdje si?

- Na dvije milje od Quantica.

- Može li pista u Quanticu prihvatiti Leara?

- Može.

- Dvadeset minuta.

- U redu, gospodine.

Crawford pritisne nekoliko brojeva na brojčamku teletom uključi se opet u promet.

17.

Razdražljiva zbog loše prospavane noći, Clarice Starling je stajala u frotir ogrtaču i papučama u obliku zečića, s ručnikom prebačenim preko ramena i čekala ući u kupaonicu koju su ona i Mapp dijelile sa studentima iz susjedne sobe. Od vijesti koju je čula preko radija sledila se i ostala bez daha.

- Oh, Bože - izusti ona. - Oh, ne. HEJ, TI, UNUTRA! PRISVAJAM OVU KUPAONICU. IZADI PRISTOJNO ODJEVENA. OVO NIJE VJEŽBA! - Uvukla se pod tuš kod zaprepaštene djevojke iz susjedne sobe. - Gotovo, Gracie, dodaj mi molim te sapun.

Sa slušalicom na uhu, spakirala se za noćenje izvan Akademije i spustila svoju opremu pokraj vrata. Pobrinula se da obavijesti dežurnog u centrali daje u svojoj sobi i odrekla se doručka da bi ostala uz telefon. Deset minuta do početka sata, bez ijedne riječi, sjurila se do Biheviorističkog odjela noseći opremu.

- Gospodin Crawford je otišao za Memphis prije četrdeset pet minuta - obavijestila ju je tajnica slatkim glasom. - Burro-ugs je izašao, a Stafford iz laboratorija otišao je u National.

- Sinoć sam mu ovdje stavila izvještaj. Da li je ostavio kakvu poruku za mene? Zovem se Clarice Starling.

- Znam tko ste. Imam ovdje tri puta zabilježen broj vašeg telefona, a nekoliko ih je, kako mi se čini, na njegovom stolu. Ne, za vas nije ništa ostavio, Clarice. - Žena pogleda u prtljagu koji je Starlingova vukla sa sobom. - Želite li da mu nešto poručim kad nazove?

- Je li ostavio broj telefona u Memphisu?

- Ne, nazvat će. Zar danas nećete na satove? Još pohađate školu, zar ne?

- Da, da, još idem u školu.

Starlingovoj je kašnjenje na sat još teže palo zbog Gracie Pitman, djevojke koju je izbacila ispod tuša. Gracie Pitman je sjedila odmah iza Starlingove. Činilo joj se da nikada neće stići do svojeg mjesta. Gracie Pitman je imala vremena dva puta napraviti pun krug jezikom po neravnoj unutrašnjosti usta prije nego što se Starlingova uspjela smjestiti.

Dva puna sata je sjedila bez doručka slušajući "O izuzecima od ekskluzivnog pravila o pretresu i uhićenju kada se ne traži

94

95

nalag za pretres", prije no što je došla u priliku obići automat Coca-Colu i strusiti jednu.

U podne je provjerila ima li u njezinom pretincu poruka; nijj ih bilo. Tada joj padne na pamet nešto joj se već događalo neke liko puta u životu, da jako razočaranje ima sličan ukus kao iz\ stan lijek po imenu Fleet's kojeg je morala uzimati kao dijete.

Ima dana kad se probudiš promijenjen. Starlingova je znala da za nju ovo jedan od tih dana. Ono što je jučer vidjela u pogrebor zavodu u Potteru izazva u njezinom želucu mali tektonski pomc

Starlingova je studirala psihologiju i kriminalistiku u dobre školi. U svojem životu vidjela je razne strašno poremećene nj čine na koje svijet razara stvari. Ali nije ih stvarno upoznala, ovaj put je: ponekad čovjekova obitelj stvara iza jednog ljuc skog lica um koji nalazi zadovoljstvo u onome što leži na porcv lanskom stolu u Potteru u Zapadnoj Virginiji u prostoriji s rad cvjetanim ružama. Dojam koji je Starlingovu prožeo kada je pi vi put shvatila taj um, bio je daleko gori od svega što je moj sresti na spravama za mjerenje unutrašnjih organa. To saznž je uvući će joj se pod kožu i ostati tamo zauvijek; znala je da morati stvoriti ožiljak ili će je potpuno iscrpiti.

Školska rutina joj nije pomogla. Cijeli dan je imala osjećaj joj stvari izmiču. Kao da je čula beskrajno mrmljanje događaj nalik na zvuk s nekog udaljenog mjesta. Uznemirivali su je n{ govještaji kretanja, skupine koje su prolazile hodnikom, sjei oblaka koje su promicale iznad njezine glave, zvuk aviona.

Poslije predavanja Starlingova je oprčala previše krugova, zatim je još i plivala. Plivala je dok se nije sjetila tijela koje izbj čuje voda poslije čega je izašla iz bazena je nije željela daje voc više dodiruje.

S Mappovom i desetak drugih studenata gledala je vijesti u sedam sati u sobi za rekreaciju. Otmica kćeri senatorice Martin nije bila vijest dana, ali je objavljena odmah poslije pregovora o razoružanju koji su se održavali u Ženevi. Pustili su i film iz Memphisa, koji je počinjao natpisom "Sto nehinge Vile", snimljen preko rotirajućeg crvenog svjetla na pa trolnim kolima. Mediji su krenuli u veliku eksploataciju ove če, ali kako nisu imali što novo dodati već rečenom, reporteri: počeli intervjuirati jedni druge na parkiralištu Stonehinge Vlasti iz Memphisa i okruga Shelbv počese se gurati ispred krofona na koje nisu bili navikli. U općem metežu, paklenom: jevanju bliceva i audio povratne sprege, navodili su stvari o kojima ništa nisu znali. Fotografi bi se sjurili i i počeli škljocati, po" vlačeci se pred TV mini-kamerama svaki put kada bi istražitelji ušli u stan Catherine Baker Martin ili iz njega izašli.

Kad se Crawfordovo lice na tren pojavilo na prozoru stana sobom za rekreaciju razliježe se kratko, ironično klicanje. Starlingova samo izviye u osmijeh jedan kraj usta.

Pitala se gleda li to Buffalo Bili. Starlingova se upitala što li je pomislio o Crawfordovom licu i je li uopće znao tko je Crawford.

Ostali su izgleda također mislili da bi Bili mogao to gledati.

Zatim se uživo pojavila senatorica Martin zajedno s Peterom Jenningsom. Stajala je sama u spavaćoj sobi svoje kćeri sa zastavicom Southvvestern sveučilišta i omiljenim plakatima njezine kćeri koji su prikazivali Kojota i Amandman o jednakosti na zidu iza nje.

Bila je to visoka žena, čvrstog širokog lica.

- Obraćam se osobi kod koje je moja kći - počne ona. Prišla je bliže kameri, natjeravši snimatelje da na brzinu izvrše neplanirano ponovno fokusiranje i počela je govoriti onako kako se nikada ne bi obratila jednom teroristu.

- Na vama je da odlučite hoćete li moju kćer pustiti neozlijeđenu. Zove se Catherine. Vrlo je nježna i puna razumijevanja. Molim vas, pustite moju kćer, molim vas, oslobodite je prije no što joj se nešto dogodi. Vi držite sve konce u rukama. Imate moć. Vi ste glavni. Sigurna sam da u vama ima ljubavi, da se znate sažaliti. U stanju ste je zaštititi od svega što bi joj moglo nauditi. Sada vam se pruža divna prilika da cijelom svijetu pokažete kako se znate ponašati dobrotivo, da znate biti ljubazni, da ste dovoljno veliki, te se prema drugima možete odnositi bolje nego što se svijet ponio prema vama. Zove se Catherine. Senatorica Martin skloni pogled s kamere kada se na ekranu pojavi amaterski film koji je prikazivao malo dijete koje je pokušavalo hodati držeći se za dlaku velikog ovčara.

Opet se čuo senatoričin glas: Film koji upravo gledate prikazuje Catherinu kada je bila dijete. Oslobodite Catherinu. Oslobodite je nepovrijeđenu u kojem god dijelu zemlje i obećavam da ću vam pomoći i postati vaš prijatelj.

Uslijedio je niz fotografija - Catherine Martin kada joj je bilo osam godina, kako drži rudo jedrilice. Jedrilica je bila izvučena na suho i otac je bojio trup. Zatim dvije novije fotografije mlade žene, na jednoj se vidjela cijela, a na drugoj... lice u krupnom planu.

Ponovo senatorica u krupnom planu: - Obećavam vam pred cijelom zemljom da ću vam uvijek, kad vam zatreba, pružiti svoju bezgraničnu pomoć. U mojoj je moći pomoći vam. Ja sam senator Sjedinjenih Država. Član sam komiteta za naoružanje. Imam velikog udjela u pokretanju inicijative za stratešku odbra-nu, za primjenu sustava svemirskog oružja koji svi popularno

96

97

nazivaju "Zvezdani ratovi". Ako imate neprijatelje, ja ću ih pobijediti. Ako vam itko bude smetao, ja ga mogu zaustaviti. Možete me nazvati u bilo koje doba dana ili noći. Ime moje kćeri j< Catherine. Senatorica Martin završi govor riječima: - Molir vas, dokažite da ste jaki, oslobodite Catherinu nepovrijeđenu.

- Baš je pametna - primijeti Starlingova. Drhtala je poput terijera. - Blagi Bože, baš je to vješto izvela.

- Kakvi Zvezdani ratovi? - upita Mappova. - Je li ona to htjeJ la reći da gaje u stanju zaštititi, ako su vanzemaljci ti koji pokui šavaju kontrolirati misli Buffalo Billa s nekog drugog planeta?

Starlingova klimne. - Mnogi paranoidni šizofreničari uprave to umišljaju... da njima upravljaju tuđinci. Ako je to slučaj i s Bi-j llijem, možda bi ga njezin pristup mogao izvući iz skrovišta. Bk je to prokleta dobar hitac i ona ga je hladno ispalila, je li takoi Ako ništa drugo, možda će Catherini kupiti još nekoliko dana| Možda će imati malo vremena pozabaviti se s Billom. A moždž i neće; Crawford misli da bi se to razdoblje moglo smanjiti. Mo| gli bi pokušati ovo, a možda i nešto drugo.

- Nema toga što ja ne bih pokušala u slučaju da drži nekog oc mojih. Zašto stalno ponavlja "Catherine", zašto stalno to ime?

- Pokušava natjerati Buffalo Billa da u Catherini vidi osobi Vlada uvjerenje da je on prvo mora depersonalizirati da bi je ka| snije mogao rastrgnuti. Poneki višestruki ubojice su govorili tome u razgovorima koji su vođeni s njima u zatvoru. Kažu da to onda dođe kao da obrađuješ lutku.

- Nazireš li Cravvforda iza izjave senatorice Martin?

- Možda, ili možda dr. Blooma... eno ga - reče Starlingove Upravo su na televiziji prikazivali intervju s dr. Alanom BlooJ mom s Čikaškog sveučilišta, snimljen nekoliko tjedana ranije, višestrukim ubojicama.

Dr. Bloom je odbio usporediti Buffalo Billa s Francisom D(larhvdeom ili Garetom Hobbsom ili bilo kojim drugim iz svoji prakse. Odbio je upotrijebiti izraz "Buffalo Bili". Ustvari, nij| bogzna što rekao, premda o njemu kruži glas da je veliki struč njak, vjerojatno najmjerodavniji po tom pitanju i oni s televiz^ je željeli su prikazati njegovo lice.

Upotrijebili su njegovu posljednju izjavu kao žabicu za kn izvještaja: - Nema toga čime bismo ga mogli zaplašiti, a što j| strasnije od onoga s čim se suočava svakog dana. Ali zato možemo zamoliti da dođe k nama. Možemo mu obećati da će mo prema njemu blago postupati i da ćemo mu donijeti olakšž nje, a možemo to doista i iskreno misliti.

- Zar nam ne bi svima dobro došao mali predah? - primijej Mappova. - Neka sam prokleta ako meni ne bi dobro došal

predah. Ljigava mistifikacija i to sranje o popustljivosti, baš to volim. Nije im ništa rekao, ali vjerojatno nije ni Billa osobito dirnuo.

- Mogla bih prestati razmišljati o onome djetetu u Zapadnoj Virginiji, barem na kratko - primijeti Starlingova - smetnem je s uma, pa recimo, na po pola sata, s vremena na vrijeme, a onda me opet stegne u grlu. Svjetlucavi lak na noktima .... ne daj mi da se vraćam na to.

Mappova počne kopati po mnogobrojnim stvarima koje su je oduševljavale, te joj pođe za rukom razveseliti Starlingovu za večerom i zadiviti one koji su prisluškivali dok je uspoređivala stihove u pjesmama Steviea Wondera i Emily Dickinson.

Na povratku u sobu, Starlingova iščeprka poruku iz svojeg pretinca na kojoj je pisalo: Molim vas, zovite Alberta Rođena i broj telefona.

- To samo potvrđuje moju teoriju - reče ona Mappovoj kada se baciše na krevete s knjigama.

- Koja glasi?

- Upoznaš dva momka i uvijek te nazove onaj pogrešan.

- Iskusila sam to. Oglasi se telefon.

Mappova dodirne vrh nosa olovkom. - Ako je to onaj uspa-ljenko Bobby Lowrance, reci mu, molim te, da sam u knjižnici -poruči Mappova. - Reci mu da ću ga sutra nazvati.

Bio je Crawford i zvao ju je iz aviona, glas mu je bio kreštav. -Starlingova, spakiraj stvari za dvije noći, stižem za jedan sat.

Mislila je daje prekinuo vezu, jer je čula samo prazno zujanje, ali onda ponovo iznenada začuje njegov glas: - ... oprema ti neće biti potrebna, samo odjeća.

- Gdje da vas čekam?

- Kod muzeja Smithsonian. - Prije nego što je spustio slušalicu već je započeo razgovor s nekim drugim u avionu.

- Jack Crawford - reče Starlingova bacivši torbu na krevet.

Mappova polako pomoli glavu iznad Federalnih uputa krivičnog postupka.

Promatrala je Starlingovu kako se pakira s jednim kapkom spuštenim preko krupnog tamnog oka.

- Ne želim te opterećivati - počne ona.

- Nisam baš sigurna u to - odgovori Starlingova. Znala je što slijedi.

Mappova je završila pravo na Merilenskom sveučilištu kraj noćnog posla. Po akademskom obrazovanju bila je druga u klasi, a knjige je jednostavno gutala.

- Sutra bi trebala polagati krivični postupak, a testove fizičke spremnosti za dva dana. Potrudi se da capo Crawford shvati da

98

99

bi te mogli srušiti ako ne bude pazio. Čim kaže: "Odlično obav- ljen posao, Starlingova", da ni slučajno nisi odgovorila: "Bilo mil je zadovoljstvo." Unesi mu se kako valja u ono njegovo skame- [njeno lice poput kipova sa Uskršnjih otoka i reci: "Nadam se dal ćete se osobno pobrinuti da me ne sruše zbog izostajanja s na- | stave." Shvaćaš li ti uopće što ti govorim?

- Mogu iskoristiti dopunski termin za krivični - odgovori | Starlingova otvarajući beretu zubima.

- Točno, i past ćeš jer nećeš imati vremena učiti, zar misliš di te neće srušiti? Zezaš me? Curo, izbacit će te na stražnja vrati dok si rekla keks. Zahvalnost je kratkog vijeka, Clarice. Natjeraj | ga da kaže: nema padanja. Imaš dobre ocjene... natjeraj ga da to obeća. Nikada neću naći drugu cimericu koja zna tako brze glačati kao ti minutu prije početka sata.

Starlingova je vozila svoj stari Pinto autocestom sa četiri trake ujednačenom brzinom od jedne milje ispod dozvoljene, tako dž je strašno tandrkao. Miris zagrijanog ulja i vlade, kloparanje, zavijanje prijosnika, sve ju je to nejasno podsjećalo na očev ka- j mion, na vrijeme kada se vozila pokraj njega s braćom i sestroi koji su se cijelo vrijeme gurali.

Sada je ona vozila, i to noću, a pod njom su promicale bijele pruge klik klik klik. Imala je vremena razmisliti. Strahovi su jol disali za vratom; druga, svježja sjećanja uvenula su se pokraj njej

Starlingova se jako bojala da su već pronašli tijelo Catherine Baker Martin. Kada Buffalo Bili otkrije tko je ona, mogla bi ga uhvatiti panika. Mogao bi je ubiti i baciti njezino tijelo u vodu kukcem u grlu.

Možda Crawford upravo donosi kukca na identifikaciju. Zaštć bi joj inače rekao da ga čeka kod muzeja Smithsonian? Ali kuk" je u muzej mogao odnijeti svaki agent, čak i neki FBI glasnil mogao je to napraviti. A i rekao joj je da se spakira za dva dana!

Shvaćala je zašto joj Crawford nije mogao ništa objasniti pref ko neosigurane radio-veze, ali to ju je dovodilo do ludila.

Pronašla je na radiju stanicu koja je emitirala samo vijesti pričekala da prode prognoza vremena. Ali ni vijesti joj nisi mnogo pomogle. Priča o Memphisu bila je samo prežvakavanj je vijesti od sedam sati. Kći senatorice Martin je nestala. Njezin^ je košulja pronađena rasporena na leđima u stilu Buffalo Billž Svjedoka nije bilo. Žrtva pronađena u Zapadnoj Virginiji još nij^ bila identificirana. Zapadna Virginia. Među sjećanjima Clarice Starling na poj grebnom zavodu u Potteru nalazilo se nešto opipljivo i vrijedne Nešto trajno, što je sijalo nezavisno od mračnih otkrića. Neštd

što je trebalo zadržati. Namjerno je sada to dozvala u sjećanje i uvjerala se da ga je u stanju šćepati poput neke amajlije. U pogrebnom zavodu u Potteru, stojeći kod sudopera, uspjela je smognuti snage za ono što je trebalo učiniti, uhvativši se za izvor koji ju je iznenadio i pružio joj zadovoljstvo... sjećanje na majku. Starlingova je imala iskustva u preživljavanju, prošla je kroz očevu školu i školu braće; iznenadio ju je i dirnuo ovaj dar kojeg je pronašla. Parkirala je Pinto ispod štaba FBI-a koji je gledao na Desetu ulicu i na Ulicu Pennsylvania. Pločnik su zauzele dvije televizijske ekipe, lica reportera bila

su mračna zbog osvjetljenja. Stojeći su posebnom bojom glasa čitali izvještaje ispred zgrade J. Ed-gara Hoovera. Starlingova isključi svjetla i prijede pješice dva bloka do Nacionalnog muzeja povijesti prirode, Smithsonian.

Primijetila je nekoliko osvjetljenih prozora visoko na staroj zgradi.

Policijski kombi baltimorskog okruga bio je parkiran na polukružnom kolniku.

Cravfordov vozač, Jeff, čekao je ispred novog kombija za prismotru, parkiranog iza prvog. Kad je vidio Starlingovu kako se približava, nešto je rekao u ručni radio.

100

101

18.

Stražar je poveo Clarice Starling na drugu razinu iznad ogromnog prepariranog slona koji je krasio Smithsonian. Vrata lifta se otvoriše i pred njom se prikaže prostrani, slabo osvjetljeni kat gdje ju je čekao usamljeni Crawford s rukama u džepovima ogrtača.

- Dobra večer, Starlingova.

- Večer - otpozdravi ona.

Crawford dobaci preko ramena stražaru. - Odavde možemol sami, hvala vam.

I

Cravford i Starlingova krenuše jedno pokraj drugog hodni-l kom obloženim mnogobrojnim nizovima poslužavnika i kutija antropološkim primjercima. Bilo je upaljeno svega nekolik(svjetiljki na tavanici. Već poslije nekoliko koraka i sama se pogr-bila i zamišljeno nastavila koračati kao i on, kako su to običm činili stanovnici kampusa kada bi krenuli u šetnju, odjednon shvativši da joj je Cravford želio spustiti ruku na rame i da bi or to i učinio da je samo mogao sebe natjerati dodirnuti je.

Čekala je da on prvi progovori. Na kraju se ipak zaustavila, taj koder je gurnula ruke u džepove i oni se, u mrtvoj tišini koja jf ukolo vladala, zagledaše jedno u drugo.

Crawford nasloni glavu na kutije iza sebe i duboko kroz nos udahne zrak. - Catherine Martin je vjerojatno još živa - reče.

Starlingova klimne i zadrži oborenu glavu poslije toga. Moždi će mu biti lakše govoriti. Bio je miran, ali kao daje nečim opsje dnut. Starlingova u trenutku pomisli da mu je žena umrla. Ili ji njegovo stanje možda posljedica dana provedenog s tužnor Catherininom majkom.

- Memphis je bio baš neočekivan udarac - nastavi on. - Mil slim daju je pokupio na parkiralištu. Nitko ništa nije vidio. Ušlf je u stan, a onda je zbog nečega izašla. Nije namjeravala dugJ ostati vani... vrata je ostavila pritvorena i otpustila je zasun ke' ko se ne bi za njom zatvorila. Ključeve smo našli na televizio Unutra ništa nije dirano. Mislim da je u stanu provela svega ne koliko trenutaka. Kontrolno svjetlo na sekretarici je još treptali kada se njezin luckasti mladić sjetio pozvati policiju. - Crav^ford, ne razmišljajući, lijeno spusti ruku na poslužavnik s kostima i odmah je hitro izvuče van.

- I tako je ona sad kod njega, Starlingova. Postaje su se složile da u večernjim vijestima ne počnu s odbrojavanjem... dr. Blo-om misli da ga to pali. Ali dovoljno će biti i nekoliko rečenica u popularnim listovima.

U jednoj od ranijih otmica, vrlo brzo je pronađena tkanina izrezana s leda na temelju koje je identificirana žrtva Buffalo Billa još dok je bila u životu. Starlingova se sjetila crno uokvirenog teksta koji je najavio odbrojavanje na naslovnim stranama petparačkih listova. Prošlo je osamnaest dana prije no što je leš isplivao.

- Što znači da Catherine Baker Martin čeka u Billovoj zelenoj sobi, Starlingova, a mi na raspolaganju imamo možda tjedan dana. Najviše toliko... Bloom smatra da polako skraćuje razdoblja između dva ubojstva.

Ovo je bio nevjerojatno dug monolog za Crawforda. Teatralno spominjanje "zelene sobe" bilo je pravo sranje. Starlingova je čekala da prijede na stvar, što je on na kraju i učinio.

- Ali ovaj put, Starlingova, ovaj put ćemo možda dobiti malo na vremenu.

Pogledala gaje ispod oka, puna nade. Oni vaši momci, Pilcher i onaj... onaj drugi.

- Rođen.
- Upravo ga obrađuju.
- Gdje su ga našli.... Cincinnati?... Djevojka s leda?
- Ne. Dodite, pokazat ću vam. Da vidimo što vi o tome mislite.
- Entomologija je na drugoj strani, gospodine Crawford.
- Znam.

Skrenuli su iza ugla i krenuli prema vratima koja su vodila u Odjel za antropologiju. Kroz mat staklo dolazili su glasovi i prodirala svjetlost. Ona ude unutra.

Tri muškarca u bijelim ogrtačima radili su za stolom u sredini prostorije ispod snažne svjetiljke. Starlingova nije mogla vidjeti što rade. Jerry Burroughs iz Biheviorističkog odjela virio je preko njihovih ramena i hvatao bilješke na podmetaču s kvačicom. Osjetila je poznati miris.

A onda se jedan od muškaraca pomaknuo kako bi nešto odložio u umivaonik i njoj više ništa nije stajalo na putu da vidi što je na stolu.

Na poslužavniku od nehrđajućeg čelika, na radnom pultu nalazio se "Klaus", glava koju je pronašla u mini-skladištu Split Cityja.

102

103

- Klaus je imao bubu u grlu - primijeti Crawford. - Samo malo, Starlingova. Jerry, jesi li u vezi s telekomunikacijskom sobom?
- Burroughs je čitao svoje bilješke preko telefona. Rukom je prekrpio slušalicu. - Aha, Jack, crtaju Klausu.

Crawford mu uzme slušalicu. - Bobby, ne čekaj na Interpol. Sliku pošalji telegrafski i odmah emitiraj fotografije, zajedno s medicinskim izvještajem. Skandinavske zemlje, Zapadna Njemačka, Nizozemska. Nemoj propustiti spomenuti da je Klaus bio mornar na nekom trgovačkom brodu i da ga je napustio. Navedi također da njihovo zdravlje možda ima u evidenciji da je slomio jagodičnu kost. Kako to nazvati, možda jagodični prijelom. Pobrini se za oba zubarska kartona, onaj univerzalni i iz I Federacijskog zubarstva. Zastarjeli su, ali naglasi daje to gruba procjena... ne možeš se osloniti na šavove glave. - Zatim je slu-

- [šalicu vratio Burroughsu. - Gdje vam je oprema, Starlingova?
- Dolje, u stražarskom uredu.
- Johns Hopkins je pronašao insekta - primijeti Crawford| dok su čekali lift. - obrađivali su glavu za područnu policiju Baltimorea. Nalazio se u grlu kao i kod djevojke iz Zapadne Vir-1 ginije.
- Isto kao i u slučaju iz Zapadne Virginije.
- Ponavljate. Johns Hopkins ga je pronašao negdje oko se-1 dam sati navečer. Područni tužilac iz Baltimorea me je pozvao da pričekam avion. Sve su poslali ovamo, Klausu i ostalo, kakol bismo ga vidjeli in situ. Također su tražili mišljenje dr. Angela od Klausovoj starosti i koliko je mogao imati godina kad je polomio' jagodičnu kost. Obratili su se Smithsonianu, isto kao i mi.
- Potrebno mi je nekoliko trenutaka da ovo preradim. Jesam li ja to dobro čula, upravo ste rekli kako je Buffalo Bili možda ubio Klausu? Prije nekoliko godina?
- Zar vam to izgleda previše nategnuto, zar vam je sumnjiva podudarnost?
- U ovom trenutku, da.
- Razmislite malo.
- Dr. Lecter mi je rekao gdje ću naći Klausu - primijeti Starlingova.
- Tako je.
- Dr. Lecter mi je rekao da je njegov pacijent, Benjamin Raspail, tvrdio da je on ubio Klausu. Međutim, Lecter je spomenuo i da je vjerojatno u pitanju bilo slučajno erotsko gušenje.
- To je on rekao.
- Mislite da dr. Lecter zna kako je točno Klaus umro i da ga nije ubio Raspail, niti daje posrijedi erotsko gušenje?

104

- Kod Klause je pronađen u grlu insekt, kod djevojke iz Zapadne Virginije pronađen je u grlu isti takav insekt. Nikada ranije nisam vidio ništa slično. Nikada nisam o tako nečem nigdje čitao, niti čuo za išta slično. Što vi mislite o tome?

- Mislim da ste mi upravo rekli da spakiram stvari za dvodnevno putovanje. Želite da o tome postavim nekoliko pitanja dr. Lecteru, zar ne?

- S vama je lako razgovarati, Starlingova - Crawford je bio vrlo tužan kada je dodao: - Mislim da ste u stanju to uraditi.

Ona klimne.

- Razgovarat ćemo na putu za bolnicu - doda on.

105

19.

- Dr. Lecter se godinama uspješno bavio psihijatrijom prije no što smo ga uhvatili i optužili za ta ubojstva - reče Crawford. - Dao je bezbroj psihijatrijskih procjena na sudovima Marvlen-da i Virginije kao i na nekima duž Istočne obale. Vidio je dosta neuračunljivih kriminalaca. Tko zna koga je sve oslobodio, možda je to učinio tek onako, zbog zabave? To je bio jedan od način da sazna. Raspail je bio poznata ličnost, a i povjeravao mu se tijekom liječenja. Možda mu je Raspail rekao tko je ubio Klau-
usa.

Crawford i Starlingova sjedili su jedno nasuprot drugog na stolicama koje su se okretale u stražnjem dijelu kombija za praćenje, koji je jurio prema sjeveru U.S.-om 95 U PRAVCU Balti-morea, udaljenog trideset i sedam milja. Jeff, koji se nalazio u dijelu za vozače, očigledno je dobio naređenje upravljati njime.

- Lecter je ponudio pomoć, ali ja sam odbio. I ranije mi je pomagao. Nikada nam nije dao ništa korisno, a posljednji put je pripomogao da lice Willa Grahama bude potpuno unakaženo. Iz čiste zabave.

Ali insekt u Klausovom grlu i insekt u grlu djevojke iz Zapadne Virginije ne mogu tek tako preći preko toga. Alan Bloom nikada ranije nije ni čuo za isto slično, a nisam ni ja. Jeste vi ikad naletjeli na tako nešto, Starlingova? Počeli smo čitati tu vrstu literature negdje u isto vrijeme.

- Nikad. Znam za slučajeve kad su umetali izvjesne predmete, to da, ali nikad to nije bio insekt.

- Za početak imamo dvije stvari. Prvo, krenut ćemo od pretpostavke da dr. Lecter doista zna nešto konkretno. Drugo, nećemo smetnuti s uma da Lecter u svemu traži zabavu. Ni u jednom trenutku ne zaboravlja na zabavu. Mora poželjeti da Buffa-lo Bili bude uhvaćen dok je Catherine Martin još živa. Sva zabaJ va i dobrobit moraju biti usmjereni u tom pravcu. Nemamo ništa čime bismo mu mogli zaprijetiti... već je ostao bez svojf udobne fotelje i knjiga. Što znači da mu ništa više nije ostalo.

- Što bi se dogodilo kad bismo mu jednostavno izložili situaciju i ponudili mu nešto ... ćeliju s pogledom? Upravo to je zatražio kad je ponudio pomoć.

- Ponudio je pomoć, Starlingova. Nije se ponudio za doušnika. Kao doušnik ne bi imao mnogo prilika paradirati onim što zna. Sumnjate u to? Vi ste ljubitelj istine. Čujte, Lecter se nigdje ne žuri. On sve ovo prati kao daje u pitanju neka utakmica bej-zbola. Ako od njega zatražimo da bude doušnik, čekat će. Neće nam odmah izići ususret.

- Čak ni zbog neke nagrade? Nečega što neće dobiti ako Catherine Martin umre?

- Kada bismo mu, na primjer, rekli da smo sigurni da on zna i da želimo da nam otkrije ono što zna, on bi nas tada zavlačio iz tjedna u tjedan pretvarajući se kako se pokušava sjetiti. Silno bi se pritom zabavljao podgrijavajući nadu senatorici Martin i dopustivši da Catherine umre. Zatim bi nastavio mučiti slijedeću majku, a za njom i druge, raspirujući njihove nade, stalno tvrdeći da se u svakom trenutku može sjetiti... to bi mu, izvan svake sumnje, bilo draže nego dobiti sobu s pogledom. On od toga živi. Time se hrani.

Nisam siguran da čovjek što je stariji postaje i pametniji, Starlingova, ali barem nauči da u određenoj mjeri izbjegne pakao. To bi nam ovom prilikom moglo dobro doći.

- Znači, moramo dr. Lectera uvjeriti kako smo došli od njega čuti samo i isključivo njegovu teoriju i želimo iskoristiti njegovu pronicljivost - primijeti Starlingova.

- Točno.

- Zašto ste mi to rekli? Zašto me jednostavno niste poslali da ga, držeći se vaših uputa, ispitam?

- Među nama sada nema razlike. I vi ćete se tako ponašati kada budete zapovjednik. Drugačije ne ide.

- Znači, ne spominjemo insekta u Klausovom grlu, niti vezu između Klause i Buffalo Billa.

- Ne. Opet ste ga posjetili jer je na vas ostavio snažan dojam time što je predvidio da će Buffalo Bili početi skalpirati žrtve. Ja sam u izvještaju naveo da mislim kako nije u pravu, sa mnom se slaže i Alan Bloom. Ali vas puštam da se i dalje petljate s njim. U prilici ste mu ponuditi određene privilegije... kakve mu je samo neko moćan kao što je senatorica Martin u stanju osigurati. Mora povjerovati kako je neophodno požuriti jer ponuda više neće važiti ako Catherine umre. Ako se to dogodi, senatorici više neće biti ni najmanje zanimljiv. A ako pogriješi, to će biti samo zato što nije ni dovoljno mudar niti sposoban da učini ono što je tvrdio da može učiniti... a ne zato što odugovlači da bi nas ljutio.

106

107

- Hoće li se senatorica zaista prestati zanimati za njega?

- Najbolje će biti ako budete u stanju pod zakletvom izjaviti kako nikad niste ni znali odgovor na to pitanje.

- Jasno mi je. - Znači senatorica Martin ništa nije znala o tome. Za to je trebalo imati petlju. Crawford se očigledno plašio da bi moglo doći do miješanja sa strane, da bi senatorica mogla pogriješiti i obratiti se dr. Lecteru za pomoć.

- Shvaćate?

- Da. Kako nas može uputiti na prvi trag, na Buffalo Billa, a da se ne oda? Kako to može napraviti služeći se samo teorijom i pronicljivošću?

- Ne znam, Starlingova. Imao je puno vremena o tome na miru razmisliti. Čekao je da šest žrtvi bude ubijeno. Zaštićeni telefon u kombiju počeo je zvoniti i treptati; Crawford je preko FBI razvodne ploče prije ovog razgovora pozvao nekoliko ljudi.

Slijedećih dvadeset minuta razgovarao je s policajcima koje je poznavao u danskoj državnoj policiji i Kraljevskoj Marechau-see, s jednim Overstelojtnantomiz švedske tehničke policije koji je studirao u Quanticu, kojeg je osobno poznavao i koji je sad bio pomoćnik Rigspolitichefa danske vladine policije i iznenadio je Starlingovu kad je prešao na francuski u razgovoru s noćnom dežurnom službom belgijske kriminalističke policije. Svima je naglasio da je neobično važno da se, što je prije moguće, utvrdi identitet Klause i njegovih kolega. Svaka od ovih jurisdikcija sigurno je već dobila zahtjev putem telefaksa Interpola ali, ako stari prijatelji podignu frku, zahtjev neće satima visjeti iz aparata.

Starlingovoj je bilo jasno daje Crawford izabrao kombi za komuniciranje... imao je na raspolaganju novi sistem osiguranja razgovora... međutim, sve bi to mnogo lakše obavio iz ureda. Ovdje se morao boriti s bilježnicama na malom, slabo osvijetljenom stolu, a one bi poskočile svaki put kad su gume naletjele na neku izbočinu u asfaltu. Starlingova nije imala baš neko bogato iskustvo s terena, ali bilo joj je jasno da je doista neobično za jednog šefa odjela da se vozi u kombiju na jednom ovakvom zadatku. Mogao joj je dati upute preko radio-telefona. Bilo joj je drago što to nije učinio.

Starlingova je osjećala da je za mir koji je vladao u ovom kombiju i za vrijeme odobreno da se ovaj zadatak normalno nastavi plaćena visoka cijena. Slušajući Crawfordove razgovore preko telefona zaključila je da je bila u pravu.

Upravo je razgovarao s direktorom. - Ne, gospodine. Jesu li zahtijevali? ....
Koliko dugo? Ne, gospodine. Ne. Nikakvo ozvučenje. Tommy, ja sam to preporučio i stojim iza toga. Ne želim

108

da bude ozvučena. Dr. Bloom se slaže sa mnom. Zaglavio je u (VHaru. Dolazi čim se magla podigne. U redu.

Zatim je Crawford obavio zagonetan razgovor s bolničarkom kod kuće. Kad je završio, pogledao je kroz jednosmjerni prozor kombija i ostao gledati kroz njega možda jednu minutu, zgrčenim prstima pridrživajući u krilu naočale, praznog pogleda, dok su mu preko lica promicala svjetla pokraj kojih su prolazili. Zatim je opet stavio naočale i pogledao u Starlingovu.

- Dobili smo Lectera na tri dana. Ako ništa ne postignemo, Baltimore će se pozabaviti njime; skinut će mu ih s grbače tek na nalog suda.

- Prošli put ga nisu uspjeli preznojiti. Dr. Lecter se ne znoji baš mnogo.

- I što im je poslije svega dao, papirnato pile?

- Da, pile. - Zgužvano origami pile još je bilo u torbici Starlingove.

Ispravila ga je na maloj klupi i natjerala ključati.

- Ne krivim baltimorske policajce. On je njihov zatvorenik. Ako Catherine ispliva, moraju imati nešto što će senatoricu Martin uvjeriti da su pokušali sve što je bilo u njihovoj moći.

- Kako je senatorica Martin?

- Dobro se drži, premda joj nije lako. Ona je mudra, čvrsta žena, doista razborita, Starlingova. Vjerojatno bi vam se svidjela.

- Hoće li Johns Hopkins i baltimorski područni odjel za krvne delikte prešutjeti da je u Klausovom grlu pronađen insekt? Možemo li to sakriti od novinara?

- Najviše tri dana.

- To nije bilo lako srediti.

- Ne smijemo vjerovati ni Fredericku Chiltonu niti bilo kome drugom u bolnici - primijeti Crawford. - Ako Chilton sazna, onda će to znati i cijeli svijet. Chilton mora biti obaviješten o va-Scm dolasku, ali predstaviti ćemo to kao da činite uslugu balti-morskom odjelu za krvne delikte, koji pokušava zatvoriti Klau-sov slučaj... to nema nikakve veze s Buffalo Billom.

- A posao trebam obaviti kasno noću.

- To je jedino vrijeme koje sam vam uspio osigurati. Trebao sam vam reći, vijest o insektu pronađenom u Zapadnoj Virginiji pojaviti će se u jutarnjim novinama. Vijest je procurila iz mrtvačnice u Cincinnatiju, tako da to više nije tajna. Sada je to povjerljiv podatak koji Lecter smije iz vas izvući i slobodno mu to dozvoliti, jer će sve biti u redu dok ne sazna da smo istog takvog insekta pronašli i u Klausovom grlu.

- Što imamo za razmjenu?

- Radim na tome - odgovori Crawford i opet se vrati telefoni-

ma.

109

20.

Velika kupaonica, posve u bijelim keramičkim pločicama, s prozorom na stropu i sjajnim talijanskim elementima nasuprot ogoljele stare cigle. S obje strane raskošnog toaletnog stolića nalazile su se visoke biljke, dok je on bio pretrpan kozmetičkim preparatima, a ogledalo zamagljeno od pare koju je pravio tuš. Ispod tuša čulo se pjevušenje, previše kreštavo da bude natpri-1 rodno. Taj je glas pjevušio pjesmu Fatsa VVallera "Gotovina zal tvoje smeće" iz mjuzikla Ain't Misbehavin". Katkad bi se začule riječi:

Sačuvaj sve svoje stare noVI-NE,

Sačuvaj ih i gomilaj kao da su visoki neBODER

DA DADADA DA DA DADA

DA DA

Svaki put kad bi se začule riječi, psić bi zagrebao po vratim* kupaonice.

Ispod tuša nalazio se Jame Gumb, bijelac, trideset i četiri godine star, visok metar devedeset i sedam, težak 102 kilograma] smeđe kose i plavih očiju, bez

karakterističnih znakova. Svoj(ime izgovara kao James, bez s na kraju. Jame. Inzistira na tomel

Poslije prvog trljanja, Gumb je nanio Friction des Bains na grudi i bedra i utrljao ga rukama, a dijelove koje nije volio dodirivati nasapunao je pomoću mekane četke za posuđe. Po nogaj ma i gornjem dijelu stopala imao je kratke dlake, ali zaključio je da ipak mogu proći.

Gumb je trljao ručnikom dok mu koža nije postala ružičaste a zatim ju je namazao dobrim mlijekom. Ispred velikog ogledala bila je navučena zavjesa.

Gumb je upotrijebio četku za posuđe da gurne penis i testisi unatrag, između nogu. Povukao je zavjesu u stranu i stao pred ogledalo, izbacivši kuk unatoc trenju koje je to izazvalo u njege vime privatnim dijelovima.

- Učini nešto za mene, dušo. Učini nešto za mene STO PRIJI - Koristio se gornjim dometima svojeg prirodno dubokog glasa uvjeren da mu to sve bolje uspijeva.

Hormoni koje je uzimaj oralnim putem... određeno vrijeme Premarin, a zatim i neke druge... nisu mogli ništa učiniti s njegovim glasom, ali od njih su mu se ipak malo prorijedile dlake na neznatno propupanim grudima. Dugotrajnom elektrolizom Gumb je uklonio bradu i oblikovao kosu tako da je sada na čelu imao krestu, ali nije izgledao kao žensko. Sličio je na muškarca voljnog uhvatiti se ukoštac kako sa svojim nohtima, tako i sa šakama i stopalima.

Je li njegovo ponašanje predstavljalo iskreni, neumjestan pokušaj da zviždi ili neumjesno ruganje, teško je bilo reći na prvi pogled, a on stalnih poznanika nije imao.

- Što ćeš učiniti za meeee?

Začuvši mu glas pas opet zagrebe po vratima. Gumb navuče ogrtač i pusti psa unutra. Zatim podigne malu pudlicu boje šampanjca i poljubi je u zaobljena leđa.

- Ta-a-a-a-ko. Jesi li završila? Ja sam.

Prebacio je malog psa iz jedne ruke u drugu kako bi otvorio vrata spavaće sobe. Psić se počne vrtjeti ne bi li ga spustio.

- Samo malo, dušice. - Slobodnom rukom podigne Mini-14 karabin s poda pokraj kreveta i položi ga preko jastuka. - Tako. Hajde sad. Začas ćemo večerati. - Spustio je psića na pod i počeo tražiti pidžamu. Psić je sav uzbuđen krenuo za njim dolje u kuhinju.

Jame Gumb je izvadio tri TV večere iz mikrovalne pećnice. Dvije večere Gladan čovjek za sebe i jedno Posnojelo za pudlicu.

Pudlica je halapljivo pojela predjelo i desert, ostavivši povrće. Jame Gump je ostavio samo kosti na oba tanjura.

Pustio je psića van kroz stražnja vrata, umotavši se jače u ogrtač jer je vani bilo svježije; ostao je promatrati psića koji je čučao na uskoj traci svjetlosti koja je prodirala kroz otvorena vrata.

- Nisi obavila Broj dva-aaa. U redu, neću te gledati. - Ali ipak je morao proviriti kroz prste. - Oh, super, paketiću, baš si prava dama. Hajde, dođi, idemo u krevet.

Gospodin Gumb je volio ići u krevet. Činio je to po nekoliko puta u toku noći. Volio je i ustajati i sjediti u nekoj od mnogobrojnih soba ne paleći svjetlo ili kraće vrijeme raditi u toku noći, kada bi se zagrijao za neku kreativnu ideju. Već je posegnuo za prekidačem u kuhinji, ali je zastao, pronicljivo napudivši usne dok je promatrao poslužavnike s večerom. Pokupio je tri TV poslužavnika i prebrisao stol.

Okrenuo je prekidač u podnožju stepeništa i uključio svjetlo u podrumu. Jame Gumb je krenuo niz stepenice noseći poslužavnike. Psić počne cviliti u kuhinji i nosićem zatim otvori vrata iza njega.

- Dobro, daj, ludice. - Pokupio je pudlicu i ponio je sa sobom. Meškoljila se i njuškala po poslužavnicima koje je držao u

110

111

drugoj ruci. - E nećeš, dosta si pojela. - Spustio ju je i ona krene za njim motajući mu se oko nogu kroz nepravilni podrum u nekoliko razina.

U prostoriji u podrumu koja je bila točno ispod kuhinje bio je zdenac, odavno presušio. Njegov kameni obod, ojačan cementom i modernim prstenima koji su se ugrađivali u zdence, uzdizao se šesto centimetara iznad pjeskovitog poda. Originalni drveni poklopac, previše težak da bi ga dijete moglo podići, još je bio na svome mjestu. U poklopcu je bio otvor, dovoljno veliki da se kroz njega spusti vjedro. Bio je otvoren i Jame Gumb ubaci unutra ostatke sa sva tri poslužavnika.

Kosti i komadići povrća nestadoše s vidika; progutala ih je tama zdenca. Psić se ispravi na stražnjim nogama kao da moli.

- Ne, nema više, sve sam bacio - reče Gumb. - Ionako si prede-bela.

Krenuo je natrag uza stepenice šapćući - Debeli hljepčić, debeli hljepčić - svom malom psu. Ničim nije pokazao da je čuo krik, još prilično snažan i kontroliran, koji je dolazio iz crne rupe:

-MOLIM VAS.

21.

Clarice Starling je ušla u baltimorsku državnu bolnicu za živčano poremećene kriminalce nešto poslije deset sati navečer. Bila je sama. Starlingova se nadala da dr. Frederick Chilton neće biti tamo, a on ju je čekao u svojem uredu.

Chilton je na sebi imao engleski sportski pepita sako. Dvostruki prorezi na leđima i opšiveni rubovi davali su mu izgled ženskog haljetka rezanog u struku, pomisli Starlingova. Nadala se samo da se nije dotjerao zbog nje.

Ispred njegovog stola u prostoriji nije bilo ničega osim jedne obične stolice pričvršćene za pod. Starlingova je ostala stajati pokraj nje jer nije dobila odgovor na svoj pozdrav. Osjećala je hladan, snažan miris poredanih lula pored Chiltonove kutije za duhan.

Dr. Chilton je završio pregledavanje svoje zbirke lokomotiva Franklina Minta i okrenuo se prema njoj.

- Želite li šalicu kave bez kofeina?

- Ne, hvala. Oprostite što vas ovako kasno uznemirujem.

- I dalje pokušavate iskopati još nešto o toj glavi? - primijeti dr. Chilton.

- Da. U uredu baltimorskog područnog tužitelja su mi rekli da su se o tome već dogovorili s vama, doktore.

- Oh, da. Vrlo dobro surađujem s ovdašnjim vlastima, gospođice Starling. Pišete li članak ili tezu?

- Ni jedno ni drugo.

- Jeste li bilo što ikad objavili u nekom profesionalnom časopisu?

- Ne, nisam. Iz ureda U.S. tužioca su me zamolili da obavim ovaj zadatak u ime baltimorskog odjela za krvne delikte. Utrapi-li smo im neriješen slučaj, pa im sada pomazemo povezati stvari i počistiti zbrku. - Starlingova je otkrila da joj uopće nije bilo teško slagati Chiltona jer joj je bio doista odvratn.

- Jeste li ozvučeni, gospođice Starling?

- Jesam li...

- Imate li mikrofona kako biste snimili sve što dr. Lecter kaže? /a policijski izraz "ozvučen" vjerujem da ste čuli.

112

113

-Ne.

Dr. Chilton izvadi mali Pearlorder iz stola i ubaci kazetu. -Gurnite onda ovo u torbicu. Dat ću da se skine tekst i poslat ću vam kopiju. Moći ćete je iskoristiti u pisanju izvještaja.

- Ne mogu to prihvatiti, dr. Chiltone.

- A zašto, za Boga miloga? Baltimorske vlasti su me već tražile da analiziram sve što Lecter izjavi o slučaju Klaus.

Zaobidite Chiltona ako možete, rekao joj je Craivford. Njege možemo požuriti običnim sudskim nalogom, ali Lecter bi to naj mirisao. Čita Chiltona kao otvorenu knjigu. - U.S. tužilac je smatrao da bi bilo bolje da prvo pokušamo na neformalan način. Kad bih snimila dr. Lectera bez njegovog znanja, a on to zatim otkrio, bio bi to, izvan svake sumnje, kraj naše suradnje Uvjerena sam da se slažete sa mnom.

- Kako bi on to mogao saznati?

Pročitao bi u novinama, kao sve ostalo što ti saznaš, smeće je\ dno. Nije mu odgovorila. - Ako se pokaže potreba da ovo bilo kome bude poslano i da on bude pozvan za svjedoka, vi ćete bit prvi kojemu će materijal biti stavljen na raspolaganje, uvjereni sam da će vas pozvati u svojstvu stručnog svjedoka. Trenutn" samo pokušavamo od njega izvući nešto što bi nas uputilo n; pravi trag.

- Zna li zašto pristaje razgovarati s vama, gospođice Starling?

- Ne, dr. Chiltone.

Pogledom je stao prelaziti preko svakog svjedočanstva i diplome koji su visjeli na zidovima iza njegovog radnog stola kao da ih prvi put vidi. Zatim se lagano okrenuo prema Starlingovoj. -\ Mislite li doista da znate što radite?

- Svakako. - Štošta "radim". Starlingovoj su se već počele tresti noge od dugog stajanja. Nije se željela upustiti u svađu s Chiltonom. Morala je nešto ostaviti i za Lectera.

- Došli ste u moju bolnicu razgovarati s jednim od mojih pacijenata, a odbijate sa mnom podijeliti ono što od njega uspijete izvući.

- Ja se samo držim danih mi uputa, dr. Chiltona. Evo, j imam zapisan broj U.S. tužitelja kojeg noću možete naći. Moli vas, ili to raspravite s njim ili mi dozvolite da obavim ono zbog čega sam ovdje.

- Nisam ja ovdje nikakav ključar, gospođice Starling. Ne čim noću ovamo samo da bih puštao ljude unutra i otvarao il vrata da izađu. Imao sa kartu za Praznik na ledu.

Istog trena je shvatio da je rekao jednu kartu. U tom je trem ku Starlingova vidjela cijeli njegov život i on je toga bio svjestf

Vidjela je njegov prazan hladnjak, mrvice na poslužavniku pokraj tlevizora, nagomilane stvari koje mjesecima nije pomaknuo... osjetila je bol zbog usamljeničkog života kojeg je prikriivao zagonetnim smiješkom... i u trenutku je shvatila da ga ne smije štedjeti, da ne smije nastaviti razgovor, niti skrenuti pogled. Zurila je ravno u njega, posve lagano nagnuvši glavu u stranu, svjesna svojega dobrog izgleda, jasno mu dajući do znanja da je sve shvatila i znajući da on više nije u stanju nastaviti razgovor.

Uputio ju je s pomoćnikom po imenu Alonzo.

114

115

22.

Silazeći kroz bolnicu za živčano poremećene s Alonzom putu prema konačnom boravištu, Starlingova je primorala set ne obraćati pažnju na brojna treskanja vratima i glasno vrišt^ nje, premda je osjećala kako od svega toga podrhtava zrak ko joj je dodirivao kožu. Pritisak je postajao sve jači, kao daje tom la sve dublje kroz vodu, dublje i dublje.

Blizina luđaka... pomisao na Catherine Martin svezanu i s< mu pokraj jednog od njih koji je njuši, prevrćući džepove u p< traži za svojim oruđem...potaklo je Starlingovu da se novo snagom baci na obavljanje zadatka. Ali, bilo joj je potrebno i n što više od odlučnosti. Morala je ostati mirna, staložena, moraj se pretvoriti u najistančaniji instrument. Sada je bilo najvažniji ne izgubiti strpljenje i pored strašne žurbe. Ako je dr. Lectd znao odgovor, ona gaje morala izvući iz njegovih tananih misli

Starlingova je uhvatila sebe kako razmišlja o Catherine Baker Martin kao o djetetu koje je vidjela na filmu u vijestima, kao o djevojčici na jahti. Alonzo pritisne zvono na posljednjim masivnim vratima.

- Nauči nas da budemo brižni i nemarni, nauči nas da budemo staloženi.

- Oprostite? - obrati joj se Alonzo i Starlingova shvati da je ove riječi izgovorila naglas.

Ostavio ju je s krupnim dežurnim bolničarom koji je otvorio vrata. Dok se Alonzo udaljivao, primijetila je da se prekriziio.

- Dobro došli opet kod nas - pozdravi je dežurni i spusti za sun za njom.

- Zdravo, Barnev.

Barnev je svojim masivnim kažiprstom razdvajao listove nekog džepnog izdanja Jane Austen: Razum i osjećaji; Starlingovoj trenutno ništa nije moglo promaknuti.

- Kako želite da osvijetlim? - upita je on.

Hodnik između ćelija bio je u polumraku. Iz posljednje ćelije na suprotnom kraju hodnika dolazila je svjetlost i obasjavala pod hodnika.

- Dr. Lecter je budan.

- Noću je uvijek budan... čak i kada je svjetlo ugašeno.

- Neka ostane kako je.

- Idite sredinom hodnika i ne dodirujte rešetke, u redu?

- Ugasite televizor. - Televizor je sada bio na drugom mjestu. Na suprotnom kraju hodnika, okrenut prema njegovom središtu. Pojedini stanari mogli su ga vidjeti kada bi prislonili glave uza rešetke.

- Svakako, isključite zvuk, ali ostavite ga upaljenog ako vam ne smeta. Neki vole buljiti u njega. Tamo imate i stolicu ako zaželite.

Starlingova je krenula niz polumračni hodnik sama. Putem nije okretala glavu prema ćelijama sa strane. Zvuk vlastitih koraka činio joj se preglasan. Jedini zvuk osim toga bilo je glasno hrkanje koje je dolazilo iz jedne od ćelija, možda čak iz dvije, te prigušeno hihotanje iz treće.

U ćeliji pokojnog Miggsa bio je novi stanar. Primijetila je dugačke noge ispružene po podu i tjemenu naslonjeno na rešetke. Okrenula se u prolazu. Čovjek je sjedio na podu ćelije u gomili pokidanih planova. Na licu mu je lebdio odsutan izraz. Oči su mu odslikavale televizijsku sliku, a sjajna pljuvačka povezivala kut usta s ramenom.

Nije željela pogledati u ćeliju dr. Lectera dok nije bila sigurna da ju je primijetio. Prošla je pokraj nje, osjetivši kako joj se ježi koža na leđima, otišla do televizora i isključila zvuk.

Dr. Lecter je u svojoj bijeloj ćeliji imao na sebi bijelu bolničku pidžamu. Jedinu raznovrsnost u to bjelilo unosile su njegova kosa, oči i crvene usne, na licu koje tako dugo nije vidjelo sunca da se stopilo s bjelinom koja gaje okruživala; to lice kao daje visjelo iznad ovratnika pidžame. Sjedio je za stolom iza najlonske mreže koja mu je onemogućavala pristup rešetkama. Skicirao je vlastitu šaku na masnom papiru. Dok gaje promatrala okrenuo je ruku i napevši prste, počeo crtati unutrašnju stranu podlaktice. Malim prstom je počeo razmazivati crtu izvučenu ugljenim štapićem stvarajući sjene.

Prišla je malo bliže rešetkama i on podigne pogled. Starlingova je imala osjećaj da su se sve sjene u ćeliji ulijevale u njegove oči i krastu na čelu.

- Dobra večer, dr. Lecteru.

Između crvenih usana pojavio se vrh njegovog, isto tako crvenog jezika. Dodirnuo je njime gornju usnu točno po sredini, a zatim ga ponovo uvukao.

- Clarice.

Izgovorio je njezino ime hrapavim glasom i ona se pitala koliko je vremena prošlo otkad je posljednji put nešto naglas rekao. 1)jelići tišine.....

117

116

- Kasno je za školu - primijeti on.

- Ovo je večernja škola - odgovori ona, zažalivši što joj glas nije bio snažniji. - Jučer sam bila u Zapadnoj Virginiji...

- Jeste li se povrijedili?

- Ne, ja....

- Imate svježi flaster, Clarice.

A onda se sjetila. - Ogrebla sam se na bazenu, danas. - Flaster nije mogao vidjeti, bio je na listu, ispod hlača. Vjerojatno ga je namirisao. - Jučer sam bila u Zapadnoj Virginiji. Tamo su pronašli les, posljednju žrtvu Buffalo Billa.

- Ne bih rekao da je posljednja, Clarice.

- Pretposljednja. -Da.

- Bila je skalpirana. Upravo onako kao što ste predvidjeli.

- Imate li nešto protiv da nastavim crtati dok razgovaramo?

- Ne, samo izvolite.

- Vidjeli ste njezine ostatke? -Da.

- Jeste li imali prilike vidjeti njegove ranije pokušaje?

- Samo na slikama.

- Kako ste se osjećali?

- Bila sam zabrinuta. Zatim zaposlena.

- A poslije toga?

- Bila sam uzdrmana.

- Jeste li bili u stanju funkcionirati kako treba? - Dr. Lecter zatim stade šarati ugljenom po ivici masnog papira kako bi za oštrio vrh.

- Posve dobro. Funkcionirala sam zadovoljavajuće.

- Dovoljno dobro za Jacka Cravvforda? Ili i dalje sve pozive obavlja od kuće?

- Bio je tamo.

- Učinite mi nešto, Clarice. Pustite da vam glava padne na prijed, slobodno neka vam padne naprijed kao da spavate. Sa mo još trenutak. Hvala vam, uhvatio sam. Sjednite, ako želite Rekli ste Jacku Crawfordu ono što sam vam rekao prije nego što su je našli?

- Da. S prezirom je odbacio tu mogućnost..

- A pošto je vidio tijelo u Zapadnoj Virginiji?

- Razgovarao je s glavnim stručnjakom, sa sveučilišta...

- Alanom Bloomom.

- Tako je. Dr. Bloom je rekao da se Buffalo Bili trudi oživiti predstavu koju su novine o njemu stvorile. Buffalo Bili skalpira žrtve... tim su se tvrdnjama poigravali petparački listovi. Dr. Bloom je rekao da je svatko mogao predvidjeti ono što je uslijedilo.

- Dr. Bloom je to predvidio?

- Kaže da jest.

- Predvidio je, ali je zadržao za sebe. Shvaćam. Što vi o tome mislite, Clarice?

- Nisam sigurna.

- Završili ste psihologiju, potkovani ste u sudskoj medicini. Kad se to dvoje udruži, osjećate se kao riba u vodi, zar ne? Jeste li išta upecali, Clarice?

- Za sad, još nisam.

- Što vam dvije discipline koje poznajete kažu o Buffalo Billu?

- Ako se držimo knjige, on je sadist.

- Život je previše sklizak da bi se mogao tumačiti na temelju knjiga, Clarice; bijes se javlja u obliku požude, rana je kao osip. - Dr. Lecter je završio crtanje lijeve ruke desnom, premjestio ugljen u drugu ruku i počeo skicirati desnu lijevom i to isto onako dobro kao i maloprije. - Mislite na knjigu dr. Blooma?

- Da.

- I mene ste potražili u njoj, je li tako?

- Jesam.

- Kako me je opisao?

- Kao čistog sociopata.

-Mislite li daje dr. Bloom uvijek u pravu?

- I dalje čekam otkriti površnost u tome.

Dr. Lecter se osmjehne i pritom otkrije sitne bijele zube. -Okruženi smo sve samim stručnjacima, Clarice. Dr. Chilton tvrdi da je Sammie, onaj tamo iza vas, katatonički šizofrenik, nepovratno izgubljen. Smjestio je Sammiea u bivšu Miggsovu ćeliju, jer smatra da je Sammie već rekao svoje posljednje zbogom. Zna li kako katatonički šizofreničari obično napuštaju ovaj svijet? Ne brinite, neće vas čuti.

- S njima je najteže - počne ona. - Obično se popuno povuku u sebe i dolazi do raspadanja ličnosti.

Dr. Lecter dohvati nešto između listova masnog papira i spusti i to u pokretni poslužavnik. Starlingova ga izvuče van.

- Sammie mi je jučer ovo poslao s večerom - reče on.

Bio je to komadić nekog plana na kojemu je nešto bilo ispisano kredom.

Starlingova počne čitati: HOĆU IDEM ISUSU HOĆU IDEM S KRIST MOGU IDEM S ISUS
AKUDEM JAKO FIN

SAMMIE

118

119

Starlingova se osvrne preko desnog ramena. Sammie je tupo] sjedio naspram zida
ćelije, glave naslonjene na rešetke.

- Biste li to naglas pročitali? On vas neće čuti. Starlingova počne. - Želim
poći Isusu, želim poći s Kristom,]
mogu poći s Isusom ako budem jako fin.

- Ne, ne. Unesite u to malo više otresitosti, kao kad recitirate] dječje
pjesmice. Dužina se mijenja, ali intenzitet ostaje isti. -Lecter počne tiho
određivati ritam; shvaćate. Vatreno. "Hoću| idem Isusu, hoću idem s Krist."

- Razumijem - odgovori Starlingova, vrativši list papira ns poslužavnik.

- Ništa vi ne shvaćate. - Dr. Lecter skoči poput opruge, govo gipko tijelo
odjednom poprimi groteskan izgled, povije i čučne, te počne poskakivati, dajući
rukama ritam, dok mu glas odzvanjao: - Hoću idem Isusu....

Iza nje zagrmi Sammijev glas nalik na riku leoparda, glasn^ od majmuna
urlikavca; Sammie se podigao i priljubio lice U2 šipke i te kako živ i napet,
dok su mu žile iskakale na vratu:

HOĆU IDEM ISUSU

HOĆU IDEM S KRIST

MOGU IDEM S ISUS

AKUDEM JAKO FIN

Tišina. Starlingova postane svjesna da stoji ispred prevrnu^ stolice na
rasklapanje. Papiri su joj skliznuli iz krila.

- Izvolite - reče dr. Lecter, opet uspravan i graciozan nekog plesača,
ponudivši joj da sjedne. S lakoćom se spustio svoju stolicu i položio bradu na
ruku. - Ništa vi ne shvaćate ponovi on. - Sammie je krajnje pobožan. Sada je
jednosta\ razočaran jer Isus toliko kasni. Sammie, mogu li reći Clarici što si
ovdje?

Sammie se uhvati za donji dio lica i ukoči u pola pokreta.

- Molim te! - zamoli ga dr. Lecter.

- Daaaa - procijedi Sammie kroz prste.

- Sammie je stavio majčinu glavu na poslužavnik za skuplji nje priloga u
baptističkoj crkvi Highway u Trunu. Pjevali su "P(dari Gospodu najbolje što
imaš", a to je bilo najbolje što je o| imao. - Lecter je gledao preko njezinog
ramena dok je govorj - Hvala ti, Sammie. Sve je u savršenom redu. Gledaj
televiziji

Visoki muškarac sklizne na pod i opet prisloni glavu uza rese ke, isto kao i
maloprije, tako da su se slike s televizije stopile| njegovim zjenicama; sada su
na njegovom licu blistala tri sret na traga, jedan od sline i dva od suza.

- Da vidimo. Ako se posvetite njegovom problemu, možda < se ja posvetiti vašem.
Quid pro quo. On ne sluša.

Starlingova se morala svojski potruditi. - Prvi stih glasi "idem Isusu", a drugi
"Idem s Kristom" - počne ona. - Taj slijed ima smisla: ići, stići, ići s nekim.

- Tako je. Linearna progresija. Naročito sam zadovoljan što zna da su Isus i
Krist jedno te isto. To je napredak. Teško je dovesti u sklad ideju da je
jedinstveni Gospodin ujedno i Sveto Trojstvo, naročito Sammiju koji nije načisto
ni koliko ljudi on sam objedinjuje. Eldridge Cleaver nam daje parabolu tri-u-
jed-nom na svom ulju, i mi smatramo da je to korisno.

- On nazire uzročan odnos između svojeg ponašanja i svojih ciljeva, to je
strukturalno razmišljanje - primijeti Starlingova. -A tako je sreden i stih. On
nije neosjetljiv... on plače. Vi vjerujete da je on katatonički šizofrenik?

- Da. Osjećate li miris njegovog znoja? Taj karakteristični kozji miris daje mu
trans-3-metil-2 heksenička kiselina. Upamtite to, tako miriše šizofrenija.

- I vi vjerujete daje izlječiva?

- Osobito u ovom trenutku, kada izlazi iz faze otupjelosti. Kako mu se samo
obrazi sjaje!

- Dr. Lecteru, zašto tvrdite da Buffalo Bili nije sadist?
- Zato što sam u novinama pročitao da su žrtve imale tragove vezivanja na zglobovima, ali ne i na člancima. Jeste li uočili nešto slično na člancima osobe iz Zapadne Virginije?

-Ne.

- Clarice, kada netko svoju žrtvu dere zbog sporta uvijek je prvo objesi za noge, kako bi se pojačao dovod krvi u glavu i grudi i subjekt duže ostao pri svijesti. Zar to niste znali?

-Ne.

- Kada se vratite u Washington, idite u Nacionalnu galeriju i pogledajte Tizianovo Deranje Marsyasa prije nego što sliku vrate u Češku. Puna je predivnih pojedinosti, Tizian... pogledajte uslužnog Pana, koji donosi posudu s vodom.

- Dr. Lecteru, iskrsnule su izvjesne nevjerojatne okolnosti i neobične mogućnosti.

- Za koga?

- Za vas, ako ovu spasimo. Jeste li vidjeli senatoricu Martin na televiziji?

- Da, gledao sam vijesti.

- Što mislite o njezinoj izjavi?

- Pogrešna, ali bezopasna. Netko ju je loše savjetovao.

- Senatorica Martin je vrlo moćna. I odlučna.

- Da čujem.

- Mislim da ste neobično pronicljivi. Senatorica Martin je na-tuknula da će vam pomoći prebaciti vas u saveznu instituciju i

120

121

da ćete, ako tamo bude postojala soba s prozorom i nju dobiti, ako nam pomognete da se Catherine Baker Martin dočepamo žive i zdrave. Tamo će, također, možda od vas tražiti da pregledate pismene psihijatrijske izvještaje o novim pacijentima... drugim riječima, posao. Bez ukidanja sigurnosnih mjera.

- Ja u to ne vjerujem, Clarice.

- Trebali biste.

- Oh, vjerujem ja vama. Ali, osim što ne znate kako se pravilno obavlja deranje, ne znate vi još mnogo toga o ljudskom ponašanju. Zar ne smatrate da je čudno to što je upravo vas sena-torica Sjedinjenih Država izabrala za glasnika?

- Nije me ona izabrala, dr. Lecteru, već vi. Vi ste odlučili upraj vo sa mnom razgovarati. Biste li voljeli da me netko zamijeni? lij možda smatrate da ne možete pomoći?

- To je ujedno i drsko i neistinito, Clarice. Ne vjerujem da bi Jack Crawford dozvolio da bilo tko drugi dopre do mene... Moj žda ću vam ipak reći što možete prenijeti senatorici, ali ja radir strogo po principu plati pa nosi. Možda ću trampiti za kal obavijest o vama. Pristajete li ili ne?

- Da čujem pitanje.

- Da ili ne? Catherine čeka, zar ne? I sluša brus? Što mislite, što bi ona tražila od vas da sada učinite?

- Da čujem pitanje.

- Najgora stvar koje se sjećate iz djetinjstva? Starlingova duboko udahne zrak.

- Brže - opomenu je dr. Lecter. - Ne zanima me vaša najgora izmišljotina.

- Očeva smrt - odgovori Starlingova.

- Pričajte mi o tome.

- Bio je gradski šerif. Jedne noći iznenadio je dva provalnika, nć komana, kada su izlazili kroz stražnja vrata samoposluge. Dok)\ izlazio iz kamioneta nije dobro repetirao pušku i oni su ga upua

- Repetirao?

- Nije do kraja povukao zatvarač. Bila je to stara repetirkž Remingtonka 870 i metak se zaglavio u punjač. Kad bi se to d(godilo, puška ne bi opalila, pa biste je morali pustiti i očistiti Mislim da je izlazeći udario o vrata.

- Je li ostao na mjestu mrtav?

- Ne. Bio je snažan. Mučio se mjesec dana.

- Jeste li ga posjećivali u bolnici?

- Dr. Lecteru... da.
- Ispričajte mi jedan detalj vezan za bolnicu kojeg se sjećate Starlingova zatvori oči. - U posjet mu je došla susjeda, jedi postarija žena koja je živjela sama i odrecitirala mu kraj "Thans topsisa". Pretpostavljam da nije znala što bi mu drugo rekla. To je to. Mijenjali smo se.
- Jeste. Bili ste doista iskreni, Clarice. Ja to znam osjetiti. Mislim da bi i vas vrijedilo upoznati i privatno.
- Quid pro quo.
- Vratimo se u sadašnjost, je li djevojka iz Zapadne Virginije bila fizički vrlo privlačna, po vašem mišljenju?
- Nije bila loša.
- Ne tratite moje vrijeme izigravajući poštenu osobu.
- Bila je krupna.
- Nezgrapna? -Da.
- Upucana u gradi? -Da.
- Pretpostavljam da nije imala bogzna kakve grudi.
- S obzirom na njezinu krupnoću, nije.
- Ali je zato imala široke kukove. I to poprilično.
- Da, tako je.
- Što još?
- U grlu je imala kukca koji je tamo namjerno bio gurnut... to nije objavljeno.
- Je li to bio leptir?

Na trenutak je zadržala dah. Nadala se da on to nije čuo. -Noćni leptir - odgovori ona. - Recite mi, molim vas, kako ste to znali.

- Clarice, reći ću vam zašto je Buffalo Billu potrebna Catherine Baker Martin, a onda laku noć. To je posljednje što ću vam reći pod sadašnjim uvjetima. Možete prenijeti senatorici što on želi od Catherine, a onda ona može smisliti neku pimamljiviju ponudu za mene... ili može pričekati da Catherine ispliva na površinu i uvjeri se da sam bio u prvu.
- Zašto mu je ona potrebna, dr. Lecteru?
- Potreban mu je prsluk s grudima - odgovori dr. Lecter.

122

123

23.

Catherine Baker Martin ležala je pet metara ispod poda podruma. Tamu su ispunjavali njezino disanje i otkucaji njezinog srca. U jednom trenutku bi sva pretrnula od straha. U drugom nije mogla razmišljati: bila je svjesna da je oteta, ali nije znala tko ju je oteo. Znala je da ne sanja; u potpunoj tami do nje je dolazio jedva čujan zvuk vlastitih kapaka dok je treptala.

Sada se bolje osjećala nego neposredno nakon što se osviije stila. Užasna vrtoglavica je uglavnom prestala i osjećala je daje ne nedostaje zrak. Mogla je odrediti što je gore, a što dolje. Got se nalazio grubi japanski madrac ispod kojega je puzala tokoi posljednjeg razdoblja koje je ispunjavala zasljepljujuća, jarkjj svjetlost. Više joj nije bubnjalo u glavi i jedino je još osjećala bol u prstima lijeve ruke. Znala je da joj je slomljen do mali prst.

Na sebi je imala podstavljenu trenirku, što ju je iznenadilo. Bila je čista i mirisala na omekšivač. I pod je bio čist, jedino smeće na njemu bile su pileće kosti i komadići povrća koje je njezi tamničar bacio u rupu. Jedine stvari koje je mogla napipati; bile su futer-japanski madrac i plastična sanitarna posuda za či-! ju dršku je bila privezana uzica. Kad ju je opipala, stekla je dojam da je to pamučna kuhinjska uzica i da vodi u vis.

Catherine Martin se mogla slobodno kretati uokolo, ali niku-, da nije mogla otići. Pod na kojem je ležala bio je ovalnog oblika, otprilike dva i pol do tri metra, s malim odvodom u sredini. Bilo je to dno duboke prekrivene jame. Glatki cementni zidovi blago su se nagingjali prema unutra što su se više uspinjali. Je li to čula otkucaje svojeg srca ili su odozgo doista dolazili neki zvukovi? Zvukovi odozgo. Jasno su doširali do nje negdje iz i visine. Tamnica u kojoj su je držali bila je u djelu podruma koji] se nalazio direktno ispod kuhinje. Čula

je kako neko hoda poj kuhinji i šum vode. Grebuckanje psećih kandži po linoleumu. j Zatim muk sve dok u podrumu nije bilo upaljeno svjetlo i dok i ona nije ugledala tračak slabe žute svjetlosti kroz otvoreni prorez iznad glave. Zatim je jamu obasjala zasljepljujuća svjetlost uspravila se u sjedeći položaj obasjana svjetlošću, dok joj je fi ter japanski madrac i dalje prekrivao noge, odlučivši razgledaj

okolinu; pokušavala je viriti kroz prste dok su joj se oči privikavale na svjetlost, a njezina sjenka se klatila uokolo jer se svjetiljka koja ju je zasljepljivala spuštala u jamu njišući se na žici.

Ona se trgne kad se toaletna posuda pomakne i počne se njišući dizati uvis na tankoj uzici, lagano se okrećući dok se približavala izvoru svjetlosti. Pokušala je progutati knedlu i s njom strah, međutim, pritom je progutala previše zraka; ipak je uspjela progovoriti.

- Moja obitelj će platiti - počne ona. - U gotovini. Moja majka će odmah platiti, bez prigovora. Ovo je njezin privatni... oh\ - nešto padne na nju, bio je to samo ručnik. Ovo je njezin privatni broj. 202...

- Operi se.

Bio je to onaj isti nezemaljski glas kojeg je čula kako razgovara sa psom. Spuštena je još jedna posuda na tankoj uzici. Namirisalaje toplu, sapunjavu vodu.

- Skini se i cijela se operi ili ću uzeti crpkom. - A zatim je čula isti glas kako se udaljuje govoreći psu: - Ja ću nju crpkom, je li tako, Srce moje, tako mi svega, hoću!

Catherine Martin je čula zvuk koraka i grebenje šapica po podu iznad podruma. Kad je svjetlost upaljena, vidjela je dvostruko, ali sada se to normaliziralo. Vidjela je. Koliko se visoko nalazio kraj ovog tunela, je li lampa bila prikvačena na dovoljno jak konopac? Bi li je mogla dohvatiti trenirkom, možda ručnikom. Učini nešto, k vragu. Zidovi su bili tako glatki, predstavljali su glatku uspravnu cijevi.

Pukotina u cementu, tristo centimetara iznad njezinog dosega, to je bila jedina nepravilnost koju je mogla uočiti. Zamotala je japanski madrac što je čvršće mogla i svezala ga ručnikom. Stala je na njega, počela se njihat i posegnula za pukotinom, gurnula nokte u nju kako bi zadržala ravnotežu i zagledala se u svjetlost. Morala je treptati. Bila je to sijalica sa sjenilom i bila je spuštana svega tristotinjak centimetara u jamu, to jest nalazila se gotovo tri i pol metra iznad njezine ispružene ruke, tako daje mogla biti i mjesec što se nje tiče, a on je opet dolazio, japanski madrac se njihao, ona grebla po pukotini ne bi li održala ravnotežu i na kraju skočila, dok joj je pored lica nešto promaklo, neka pahulja.

Nešto se počelo spuštati pored svjetiljke, crpka. Zatim je uslijedio kratak mlaz ledene vode, kao znak prijetnje.

- Operi se. Cijela.

U posudi je bila krpa za trljanje i plivala je plastična bočica skupog stranog mlijeka za kožu.

124

125

Poslušala gaje, koža na rukama i bedrima joj se naježila, bradavice su je boljale i naborale se od hladnoće, dok je čučala pokraj posude s toplom vodom, priljubivši se što je više mogla uza zid i prala se.

- Sada se obrisi i utrljaj mlijeko. Po cijelom tijelu.

Mlijeko je bilo toplo od vode za pranje. Trenirka joj se zalijepila za kožu.

- A sada pokupi smeće i operi pod.

I to je napravila, pokupila pileće kosti i engleski grašak. Bacila ih je u posudu i istrljala male masne mrlje na podu. Još se nešto nalazilo pokraj zida. Pahulja koja je ispala iz pukotine iznad njezine glave. Bio je to ljudski nokat, premazan sjajnim lakom i Uj trenu otkinut.

Posuda je bila podignuta uvis.

- Moja majka će platiti - ponovi Catherine Martin. - Neće postavljati pitanja. Platit će vam dovoljno da svi budete bogati] Dat će novac za iransku ili palestinsku stvar ili za slobodu crnaca. Trebate samo....

Svjetlo se ugasio. Iznenada je opet zavladao potpuna tama.

Stresla se i izustila jedno - Uhhhhh! - kad se sanitarna posuda spustila pokraj nje. Sjela je na japanski madrac, a um joj je grozničavo radio. Bila je uvjerena da ju je držao zatvorenu same jedan čovjek i da je bio bijelac i Amerikanac. Pokušala je ostaviti dojam da nema pojma tko je on, koje je boje niti koliko ih je, da su joj udarci u glavu potpuno izbrisali iz sjećanja ono što se dogodilo na parkiralištu. Nadala se da ga je uvjerila kako je mo-1 že pustiti bez ikakve opasnosti za svoj život. Počela je razmišljati i to joj je previše dobro išlo od ruke.

Nokat, još je netko prije nje bio ovdje. Neka žena, djevojka^ Gdje je ona sada? Što joj je učinio?

Da nije bila u šoku i potpuno dezorijentirana, ranije bi joj sinulo. Presudnu ulogu odigralo je mlijeko za kožu. Koža. Shvatila je tko ju je uhvatio. To saznanje ju je tako pogodilo da je počela vrištati i nije mogla prestati, sakrila se pod japanski madrac, a zatim se počela penjati na njega, grepti noktima po zidu i nije prestajala vrištati dok se nije zakašljala i u ustima osjetila nešto toplo i gorko; rukama je skrivala lice, dok joj se to sušilo na nadlanicama i postajalo ljepljivo, da bi se na kraju uko-čno ispružila na japanskom madracu, izvivši se u luku, ruku za-rivenih u kosu.

126

24.

Novčić koji je Clarice Starling ubacila u telefon u otrcanoj sobi za bolničare zavjeketao je dok je propadao. Okrenula je broj kombija.

- Crawford.

- Javljam se s javnog telefona ispred područja maksimalne sigurnosti - reče Starlingova. - Dr. Lecter me je upitao je li insekt iz Zapadne Virginije leptir. Ne želi surađivati. Rekao je daje Catherine Martin potrebna Buffalo Billu, citiram: "Želi prsluk s grudima". Dr. Lecter pristaje na razmjenu. Ali traži da mu senatorica ponudi nešto "zanimljivije".

- Je li on prekinuo razgovor? -Da.

- Što mislite, kad će opet pristati na razgovor?

- Mislim da želi to obaviti u slijedećih nekoliko dana, ali radije bih ga odmah ponovno posjetila, samo kada bih mogla dobiti neku hitnu ponudu od senatorice.

- Slažem se da treba biti hitna. Identificirali smo djevojku iz Zapadne Virginije, Starlingova. Kartica s otiscima prstiju jedne nestale osobe iz Detroita digla je prije pola sata na noge one iz odjela za identifikaciju. Kimberlv Jane Emberg, stara dvadeset i dvije godine, nestala sedmog veljače u Detroitu. Ispitujemo njezino susjedstvo u potrazi za svjedocima. Glavni patolog iz Char-lottesvilla tvrdi da je umrla najkasnije jedanaestog veljače, a možda i dan ranije, desetog.

- Držao ju je živu samo tri dana - primijeti Starlingova.

- Sve više skraćuje ta razdoblja. Mislim da to nikoga ne čudi. - Crawfordov glas bio je ravnodušan. - Catherinu Martin drži otprilike dvadeset šest sati. Ako nam Lecter ima što otkriti, mislim da to mora učiniti u vašem slijedećem razgovoru. Smjestio sam se u baltimorskom lokalnom ogranku, prosljedili su mi vezu preko kombija. Rezervirao sam vam sobu u Hojou, u blizini bolnice, ako kasnije poželite malo odrijemati.

- Lukav je, gospodine Crawforde, ne vjeruje da ćete mu dati nešto valjano. Ono što je otkrio o Buffalo Billu razmijenio je za neke informacije iz mogeg osobnog života. Mislim da ne posto-

127

ji nikakva tekstualna veza između pitanja koja mi je postavio i ovog slučaja... Zanimaju li vas pitanja? -Ne.

- Zbog toga me niste dali ozvučiti, je li tako? Smatrali se da će mi biti lakše da mu otkrijem neke stvari i tako mu udovoljim, ako nitko drugi ne bude bio u stanju čuti nas?

- Postoji još jedna mogućnost: što ako imam povjerenja u vaš sud, Starlingova? Što ako sam smatrao da sam izabравši vas za ovaj zadatak napravio odličan izbor, pa sam zato želio skinuti s grbače razne pametnjakoviće? Zar bih u tom slučaju dozvolio ozvučenje?

- Ne, gospodine. - Vi ste poznati po tome što znate s agentima, zar ne, gospodine Jack? - Što možemo ponuditi Lecteru?

- Nekoliko stvari koje vam se spremam poslati. Dobit ćete ih za nekoliko minuta, osim ako se ne želite prvo malo odmoriti.

- Radije bih to odmah obavila - odgovori Starlingova. - Recite im da potraže Alonza. Kažite Alonzu da ću ga čekati u hodniku ispred Odjela 8.

- Pet minuta - ponovi Crawford.

Starlingova je grebla po linoleumu otrcane prostorije duboko pod zemljom. Ona je bila jedina svijetla stvar u toj sobi.

Rijetko kada razmišljamo o svojim postupcima dok smo na nekoj livadi ili popločanoj stazi; obično to radimo čim se nađemo na nekom mjestu bez prozora, u bolničkim hodnicima, u sobama kao što je ova, s naprsnutim plastičnim naslonjačem i pepeljarama s etiketom Cinzana, u kojima zavjese boje kave prekrivaju prazan beton. U sobama poput ove, kada imamo tako malo vremena, razmišljamo samo o svojim budućim kretnjama, naučimo ih na pamet kako bismo ih mogli upotrijebiti kada se uplašimo pred licem sudbine. Starlingova je bila dovoljno stara i znala je to; nije dopustila da soba utječe na nju.

Starlingova je hodala gore-dolje. Napravila je pokret rukom kroz zrak. - Drži se, djevojko - reče naglas. Te je riječi uputila Catherine Martin, ali i sebi. - Bolji smo od ove sobe. Bolji smo od ovog jebenog mjesta - ponovo je naglas izgovorila. - Bolji smo od tog mjesta na kojem te drži. Pomozi mi. Pomozi mi. Po-mozi mi. - Na trenutak se sjetila svojih preminulih roditelja. Pitala se bi li je se u ovom trenutku sramili... važno je bilo samo to pitanje, ne njezina stručnost, niti njezine kvalifikacije... to se uvijek pitamo. Odgovor je bio ne, ne bi je se sramili.

Umila se i izišla u hodnik.

U hodniku ju je čekao Alonzo sa zapečaćenim paketom koji joj je poslao Crawford. U njemu su se nalazili fascikli i upute. Brzo ih je pročitala u osvjetljenom hodniku i pozvonila Barne-yju da je pusti unutra.

25.

Dr. Lecter je sjedio za stolom i pregledavao svoje dopisivanje. Starlingova zaključila da joj je lakše približiti se kavezu kada on u nju ne gleda.

- Doktore.

On podiže prst zatraživši od nje da šuti. Kad je pročitao pismo do kraja, zamislio se, podbočivši bradu palcem šake od šest prstiju, dok se kažiprstom lupkao po nosu. - Što mislite o ovome? - upita on, spustivši dokument u poslužavnik za hranu.

Bilo je to pismo Patentnog zavoda Sjedinjenih Država.

- Riječ je o mom satu s raspelom - objasni dr. Lecter. - Ne žele ga patentirati, ali mi savjetuju da lice stavim pod autorska prava. Pogledajte. - Stavio je crtež veličine salvete u poslužavnik i Starlingova ga povuče van. - Možda ste primijetili da ruke na većini raspela pokazuju, recimo, petnaest do tri, ili najranije deset do dva, dok su stopala na šest. Na ovom brojčaniku Isus je razapet na križu, kao što možete vidjeti, a ruke mu se okreću i pokazuju vrijeme, isto kao ruke junaka s popularnih Disnejevih satova. Stopala ostaju na šest, a na vrhu se u aureoli okreću sekunde. Što mislite?

Crtež je, što se anatomije tiče, bio odlično napravljen. Glava je bila njezina.

- Mnogo bi se izgubilo kad bi se smanjio na veličinu sata -primijeti ona.

- Na nesreću, to je točno, ali što mislite o zidnim urama? Smatrate li da sam siguran, iako stvar nisam patentirao?

- Kupovali biste mehanizme kvare satova., zar ne? ... A oni su već patentirani. Nisam sigurna, ali mislim da je moguće patentirati samo jedinstvene mehaničke uređaje, a da autorska prava pokrivaju crteže.

- Ali vi niste odvjetnik, je li tako? Oni FBI-u više nisu potrebi.

- Imam za vas jedan prijedlog - počne Starlingova, otvorivši aktovku.

Približavao im se Barnev. Ona opet zatvori aktovku. Zavidjela je Barnevju na njegovoj nevjerojatnoj smirenosti. Po očima mu je vidjela da se ne drogira, a primijetila je i da se iza njih krije znatna inteligencija.

128

129

- Oprostite - javi se Barnev. - Ako imate mnogo papira koji ne znate gdje spustiti, u ormaru imamo jednu školsku klupu koju koriste psihijatri. Da vam je donesem?

Slika škole. Da ili ne?

- Možemo li sada porazgovarati, dr. Lecteru? Doktor podigne ruku s dlanom okrenutim prema njoj.

- Da, Barnev. Hvala ti.

Kada se Barnev udaljio, spustila se na stolicu.

- Dr. Lecteru, senatorica vam nudi nešto zaista izuzetno.

- O tome ću ja odlučiti. Kako ste uspjeli tako brzo stupiti s njom u vezu?

- Uspjela sam. Ona ništa ne skriva. Ovo je sve čime raspolaže, te se zato nemamo oko čega cjenkati. To je to, to je sve, sve što ima ponuditi. - Podigla je pogled s aktovke.

Dr. Lecter, čovjek koji je ubio devetero ljudi, sklopio je prste ispod nosa i zagledao se u nju. Iza njegovih očiju bila je beskrajna noć.

- Ako nam pomognete pronaći Buffalo Billa na vrijeme i spasiti Catherine Martin, dobivate slijedeće: prebacit će vas u bolnicu Organizacije veterana u Oneida parku u New Yorku, u ćeliju s pogledom na šumu koja okružuje bolnicu. Maksimalne mjere osiguranja ostaju na snazi. Imat ćete priliku surađivati na testiranju pojedinih federalnih štićenika, a s ciljem usavršavanja pismenih psiholoških testova, premda oni neće nužno biti iz vaše institucije. Svoj sud ćete davati naslijepo. Nema identifikacije. Imat ćete pristup knjigama, u razumnoj mjeri. - Zatim je podignula pogled.

I tišina se zna rugati.

- Najbolja, najnevjerojatnija stvar, ipak je ovo: jedanput godišnje, napuštat ćete bolnicu i dolaziti ovamo. - Spustila je kartu na poslužavnik za hranu. Dr. Lecter je nije uvukao u ćeliju.

- Otok Plum - nastavi ona. - Svakog poslijepodneva u tijeku tog tjedna moći ćete šetati plažom ili se kupati u oceanu dok će stražari ostati na udaljenosti od sedamdeset metara, ali bit ćete pod nadzorom SWAT-a. To je sve.

- Ako nestanem?

- Možda biste mogli staviti tamo i zavjese boje bijele kave. Moglo bi vam pomoći. Nemamo ništa čime bismo vam mogli zaprijetiti, dr. Lecteru. Mogu vam samo ponuditi svjetlost dana.

Nije gledala u njega. Nije željela u ovom trenutku susrest njegov pogled. Ovo nije bilo sučeljavaje.

- Hoće li Catherine Martin doći porazgovarati sa mnom... samo o svojem tamničaru... ako odlučim to objaviti? Razgovarati samo sa mnom?

130

- Hoće. Smatrajte to završenim.

- Kako možete biti tako sigurni? Tko mi to jamči?

- Osobno ću je dovesti.

- Ako pristane doći.

- Morat ćemo je prvo pitati, je li tako? Povukao je poslužavnik. - Otok Plum.

- Obratite pažnju na vrh Long Islanda, onaj tamo sjeverni prst.

- Otok Plum. "Otok Plum Centar za bolesti životinja. Ovdje stoji daje to Federalna institucija za izučavanje bolesti usta i kopita. Zvuči očaravajuće. - Ona zauzima samo jedan dio otoka. Otok ima divnu plažu i odlične uvjete za smještaj. U proljeće tamo zvrkovi polažu jaja.

- Zvrkovi. - Dr. Lecter uzdahne. Blago je nakrivio glavu i crvenim jezikom dodirnuo središnji dio svoje crvene usne. - Ako budemo razgovarali o ovome, Clarice, moram imati nešto s čim mogu računati. Quid pro que. Ja ću vama reći neke stvari i vi ćete meni reći neke stvari.

- Samo naprijed - odgovori Starlingova.

Morala je pričekati cijelu minutu prije nego što je počeo: -Gusjenica se u čahuri pretvara u lutku. Zatim izlazi iz svoje tajne prostorije za preobražaj kao predivan imago. Znae li što je to imago, Clarice?

- Odrastao krilati kukac.
- Ali što još?

Ona odmahne glavom.

- Naziv potječe iz mrtve religije psihoanalize. Imago je slika roditelja iz djetinjstva zakopana u nesvjesno i povezana s efektom nezrelosti. Riječ potječe od voštanih bista predaka koje su drevni Rimljani nosili u pogrebnim povorkama... Čak je i flegmatični Crawford vjerojatno uočio neko značenje u toj čahuri.

- Ništa za što bi se uhvatio, osim što se dao na provjeravanje spiskova pretplatnika na entimološke časopise, ne bi li u opisnom indeksu pronašao ime nekog poznatog seksualnog napasnika.

- Kao prvo, pustimo ime Buffalo Bili. Nema nikakve veze s osobom koju tražite i samo navodi na pogrešan trag. Nazovimo ga Billy. Reći ću vam točno što ja mislim o svemu tome. Jeste li spremni?

- Jesam.

- Čahura znači promjenu. Promjenu crva u dnevnog ili noćnog leptira. Billy misli da se želi promijeniti. Šije sebi žensko odijelo od pravih djevojaka. Odatle veliki broj žrtava... mora naći odgovarajuće dijelove. Broj žrtava nagovještava da on na to

131

gleda kao na niz mitarenja. Sve to obavlja u dvokatnici, jeste li otkrili zašto baš u dvokatnici?

- Nekoliko njih je objesio na stubištu.

- Točno.

- Dr. Lecteru, nikad nisam primijetila nikakvu vezu između transeksualizma i nasilja... transeksualci su, obično, pasivni tipovi.

- Točno, Clarice. Ponekad kod njih uočavate želju podvrgavanju kirurškom zahvatu... kozmetičkom, transeksualce je teško zadovoljiti... ali to je sa svima slučaj. Billy nije pravi transeksualac. Vrlo ste blizu, Clarice, da otkrijete način na koji ćete ga uhvatiti, jeste li toga svjesni?

- Ne, dr. Lecteru.

- Dobro. Onda sigurno nećete imati ništa protiv da mi kažete što se s vama dogodilo poslije očeve smrti.

Starlingova se zagledala u izgredenu površinu školske klupe.

- Pretpostavljam da se odgovor ne nalazi u vašim dokumentima, Clarice.

- Majka nas je održala na okupu više od dvije godine.

- Čime se bavila?

- Danju je radila kao spremačica u motelu, a noću je kuhala u jednom kafiću.

- Što je zatim bilo?

- Otišla sam kod majčine rođakinje i njezinog muža u Mon-tanu.

- Samo vi?

- Bila sam najstarija.

- Grad nije učinio ništa za vašu obitelj?

- Dobili smo ček na pet stotina dolara.

- Čudno da nije bilo osiguranja. Clarice, rekli ste mi daje otac udario repetirkom po vratima kamioneta.

-Da.

- Nije imao patrolni automobil? -Ne.

- To se dogodilo noću?

- Da.

- Zar nije imao pištolj? -Ne.

- Clarice, on je radio noću, koristio je kamionet i imao je samo pušku...

Recite mi, je li slučajno za remenom nosio sat bravu? Znae ono, ključevi su razmješteni po cijelom gradu, a vi se morate odvesti do njih i gurnuti ih u svoju bravu kako bi gradski očevi znali da ne spavate na poslu? Recite mi, Clarice, je li i on to imao?

132

- Jest.
- Bio je noćni čuvar, je li tako, Clarice, uopće nije bio šerif? Znat ću ako mi slažete.
- U opisu mjesta pisalo je noćni šerif.
- Što se dogodilo s tim?
- S čim?
- Sat bravom. Što se s njom dogodilo kad je vaš otac upucan?
- Ne sjećam se.
- Biste li mi rekli kad biste se sjećali?
- Da. Čekajte... gradonačelnik je došao u bolnicu i zatražio od majke sat i značku. - Nije ni bila svjesna da to zna. Gradonačelnik u laganom odijelu i jeftinim cipelama. Ljigavac. - Quid pro quo, dr. Lecteru.
- Jeste li makar na trenutak pomislili to izmisliti? Ne, da ste izmislili, ne bi zaudaralo. Razgovarali smo o transeksualcima. Rekli ste da nasilje i nenormalno ponašanje nisu statistički ko-relativi transeksualizma. To je točno. Sjećate li se što smo rekli o bijesu izraženom u vidu požude i rani koja se manifestira kao osip? Billy nije transeksualac, Clarice, ali on misli daje, pokušava to biti. Pretpostavljam da je pokušao biti mnogo toga.
- Rekli ste da nas to upućuje na način na koji ćemo ga uhvatiti.
- Postoje tri velika središta za transeksualnu kirurgiju: Johns Hopkins, Minnesota sveučilište i Medicinski centar Columbus. Ne bi me iznenadilo daje bio prijavljen za operaciju mijenjanja spola u jednom ili čak u sva tri i da su ga odbili.
- Na osnovi čega bi ga odbili, što je to moglo iskrsnuti?
- Vrlo ste brzi, Clarice. Prvi razlog bi bio postojeći policijski dosje. To diskvalificira podnositelja zahtjeva, osim u slučaju ako je počinjeno krivično djelo bezopasno i ako je posljedica problema vezanih za spol. Oblačenje u suprotni spol na javnim mjestima, nešto poput toga. Da je uspješno slagao o eventualnom postojećem policijskom dosjeu vezanom za neki ozbiljniji prijestup, onda bi ga uhvatili zahvaljujući popisu karakteristika.
- Kako?
- Morate znati kako, ako ga želite prorešetati, zar ne? -Da.
- Zašto ne priupitate dr. Blooma?
- Radije bih vas.
- Što će vam ovo donijeti, Clarice? Unapređenje i povišicu? Što ste sada, G-9? Što ovih dana dobivaju mali G-9?
- Ključ za prednja vrata, kao prvo. Kakvi bi bili njegovi rezultati na dijagnostici?
- Kako vam se svidjela Montana, Clarice?

133

- Montana je lijepa.
- Jeste li voljeli muža majčine rođakinje?
- Bili smo različiti.
- Kakvi su oni bili?
- Iscrpljeni od posla.
- Jesu li imali djece? -Ne.
- Gdje ste stanovali?
- Na rancu.
- Rancu ovaca?
- Ovaca i konja.
- Koliko ste vremena tamo proveli?
- Sedam mjeseci.
- Koliko vam je bilo godina?
- Deset.
- Kamo ste poslije otišli?
- U sirotište Lutheran u Bozemanu.
- Recite mi istinu.
- Govorim vam istinu.

- Obilazite oko istine. Ako ste umorni, možemo nastaviti razgovor krajem tjedna. I meni je već prilično dosadno. Ili biste više voljeli da ga sada nastavimo?

- Sada, dr. Lecteru.

- U redu. Dijete odvajaju od majke i šalju ga na ranč u Mon-tani. Ranč na kojem uzgajaju ovce i konje. Nedostaje joj majka, životinje je uzbuđuju... - Dr. Lecter pozove Starlingovu da nastavi okrenuvši dlanove prema njoj.

- Bilo je divno. Imala sam vlastitu sobu s indijanskim patshwor-kom na podu. Dozvoljavali su mi da jašem kobilu... vodili su me uokolo na toj kobili... nije dobro vidjela. Nijedan konj nije bio potpuno zdrav. Ili su šepali ili su bili bolesni. Neki od njih su odrasli pokraj djece, pa bi vrištali kad bih ujutro išla na školski autobus.

-Ali?

- Pronašla sam nešto neobično u staji. Imali su tamo neku malu prostoriju s čavlicima na kojima su visjele razne stvari. Pomislila sam da je to neki starinski šljem. Kad sam ga spustila, na pečatu sam pročitala "W. Greenerov, humani ubojica konja". Bila je to neka vrsta metalne kape u obliku zvona koja je na vrhu i imala usjek za stavljanje patrone. Otprilike kalibra 32.

- Jesu li oni hranili konje za klaonicu na rancu, Clarice? -Da.

- Jesu li ih ubijali na rancu?

- One namijenjene za pravljenje ljepila i gnojiva jesu. Kad su mrtvi stane iz šest u kamion. One za pseću hranu otpremali su žive.

134

- Što je bilo s kobilom na kojoj ste jahali po dvorištu?

- Zajedno smo pobjegle.

- Kako daleko ste otišle?

- Otprilike onoliko koliko ću pobjeći ako mi ne otkrijete način postavljanja dijagnoze.

- Je li vam poznat način testiranja muškaraca podnositelja zahtjeva za kirurško mijenjanje spola?

-Ne.

- Moglo bi nam pomoći ako biste mi donijeli kopiju režima iz bilo kojeg od ova tri centra, ali krenimo ispočetka: testovi obično sadržavaju VVechslerovu skalu inteligencije za odrasle, Kuća-Drvo-Ličnost, Rorschach, crtanje samog sebe, test tematske apercepcije, MMPI to se podrazumijeva i još neke... Jenkinsa, mislim, onaj razvijeni NYU. Potrebno vam je nešto što možete brzo dobiti, zar ne? Zar ne, Clarice?

- To bi bilo najbolje, nešto do čega mogu brzo doći.

- Da vidimo... naša hipoteza glasi da tražimo muškarca čiji će se odgovori na testovima razlikovati od odgovora pravih

Iranseksualaca. Uredu... kod testa House-Tree-Person, tražite

nekog tko nije prvo nacrtao ženu. Muški transeksualci gotovo uvijek prvo nacrtaju ženu i što je tipično za njih, veliku pažnju poklanjanju ukrasima na ženama koje crtaju. Njihovi crteži muškaraca predstavljaju jednostavne stereotipove... postoje izvjesni uočljivi izuzeci kad crtaju gospodina Ameriku... ali između toga dvoga nema ničeg značajnijeg.

Tražite crtež kuće bez ukrasa koji nagovještavaju ružičastu budućnost... bez dječjih kolica pokraj vrata, bez zavjesa i cvijeća u vrtu.

Pravi transeksualci crtaju dvije vrste drveća... razgranate, bujne vrbe i teme kastracije. Drveće nedovršeno na rubu crteža ili presječeno rubom papira, slike kastracije, na slikama pravih Iranseksualaca te su teme pune života. Cvjetanje i panjevi koji donese plodove. To je značajna razlika. Sasvim se razlikuju od zaplašenog, osakaćenog drveća koje srećete na crtežima ljudi narušeno mentalnog zdravlja. Ova mi je dobra... Billvjevo drvo će biti zastrašujuće. Jesam li prebrz za vas?

- Niste, dr. Lecteru.

- Crtajući se, transeksualac gotovo nikada neće sebe nacrtati potpuno nagog. Nemojte dozvoliti da vas zavede određena količina paranoidnih ideacija u TAT kartama... to je prilično uobičajeno među transeksualnim subjektima koji se

često preo-blače u drugi spol; često imaju loša iskustva s vlastima. Da napravim sažetak?

- Da, voljela bih da napravite sažetak.

135

- Trebali biste pokušati nabaviti popis ljudi koje su odbila sva tri centra za mijenjanje spola. Provjerite prvo one koje su odbili jer su imali dosje u policiji... a među njima osobitu pažnju obratite na provalnike. Među onima koji su pokušali zatajiti da imaju dosje u policiji, tražite one s teškim poremećajima iz djetinjstva vezanim za nasilje. One koji su u djetinjstvu bili zatvarani. Zatim pređite na testove. Tražite muškarca, bijelca, najvjerojatnije mlađeg od trideset pet godina, krupnog. Nije transek-sualac, Clarice. On samo misli da jest, pa je zbunjen i bijesan što mu neće pomoći. Mislim da je to sve što sam spreman reći, dok ne pročitam zapisnik. Ostavit ćete mi ga.

- Hoću.

- I slike.

- Uključene su.

- Bit će bolje da pobjegnute s tim što imate, Clarice, pa ćemo vidjeti kako ćete se snaći.

- Potrebno mi je znati kako....

- Ne. Ne budite halapljivi ili ćemo novi razgovor voditi tek slijedećeg tjedna. Dodite opet kada ostvarite određeni napredak. Ili ga ne ostvarite. I Clarice?

-Da.

- Slijedeći put ćete mi reći dvije stvari. Prvo, što se dogodilo s konjem. Drugo što me zanima... kako uspijevate obuzdati svoj bijes?

Alonzo je došao po nju. Privila je bilješke na prsa i krenula po-vijene glave, trudeći se ništa ne zaboraviti. Jedva čekajući da se nade na svježem zraku, nije ni pogledala prema Chiltonovom; uredu dok je žurila iz bolnice.

Kod dr. Chiltona je bilo upaljeno svjetlo. Dopiralo je ispod vrata.

26.

Daleko izvan dosega zahrđanog baltimorskog svitanja, došlo je do komešanja u odjelu pod maksimalnom sigurnosti. Tamo dolje gdje se nikada ne mrači, uznemireni razum počinje dan poput ostriga u bačvi izloženoj utjecaju njihovih izgubljenih plima. Božja stvorenja koja su s krikovima na usnama zaspala bude se da bi opet plakala; luđaci pročišćuju grla.

Dr. Hannibal Lecter stajao je kruto uspravan na kraju hodnika, lica udaljenog svega tristo centimetara od zida. Teškom platnenom mrežom je bio vezan za visoka pokretna ručna kolica. Hokejaška maska koju je imao na licu sprečavala je ujede; bila je isto tako djelotvorna kao i brnjica, ali su bolničari njome lakše rukovali jer je ne bi ovlažio.

Iza dr. Lectera jedan omanji bolničar zaobljenih ramena čistio je Lecterov kavez. Barnev je nadgledao svako od tri čišćenja tijekom tjedna i u isto vrijeme tragao za zabranjenim predmetima. Čistači su se trudili posao obaviti što brže jer su se neugodno osjećali u prostoriji dr. Lectera. Barnev je išao za njima i sve provjeravao. Ništa mu nije moglo promaknuti.

Nitko drugi osim Barneva nije nadgledao dr. Lectera, jer Barnev ni u jednom trenutku nije zaboravljao s kim ima posla. Dva pomoćnika gledala su na televiziji najvažnije trenutke snimljene utakmice hokeja.

Dr. Lecter se zabavljao... posjedovao je znatne unutrašnje izvore zabave koji su mogli trajati godinama. Njegove misli nisu sputavali strah ili ljubaznost ništa više nego što je Miltonove zaokupljala fizika. U mislima je bio slobodan.

Njegov unutrašnji svijet bio je ispunjen jarkim bojama i jakim mirisima, bez mnogo zvuka. Ustvari, morao se malo napeti ne bi li čuo glas pokojnog Benjamina Raspaila. Dr. Lecter je razmišljao kako servirati Jame Gumba Clarici Starling, pri čemu mu je pomoglo to što se sjetio Raspaila. Pred sobom je imao debelog flautista posljednjeg dana njegova života; ležao je na Lectero-vom kauču za terapije i pričao mu o Jame Gumbu:

"Jame je imao najodvratniju moguću sobu u trošnom hotelu u San Franciscu, s ljubičastim zidovima mjestimično išaranim

136

psihodeličnim svjetlucavim bojama iz hipijevskih godina, koje\ su užasno nagrdivale sve ostalo. Jame... znate, tako je upisan u rodnom listu, tada je dobio to ime i morate ga izgovarati "Jame", kao "name" ili pozeleni od bijesa, premda su u bolnici pogriješili... još onda su zapošljavali jeftinu radnu snagu nesposobnu pravilno ispisati čak ijedno obično ime. Danas je još gore, živots stavljaš na kocku kad kreneš u bolnicu. Bilo kako bilo, Jame je \ sjedio na krevetu s glavom u rukama u toj groznoj sobi, jer je bio otpušten iz prodavaonice antikviteta i jer je opet učinio nešto lo~' še.

Rekao sam mu da se jednostavno ne mogu više nositi s njegovim ponašanjem, a baš u to vrijeme je i inače u moj život ušao\ Klaus. Jame, ustvari, nije peder, znate, to je pokupio u zatvoru.! On ustvari nije ništa određeno, već neka vrsta pomanjkanja si ga živoga što on želi ispuniti i zbog toga je tako bijesan. Čovjek uvijek prožme osjećaj daje soba nešto praznija kad on ude um tra. Nakon stoje ubio baku i djedu kada mu je bilo dvanaest gt dina, vjerojatno biste pomislili da jedna tako nasilna osoba ime nešto u sebi, zar ne? Nije imao posao, opet je učinio nešto loše ne--koj nesretnoj osobi. Ja sam ga napustio. Otišao je do pošte i po-kupio sve stoje pristiglo za njegovog bivšeg poslovođu u nadi će naći nešto što bi mogao prodati. Našao je paket iz Malaysie ili neke takve zemlje. Žurno gaje otvorio i vidio kovčezić pun mr-tvih razbacanih leptira. Njegov poslovođa slao je novac upravi* teljima pošta na svim tim otocima, a ovi su njemu slali kutije ' kutije s mrtvim leptirima. Slagao ih je u glinu i stvarao najneu kusnije moguće ornamente... imao je drskosti nazivati ih pred metima. Jame nije mogao leptire nikako iskoristiti pa je zario ru ke u njih, nadajući se da će pronaći nakit... ponekad su na U\ način dobivali narukvice s Balija... ali ovaj put izvukao je sama prste prekrivene leptirovim prahom. Ništa. Sjedio je na krevetu > glavom u rukama išaranim leptirovim bojama koju je razmu zao i po licu; bio je na samom dnu, što se nama svima događalo i plakao je. Čuo je neku slabu buku i vidio leptira u kovčegu. B<> rio se izaći iz čahure ubačene unutra zajedno s ostalim leptirima i uspio. U zraku je lebdjela prašina od leptira i na sunčevim zr<i cima jasno se vidjela prašina s druge strane prozora... i san u znate kako užasno živo sve to može izgledati kada ste skamenjc ni i netko vam sve to priča. Promatrao gaje kako napinje krila Bio je veliki, rekao je. Zelen. Otvorio je prozor i pustio ga van, po slije čega se osjećao nevjerojatno dobro, tako mi je rekao i zrnu < je što valja činiti. Jame je pronašao kućicu na plaži koju snio Klaus i ja koristili i kad sam se vratio kući s probe, tamo sam ga zatekao. Ali ne i Klaus. Klaus nigdje nije bilo. Pitao sam ga

gdje je Klaus, a on mi je odgovorio daje otišao na plivanje. Znao sam da je to laž, Klaus nikada nije išao na plivanje. Pacifik je previše nemiran. A, kad sam otvorio hladnjak, pa, znate već što sam pronašao. Iza narančina soka u mene je gledala Klausova glava. Jame je, znate, sebi napravio i pregaču od Klaus, svezao ju je i pitao me kako mi se sada sviđa. Znam da ste zgranuti što sam poslije toga uopće išta imao sjameom... kada ste ga vi sreli bio je još neuravnoteženiji nego tad, mislim da se zaprepastio što ga se ne bojite. "A onda su uslijedile posljednje riječi koje je Ras-pail ikada izgovorio: "Pitam se zašto me moji roditelji nisu ubili prije nego što sam dovoljno odrastao da sam im morao lagati." Vitki držak šila micao se tamo-amo, dok je Raspailovo probode-no srce pokušavalo i dalje kucati, a dr. Lecter odgovorio: - Slični na slamku spuštenu kroz rupu rovca, zar ne? - ali Raspali više nije mogao odgovoriti. Dr. Lecter se mogao sjetiti svake izgovorene riječi i još više od toga. Ugodnih misli, koje su mu omogućavale da mu vrijeme brže prođe dok su mu čistili ćeliju. Clarice Starlingje bila pronicljiva, razmišljao je doktor. Mogla bi uloviti Jame Gumba na temelju onoga što joj je rekao, ali za to hi joj bilo potrebno mnogo vremena. Ako gaje željela uhvatiti na vrijeme, bit će joj potrebne još neke informacije. Dr. Lecter je bio uvjeren daje u pravu jer je pročitao pojedinosti o zločinima koje je počinio, nagovještaji će se sami nametnuti... vjerojatno će imati veze s poslom koji je Gumb obavljao u domu za maloljetne prijestupnike u kojem je boravio nakon stoje ubio djeda i baku. Predat će joj Jame Gumba sutra,

na tanjuru, pa će čak i Jacku C. Rauffordu sve biti jasno. Sutra će završiti s tim.

Dr. Lecter je čuo korake iza sebe i zvuk gašenja televizora. Osjetio je kako guraju natrag ručna kolica. Sada će početi dug, dosadan proces oslobađanja unutar ćelije. Uvijek su to radili na isti način. Prvo bi ga Barney i njegovi pomoćnici nježno položili na ležaj, licem okrenutim nadolje. Zatim bi mu Barney svezao članke ručnikom za rešetke u podnožju ležaja, skinuo mu sapinjače za noge i dok bi ga njegova dva pomoćnika štitila Macom i pendrecima, otkopčao bi mu kopče na leđima luđačke košulje, a onda bi se natraške povukli iz ćelije, pričvrstivši mrežu i zatvorivši vrata-rešetku, ostavivši dr. Lecter a da se sam iskoprca. Zatim bi doktor razmijenio opremu za doručak. Tu su proceduru koristili još od vremena kada je dr. Lecter unakazio bolničarku i na opću radost, ona je dobro funkcionirala.

Danas je taj proces bio prekinut.

138

139

27.

Osjetio se slabi udar dok su ručna kolica s dr. Lecterom prelazila preko praga kaveza. A onda je ugledao dr. Chiltona koji je sjeo na ležaj u i prevrtao po privatnoj pošti dr. Lectera. Chilton je bio bez kravate i sakoa. Dr. Lecter je primijetio da mu oko vrata visi nekakva medalja.

- Uspravi ga pokraj toaleta, Barney - naredi dr. Chilton podigavši pogled. - Ti i ostali pričekajte u sobi za bolničare.

Dr. Chilton je prvo završio s čitanjem najnovije Lecterove pri piske s Općim arhivima psihijatrije. Bacio je pisma na ležaj izašao iz ćelije. Iza maske za hokej zaskriše oči dr. Lectera su ga pratile, ali glavu nije pomaknuo. Chilton ode do školske klupe u hodniku i ukrućeno se sagnui skine mali prisluškivač ispod stolice.

Počeo je njime mahati pred otvorima za oči na maski Lectera, a zatim se vratio do ležaja i opet sjeo.

- Mislio sam da će tragati za nečim što bi kršilo civilna prava zona uz Miggsovu smrt, pa sam prisluškivao - reče Chilton. - Dinama nisam čuo tvoj glas...

Posljednji put smo razgovarali i sam te intervjuirao, a ti mi dao gomilu lažnih odgovora i zatim ismijao u svojim člancima u Journalu. Teško je povjerovati da se profesionalnim krugovima mišljenje stanara ovakve jedne ust nove uzima ozbiljno, zar ne? Ali ja sam ipak još ovdje. Isto kao i

Dr. Lecter ništa ne reče.

- Godine šutnje, a onda Jack Crawford šalje djevojku i ti rastopiš. Stojte to ostavilo tako snažan dojam na tebe, Hannibu le? Možda njezini hvale vrijedni čvrsti članci? Sjaj njezine kost Veličanstvena je, zar ne? Nedohvatljiva i veličanstvena. Ta djevojka podsjeća na zimski zalazak sunca, tako je ja vidim. Znam daje prošlo dosta vremena otkada nisi vidio zimski zalazak, ah vjeruj mi na riječ.

Preostao ti je samo jedan dan s njom. Onda na scenu stuf baltimorski odjel za krvne delikte. Upravo pričvršćuju za stolicu za tebe u sobi za terapiju elektrošokovima. Stolica je vrlo udobna, mislili su na tebe, vidiš, ali i na sebe, jer se za nju prikopčati mnoge žice. Ja o tome neću imati pojma.

Jesi li shvatio? Oni znaju, Hannibale. Oni znaju da ti znaš tko je Buffalo Bili.

Misle da si ga najvjerojatnije sam trenirao. Kada sam čuo da te gospodica Starling pita za Buffalo Billa, bio sam zbunjen. Pozvao sam prijatelja iz baltimorskog odjela za krvne delikte. Pronašli su insekta u Klausovom grlu, Hannibale. Znaju i tu ga je Buffalo Bili ubio. Crawford te pušta misliti kako si pametan. A ja mislim da nisi ni svjestan koliko te Crawford mrzi

to si mu isjekao štice. Sada te ima u šaci. Misliš li još da si mudar?

Dr. Lecter je promatrao Chiltonove oči koje su prelazile preko reza koje su držale masku. Chilton ju je očigledno želio skinuti kako bi mogao promatrati Lecterovo lice. Lecter se pitao hoće li i Chilton to učiniti na siguran način, sa stražnje strane. Ako to uradi sprijeda, morat će ispružiti ruku oko glave dr. Lectera, dreći, unutrašnju stranu podlaktice prošaranu venama blizu Lec-i novog

lica. Pridi, doktore. Pridi bliže. Ne, odlučio je da to ipak ne učini. - Misliš li i dalje da će te prebaciti na neko mjesto s prozorom? Zar misliš da ćeš se moći šetati plažom i gledati pti-c? Mislím da ipak nećeš. Pozvao sam senatoricu Ruth Martin \ t i ja pojma nije imala da se s tobom razmjenjuje oko bilo čega. Morao sam je podsjetiti tko si. Nikada nije čula ni za Clarice Murling. Sve je to namještaljka. Od žene možemo očekivati da Imde malo nepoštena, ali ovo je doista jeftino, zar ti ne misliš uko?

Kad te prestanu maziti, Hannibale, Crawford će te optužiti za skrivanje teškog zločina. Obratit ćeš se M'Naghtenu, dakako, ali >.\icu se to neće sviđati. Sjedio si skrštenih ruku ne poduzevši ni-

hi da spriječiš smrt šest žena. Sudac ti više neće biti naklonjen. Mema prozora, Hannibale. Ostatak života provest ćeš na podu ;avne institucije promatrajući kako prolaze kolica s ručnici-/. Izgubit ćeš zube, napustit će te snaga i nitko te se više neće

!< išiti, a i boravit ćeš u nekoj instituciji kao što je Flendauer.

i lađi će te gurkati uokolo i koristiti za seks kada im se prohtje.

loći ćeš pročitati sam ono što napišeš na zidu. Misliš da će sud

:ii briga? Vidio si starce. Deru se kad im se ne sviđaju kuhane

mrelíce.

lack Crawford i njegova pahuljica javno će se pokazivati za-| -i I no poslije smrti njegove žene. Počet će se oblačiti mladenački

baviti se nekim sportom koji oboma odgovara. Intimni su još nikad se Bella Crawford razboljela, što je svima jasno. Kada budu unaprijedeni neće te se više nijedanput godišnje sjetiti. Craw-lurd vjerojatno namjerava na kraju sam doći kako bi ti ti priopćio <>t<> ćeš ti dobiti. Da dovrši plijen. Uvjeren sam daje već spremio "Mivor.

140

141

Hannibale, on te ne poznaje onako dobro kao ja. Misli da ćeš biti lud od sreće pružiti mu svaku informaciju koje od tebe zatraži.

Posve točno, pomisli dr. Lecter. Baš mudro odjacka... to tupavo škotsko-irsko lice pokušava me usmjeriti u pogrešnom pravcu. Sve se sastoji od ožiljaka, ako znaš gdje ih potražiti. Možda ima mjesta za još nekoliko. - Znam čega se plašiš. Ni boli ni usamljenosti. Poniženje je to što ne možeš podnijeti, Hannibale, što se toga tiče nalik si mački. Meni je čast brinuti se o tebi, Hannibale, i ja to činim. U naš odnos nikad nisam unosio osobne motive. I sad se brinem o tebi.

Do sada nisi sklopio nikakvu pogodbu sa senatoricom Martin, j ali sad ti se pruža prilika za to. To jest, mogla bi ti se pružiti. Sa-j tima sam telefonirao zbog tebe i djevojke. Iznijet ću ti prvi uvjet^ samo ću ti ja biti posrednik. Samo ću ja imati pravo objaviti prc fesionalni osvrt na ovo, moj uspješan intervju s tobom. Ti ništ| nećeš objaviti. Ja dobivam ekskluzivno pravo na sve što Cathe rine Martin kaže, ako bude spašena.

Tu nema pogađanja. Sada ćeš mi dati svoj odgovor. Prihvać li taj uvjet?

Dr. Lecter se osmjehne u sebi.

- Bolje mi odmah odgovori ili ćeš odgovarati baltimorskoj odjelu za krvne zločine. Zauzvrat dobivaš ovo: ako identificira Buffalo Billa i djevojku pronađu na vrijeme, senatorica Mć

tin.....a ona će to potvrditi preko telefona... senatorica Marti|

će te smjestiti u državni zatvor Brushv Mountain u Tennessc eju, izvan dosega merilendskih vlasti. Boravit ćeš u njezinoi okrugu, daleko od Jacka Crawforda.

Dobit ćeš maksimalno osj guranu ćeliju s pogledom na šumu. Dobit ćeš knjige.

Moći ćt vani raditi vježbe, pojedinosti još treba razraditi, ali ona je| spremna izići ti ususret. Reci kako se zove i možeš odmah kre-j nuti. Na aerodromu će te preuzeti Državna policija Tennessee-eja, guverner je pristao na to.

Konačno je dr. Chilton rekao nešto zanimljivo, a da toga i ni} bio svjestan. Dr. Lecter napući svoje crvene usne iza maske. Ču\ vat će ga policija. Policajci nisu mudri kao Barney. Policajci si navikli imati posla s kriminalcima. Više vole koristiti lisice noge i ruke. A lisice za noge i ruke se otvaraju ključem.

Kao što\ moj. - Zove se Billy - prozbori dr. Lecter. - Ostalo ću otkriti s natorici. U Tennesseeju.

28.

Jack Crawford je odbio kavu koju mu je ponudio dr. Daniel-son, ali je iskoristio šalicu da smiješa sebi soda-vodu kod umivaonika od nehrdajućeg čelika, iza pregrade za bolničarke. Sve je bilo od nehrdajućeg čelika, držač za čaše, stol, kanta za otpatke, okvir naočala dr. Danielsona. Sjajni metal nagovještavao je kirurške instrumente od čega Crawford osjeti jasno probadanje u predjelu trbuha. On i liječnik bili su sami u maloj kuhinji.

- Ništa bez sudske naloga - ponovi dr. Danielson. Ovaj put je bio oštiri ne bi li parirao gostoljubivom gostu od maloprije kad ga je ponudio kavom.

Danielson je bio upravitelj Klinike za identifikaciju spola pri Johns Hopkinsu i pristao je naći se s Crawfordom u cik zore, mnogo prije jutarnje vizite. -

Morat ćete mi pokazati posebne sudske naloge za svaki određeni slučaj, a mi ćemo osporavati svaki posebno. Što su vam odgovorili Columbus i Minnesota... isto, jesam li u pravu?

- Ministarstvo pravde upravo razgovora s njima. Doktore, moram ovo brzo obaviti. Ako djevojka već nije mrtva, uskoro će je ubiti... noćas ili sutra. Zatim će pokupiti novu žrtvu - reče Crawford.

- Gospodine Crawford, nepravedno je i opasno to što uopće povezujete Buffalo Billa s problemima kojima se mi ovdje bavimo, to samo govori o vašoj neupućenosti. Koža mi se ježi od toga. Godine smo utrošili... i još nismo završili... dokazujući javnosti da transeksualci nisu ljudi, nisu perverzni, nisu čudaci, što god da to znači...

- Slažem se s vama....

- Stanite. Slučajevi nasilja među transeksualcima mnogo su rjeđi nego među ostalim stanovništvom. To su pristojni ljudi koji imaju stvaran problem... nerješiv problem, tako reći. Oni zaslužuju pomoć i mi im je možemo pružiti. Neću dozvoliti da krenete u lov na vještice. Nikada nismo iznevjerili povjerenje pacijenata i nikada to nećemo učiniti. Imajte to na umu, gospodine Crawford.

142

143

Već mjesecima je Crawford u privatnom životu imao posla ženim liječnicima i bolničarkama, pokušavajući joj što vij produžiti život. Bilo mu je dosta liječnika. Ali ovo nije bio njegov privatni život. Ovo je bio Baltimore i radilo se o poslu. Morao) ostati pristojan.

- Izgleda da nisam bio dovoljno jasan, doktor. Moja greška.. .1 rano je, a ja nisam baš ranoranilac. Cijela stvar je u tome dftj čovjek kojeg tražimo nije vaš pacijent. To je netko koga ste od" bili jer ste zaključili da nije transeksualac. Ne pipamo u mraj ku... pokazat ću vam na koje sve načine on treba odstupati tipičnih transeksualnih ustrojstava do kojih dolazite priliko| testiranja ličnosti. Evo kratkog popisa karakteristika koje bi ve osoblje moglo potražiti u dosjeima onih koje ste odbili.

Dr. Danielson je trljao nos prstom dok je čitao. Zatim je vralj popis. - Ovo je stručno napravljeno, gospodine Crawford. tvari, doista je bizarno, a to je riječ koju vrlo rijetko koristij Smijem li vas upitati tko vam je osigurao ove... pretpostavke!

Mislím da vam se ne bi svidjelo to saznati, dr. Danielsone^ Osoblje Biheviroističkog odjela - odgovori Crawford - u sure nji s dr. Alanom Bloomom s Čikaškog sveučilišta.

- Alan Bloom podržava ovo?

- Nismo do ovakvih zaključaka došli oslanjajući se samo testove. Postoji još nešto što će najvjerojatnije izbaciti Buff^ Billa na površinu ako imate njegov dosje... vjerojatno je pol šao sakriti od vas da i u policiji ima dosje ili je dao druge, laž podatke o sebi. Pokažite mi one koje ste odbili, doktore.

Danielson je cijelo vrijeme odmahivao glavom. - Podaci dc biveni pregledom i za vrijeme intervju su povjerljivi.

- Dr. Danielsone, kako prijevvara i lažno predstavljanje moj biti povjerljivi?

Kako pravo ime kriminalca i njegova prava pi šlost spadaju pod odnos koji treba

vladati između doktora i cijenta kad vam ih on nikada nije otkrio, već ste morali sami doći do njih? Znam koliko ste brižljivi svi ovdje u Johns Hopkinsu. Uvjeran sam da ste imali takve slučajeve. Ovisnici o operacijama prijavljuju se svugdje gdje se izvode operacije. To ne budi instituciju niti legitimne pacijente. Zar mislite da se ludaci prijavljuju u FBI? Dolaze nam sve vrijeme. Jedan s frizurama Moe prijavio se prošlog tjedna u Sent Luisu. U torbi za golf imao je bazuku, dvije rakete i kapu od medvjede kože.

- Jeste li ga primili?

- Pomozite mi, dr. Danielson. Vrijeme nam ističe. Dok mi ovdje stojimo, Buffalo Billa možda upravo pretvara Catherine Martin u jedan od ovakvih leševa. - Crawford spusti fotografiju na sjajni stol.

- Okanite se toga - primijeti dr. Danielson. - To je djetinjasto i nalikuje prijetnji. Bio sam ratni kirurg, gospodine Crawford. Vratite tu vašu sliku u džep.

- Odmah, kirurg može gledati unakaženo tijelo - reče Crawford, zgužvavši šalicu i pritisnuvši pedalu košare za otpatke. - Ali mislim da jedan liječnik ne može mirno gledati kako se odbacuje život. - On baci šalicu i poklopac se spusti uz zadovoljavajući udarac. - Ovo je najbolje što vam mogu ponuditi. Neću od vas tražiti informacije o pacijentima, već samo informacije o podnesenim zahtjevima koje vi izdvojite imajući u vidu upute s ovog popisa. Vi i vaše kolege iz vijeća u stanju ste mnogo brže razvrstati odbačene zahtjeve nego ja. Ako Buffalo Billa pronađemo zahvaljujući informacijama koje nam vi date, to nitko neće saznati. Pronaći ću već način da objasnim kako smo to učinili i mi ćemo se toga držati, što će ući i u zapisnik.

- Može li Johns Hopkins dobiti status zaštićenog svjedoka, gospodine Crawford? Možemo li dobiti novi identitet? Na primjer da nas preselite na koledž Bob Jones? Čisto sumnjam da FBI ili bilo koja druga vladina agencija mogu dugo čuvati neku tajnu.

- Bili biste iznenađeni.

- Sumnjam. Pokušaj da se ispruži ispod neprikladne birokratske laži nanijeli bi više štete nego priopćavanje istine. Molim vas da nas nikada ne štitite na taj način.

- Hvala vama, dr. Danielson, na duhovitim primjedbama. Od velike su mi pomoći...odmah ću vam pokazati kako to mislim. Ljubitelj ste istine... čujte ovo. Oteta mlade djevojke koje potom odere. Zatim oblači te kože i šepiri se u njima naokolo. Želimo ga spriječiti da to i dalje radi. Ako mi što prije ne pomognete, evo što ću ja vama učiniti: istog trena će Ministarstvo pravde javno zatražiti sudski nalog, obrazloživši ga time što ste odbili suradnju. Ponavljat ćemo zahtjev dva puta dnevno.

U svakom izvještaju iz Ministarstva pravde koji bude emitiran u vijestima u ovom slučaju bit će riječi o tome kako pokušavamo nagovoriti Dr. Danielsona iz Johns Hopkinsa da se prihvati posla. Svaki put kada se dogodi nešto novo u vezi Buffalo Billa... kada Catherine Martin ispliva, kada slijedeća ispliva, a za njom još jedna... objavit ćemo dokle smo stigli s dr. Danielsom iz Johns Hopkinsa, zajedno s vašim smiješnim primjedbama o koledžu Bob Jones. Još nešto, doktore. Poznato vam je da se ovdje u Baltimoreu nalazi Ministarstvo zdravlja. Imam na umu njihovu komisiju za dodjelu sredstava; niste li se i vi upravo nje sjetili? Što ako senatorica Martin, poslije pogreba svoje kćeri, zapita momke iz komisije ne bi li trebalo operacije kojima se mijenja

144

145

spol, a koje vi ovdje izvodite, smatrati estetske kirurgijom? Možda će se oni početi baviti glavama i zaključiti: "Pa ovaj, znate, se senatorica Martin je u pravu. Da. Mi mislimo da je to estetska kirurgija", a onda, vaš program neće više moći očekivati pomoć oje države kao ni klinike na kojima pacijenti operiraju nosove.

- To je čista uvreda.

- Ne, to je samo istina.

- Ne možete me zaplašiti, neće vam poći za rukom isprepaž dati me...

- Odlično. Niti ne želim bilo što slično, doktore. Želim var samo dati do znanja da to ozbiljno mislim. Pomozite mi, doktore, molim vas.
- Rekli ste da radite s Alanom Bloomom.
- Da. S Čikaškog sveučilišta....
- Poznajem Alana Blooma i više bih volio ovo razmotriti profesionalnom planu. Recite mu da ću još danas prije podnj stupiti s njim u vezu. Svoju odluku ću vam reći prije podneva. Stalo mi je da pomognem toj djevojci, gospodine Crawford. ostalima. Ali trebam mnogo toga staviti na kocku, što vi očigledno ne smatrate toliko važnim koliko bi trebalo... gospodin Crawford, jeste li u posljednje vrijeme provjeravali koliki var je tlak?
- Sam to radim.
- I sami sebi prepisujete lijekove?
- To je protuzakonito, dr. Danielsone.
- Ali imate svog liječnika.
- Da.
- Posavjetujte se s njim, gospodine Crawford. Bila bi pravj šteta za sve nas kada biste se samo jednog dana srušili mrt\ Čut ćemo se kasnije.
- Koliko kasnije, doktore? Može za jedan sat?
- Jedan sat.

Crawfordov biperse oglasio dok je izlazio iz lifta u prizemlju Njegov vozač, Jeff, mu je mahao da požuri dok je išao prema kombiju. Mrtva je, pronašli su je. Pomisli Crawford dok je uzi[mao slušalicu. Zvao gaje upravitelj. Novosti nisu bile baš toliko loše, ali svejedno nisu bile dobre: u slučaj se umiješao Chilton a sad je na scenu stupila i senatorica Martin. Javni tužitelj države u Maryland, po uputama guvernera, odobrio je izručenje Hannibala Lectera u Tennessee. Federalni sud područja Marylanda morat će uložiti sve snage kako bi to spriječio ili bar odložio. Upravitelj je želio čuti Crawfordovo mišljenje i to odmah.

- Pričekajte malo - reče Crawford. Spustio je slušalicu u krilj i zagledao se kroz prozor kombija. Prva jutarnja svjetlost ovoj dana u veljači nije imala prilike pronaći bilo kakvu boju. Sve je bilo sivo. Isprano.

Jeff je zaustio nešto reći, ali gaje Crawford ušutkao pokretom ruke. Lecterov čudnovati ego. Chiltonova ambicija. Užas koji je prožimao senatoricu Martin zbog djeteta. Život Catherine Martin. Zovi.

- Pustite ih - izgovori on u slušalicu.

146

147

29.

Dr. Chilton i tri oštroumna pripadnika državne policije iz Tennesseeja stajali su jedni uz druge na vjetrovitoj pisti u cik zore, razgovarajući povišenim glasovima kako bi nadjačali zvuk radija koji je dolazio kroz otvorena vrata Grumman Gulfstreama i iz bolničkih kola koja su čekala pokraj aviona.

Dežurni zapovjednik pruži dr. Chiltonu nalivpero. Vjetar je presavijao papire prikvačene za podmetač sa štikaljkom, pa ih je policajac morao pridržavati.

- Zašto to ne obavimo u zraku? - upita Chilton.

- Gospodine, dokumenti moraju biti potpisani po izvršenoj primopredaji. Tako glase moje upute.

Kopilot je završio s pričvršćivanjem rampe preko pokretnih stepenica za ulazak u avion. - Gotovo - dovikne im on.

Policajci se zajedno s dr. Chiltonom okupiše oko stražnjeg dijela bolničkih kola. Kada je otvorio vrata, oni su se ukočili kao da su očekivali da nešto iz njih iskoči.

Dr. Hannibal Lecter bio je uspravljen na svojim ručnim kolicima, omotan platnenom mrežom i s maskom za hokej na licu. Upravo je mokrio, a Barnev mu je držao ono.

Jedan od policajaca frkne. Druga dvojica okrenuše glave.

- Oprostite - reče Barnev dr. Lecteru i zatvori vrata.

- Sve je u redu, Barnev - odgovori dr. Lecter. - Završio sam, hvala ti.

Barnev dovede u red Lecterovu odjeću i otkotrlja ga u dno bolničkih kola.

- Barnev?
- Izvolite, dr. Lecteru.
- Cijelo vrijeme si bio pristojan sa mnom. Hvala ti.
- Nema na čemu.
- Kada slijedeći put Sammie bude pri sebi, pozdravi ga, hoćeš li?
- Svakako.
- Zbogom, Barnev.

Krupni bolničar otvori vrata i pozove policajce. - Želite li ga uglaviti, momci? Uхватite ga sa strane. Spustit ćemo ga na tlo. Polako.

Barnev otkotrlja dr. Lectera uz rampu u avion. S desne strane su iz letjelice bila uklonjena tri sjedala. Kopilot zatim uglavi ručna kolica u rupe od sjedala na podu.

- Letjet će ležeći? - upita jedan policajac. - Ima li gumene gaće na sebi?
  - Morat ćeš se samo strpjeti do Memphisa, prijatelju- primijeti drugi policajac.
  - Doktore Chilton, mogu li porazgovarati s vama? - zatraži Barnev.
- Stajali su pokraj aviona dok je vjetar podizao male vrtloge prašine i smeća oko njih.

- Ovi momci pojma nemaju - primijeti Barnev.
- Dobit ću pomoć kad stignemo... iskusne bolničare s psihijatrije. Sada je on u njihovoj nadležnosti.
- Mislite li da će se odnositi prema njemu kako treba? I sami znate kakav je... jedino čime mu možete priprijetiti je dosada. Jedino se toga plaši. Batine ne pomažu.
- Nikada to ne bih dozvolio, Barnev.
- Bit ćete tamo kada ga budu ispitivali?
- Da. - A ti nećeš, doda Chilton u sebi.
- Mogao bih ga i ja doći smjestiti, zakasnio bih svega nekoliko sati za svoju smjenu - predloži Barnev.
- Nisi više odgovoran za njega, Barnev. Ja ću biti tamo. Ja ću im pokazati kako treba s njim.
- Neka otvore oči - doda Barnev. - On će to bez sumnje napraviti.

148

149

30.

Clarice Starling je sjedila na rubu kreveta u motelskoj sobi i zurila u crni telefon gotovo cijelu minutu nakon razgovora s Crawfordom. Kosa joj je bila raščupana, a spavačica kakve su nosili u FBI Akademiji sva se uvila oko nje jer se trzala u kratkom snu. Imala je osjećaj da ju je netko šutnuo u trbuh. Prije samo tri sata je završila razgovor s dr. Lecterom, a prije samo dva ona i Crawford završili su popis s karakteristikama koje je trebalo provjeriti u zahtjevima danim medicinskim centrima. Za to kratko vrijeme, koje je provela u snu, dr. Frederick" Chilton je uspio zeznuti cijelu stvar. Crawford je trebao doći po nju. Morala se spremati, morala je razmišljati o tome kako se treba spremati.

K vragu. K VRAGU. K VRAGU. Ubili ste je, dr. Chiltone. Ubili ste je, dr. Zajebantu. Lecter je još nešto znao i ja sam to mogla izvući iz njega. Sada je sve propalo, sve je propalo. Sve je bilo ^ lud. Kada Catherine Martin ispliva, pobrinut ću se da vas natjeraju da je pogledate, kunem se da hoću. Oduzeli ste mi je. Zaista \ mi je potrebno nešto korisno čime ću se zabaviti. I to ovog trenutka. Što bih mogla u ovom trenutku raditi, što bih mogla sada napraviti. Srediti se. U kupaonici je pronašla malu košaru sa sapun- J nima umotan u papir, tube sa šamponom i losionom, mali pribor za šivanje; pogodnosti koje vam pruža dobar motel.

Kad je stala pod tuš, Starlingova je u trenutku vidjela sebe kad je imala osam godina i donosila majci koja je čistila sobe u motelu, ručnike, šampon i sapun umotan u papir. Kad je imala osam godina, postojala je jedna vrana koja je pripadala jatru što je letjelo prkoseći pješčanom vjetru tog mrzovoljnog grada i ta; vrana voljela je krasti stvari s motelskih kolica za čišćenje. Uzimala bi sve što je sjalo. Vrana bi čekala da joj se ukaže prilika, a.J zatim bi počela

preturati po mnogobrojnim stvarčicama za čišćenje na kolicima. Ponekad bi, kada bi morala bježati i spašava-j ti glavu, pri polijetanju, uneredila čistu posteljinu. Jedna od čij stačica bacila je bjelilo na nju, bez ikakvog uspjeha, osim što j(je poprskala perje snježno bijelim mrljama. Crno-bijela vranj uvijek je čekala da Clarice ostavi kolica kako bi majci, koja je rij bala kupaonice, odnijela potrebne stvari. Majka je stajala na vratima kupaonice u motelu kad je rekla Starlingovoj da će morati otići živjeti u Montanu. Majka je spustila ručnike koje je držala i sjela na rub motelskog kreveta stavivši je u krilo. Starlingova je još sanjala vranu i sada ju je vidjela, ali nije imala vremena razmišljati zašto. Podigla je ruku kao da nekoga tjera, a zatim je, u želji da opravda taj pokret, krenula šakom prema čelu i za-gladila mokru kosu. Brzo se odjenula. Hlače, košulja i lagani pulover; revolver joj je bio u futroli priljubljenom uz rebra, a s druge strane za opasač je zadjenula rezervni punjač. Morala je malo popraviti blejzer. Šav koji je stalno prekrivao punjač se rasparao. Čvrsto je odlučila da ni trenutka neće sjediti besposlena, sve dok se ne ohladi. Uzela je mali pribor za šivanje i počela šivati. Pojedini agenti su ušivali britve u rubove sakoa kako bi se lako odvajali, morat će i ona to učiniti....

Cravvford je zakucao na vrata.

150

151

3L

Koliko je Crawford znao iz iskustva, bijesne žene bile su neuredne. Od bijesa im je kosa stršila u vis, mijenjale su boju i zaboravljale zatvoriti patentne zatvarače. Sve neprivlačne crte dolazile bi u tim trenucima do izražaja. Kada mu je otvorila vrata motelske sobe, Starlingova je izgledala kao i obično, premda je bila i te kako bijesna.

Crawfordu je odmah bilo jasno da je mnogo toga o njoj mogao saznati u ovom trenutku.

Još na vratima zapuhnuše ga miris sapuna i zrak pun pare. Prekrivač je bio navučen preko jastuka.

- I što kažete na to, Starlingova?- Kažem k vragu, gospodine Crawforde, a vi? On je pozove pokretom glave. - Restoran na uglu je već otvoren. Idemo na kavu. Jutro je bilo neobično blago za veljaču. Sunce koje je bilo još nisko na istoku, obasjavalo je crvenkastim sjajem pročelje bolnice dok su prolazili. Jeff ih je lagano slijedio u kombiju, u kojem su krčali radioaparati. Jednom je kroz prozor dodao Craw-fordu slušalicu kako bi obavio kratak razgovor.

- Mogu li optužiti Chiltona za ometanje izvršenja pravde?

Starlingova je koračala malo ispred njega. Cravvford je primijetio da su joj se mišići vilice zategnuli kada je postavila to pitanje.

- Ne, to ne bi prošlo.

- Što ako nastrada zbog njega, što ako Catherine umre zbog njega? Zaista mu se želim osvetiti... Ostavite me na ovom slučaju, gospodine Cravvford. Ne vraćajte me u školu.

- Dvije stvari. Ako vas zadržim, to neću učiniti zato da išta kažete Chiltonu u lice, to dolazi na kraju. Drugo, ako vas još dugo zadržim, srušit će vas. Koštat će vas nekoliko mjeseci. Akademija nema milosti ni prema kome. Mogu vam samo garantirati da će vas opet primiti i to je sve.. .za vas će uvijek biti mjesta, imate moju riječ.

Zabacila je snažno glavu, a zatim ju je opet spustila, ne zasta-jući. - Možda se pretpostavljenom ne postavlja ovako nepri-

152

stojna pitanja, ali ja ću ga ipak postaviti: Jeste li u gabuli? Može li vam senatorica Martin na bilo koji način nauditi?

- Starlingova, za dvije godine odlazim u mirovinu. Ako i pronadem Jimmvja Hoffu i tilenolškog ubojicu, ipak ću ih morati odraditi. To ne igra nikakvu ulogu.

Cravvford je očajnički želio biti mudar. Dobro je znao da sredovječni muškarci obično očajnički žude za tim da se pokažu mudrim pa čak i izmišljaju stvari, ali

je isto tako znao da to može biti pogubno za mlade koji im vjeruju. Zato je pažljivo birao riječi i govorio samo o onome što je znao.

Ono o čemu joj je Cravvford govorio u toj siromašnoj ulici u Baltimoreu naučio je tijekom mnogih ledenih svitanja u Koreji, u jednom ratu prije no što se ona i rodila. Taj dio o Koreji je izostavio, jer mu on nije bio potreban zbog vjerodostojnosti.

- Trenutno imamo puno briga, Starlingova. Iskoristite ove trenutke da se smirite. Pred vama je jedan od najtežih testova... ne smijete dozvoliti da vas bijes i osveta onemoguće u razmišljanju. U tome je bit: sada će se vidjeti jeste li sposobni zapovijedati ili ne. Traćenje i glupost mogu vam samo nauditi. Chilton je prokleta budala koja je možda uludo potrošila život Catherine Martin. Ali možda i nije. Mi smo njezina jedina šansa. Starlingova, na koliko stupnjeva se čuva tekući nitrogen u laboratoriju?

- Molim? Ah, tekući nitrogen... na otprilike minus dvije stotine Celzijusovih stupnjeva. Vrije na nešto višoj temperaturi.

- Da li ste ikada nešto njime zaleđivali?

- Svakako.

- Želim da i sad nešto zamrznete. Zamrznite tu stvar sa Chiltonom. Zadržite za sebe informacije koje ste dobili od Lectera i zamrznite osjećaje. Ne želim da skidate oči s nagrade, Starlingova. To je u ovom trenutku jedino važno. Radili ste da biste dobili neke informacije, platili ste za njih, dobili ste ih i sada ćemo ih iskoristiti. Ona su isto onoliko dobra... ili isto onoliko bezvrijedna... kao što su i bila prije nego što se Chilton umiješao u sve ovo. Jedino što, najvjerojatnije, ništa više nećemo izvući iz Lectera. Uzmite ono što ste saznali o Buffalo Billu od Lectera i sačuvajte to. Ostalo zamrznite. Ono što je potrošeno, gubitak, vaš bijes, Chiltona. Zamrznite sve to. Kad budemo imali vremena, sredit ćemo Chiltona. Sada to zamrznite i gurnite na stranu. Kako biste od toga mogli sagledati nagradu, Starlingova. Život Catherine Martin. I uhvatiti Buffalo Billa. Ne skidajte pogled s nagrade. Ako ste u stanju to učiniti, onda ste mi potrebi.

- Da se pobrinem za medicinske izvještaje? Nalazili su se ispred trgovine.

153

I

- Ne, dok nam klinike ne zalupe vrata pred nosom i ne budemo primorani uzeti ih. Želim da odete u Memphis. Moramo se nadati da će Lecter reći senatorici Martin nešto korisno. Želim da budete

u blizini, za svaki slučaj... ako mu dosadi poigravati se njome, možda će htjeti porazgovarati s vama. U međuvremenu, želim da pokušate nešto izvući o Catherine, kako ju je Bili mogao uočiti. Niste mnogo stariji od Catherine i njezini prijatelji će možda vama reći stvari koje inače ne bi rekli nekome tko više slični na policajca.

I druge stvari su i dalje u toku. Interpol radi na otkrivanju Kla-usovog identiteta. Kad saznamo tko je, moći ćemo potražiti njegove drugove u Europi i Kaliforniji, gdje je imao romantičnu vezu s Benjaminom Raspailom. Ja idem na Minnesotsko sveučilište... tamo smo pogrešno započeli... i večeras ću biti u Washin-gtonu. Idem po kavu. Pozovite Jeffa da dođe s kombijem. Avion vam polijeće za četrdeset minuta.

Crveno sunce je obasjavalo već tri četvrtine telefonskih stupova. Pločnici su još bili ljubičasti. Dok je mahala Jeffu, Starlingova je rukom mogla zahvatiti svjetlost.

Osjećala se nekako lakšom, bilo joj je bolje. Crawford je doista bio jako dobar. Dobro je znala da joj je postavio ono pitanje (nitrogenu da bi je podsjetio na njezino znanje iz sudske medicini ne, polaskao joj i probudio ukoričenjene navike vezane za disci plinirano mišljenje. Pitala smatraju li muškarci doista taj nači manipulacije suptilnim. Čudno kako neke stvari utječu na čovjeka čak i kada ih je svjestan. Čudno kako poklonjeno vodstvo često može predstavljati posve običan poklon.

S druge strane ulice, niz stepenice baltimorske državne bolnice za neuravnotežene kriminalce, silazila je jedna osoba. Bio je to Barnev koji je u svom starom sakou izgledao još krupniji. Nosio je kutiju za ručak. Starlingova pomičući usnama reče Jeffu u kombiju da je pričeka pet minuta. Stigla je do Barnevja u trenutku kada je otključavao svoj stari Studebaker.

- Barnev.

Okrenuo se prema njoj, bezizražajna lica. Možda su mu samo oči bile nešto malo više otvorene nego obično. Objema nogama čvrsto je stajao na tlu.

- Je li vam dr. Chilton rekao da će sve biti u redu?

- Što mi je drugo mogao reći?

- Povjerovali ste mu?

Kutovi usana mu se objesiše. Nije rekao ni da ni ne.

- Želim da nešto učinite za mene. Želim da to obavite odmah, ništa me ne pitajući. Pristojno ću vas pitati...počet ćemo tako. Što je ostalo u Lecterovoj ćeliji?

154

- Nekoliko knjiga... Radost kuhanja, medicinski časopisi. Odnijeli su njegove dosjee sa saslušanja.

- Stvari sa zidova, crteži?

- Sve je još tamo.

- Želim sve to i strašno mi se žuri.

Trenutak ju je gledao. - Pričekajte - reče i otrči natrag uza stepenice s krajnjom lakoćom za tako krupnog čovjeka.

Crawford ju je čekao u kombiju kada se Barnev vratio s urola-nim crtežima i s papirima i knjigama u vrećici za kupovinu.

- Uvjereni ste da sam znao da je prislušivač pričvršćen za klupu koju sam vam ponudio? -upitao je Barnev dok joj je predavao stvari koje je donio.- Morat ću razmisliti o tome. Evo vam nalivpero, napišite mi svoje brojeve telefona na vrećici. Barnev, što mislite, mogu li izaći na kraj, s dr. Lecterom?

- Nisam siguran, a i svoje sumnje sam izložio dr. Chiltonu. Nemojte zaboraviti da sam vam to rekao, u slučaju da on to smetne s uma. Vi ste poštteni, policajko Starling. Čujte, kad se domognete Buffalo Billa...

-Da?

- Nemojte ga dovesti k meni samo zato što kod mene ima mjesta, ok? - Osmjehnuo se. Barnev je imao sitne zube.

Starlingova mu uzvratila osmijeh premda nije bila raspoložena za to. Mahnula mu je preko ramena dok je trčala prema kombiju.

Crawford je bio zadovoljan.

155

32.

Gume Grumman Gulfstreama u kojem su prevozili dr. Hanni-bala Lectera ispustiše dva mlaza plavog dima kad dodirnuše pistu u Memphisu. Slijedeći upute s tornja brzo je krenuo prema spremištima Zračne nacionalne straže koji su se nalazili podalje od putničkog terminala. U prvom spremištu čekala su bolni-, čka kola i jedna limuzina.

Senatorica Ruth Martin gledala je kroz zatamnjeno staklo li-1 muzine kako državni policajci izvoze dr. Lectera iz aviona. Željela je potrčati prema toj svezanoj i maskiranoj prilici i iz nje izvući potrebne informacije, ali nije bila toliko glupa da to i učini.

Oglasi se telefon senatorice Martin. Njezin pomoćnik, Brian| Gossage, dohvati slušalicu s pomoćnog sjedala.

- FBI... JackCrawford - obavijesti je Gossage.

Senatoria Martin ispruži ruku prema telefonu ne skidajući pogled s dr. Lectera.

- Zašto mi niste rekli za dr. Lectera, gospodine Crawford?

- Plašio sam se da ćete učiniti upravo ono što činite, senatorice.

- Ne suprotstavljam vam se, gospodine Crawford. Ali ako se vi meni suprotstavite, zažalit ćete.

- Gdje je Lecter trenutno?

- Gledam ga.

- Može li vas čuti?- Ne.

- Senatorice Martin, poslušajte me. Želite Lecteru dati određene osobne garancije... u redu, dobro. Ali učinite mi ovo. Dopustite dr. Alanu Bloomu uputiti vas kako treba s Lecterom, prije nego što podete k njemu. Bloom vam može pomoći, vjerujte mi.

- Već sam dobila savjet profesionalca.

- Nadam se boljeg nego što je dr. Chilton.

Dr. Chilton je u tom trenutku pokucao na prozor limuzine. j Senatorica Martin poslala je Briana Gossagea pobrinuti se ta njega.

- Bezobzirna konkurencija predstavlja gubljenje vremena] gospodine Crawford. Poslali ste Lecteru zelenog regruta s laž-

156

nom ponudom. Ja mogu učiniti nešto bolje od toga. Dr. Chilton kaže da je Lecter u stanju odgovoriti na izravno mu danu ponudu i ja imam nešto za njega... nikakve birokratske komplikacije, nikakva obećanja. Ako uspijemo spasiti Catherine, svi će biti na sedmom nebu, uključujući i vas. Ako ona... umre, nema tog izgovora kojeg ću prihvatiti.

- Iskoristite nas onda, senatorice Martin.

U njegovom gasu nije osjetila bijes, samo profesionalnu hladnoću koja je imala za cilj gubitke svesti na najmanju moguću mjeru i ona ju je prepoznala. Prihvatila ju je. - Nastavite.

- Ako uspijete nešto izvući iz njega, pustite nas da to iskoristimo. Pobrinite se da dobijemo sve. Pobrinite se da lokalna policija surađuje s nama. Ne dozvolite da pomisle kako će vam ugoditi ako nas izbace iz igre.

- Upravo dolazi Paulu Krendler iz Ministarstva pravde. On će se za to pobrinuti.

- Tko je tamo sada najstariji policajac po činu?

- Major Bachman iz Istražnog biroa u Tennesseeju.

- Dobro. Ako već nije kasno, pokušajte isključiti medije. Bilo bi dobo da Chiltonu zaprijetite što se toga tiče... on voli biti u središtu pažnje. Ne želimo da Buffalo Bili išta sazna. Kad ga pronađemo, namjeravamo upotrijebiti tim za spašavanje talaca. Želimo ga na brzinu napasti i izbjeći nećkanje. Namjeravate li sami ispitati Lectera?

-Da.

- Biste li prethodno porazgovarali s Claricom Starling? Na putu je k vama.

- Zbog čega? Dr. Chilton me je ukratko obavijestio o tom materijalu. Već smo i onako izgubili previše vremena.

Chilton je opet zakucao na prozor i ustima počeo oblikovati riječi. Brian Gossage mu spusti ruku na zglob i odmahne glavom.

- Želim da mi omogućite pristup do Lectera kad vi završit s njim - doda Crawford.

- Gospodine Crawford, obećao je da će nam dati ime Buffalo Billa u zamjenu za određene privilegije... udobnosti, ustvari. Ako to ne učini, možete ga uzeti zauvijek.

- Senatorice Martin, znam daje ovo osjetljiva tema, ali moram vam nešto reći: činite što god hoćete, samo ga nemojte moliti.

- U redu, gospodine Crawford. Doista ne mogu više razgovarati u ovom trenutku.

- Spustila je slušalicu. - Ako griješim, ona neće biti ništa mrtvija od prošlih šest koje ste vi trebali spasiti - dodala je tihim glasom, pa mahnula Gossageu i Chiltonu da uđu u auto.

157

Dr. Chilton je zahtijevao da jedan ured u Memphisu bude posebno pripremljen za razgovor koji će senatorica Martin voditi s Hannibalom Lecterom. Kako bi uštedjeli na vremenu preuredili su na brzinu za tu priliku učionicu Zračne nacionalne straže u samom spremištu.

Senatorica Martin je trebala pričekati u spremištu dok dr. Chilton ne smjesti Lectera u ured. Više nije mogla izdržati u autu. Pravila je male krugove ispod svoda spremišta, dizala pogled uvis prema rešetkastim zabatnim gredama, a onda ga opet spuštala prema obojenim prugama na podu. U jednom trenutku zastala je pokraj starog Fantoma F-4 i položila glavu na njegov hladan bok na mjestu gdje

se nalazila matrica na kojoj je pisalo NE STOJI. Ovaj avion je vjerojatno stariji od Catherine. Blagi Bože. - Senatorice Martin - zvao ju je major Bachman. Chilton joj je upućivao znakove s vrata.

U prostoriji su se nalazili stol za Chiltona i stolice za senatoricu Martin, njezinog pomoćnika i majora Bachmana. Snimatelj je bio spreman. Chilton je tvrdio daje Lecter zahtijevao njegovo prisustvo.

Senatorica Martin je ušla unutra; dobro je izgledala. Njezin mornarsko plavi kostim odavao je moć. Izgledalo je pomalo službeno, isto kao i Gossage.

Dr. Hannibal Lecter sjedio je sam u sredini sobe u glomaznoj hrastovoj fotelji pričvršćenoj za pod. Uvili su ga u pokrivač kako bi prikrili ludačku košulju, vezove na nogama i činjenicu da je lancima bio svezan za stolicu. Međutim, na licu je i dalje imao hokejašku masku koja ga je sprečavala ugristi.

Zbog čega? pitala se senatorica... namjera im je bila da dr. Lecteru dozvole malo dostojanstva unutar zidova ovog ureda. Senatorica Martin je pogledala Chiltona, zatim se okrenula Gossageu kako bi uzela papire.

Chilton je zaobišao dr. Lectera, prethodno pogledavši put kamere, razvezao i skinuo mu masku i pocrvenio.

- Senatorice Martin, upoznajte dr. Hannibala Lectera.

Vidjevši na što je sve dr. Chilton bio spreman samo da bi zadovoljio oko kamere, uplašilo je senatoricu Martin više od bilo čega što se dogodilo otkada je njezina kćer nestala. Hladni strah da je on, ustvari budala, zamijenio je ono malo povjerenja koje je imala u Chiltonov sud.

Morala je ubrzati stvar.

Dr. Lecteru je uvojak kose pao između smeđih očiju. Nije bio ništa manje blijed od maske. Senatorica Martin i Hannibal Lecter odmjeravali su jedno drugo, jedno od njih bilo je izuzetno bistro, a inteligencija drugog nije se mogla izmjeriti ni na jedan poznati način koji je čovjek imao na raspolaganju.

Dr. Chilton se vrati za svoj stol, odmjeri sve prisutne pogledom i počne:

- Dr. Lecter mi je dao do znanja, senatorice, da izvjesnim informacijama želi pridonijeti istrazi, ako u zamjenu dobije bolje uvjete smještaja.

Senatorica Martin podigne neki dokument. - Dr. Lecteru, ovo je papir kojeg ću sada potpisati. U njemu piše da ću vam pomoći. Želite li ga pročitati?

Mislila je da joj neće odgovoriti, pa se okrenula prema stolu potpisati, kad začuje njegov glas:

- Neću tratiti ni vaše ni Catherinin vrijeme pogađajući se oko beznačajnih privilegija. Karijeristi su ga već dovoljno potrošili. Dozvolite da ja vama pomognem sada, a vi ćete meni kad sve bude gotovo; imam povjerenja u vas.

- Računajte na to, Briane. Gossage podigne podmetač.

- Buffalo Bili se zove William Rubin. Poznat kao Billy Rubin. Doveo mi ga je u travnju ili svibnju 1975. također moj pacijent, Benjamin Raspail. Rekao je da živi u Philadelphiji, ne mogu se sjetiti adrese, ali znam da je u Baltimoreu stanovao kod Raspa-ila.

- Gdje su vaši dosjei? - umiješa se major Bachman.

- Moji dosjei su uništeni po sudskom naređenju ubrzo poslije...

- Kako je izgledao? - upita major Bachman.

- Oprostite, majore. Senatorice Martin, jedino....

- Kažite mi koliko je star, opišite ga, recite mi sve čega se možete sjetiti - bio je uporan major Bachman.

Dr. Lecter je jednostavno odlutao. Počeo je razmišljati o nečem drugom... o Gericaultovim anatomskim studijama za Splav meduze... tako da, ako je i čuo pitanja koja su uslijedila, ničim to nije pokazao.

Senatorica Martin mu je opet uspjela privući pažnju tek kada su njih dvoje ostali sami u sobi. Sada je ona držala Gossageov podmetač.

Dr. Lecter usmjeri svoj pogled u nju. - Ta zastava miriše na cigare - primijeti on. - Jeste li dojili Catherine?

- Oprostite? Jesam li...

- Jeste li imali mlijeka? -Da.

- Zamoran posao, zar ne....?

Kad su joj zjenice potamnjele, dr. Lecter otpije samo gutljaj njezinog bola i zaključi da je izuzetan. Dosta za danas. On nastavi: - VWilliam Rubin je visok otprilike metar i šezdeset i pet i

158

159

ima trideset pet godina. Snažan je... bio je težak otprilike devedeset i pet kilograma kad sam ga ja znao, ali pretpostavljam dal se otada još udebljao. Ima smeđu kosu i blijedo plave oči. Dajte| mi to, a onda ćemo nastaviti.

- Da, upravo ću to napraviti - primijeti senatorica Martin i| gurne bilješke kroz vrata.

- Vidio sam ga samo jedanput. Zakazao je novu seansu, ali se| više nikada nije pojavio.

- Zašto mislite da je upravo on Buffalo Bili?

- I tada je ubijao ljude i činio im neke slične stvari, mislim,! anatomski. Rekao je da želi da mu netko pomogne prestati, ali| ustvari, želio je samo naklapati o tome. Brbljati.

- I vi niste... bio je siguran da ga nećete prijaviti?

- Mislilo je da neću, a i volio je ulaziti u rizik. Zadobio sam po-| vjerenje njegovog prijatelja Raspaila.

- Raspailje znao da on to radi?

- Raspailovi apetiti bili su posve perverzni... bio je sav u ožilj-j cima.

Billy Rubin mi je rekao da u policiji ima dosje, ali ne i zbog čel ga. Napravio sam samo kratku povijest bolesti. Ništa neobičnoj osim što mi je Rubin rekao daje preležao slonovski antraks. Tol je sve čega se sjećam, senatorice Martin; pretpostavljam da je-j dva čekate da odete. Ako se još nečeg sjetim, obavijestit ću vas.I

- Je li Billy Rubin ubio osobu čija je glava pronađena u autu?|

- Vjerujem da jest.

- Zna li tko je taj čovjek?

- Ne. Raspail ga je zvao Klaus.

- Ostale stvari koje ste rekli FBI-u, jesu li istinite?

- Barem u istoj mjeri u kojoj je i FBI meni govorio istinu, senatorice Martin.

- Osigurala sam vam privremeni smještaj ovdje u Memphisu. Porazgovarat ćemo o vašoj situaciji, a onda ćete, kada se ovo... kada ovo sredimo, biti poslan na Brushv Mountain.

- Hvala vam. Volio bih imati telefon, ako se nečega sjetim....

- Dobit ćete ga.

- I glazbu. Glenna Goulda, Goldberg Variations. Ne tražim li možda previše?

- U redu je.

- Senatorice Martin, nemojte bilo koji trag povjeriti samo FBI-u. Jack Cravvford nikad nije fer prema ostalim agencijama.j To su pravila po kojima ti ljudi igraju. Zacrtao je da ga more osobno uhititi. To zovu navlačenjem "ovratnika".

- Hvala vam, dr. Lecteru.

- Sviđa mi se vaš kostim - doda on dok je izlazila.

33.

Iz sobe u sobu, podrum Jame Gumba podsjećao je na labirint koji nam kvvari račune u snu. Dok je još bio stidljiv, prije mnogo, mnogo života, gospodin Gumb je uživao biti u najskrivenijim prostorijama, daleko od stubišta. I u najudaljenijim kutovima postoje sobe, sobe iz drugih života koje Gumb godinama nije otvorio. Neke od njih su još zauzete, da tako kažemo, premda su zvuči iza vrata odavno oslabili i umukli.

Razina podova se razlikovala od sobe do sobe; razlika u visini išla je do tristo centimetara. Bilo je tu pragova koje je trebalo prekoračiti, greda zbog kojih se valjalo pognuti. Tu je bilo nemoguće kotrljati bilo kakav teret, a vući ga, bilo je doista teško. Tjerati nešto ispred sebe... pri čemu to nešto zapinje, vrišti, preklinje, udara ionako ošamućenom glavom... teško je, čak opasno.

Što je postajao mudriji i stjecao više samopouzdanja, gospodin Gumb je sve manje osjećao potrebu udovoljavati svojim potrebama u skrivenim dijelovima podruma.

Sada je koristio niz prostorija oko stubišta, velike sobe s tekućom vodom i strujom.

Podrum je trenutno bio u potpunom mraku.

Ispod sobe s pješčanim podom, u podzemnoj tamnici, Catherine Martin je mirovala.

Gospodin Gumb je u podrumu, ali nije u toj prostoriji.

U sobi iza stubišta vlada neprobojni mrak, ali ispunjavaju je prigušeni zvuči.

Kapanje vode i zujanje crpke. Na osnovi slabih odjeka stječe se dojam da je velika. Zrak je vlažan i hladan. Miriše na zelenilo. Udar krila po licu, nekoliko škljocaja. Duboki nazalni zvuk zadovoljstva, ljudski zvuk.

U sobi nema nijedne valne dužine svjetlosti koju ljudsko oko može koristiti, međutim, gospodin Gumb je ovdje i on vidi posve dobro, premda je sve što ugleda u sjenama i zelenim tonovima. Ima odlične infracrvene naočale (izraelski vojni višak, ni četiri stotine dolara) i drži zrak infracrvene svjetlosti uperen na žičani kavez pred sobom. Sjedi na rubu stolice, napet je, promatra insekta kako se penje uz biljku u mrežastom kavezu. Mladi imago upravo je izašao iz razbijene čahure položene u vlažnu

160

161

zemlju na dnu kaveza. Pažljivo se penje po stabljici velebilja, tražeći dovoljno prostora da razmota vlažna nova krila koja su mu još priljubljena za leđa.

Izabrao je jednu poprečnu grančicu.

Gospodin Gumb mora nakriviti glavu kako bi ga sada vidio. Malo po malo krila se pune krvlju i zrakom. Još su slijepljena za leđa insekta.

Prolaze dva sata. Gospodin Gumb gotovo da se nije za sve to vrijeme ni pomaknuo. Naizmjenice pali i gasi infracrvenu svjetiljku kako bi sebi priuštio zadovoljstvo da se iznenadi svakim novim insektovim napretkom. Da ubije vrijeme prelazi svjetiljkom preko ostalog dijela sobe... preko svojih velikih akvarija punih biljnog rastvora za štavljenje. Preko oblika i sprava za rastezanje, stalka koji je nedavno nabavio, a koji je ličio na slomljenu klasičnu statuu pozelenjelu od dugog ležanja na dnu mora. Njegova svjetlost prelazi preko velikog galvaniziranog radnog stola s metalnim blokom koji je služio kao jastuk, sa zaštitnim obrubom i odvodnim kanalima, te dodiruje dizalicu iznad njega. Uza zid nalaze se dugački industrijski umivaonici. Sve se to kupu u zelenim tonovima filtrirane infracrvene svjetlosti. Lupkanje krila, tragovi fosforescencije promiču mu kroz vidno polje, mali kometni tragovi noćnih leptira koji slobodno lete po sobi.

Skrenuo je pogled opet na kavez u pravom trenutku. Velika krila insekta ispravljaju se iznad leđa, zaklanjajući i izobličujući njegova obilježja. Upravo spušta krila kako bi skrio tijelo i pojavljuje se čuveni znak. Ljudska lubanja, savršenih linija, iscrtana na ljuskama koje podsjećaju na krzno, zuri s leđa noćnog leptira. Ispod sablasne kupole lubanje nalaze se crne očne duplje i istaknute jagodične kosti. Ispod njih prostire se tama poput čepa za usta koji ispunjava prostor iznad vilice. Lubanja počiva na šari koja se nadima poput vrha zdjelice.

Lubanja zalijepljena za zdjelicu, iscrtana cijela na ledima noćnog leptira čistom igrom prirode.

Gospodin Gumb se osjeća vrlo dobro i lako. Naginje se naprijed i puše lagano preko noćnog leptira. On podiže svoje oštro rilce i ljutito skici.

Noseći svjetiljku tiho ulazi u sobu u kojoj se nalazi tamnica. Otvara usta kako bi utišao disanje. Ne želi da mu buka iz jame pokvari raspoloženje. Leđa njegovih naočala utaknuta u male ispupčene valjke slične na oči raka na stabljikama. Gospodin Gumb je svjestan činjenice da te naočale ne izgledaju nimalo privlačno, ali odlično su ga služile u mračnom podrumu dok se igrao podrumskih igara.

Nagnuo se i uperio svoju nevidljivu svjetlost niz otvor.

Materijal je ležao na boku, sklupčan poput morskog račića. Izgleda da spava. Pokraj nje se nalazi kanta. Ovog puta nije nepromišljeno pokidala konop,

pokušavajući se popeti uz glatke zidove. U snu je privukla kraj japanskog madraca uz lice i gurnula prst u usta.

Promatrajući Catherine i prelazeći infracrvenom svjetlošću gore-dolje po njoj, gospodin Gumb se priprema za predstojeće ozbiljne probleme.

Prokletu je teško obraditi ljudsku kožu ako imate visoke standarde kakvi su bili standardi gospodina Gumba. Treba donijeti osnovne strukturalne odluke, a prva od njih je gdje ušiti zatvarač.

Prešao je svjetlosnim snopom preko Catherininih leđa. Bilo bi prirodno da ga stavi otraga, ali kako će se onda sam odijevati? Tu vrstu usluge ne može tražiti od prvog prolaznika, koliko god ga ta mogućnost uzbuđivala. Poznao je mjesta, krugove, u kojima bi se doista divili njegovom trudu... postojale su određene jahte na kojima bi se mogao razmetati... ali to će morati pričekati. Mora imati stvari kojima se sam može služiti. Rastvoriti prednji dio po sredim predstavljalo bi svetogrđe...tu ideju je odmah odbacio.

Gospodin Gumb nije mogao pri infracrvenoj svjetlosti odrediti boju Catherinine kože, ali učinila mu se nekako mršavija. Vjerojatno je bila na dijete kad ju je pokupio.

Iskustvo gaje naučilo da pričekava od četiri do sedam dana prije no što odere kožu. Zbog iznenadnog gubitka težine koža se otrombolji i lakše ju je skinuti. Osim toga, gladovanje iscrpi subjekta, tako da lakše s njima izlazi na kraj. Neke čak otupe i prepuste se sudbini. Ali u isto vrijeme, mora im osigurati i nekoliko obroka kako bi spriječio padanje u očaj i destruktivni bijes u kome bi mogle oštetiti kožu.

Nema sumnje daje smršavila. Ova ovdje mu je jako važna, zauzima središnje mjesto u njegovom naumu, nije više mogao podnijeti to čekanje, a i nije morao. Moći će to napraviti sutra poslije podne ili u toku noći. Najkasnije prekosutra. Uskoro.

162

163

34.

Clarice Starling je prepoznala znak koji je najavljavao Stone-hinge Villas jer ga je vidjela na televiziji. Bio je to kompleks zgrada u istočnom Memphisu, mješavina stanova i gradskih kuća, koji su stvarali veliko slovo U oko parkirališta.

Starlingova je parkirala iznajmljeni Chevrolet Celebrity n; i sredini velikog parkirališta. Ovdje su živjeli dobro plaćeni indu sirijski radnici i najniži slojevi rukovodećeg kadra... to je zaključila po markama parkiranih vozila.

Prikolice i svježe obojeni gV seri bili su parkirani na posebnom dijelu.

Stonehinge Villas... svaki put kad bi izgovorila to ime Starlingova bi se razljutila. Stanovi su vjerojatno bili opremljeni bijelim namještajem od pletenog pruća i tapeciranim baršuno boje breskve. Ispod stakla na niskim stolićima, fotografije. Većera za dvoje - kuhar i Fondu u meniju. Starlingova, koja nije imala drugog doma, do spavaonice u akademiji FBI, znala je že stoku kritizirati takve stvari.

Morala je upoznati Catherine Baker Martin, a ovo mjesto nije priličilo kćeri jedne senatorke. Starlingova je pročitala kratku biografiju koju je FBI uspio našvrljati i iz koje je saznala da je Catherine Martin bila bistra, ali loša. Propala je na Farmin gtonu i provela dvije nesretne godine u Middleburvu. Sada je studirala na Southwesternu i bila na praksi kao učiteljica. Starlingovoj nije bilo teško dajte zamisli kao samoopsjednutu, neotesanu djevojčicu iz internata, jednu od onih koje nikada nikoga ne slušaju. Starlingova je dobro znala da mora biti oprezna, jer se još nije uspjela osloboditi određenih predrasuda i bijesa. Starlingova je ostavila za sobom vrijeme internata, vrijeme stipendija od kojih je živjela, vrijeme kad su joj ocjene bile mnogo bolje od odjeće. Vidjela je mnogo djece iz bogatih obitelji, ne-složnih obitelji, koja su previše vremena provodila po internatima. Za neke od njih je uopće nije bilo briga, ali vremenom je naučila da nemar može biti samo varka kako bi se izbjegla bol i da je ljudi često pogrešno tumače kao površnost i ravnodušnost.

Bit će bolje za nju ako bude razmišljala o Catherini kao djetetu koje jedri s ocem, kakva je bila u filmu koji su prikazali kad je

I

senatorica Martin poslala apel gledateljima preko televizije. Pitala se da li je Catherine pokušavala udovoljiti ocu kad je bila mala. Pitala se što je Catherine učinila kad su došli i rekli joj da je njezin otac mrtav, da je umro od srčanog udara u četrdeset i drugoj godini. Starlingova je bila uvjerena daje nedostajao Catherine. Otac koji nedostaje, ta zajednička rana, natjerala je Star-lingovu da osjeti određenu bliskost s tom djevojkom.

Starlingova je zaključila da je vrlo važno da joj se Catherine Martin sviđa, jer joj je to pomagalo da potuče protivnika.

Starlingova je bez imalo muke pronašla Catherinin stan... ispred njega su bila parkirana dva automobila patrolne policije Tennesseeja. Na dijelu parkirališta najbližem stanu vidjela je mrlje od bijelog praha. Istražni biro iz Tennesseeja vjerojatno je uzeo uzorke masnih mrlja pomoću kamena plavca ili nekog drugog intertnog praha. Crawford je spomenuo da je TBI bio dosta dobar.

Starlingova krene prema vozilima kojima su stanari odlazili na rekreaciju i čamcima parkiranim u posebnom dijelu parkirališta, ispred samog stana. Tu ju je Buffalo Bili pokupio. Dovoljno blizu njezinih vlastitih vrata, tako da ih je ostavila otključana kad je izašla. Nešto joj je privuklo pažnju i natjerala je da iziđe. Vjerojatno je posrijedi bio posve bezazlen prizor.

Starlingova je znala daje policija Memphisa detaljno ispitala sve okolne stanare i da nitko od njih ništa nije vidio, što znači da se sve moglo odigrati i između visokih motornih prikolica. Vjerojatno ju je gledao odavde. Vjerojatno je sjedio u nekakvom vozilu. Buffalo Bili je znao da je Catherine ovdje. Vjerojatno ju je negdje zapazio i približio joj se, čekajući da mu se ukaže prilika. Nema mnogo djevojaka Catherininih dimenzija. Nije on sjedio na bilo kojem mjestu dok se ne pojavi žena odgovarajućih proporcija. Tako je mogao sjediti danima i ne vidjeti nijednu.

Sve žrtve bile su krupne. Sve odreda. Neke su bile debele, ali sve su bile krupne. - Kako bi dobio ono što će mu odgovarati. -Sjetivši se riječi dr.

Lectera, Starlingova se strese. Dr. Lecter, novi stanovnik Memphisa.

Starlingova duboko udahne, napuhne lice i pusti da zrak lagano isteče. Da vidimo što mogu saznati o Catherini.

Vrata stana Catherine Martin otvorio joj je policajac države Tennessee sa šešikom medvjeda Smokevja. Kad mu je Starlingova pokazala svoje isprave, propustio ju je unutra.

- Moram razgledati prostorije. - Prostorije je prava riječ za nekoga tko ni u kući ne skida šešir.

On klimne. - Nemojte se javljati ako telefon zazvoni. Ia ću to učiniti.

164

165

Na radnoj površini u otvorenoj kuhinji Starlingova je primijetila magnetofon prikopčan za telefon. Pokraj njega nalazila su se još dva nova telefona. Na jednom nije bilo brojanika... bila je to direktna linija s Južnim Bell osiguranjem, koje je ulazilo u trag pozivima na srednjem jugu.

- Mogu li vam na bilo koji način pomoći? - upita mladi poli-cajac.

- Je li policija obavila ovdje svoj posao?

- Stan je predan na dalje korištenje obitelji. Ja sam ovdje mo zbog telefonskih poziva. Smijete dodirivati stvari, ako je ono što vas je zanimalo.

- Odlično. A sada ću malo pogledati.

- U redu. - Mladi policajac izvuče novine koje je gurnuo kauč i ponovo sjedne na svoje mjesto.

Starlingova se željela usredotočiti. Žalila je što nije bila sai u stanu, ali dobro je znala da ima sreće što mjesto ne vrvi od licajaca.

Počela je od kuhinje. Nije bila opremljena za neko ozbiljni kuhanje. Catherine je došla po kokice, to je barem njezin mak izjavio u istrazi. Starlingova otvori hladnjak. U njemu našla dvije kutije kokica koje se spremaju u mikrovalnoj peći ci. Iz kuhinje se nije vidjelo parkiralište.

- Odakle ste?

Starlingova uopće nije registrirala pitanje kad joj je prvi pi bilo postavljeno.

- Odakle ste?

Policajac ju je promatrao preko novina.

- Iz VWashingtona.

Ispod sudopera... da, brazgotine na zglobu cijevi, vadili si poklopac zbog ispitivanja. Bravo za TBI. Noževi nisu bili ošt Stroj za pranje suda je obavio posao, ali posude je još bilo umi tra. U hladnjaku je pronašla samo sir za mazanje i voćnu salatu Catherine Martin je kupovala hranu koja se brzo sprema, vjere jatno na nekom mjestu u blizini na koje se mogla odvesti koli"^^ ma. Možda je netko dežurao u samoposluzi. To bi trebalo pro* vjeriti.

- Radite li za javnog tužioca?

- Ne, za FBI.

- Javni tužilac dolazi ovamo. Saznao sam to kada sam došž da zamijenim kolegu. Koliko dugo ste u FBI-u?

U ladici za povrće pronašla je gumeni kupus. Starlingova preokrene i počne provjeravati odjel za nakit. Prazan.

- Koliko dugo se u FBI-u?

Starlingova pogleda mladog policajca.

- Da vam nešto kažem. Najvjerojatnije ću vam morati postaviti nekoliko pitanja kad završim razgledavanje. Možda biste mi onda mogli pomoći.

- Svakako. Ako mogu....

- Odlično. Poslije ćemo razgovarati. Sada moram misliti na ono što radim.

- Nema problema.

Spavaća soba je bila svijetla, sunčana, djelovala je uspavljujuće na čovjeka; Starlingova je voljela takve spavaće sobe. Bila je opremljena boljim namještajem i presvlakama nego što je to sebi većina mladih žena mogla priuštiti. Coromandel paravan, dva komada cloisonnea na policama i lijep pisaći stol od čvor-natog orahovog drveta. Spojeni kreveti. Starlingova podigne rub prekrivača. Na lijevom su kotačići bili zakočeni, ali ne i na desnom. Vjerojatno ih je Catherine spajala kada bi joj to odgovaralo. Možda je imala ljubavnika za kojega mladić nije znao. Ili su možda ponekad ovdje provodili noć. Na njezinoj sekretarici nije primijetila daljinski biper. Možda je morala biti ovdje u slučaju daje majka pozove. Sekretarica je bila ista kao i njezina. Podigla je gornju ploču. Nije bilo nijedne od dvije vrpce. Umjesto njih pronašla je bilješku, VRPCE SU KOD TBI-JA#6.

Soba je bila dosta uredna, ali vidjelo se da su kroz nju prošli istražitelji krupnih šaka, muškarci koji su se trudili da vrata stvari na svoje mjesto, ali u tome nisu baš uspjeli. Starlingova bi znala da je ovo mjesto pretraženo čak i da nije bilo tragova praha za uzimanje otisaka prstiju na svim glatkim površinama. Starlingova nije vjerovala da se zločin odigrao ovdje u spavaćoj sobi. Crawford je najvjerojatnije bio u pravu. Catherine je oteta s parkirališta. Međutim, Starlingova ju je željela bolje upoznati, a ovo je bilo mjesto na kojem je živjela. Živi. Ispravi se Starlingova. Ona ovdje živi.

U noćnom ormariću je pronašla telefonski imenik, papirnate maramice, kutiju sa sitnicama za dotjerivanje a, iza kutije, kameru Polaroid SX-70 sa kablom za daljinsko slikanje i kratki tro-nožni stalak smotan pored nje. Ummmm.

Starlingova se poput guštera zagledala u kameru. I trepnula je poput guštera, ali je nije dodirnula.

Starlingovu je najviše zanimao ormar Catherine Baker Martin s oznakom C.B.M iz praonice. Imala je mnogo odjeće i pojedini komadi su bili odlične kvalitete. Starlingova je prepoznala mnoge poznate marke, uključujući Garfinkela i Britshesa iz VWashingtona. Pokloni od mame, promrmlja Starlingova onako za sebe. Catherine je imala finu, klasičnu odjeću u dvije veličine

166

167

koja joj je odgovarala kad je imala otprilike 72 i 82 kilograma, nagadala je Starlingova; uočila je i nekoliko pari hlača i pulovera za krizna razdoblja iz Statuesque Shopa kada bi se jako udebljala. Na prečkama je izbrojila dvadeset i tri para cipela. Sedam pari od Ferragamosa, veličine 10C, nekoliko pari Reeboksa

i iznošenih mokasina. Na najvišoj polici nalazili su se lagani ruksak i teniski reket.

Stvari koje obično imaju privilegirana djeca, studentica i učj teljica na praksi koja je živjela bolje od većine.

U radnom stolu je našla mnoštvo pisama. Kitnjasto ispisar bilješke od bivših kolegica s istoka. Marke, naljepnice za piši Ukasni papir za poklone u najdonjoj ladici, čitav komplet n njih boja i uzoraka. Starlingova ih počne propuštati kroz krenuvši od najnižeg. Upravo je razmišljala o tome da treba ispitati službenike lokalne samoposluge za vozače kad njezini prsti naidoše na list papira među onima za zavijanje poklona koji je bio previše debeo i krut. Nastavila je dalje, pa se opet vratila na njega. Naučila je uočavati anomalije, tako da ga je prvo napola izvukla van i tek onda pogledala. Papir je bio plav, sličnog materijala od koga se prave tanje bugačice i na njemu je bila utisnuta gruba kopija Plutona. Pluton, žute boje, bio je umno žen u redovima po cijelom papiru, ali proporcije mu nisu bile dobre.

- Catherine, Catherine - izgovori Starlingova. Iz torbe je izvadila pincetu i njome uhvatila list papira u boji koji je potom spustila u plastičnu omotnicu. Na trenutak ga je odložila na krevet.

Kutija za nakit koja se nalazila na stoliću za šminkanje bila je od tiskane kože, kakva se može sresti u spavaćoj sobi svake djevojke. U dvjema ladicama sprijeda i ispod poklopca na povlačenje pronašla je bižuteriju, nijedan vrijedan komad. Starlingova se pitala nisu li najbolje stvari bile u gumenom kupusu u hladnjaku i ako jesu, tko ih je uzeo?

Zavukla je prst ispod bočnog dijela poklopca i otvorila tajnu ladicu na stražnjoj strani kutije za nakit. Tajna ladica bila je prazna. Pitala se za koga li su samo te ladice bile tajne... svakako ne za provalnike. Ispružila je ruku iza kutije za nakit i počela vraćati ladicu kada je prstima napipala omotnicu zalijepljenu za donji dio tajne ladice.

Starlingova navuče par pamučnih rukavica i okrenu kutiju za nakit. Izvukla je praznu ladicu i okrenula je. Za njezino dno bio je samoljepljivom trakom pričvršćena smeđa omotnica. Nije bila zapečaćena. Približila je papir nosu. Policija nije uzimala otiske prstiju s njega. Starlingova gaje otvorila pomoću pincete, a I

zatim istresla sadržaj. U omotnici je pronašla pet polaroid snimaka; uzimala je jednu po jednu. Na njima su bili muškarac i žena snimljeni za vrijeme snošaja. Nisu se vidjele ni glave ni lica. Dvije je snimila žena, dvije muškarac, a jedna kao da je bila snimljena pomoću tronožnog držača smještenog na noćni ormarić. Teško je bilo utvrditi proporcije s fotografije, ali tih spektakularnih 72 kilograma i dugačka figura vjerojatno su pripadali Catherinei Martin. Muškarac je nosio izrezbareni prsten od slonovače na penisu. Fotografije nisu bile dovoljno jasne da bi mogla razabrati pojedinosti. Vidjelo se samo da je muškarac operirao slijepo crijevo. Starlingova je pohranila fotografije u odvojene vreće, a zatim ih stavila u svoju smeđu omotnicu. Ladicu je vratila na mjesto.

- Imam bombu u svom notesu - začuje glas iza sebe. - Mislim da ništa nije odnijeto.

Starlingova pogleda u ogledalo. Senatorica Ruth Martin stajala je na vratima spavaće sobe. Izgledala je iscrpljeno.

Starlingova se okrene. - Dobar dan, senatorice Martin. Želite li leći? Još malo pa sam završila.

Premda je bila iscrpljena, senatorica Martin nije izgubila prisustvo duha. Ispod vanjskog sjaja, Starlingova je slutila svađalicu.

- Tko ste vi, molim vas? Mislila sam da je policija završila ovdje.

- Ja sam Clarice Starling. FBI. Jeste li razgovarali s dr. Lecter-om, senatorice?

- Dao mi je jedno ime. - Senatorica Martin pripali cigaretu i odmjeri Starlingovu od glave do pete. - Vidjet ćemo da li je to ono pravo. A što ste vi pronašli u kutiji za nakit, policajko Starling? Nešto vrijedno?

- Određene dokumente koje možemo provjeriti za nekoliko minuta - najbolji odgovor koji je Starlingova mogla smisliti.

- U kutiji za nakit moje kćeri? Dajte da vidim. Starlingova je začula glasove u susjednoj sobi i ponadala se da će ih netko prekinuti. - Je li s vama i gospodin Coplev, specijalni agent Memphisa u....

- Ne, nije, ponavljam, dajte mi da vidim te dokumente. Nemojte se uvrijediti, policajko, ali želim vidjeti što ste izvadili iz kutije za nakit moje kćeri. - Okrenula je glavu i pozvala preko ramena. - Paule, Paule, dođi ovamo, molim te! Policajko Starling, možda ste čuli za gospodina Krendlera iz Ministarstva pravde. Paule, ovo je djevojka koju je Jack Crawford poslao kod Le-ctera. Krendlerova ćelava glava bila je preplanula i on je, ako je suditi po izgledu, bio u dobroj formi sa svojih četrdeset godina.

168

169

- Znam tko ste, gospodine Krendler. Dobar dan - pozdravi; Starlingova. Velika zvijerka iz kriminalističkog odjela Ministarstva pravosuđa, čovjek s političkim vezama, u najmanju ruku zamjenik državnog tužitelja. Blagi Bože, spasi me. - Policajko Starling je pronašla nešto u kutiji za nakit moje kćeri i stavila je to u svoju smeđu omotnicu. Mislila da bi trebali vidjeti što je to, a ti?

- Policajko - oslovi je Krendler.

- Mogu li porazgovarati s vama, gospodine Krendler?

- Svakako. Ali, kasnije. - Zatim je ispružio ruku. Starlingova je sva gorjela. Znala je da senatorica Martin nije pri sebi, ali Krendleru nikad neće oprostiti što je na njegovom laktu primijetila trag sumnje. Nikad.

- Izvolite - odgovori Starlingova i preda mu omotnicu. Krendler je pogledao samo prvu fotografiju i odmah zatim je zatvorio omotnicu, ali mu ju je u tom trenutku senatorica Martin otela iz ruke.

Bilo je mučno gledati je kako proučava slike. Kad je završila, otišla je do prozora i ostala tamo lica okrenutog oblačnom nebu, zatvorenih očiju. Na dnevnoj svjetlosti je izgledala staro, a šaka joj je zadrhtala kad je pokušala prinijeti cigaretu ustima.

- Senatorice, ja.....- počne Krendler.

- Policija je pretražila ovu sobu - prekine ga senatorica Martin. - Uvjerena sam da su i oni pronašli ove fotografije, ali su bili dovoljno razumni da ih vrate na mjesto i šute o tome.

- Ne, nisu ih pronašli - reče Starlingova. Žena je bila povrijeđena, ali k vragu s tim. - Gospođo Martin, moramo saznati tko je taj muškarac, to je i vama jasno. Ako je to njezin mladić, ništa. Mogu to utvrditi za nekoliko minuta. Nitko drugi ne mora vidjeti te fotografije, niti Catherine mora ikad saznati da smo ih pronašli.

-Ja ću se za to pobrinuti. - Senatorica Martin je spustila omotnicu u torbicu, a Krendler je nije spriječio u tome.

- Senatorice, jeste li vi izvadili nakit iz gumenog kupusa u kuhinji? - upita Starlingova.

Pomoćnik senatorice Martin, Brian Gossage, proviri kroz vrata. - Oprostite, senatorice, postavili su terminal. Možemo pratiti kako traže ime Williama Rubina u FBI-u.

- Samo odite, senatorice Martin - reče joj Krendler. - Evo i mene začas.

Ruth Martin je napustila sobu ne odgovorivši Starlingovoj na pitanje.

Starlingovoj se ukazala prilika jedino da vidi Krendlera dok je ovaj zatvarao vrata spavaće sobe. Njegovo odijelo predstavljalo je vrhunac krojačke umjetnosti i nije bio naoružan. Donji centimetar na petama mu se sijao od hodanja po previše debelim tepisima, a rubovi peta bili su oštri. Trenutak je ostao stajati sa šakom na kvaku, oborene glave.

- Odlično obavljen pretres - primijeti on kada se okrenuo. Starlingova nije mogla povjerovati da se služi tako jeftinim štosovima. Uzvratila mu je pogled.

- U Quanticu stvaraju dobre rovače - primijeti Krendler.

- U svakom slučaju, nas ne obučavaju za lopove.
- To mi je poznato - odgovori on.
- Nisam baš sigurna.
- Pustite to sad.
- Ispitat ćemo tragove na slikama i gumenom kupusu, je li tako? - upita ona.
-Da.
- Tko je to William Rubin, gospodine Krendler?
- Lecter kaže daje to pravo ime Buffalo Billa. Ovo smo poslali odjelu za identifikaciju i NCIC-u. Pogledajte. - Dao joj je bilješke razgovora koji je senatorica Martin vodila s Lecterom, nejasnu kopiju s printera.
- Što mislite? - upita on kada je završila s čitanjem.
- Ovdje nema ničega na što bi ga itko ikada mogao natjerati pokušati - odgovori Starlingova. - Kaže daje bijelac, da se zove Billy Rubin i da je preležao slonovski antraks. Tu ga ne možete uloviti u laži, bez obzira što se dogodilo. U najgorem slučaju, reći će da se prevario. Nadam se da je sve ovo točno. Ali možda se samo zabavljao s njom. Gospodine Krendleru, on je u stanju učiniti tako nešto. Jeste li ga... upoznali?
Krendler odmahne glavom i frkne.
- Dr. Lecter je ubio devetoro ljudi za koje znamo. On više nikada neće izaći, bez obzira... mogao bi nekog i dići iz mrtvih, ipak ga ne bi pustili. Što znači da mu je jedino preostalo zabavljati se. Zato smo se onako poigraivali s njim...
- Znam da ste se poigraivali. Poslušao sam Chiltonovu vrpcu. Ne kažem da niste pravilno postupili... samo kažem da je s tim gotovo. Bihevioristički odjel može pratiti trag koji imate... tran-seksualni kut gledanja na cijeli slučaj... ako je vrijedan pažnje. A vi se sutra vraćate u školu u Quantico.

Oh, ne. - Pronašla sam još nešto.

List papira u boji ležao je neprimjećen na krevetu. Predala mu gaje.

- Što je to?

- Slični na papir s Plutonovim likom. - Pustila ga je da nastavi s pitanjima.

170

171

Dao joj je znak rukom da mu pruži daljnje informacije.

- Prilično sam sigurna da je to LSD. Iz sredine sedamdesetih ili možda i od ranije. Danas je prava rijetkost. Vrijedilo bi saznati gdje gaje nabavila. Trebali bismo ga ispitati kako bismo bili sigurni.

- Možete ga ponijeti u VWashington i dati ga u laboratorij. Odlazite za nekoliko minuta.

- Ako ne želite čekati, možemo to odmah obaviti pomoću priručne opreme. Ako policija ima standardnu opremu za identifikaciju droga, to je test J, gotov za dvije minute, možemo...
- Vraćate se u VWashington, u školu - ponovi on otvorivši vrata.

- Gospodin Crawford mi je dao upute...
- Sada vam ja dajem upute. Sada niste pod upravom Jacka Cravvforda. Ponovo podliježete istom nadzoru kao i svaki drugi pitomac, i mjesto vam je u Quanticu, jeste li razumjeli? Imate avion u dva i deset. Budite u njemu.

- Gospodine Krendler, dr. Lecter je razgovarao sa mnom jer je odbio odgovarati na pitanja baltimorske policije. Mogao bi to ponoviti. Gospodin Cravvford je mislio...
Krendler je ponovo zatvorio vrata, lupivši njima više no što je \ morao. -

Policajko Starling, nisam obvezan objašnjavati vam i svoje odluke, ali upamtite ovo. Izvještaji Biheviorističkog odjela su savjetodavne prirode. Oduvijek su to bili. I od sada će ponovo to biti. Jack Cravvford bi ionako trebao biti na odsustvu zbog bolesti svoje žene. Iznenaden sam što je i ovako dobro radio do sada. Nerazumno je riskirao kad je stvar zatajio pred senatoricom Martin i izvukao deblji kraj. Ima odlične karakteristike i blizu je mirovine, tako da mu čak ni ona ne može ništa. Da sam; na vašem mjestu, ne bih brinuo za njegovu mirovinu.

Starlingova se na trenutak prepustila osjećajima. - Imate li nekog drugog tko je uhvatio trojicu serijskih ubojica? Znaate li nekog tko je uhvatio barem jednog? Niste joj smjeli dozvoliti da j preuzme stvar u svoje ruke, gospodine Krendler. - Vjerojatno ste bistro dijete, jer se inače Cravvford ne bi gnjavio s vama, pa ću vam još jednom ponoviti: pripazite na jezik ili ću vas smjestiti u daktilografski ured. Zar ne razumijete... jedini razlog zbog kojega vas je uopće poslao Lecteru bio je da izvučete nešto novo što je vaš upravitelj mogao iskoristiti na Capitol Hillu. Beznačajne stvari o najvećim zločinima, vijesti o dr. Lecteru iz prve ruke, on izvlači iz džepa takve pojedinosti kao d su čokoladni bomboni dok pokušava progurati zahtjev za prc račun. Kongresmeni ga pojedu, oni se hrane time. Ispali ste igre, policajko Starling, kao i iz ovog slučaja. Znam da kod sel imate dodatnu osobnu iskaznicu. Ovamo s njom. - Potrebna mi je da bih mogla u avion unijeti pištolj. Taj je pištolj vlasništvo Quantica.

- Pištolj. Isuse, Vratite tu osobnu iskaznicu čim stignete. Senatorica Martin, Gossage, tehničar i nekoliko policajaca stajali su okupljeni oko video-terminala s modemom povezanim s telefonom. Linije Nacionalnog informativnog centra za rješavanje zločina pratile su obradu informacija koje im je dr. Lecter dao u Washingtonu. Upravo su stigle vijesti iz Nacionalnog centra za kontrolu bolesti u Atlanti: slonovski antraks nastaje kao posljedica udisanja prašine pri struganju afričke slonovače, koja se obično koristi za ukrasne drške. U Sjedinjenim Državama od te bolesti uglavnom oblijevaju oni koji izrađuju noževe.

Kad je stigla do riječi "nož" senatorica Martin je zatvorila oči. Bile su upaljene i suhe. Stisnula je papirnatu maramicu u ruci.

Mladi policajac koji je pustio Starlingovu u stan upravo je donio senatorici šalicu kave. I dalje je na glavi imao šešir.

Starlingova se ni mrtva nije željela jednostavno išuljati van. Zastala je ispred žene i rekla: - Sretno, senatorice. Nadam se da je Catherine dobro.

Senatorica Martin je klimnula i ne pogledavši je. Krendler je počne požurivati van.

- Nisam znao da nije trebala biti ovdje - izjavi mladi policajac kada je izašla iz sobe.

Krendler izade van zajedno s njom. - Vrlo cijenim Jacka Cravvforda - počne on. - Molim vas da mu kažete koliko nam je svima žao zbog ... problema koje ima Bell, i tako to. A sada se lijepo vratite u školu i prionite učenju, vrijedi?

- Do viđenja, gospodine Krendler.

A onda se našla sama na parkiralištu s neodređenim osjećajem da uopće ne razumije ovaj svijet.

Promatrala je goluba kako hoda uokolo provlačeći se ispod prikolica i čamaca. Dohvatio je kljunom ljusku od kikirikija, pa je vratio. Vlažan vjetar mreškao mu je perje.

Starlingova je poželjela moći razgovarati s Cravvfordom. Najgore na čovjeka utječu traćenje i glupost, tako je rekao. Iskoristite ove trenutke da se smirite. Pred vama je jedan od najtežih testova... ne smijete dozvoliti da vam bijes i osveta onemoguće razmišljati. U tome je bit: sada će se vidjeti jeste li sposobni zapovijedati ili ne. Nije marila ni pišljiva boba za zapovijedanje. Zaključila je da joj uopće nije stalo, što se toga tiče, biti specijalni agent Starlingova. Ne, ako se bude morala držati ovakvih pravila igre.

Razmišljala je o jadnoj, debeloj, mrtvoj djevojci koju je vidjela na stolu u pogrebnoj zavodu u Potteru, u Zapadnoj Virginiji.

172

173

Mazala je nokte sjajnim lakom, istim kao što je ovaj na prokletim crvenim vratim čamaca za skijanje.

Kako se ono zvala? Kimberly. Neka sam prokleta, ali ove sero-nje me neće vidjeti kako plačem. Isuse, koliko ima samo djevojaka koje se zovu Kimberlv, samo u njezinom razredu bilo ih je četiri. Trojica momaka zvali su se Sean. Kimberlv sa svojim imenom iz sapunica pokušavala se uljepšati, izbušila je gomilu rupa u

ušima da bi lijepo izgledala, pokušavala se ukrasiti s mnoštvom ukrasa. A Buffalo Bili je pogledao u njezine jadne ravne grudi, zaglavio cijev puške između njih i ispalio joj morską zvijezdu u prsa.

Kimberly, njezina tužna, debela sestra koja je depilirala noge. Nikakvo čudo... najbolje čime se mogla pohvaliti bila je upravo koža, što se dalo zaključiti po licu, rukama i nogama. Kimberly\ jesi li negdje sad ljuta? Nikakvi senatori nisu tragali za njom. Ni-' je bilo aviona koji su uokolo prenosili ludake. Ne bi trebala upotrebljavati riječ lud. Mnogo toga ne bi trebala raditi. Ludaci. Starlingova pogleda na sat. Prije polaska aviona imala je na raspolaganju još sat i pol i još je mogla obaviti jednu sitnicu. Željela je pogledati dr. Lecteru u lice kada bude izgovarao ime "Bi-lly Rubin". Ako bude u stanju dovoljno dugo gledati u te čudne kestenjaste oči, ako bude dovoljno duboko prodrła u njih, do mjesta na kojemu tamu usisavaju iskre, možda bi mogla vidjeti nešto korisno. Pomislila je da bi mogla vidjeti likovanje. Hvala Bogu što još kod sebe imam osobnu iskaznicu. Za sobom je na parkiralištu ostavila četiri metra dugačak trag guma.

35.

174

Clarice Starling je brzo vozila probijajući se kroz opasan promet Memphisa; na licu su joj se osušile dvije suze koje je pustila u bijesu. Osjećala je neobičan polet i slobodu. Neprirrodna jasnoća vizije koju je imala upozorila ju je da je sklona upustiti se u borbu, tako daje povelą računa o svom ponašanju. Na putu s aerodroma prošla je pokraj stare zgrade suda i sad ju je bez problema pronašla.

Vlasti Tennesseeja nisu ništa prepuštale slučaju kad je u pitanju bio Hannibal Lecter. Odlučili su ga držati na sigurnom mjestu i ne izlažući ga opasnostima gradskog zatvora.

Zato su ga smjestili u bivši sud i zatvor, masivna gotska zgrada izgrađena od granita u vrijeme kad je radna snaga bila jeftina. Sada su u toj zgradi bili smješteni uredi gradske uprave i zgrada je bila donekle restaurirana kako bi odgovarala izgledu ovog naprednog grada svjesnog svoje povijesti.

Danas je nalikovala srednjovjekovnoj utvrdi okruženoj policijom.

Razni križari, čuvari zakona... prometne patrole, čuvari reda iz okruga Shelbv, pripadnici Istražnog ureda iz Tennesseeja i iz Popravnog odjela... ispunili su parkiralište. Morala je proći policijsku kontrolu prije no što je uopće mogla ući i parkirati svoj iznajmljeni automobil.

Dr. Lecter im je zadavao i dodatne muke, jer su morali paziti i na one koji su dolazili izvana. Dobivali su prijeteće pozive od trenutka kad je na podnevnim vijestima objavljeno gdje se nalazi; njegove žrtve su imale mnogo prijatelja i rođaka koji bi ga voljeli vidjeti mrtvog.

Starlingova se nadala da ovdašnji agent FBI-a, Coplev, nije bio tu. Nije ga željela uvaliti u nevolju.

Spazila je Chiltonov potiljak, bio je okružen reporterima na travnatom potezu pokraj glavnog stubišta. U toj gomili primijetila je dvije televizijske mini-kamere. Starlingova zažali što na glavi nema nikakav šešir. Kad se približila ulazu u kulu okrenula je glavu na drugu stranu.

Državni policajac na straži ispred ulaza provjerio je njezine dokumente prije nego što ju je uopće pustio unutra u predvor-

175

je. Predvorje kule je sada sličilo na stražarnicu. Jedan gradski policajac stajao je ispred jedinog lifta u kuli, a drugi se nalazio u podnožju stepeništa. Državni policajci koji su došli u pomoć patrolnim jedinicama raspoređenim oko zgrade, čitali su Co-mmmercial Appeal smješteni po trosjedima tako da ih ljudi nisu mogli vidjeti. Jedan narednik sjedio je za stolom nasuprot lifta. Na pločici je

pisalo da se zove TATE, CL.

- Niste novinarka - primijeti narednik Tate kada je ugledao Starlingovu.

- Ne - odgovori ona.

- Radite s državnim tužiteljem? - upita on kad je bacio pogled na njezinu osobnu iskaznicu.

- Zamjenik sam pomoćnika državnog tužitelja Krendlera -potvrdi ona. - Upravo sam se rastala s njim.

On klimne. - Dolaze nam policajci svih vrsta iz Zapadnog Tennesseeja vidjeti dr. Lectera. Ne vidam takve stvari baš često, hvala Bogu. Morat ćete porazgovarati s dr. Chiltonom prije nego što odete gore.

- Vidjela sam se s njim vani - obavijesti ga Starlingova. - Jutros smo radili na ovome u Baltimoreu. Ovdje se trebam upisati narednice Tate?

Narednik je jedan trenutak provjeravao kutnjak jezikom. -Da, tu - odgovori. - Zatvorska pravila, gospođice. Svi posjetioci bez razlike, bilo da su policajci ili ne, moraju predati oružje.

Starlingova klimne. Izvadila je metke iz revolvera; narednik je zadovoljno promatrao njezine prste dok je to radila. Pružila mu je pištolj držeći ga za cijev i on ga je zaključao u ladicu.

- Vernone, povedi je gore. - Okrenuo je tri broja i izgovorio njezino ime u slušalicu.

- Naprijed ravno, gospođice - pošalje je policajac.

Na neprozirnom staklu vrata pisalo je POVIJESNO DRUŠTVO ; OKRUGA SHELBY. Gotovo cijeli posljednji kat kule sastojao se samo od jedne, u bijelo obojene osmokutne prostorije s podom i ukrasnim reljefom od lakirane hrastovine.

Mirisala je na vosak i bibliotekarsko ljepilo. Kako je u njoj bilo malo namještaja, čovjek se osjećao kao da se nalazi u nekoj neukrašenoj crkvi. Sad je izgledala bolje nego ikad prije, kad je bio ured podvornika suda.

Na dužnosti su bila dva muškarca u uniformama Popravnog odjela Tennesseeja.

Manji je ustao od stola kad je Starlingova ušla. Krupniji je sjedio na stolici na rasklapanje na suprotnom kraju prostorije licem okrenut prema vratima ćelije. Pazio je da zatvorenik ne izvrši samoubojstvo.

176

- Ovlašteni ste razgovarati sa zatvorenikom, gospodo? - upita je policajac za stolom. Na pločici je pisalo da se zove PEM-BRY, T.W., a na njegovom stolu nalazili su se telefon, dva gumba za uzbunu i kemijski Mace. Dugačka naprava za vezivanje nalazila se u uglu iza njega.

- Jesam - odgovori Starlingova. - Već sam ga i ranije ispitivala.

- Pravila su vam poznata? Ne prelazite postavljenu prepreku.

- Svakako.

Jedina obojena stvar u ovoj prostoriji bila je prugasta policijska prepreka, narančasto-žuta, s okruglim žutim svjetlima koja se naizmjenice pale i gase, a koja su trenutno bila isključena. Na obližnjoj vješalici bile su zakvačene doktorove stvari... maska za hokej i nešto što Starlingova nikada ranije nije vidjela, Kan-zaški prsluk za vješanje. Bio je napravljen od debele kože, s okovima za zglobove koji imaju dvostruku bravu, smještenim na opasaču i s kopčama otraga; može se reći daje to najpouzdanije zatvoreničko odijelo na svijetu. Maska i crni prsluk zakvačen za ovratnik na vješalici uznemirujuće su djelovali naspram bijelog zida.

Starlingova je mogla vidjeti dr. Lectera dok se približavala ćeliji. Čitao je za malim stolom pričvršćenim za pod. Leđima je bio okrenut vratima. Pred sobom je imao dosta knjiga i dosje o Buffalo Billu kojeg mu je dala u Baltimoreu. Za nogu stola lancem je bio pričvršćen mali kasetofon. Bilo joj je čudno što ga vidi izvan bolnice za umno poremećene.

Starlingova je već imala prilike vidjeti ovakve ćelije, kao dijete. Proizvodila ih je neka tvrtka iz Saint Louisa na prijelazu dva stoljeća i nitko ih do danas nije nadmašio u izradi... standardni kavez od kaljenog čelika koji je svaku prostoriju pretvarao u ćeliju. Pod se sastojao do čeličnih ploča položenih preko sipki, a zidovi i strop od kaljenih sipki potpuno su oblagali prostoriju. Prozora nije bilo. Ćelija je bila potpuno bijela, bez ijedne mrlje i dobro osvijetljena. Ispred toaleta bio je postavljen paravan od tankog papira. Te bijele šipke su se poput rebara pripijale uza zidove. Dr. Lecter je imao sjajnu crnu kosu.

On je grobljanski nerc. Živi u rebrastom kavezu u suhom Ušću srca.. Trepnula je kako bi potisnula ove misli.

- Dobro jutro, Clarice - pozdravi je on i ne okrenuvši se. Završio je stranu, obilježio mjesto gdje je stao i okrenuo se na stolici prema njoj, naslonivši se rukama na naslon i spustivši bradu na njih. - Dumas nam kaže da će boja i ukus juhe biti mnogo bolji ako joj ujesen dodamo vranu, jer su one tada debele od borovnica. Volite li vi vranu u juhi, Clarice?

177

- Mislila sam da biste možda željeli imati kod sebe svoje crteže, one iz vaše stare ćelije, dok ne dobijete neku s pogledom.

- Baš ste ljubazni. Dr. Chilton je presretan što su vas i Jacka Crawforda maknuli sa slučaja. A da vas nisu možda poslali da mi se još jednom pokušate dodvoriti?

- Nitko me nije poslao. Sama sam došla.

- Još će ljudi reći da smo zaljubljeni. Zar mi ne želite postaviti neka pitanja o Billvju Rubinu, Clarice?

- Dr. Lecteru, ni na koji način... ne opovrgavaju ono što ste rekli senatorici Martin, biste li mi savjetovali da nastavim razrađivati vašu ideju o...

- Opovrgavajući... sviđa mi se. Uopće vam ne bih savjetovao. Pokušali ste me izigrati, Clarice. Zar mislite da se poigravam tim ljudima?

- Mislim da ste meni govorili istinu.

-Baš šteta što ste me pokušali izigrati, zar ne? - Dr. Lecter počne polako spuštati glavu, tako da su mu se na kraju vidjele samo oči. - Šteta što Catherine Martin nikad više neće vidjeti sunce. Sunce je lomača na kojoj je umro njezin Bog, Clarice.

- Šteta što sad morate udovoljavati svojim niskim strastima i lizati ono malo suza kad vam se za to pruži prilika - primijeti Starlingova. - Šteta što nismo imali prilike završiti razgovor kojeg smo započeli. Vaša ideja o imagu, njegovoj strukturi, sadrži u sebi određenu mjeru... elegancije kojoj je teško oduprijeti se. A sada slični na ruševinu, napola srušeni luk.

- Napola srušeni luk ne može stajati. Kad već spominjete luk, hoće li vam ipak dozvoliti da patrolirate, Clarice? Jesu li vam oduzeli značku?

- Ne.

- Što vam je to ispod sakoa, stražarski sat kakav je nosio vaš otac?

- Ne, to je punjač.

- Znači, šetate uokolo naoružani?

-Da.

- Onda biste trebali malo popustiti sako. Znate li uopće šivati?

-Da.

- Jeste li sami napravili taj kostim?

- Ne. Dr. Lecteru, pravi ste stručnjak da sve otkrijete. Nemoguće da ste s tim Billvjem Rubinom vodili povjerljiv razgovor i da se sad sjećate svega nekoliko sitnih pojedinosti.

-Mislite da to nije moguće?

- Ako ste ga upoznali, onda o njemu sve znate. Međutim, danas ste se sjetili samo jedne pojedinosti. Daje preležao slonovs-

178

ki antraks. Trebali ste ih vidjeti kako su poskočili kad je Atlanta javila da je to bolest izrađivača noževa. Progutali su mamac, a vi ste dobro znali da će se to dogoditi. Trebali ste za to dobiti apartman u Peabodvju. Dr. Lecter, ako ste se upoznali s njim, onda znate dosta o njemu. Mislim da se možda i niste upoznali s njim, već da vam je Raspail pričao o njemu. A robu iz druge ruke ne biste mogli tako dobro prodati senatorici Martin, je li tako? Starlingova baci jedan brz pogled preko ramena. Jedan policajac je nešto pokazivao drugome u časopisu Pištolj & municija. -Niste mi sve rekli u Baltimoreu, dr. Lecteru. Vjerujem daje to bilo nešto vrijedno. Ispričajte mi ostatak.

- Pročitao sam dokumentaciju, Clarice, a vi? Sve što vam je potrebno da ga pronađete nalazi se tamo, trebate samo otvoriti četiri oka. Čak je i inspektor

Emeritus Crawford već trebao doći do rješenja. Jeste li možda kojim slučajem pročitali Crawfordov zaglupljujući govor koji je održao prošle godine u Nacionalnoj policijskoj akademiji? Citirao je Marcusa Aureliusa kad je govorio o dužnosti, časti i odvažnosti... vidjet ćemo kakav je Crawford stoik kada Bella otegne papke. Sve mi se čini da on svoju filozofiju crpi iz Barlettovog Familiara. Da je razumio Marcusa Aureliusa, morao bi već riješiti ovaj slučaj.

- Recite mi kako.

- Kad pokažete taj čudni bljesak kontekstualne inteligencije, zaboravim da vaša generacija ne zna čitati, Clarice. Car zastupa jednostavnost. Osnovne principe. Za svaku pojedinačnu stvar, postavite pitanje: Što je ona sama po sebi, u svojoj vlastitoj strukturi? Što je uzrokuje?

- To mi ništa ne znači.

-Što radi čovjek kojeg tražite?

- Ubija...

- Ah... - uzdahne on oštro, odvrativši na trenutak lice od nje, smatrajući je nepopravljivo tvrdoglavom. - To je puki slučaj. Koja je prva i osnovna stvar koju radi, koju treba zadovoljava ubijanjem?

- Bijes, odbačenost od društva, seksualnu frus.... -Ne.

- Što onda?

- On žudi za nečim. Ustvari, on žudi da bude upravo ono što ste vi. Njemu je u prirodi žudjeti. Kako počinjemo žudjeti za nečim, Clarice? Trudimo li se pronaći stvari za kojima ćemo žudjeti? Potrudite se pravilno odgovoriti.

- Ne. Jednostavno....

- Ne. Točno. Počinjemo žudjeti za onim što vidamo svaki dan. Zar ne osjećate kako vas pogledom svakog dana odmjera-

179

vaju, Clarice, pri slučajnim susretima? Teško bih mogao povjerovati u suprotno. Zar i sami ne odmjeravate stvari?

- U redu, recite mi onda kako...

- Sada je na vama red da vi meni kažete, Clarice. Više niste u prilici da mi ponudite nikakav odmor na plaži niti Stanicu za bolesti kopita i usta. Od sad pa nadalje bit će to samo quid pro quo. Moram biti pažljiv kad poslujem s vama, Clarice.

- Što da vam kažem?

- One dvije stvari koje mi dugujete od ranije. Što se dogodilo s vama i s konjem i kako uspijevate suzbiti bijes?

- Dr. Lecteru, kad bude vremena ja...

- Ne računamo vrijeme na isti način, Clarice. Ovakvu priliku više nećete imati.

- Kasnije, slušajte...

- Slušam vas sad. Dvije godine poslije očeve smrti, majka vas je poslala da živite s njezinom rođakinjom i njezinim mužem na rancu u Montani. Imali ste deset godina. Otkrili ste da se bave uzgojem konja za klaonicu. Pobjegli ste s kobilom koja nije dobro vidjela. I?

- .... Bilo je ljeto, tako da smo mogle vani spavati. Nekim sporednim putem dospjele smo sve do Bozimana.

- Je li ta kobila imala ime?

- Vjerojatno, ali oni nisu... ne trudite se to otkriti kad hranite konje za klaonicu. Zvala sam je Hannah, mislila sam da je to dobro ime za kobilu.

- Jeste li je vodili ili jahali?

- I jedno i drugo. Morala bih je dovesti do neke ograde kako bih se popela u sedlo.

- Jašuci i hodajući stigli ste do Bozimana.

- Malo izvan grada nalazila se staja za opskrbu krmom, kicoški ranč, škola za jahanje, tako nešto. Pokušala sam ih nagovoriti da je zadrže. Tražili su dvadeset dolara tjedno za mjesto u toru. Za boks još više. Odmah su primijetili da ne vidi. Pristala sam i rekla da ću je ja voditi u krug. Mališani mogu sjedjeti na njoj, a ja ću je voditi uokolo dok su njihovi roditelji na, znate već, jahanju. Mogu ostati i čistiti staje. Jedan od njih, muškarac, pristajao je na sve što bih rekla dok je njegova žena otišla pozvati šerifa.

- Šerif je bio policajac, kao i vaš otac.
  - Što ne znači da ga se nisam u početku plašila. Imao je krupno crveno lice. Šerif je konačno položio dvadeset dolara za tjednu najamninu dok ne "sredi stvari". Rekao je da nema smisla plaćati za boks po toplom vremenu. Štampa je za sve to saznala. Napravila se gužva. Majčina rodakinja je pristala pustiti me. Završila sam u Luteranskom domu u Bozemanu.
  - To je sirotište?
  - Da.
  - A Hannah?
  - Došla je i ona sa mnom. Jedan krupni rančer Luteranac napravio joj je jasje. U sirotištu je već postojala staja. Koristili smo je za oranje vrta. Premda smo morali paziti kuda gazi. Krenula bi kroz gredice s mahunama i zgazila bi svaku biljku koja bi bila prekratka i ne bi joj sezala preko kopita. Vodili smo je uokolo, a ona bi vukla kola puna djece.
  - Ipak je umrla.
  - Da, naravno.
  - Pričajte mi o tome.
  - Dogodilo se to prošle godine, javili su mi u školu. Mislili su da je imala otprilike dvadeset dvije godine. Posljednje dana života vukla je kola puna djece, a onda umrla u snu.
  - Dr. Lecter je izgledao razočaran. - Jednostavno srceparajuće - primijeti on. - Je li vas je vaš otac-hranitelj u Montani jebao, Clarice?
  - Nije.
  - Je li pokušao?
  - Nije.
  - Što vas je onda natjeralo pobjeći s konjem?
  - Namjeravali su je ubiti.
  - Jeste li znali kad?
  - Ne točno. To me je cijelo vrijeme brinulo. Sve se više debljala.
  - Što vas je onda pokrenulo? Zašto ste krenuli baš toga dana?
  - Ne znam.
  - Mislim da znate.
  - Jako sam se cijelo vrijeme brinula.
  - Što vas je pokrenulo, Clarice? U koliko sati ste otišli?
  - Rano. Još je bio mrak.
  - Znači, nešto vas je probudilo. Što vas je to probudilo? Jeste li nešto sanjali? Što?
  - Probudio me je vrisak janjadi. Probudila sam se u noći i čula jaganjce kako vrište.
  - Klali su proljetne janjce. -Da.
  - Što ste učinili?
  - Ništa nisam mogla za njih učiniti. Bila sam samo...
  - Što ste učinili s kobilom?
  - Obukla sam se ne paleći svjetlo i izišla. Bila je uplašena. Svi konji u toru bili su uplašeni i trčali su uokolo. Puhnula sam joj u nozdrve i ona me je prepoznala. Konačno je spustila njušku u
- 180
- 181
- moju ruku. U staji i u spremištu pokraj tora s ovcama bilo je upaljeno svjetlo. Gole sijalice, dugačke sjene. Stigla je i hladnjača, motor nisu ugasili. Odvela sam je.
- Jeste li je osedlali?
  - Ne. Nisam ponijela njezino sedlo. Samo konopac za kljuse.
  - Dok ste odlazili po mraku, da li ste još čuli vrisku janjadi s osvijetljenih mjesta?
  - Ne zadugo. Bilo ih je samo dvanaest.
  - Još se ponekad budite, zar ne? Budite se u mrklom mraku dok jaganjci vrište?
  - Ponekad.

- Mislite li da biste, ako sami uhvatite Buffalo Billa i spasite Catherine, mogli natjerati jaganjce da prestanu vrištati, mislite li da bi i oni bili dobro i da se vi više ne biste budili noću i čuli ih kako vrište? Clarice?

- Da. Ne znam. Možda.

- Hvala vam, Clarice. - Dr. Lecter je izgledao nekako čudno smiren.

- Recite mi njegovo ime, dr. Lecteru - reče Starlingova.

- Dr. Chiltone - oglasi se Lecter - pretpostavljam da se poznajete.

Starlingova u prvi mah nije shvatila da se Chilton nalazi iza nje. A onda ju je uhvatio za lakat.

Otrgla se. Sa Chiltonom su bili policajac Pembrv i njegov krupni partner.

- U lift - naredi Chilton. Lice mu je bilo tamnocrveno.

- Jeste li znali da dr. Chilton nije doktor medicine? - upita jel dr. Lecter. - Molim vas da to ubuduće imate na umu.

- Idemo - reče Chilton.

- Niste ovlašteni ovdje davati naredjenja, dr. Chiltone - primijeti Starlingova.

Policajac Pembrv obiđe Chiltona. - On nije, gospodo, ali ja jesam. Pozvao je i vašeg i mog šefa. Žao mi je, ali dobio sam naredjenje da vas ispratim odavde. Pođite odmah sa mnom.

- Zbogom, Clarice. Hoćete li mi javiti ako jaganjci ikad budi prestali vrištati? - Hoću.

Pembrv ju je uhvatio za lakat. Mogla je birati, ili će ići s njii

ili će se boriti.

- Da - ponovi ona. - Javit ću vam.

- Obećavate? -Da.

- Zašto onda ne biste dovršili luk? Ponesite dosje, Clarice, vi še mi neće biti potreban. - Pružio joj ga je kroz rešetke, s kaži

prstom na rubu. Ispružila je ruku preko prepreke i uzela ga. Na trenutak je vrh njezinog kažiprsta dodirnuo kažiprst dr. Lectera. Od dodira mu zaškriše oči.

- Hvala, Clarice.

- Hvala vama, dr. Lecteru.

Takvog ga je Starlingova zapamtila. Uhvaćenog u trenutku kad se nije rugao.

Stajao je u svojoj bijeloj ćeliji, izvijen poput plesača, ruku skupljenih ispred tijela i glave blago nagnute u stranu.

Preletjela je preko ležećeg policajca na aerodromu, dovoljno brzo da je glavom lupila u krov kola, a onda je još morala trčati kako bi stigla na avion koji joj je Krendler naredio uloviti.

182

183

36.

Policajci Pembrv i Boyle imali su puno iskustva i zbog toga su dovedeni iz državnog zatvora Brushy Mountain čuvati dr. Lectera. Bili su smireni, pažljivi i nisu smatrali da im dr. Chilton mora objašnjavati što im je posao.

Stigli su u Memphis prije Lectera i začas provjerili ćeliju. Kada je dr. Lecter doveden u staru zgradu suda i njega su pregledali. Jedan bolničar gaje podvrgao unutrašnjoj tjelesnoj provjeri dok je još bio sputan. Odjeća mu je detaljno pretražena, a šavovi ispitani detektorom za otkrivanje metala.

Boyle i Pembrv su mu jasno dali do znanja što može od njih očekivati i što oni od njega očekuju, govoreći mu tihim, uljudnim glasom blizu ušiju dok su ga pregledavali.

- Dr. Lecteru, možemo se odlično slagati. Odnosit ćemo se prema vama onako kako se vi budete odnosili prema nama. Ponašajte se kao džentlmen i dobit ćete desert. AT imaj na umu, stari, da kod nas nema izmotavanja. Pokušaj li gristi, dobit ćeš po glavi. Izgleda da od ovog ovdje možeš mnogo izvući. Ne želiš valjda zajebati cijelu stvar?

Dr. Lecter im pošalje jedan prijateljski pogled. Da je i namjeravao odgovoriti, ne bi mogao zbog drvene štipaljke između kutnjaka; sestra mu je upravo lampicom osvjetljavala unutrašnjost usta i rukom u rukavicama prelazila preko lica.

Detektor za otkrivanje metala počne pištati našavši se kod lica.

- Što je to? - upita bolničarka.

- Plombe - odgovori Pembry. - Povuci mu usnu unatrag.1 Stražnje zube ste mu baš ispunili, zar ne, doktore?

- Baš me čudi što je takva šaka jada - Boyle povjeri Pembryji kad su smjestili dr. Lectera na sigurno... u ćeliju. - Lako ćemo njim, ako ne dobije napad. Premda je bila sigurna i jaka, ćelija nije imala kotrljajući po-služavnik za hranu. Za vrijeme ručka, u neugodnoj atmosferi koja je nastala poslije posjeta Starlingove, dr. Chilton je svim? stvarao neprilike; natjerao je Boylea i Pembryja da strpaju dr Lectera, koji se bunio, u ludačku košulju i da mu svezu noge, jeJ je prethodno stao leđima okrenut rešetkama, što je sve dosH dugo potrajalo; Chilton je dohvatio palicu prije nego su otvorili vrata kako bi mu unijeli poslužavnik.

Chilton je odbijao Boylea i Pembryja oslovljavati po imenu, premda su na uniformama imali prikvačene pločice na kojima su ova bila ispisana, već se i jednom i drugom obraćao - ti, tamo -. Budući da su čuli da Chilton nije, ustvari, doktor znanosti, Boyle je u jednom trenutku rekao Pembryju da je on samo nekakav prokleti učitelj čić.

Pembry je u jednom trenutku pokušao objasniti Chiltonu da nisu oni pustili Starlingovu, već dežurni u prizemlju, ali je primijetio da je Chilton bio toliko ljut da to za njega nije imalo nikakvog značenja.

Dr. Chilton nije bio prisutan kad je stigla večera i uz zbunjuju-ću suradnju dr. Lectera, Boyle i Pembry su se poslužili vlastitom metodom da mu unesu poslužavnik. Sve je obavljeno na najbolji mogući način.

- Dr. Lecteru, večeras vam neće biti potrebna ludačka košulja - počeo je Pembry.

- Zamolit ću vas da sjednete na pod i da se pomičete unatrag dok ne uspijete progurati šake kroz šipke, is-pruživši ruke unatrag. Tako. Povucite se još malo i još ih malo ispravite iza sebe, ne savijajući laktove. - Pembry je stavio dr. Lecteru lisice s vanjske strane ćelije; jedna šipka mu se nalazila između ruku, a druga, niska, neposredno iznad njih. - To malo boli, zar ne? Znam da boli, ali za minutu ću vas osloboditi i tako obojici uštedjeti nepotrebnu gnjavažu.

Dr. Lecter nije mogao ustati, čak ni čučnuti, a kako su mu noge bile ispružene ravno naprijed, nije ga mogao ni šutnuti.

Tek kada je dr. Lecter bio sapet, Pembry se vratio do stola po ključeve ćelije. Pembry je zataknuo palicu za prsten na pojasu, gurnuo konzervu Macea u džep i vratio se do ćelije. Otvorio je vrata i propustio Boylea da unese poslužavnik. Kad su vrata bila ponovo zaključana, Pembry je vratio ključ na stol prije no što je dr. Lecteru skinuo lisice. U tren oka se udaljio od rešetaka, ostavivši u ćeliji oslobođenog doktora.

- Sve je glatko proteklo, zar ne? - upita Pembry.

- Krajnje praktično izvedeno, hvala vam, policajce - odgovori dr. Lecter. - Znae, ja se samo pokušavam snaći.

- Svi to radimo, stari moj - primijeti Pembry.

Dr. Lecter je brljavio hranu po tanjuru dok je pisao, crtao i švrljao po bloku nalivperom pustena vrha. Ubacio je kazetu u kazetofon lancem privezan za nogu stola i pritisnuo gumb. Glenn Gould je na klaviru svirao Bachove Goldberg Variations. I ta divna glazba, izvan vremena i iznad okolnosti, ispuni svijetao kavez, kao i prostoriju u kojoj su sjedili stražari.

m

184

185

Za dr. Lecter koji je i dalje sjedio za stolom, vrijeme je počelo sporije teći i širiti kao za vrijeme akcije. Za njega su se note glazbe razdvajale ne gubeći na tempu. Čak su i Bachovi UZLETI predstavljali diskretne note koje su se svjetlucavo odbijale od čelika koji gaje okruživao. Dr. Lecter ustane apstraktnog izraza lica i zagledan u papirnati ubrus koji mu je skliznuo s bedara na pod. Ubrus je ostao u zraku dosta dugo, dotaknuo nogu stola, raširio se, skliznuo sa strane, zastao i prevrnuo se prije no što se smirio na čeličnom podu. Nije se potrudio podignuti ga, već se uputio na drugi kraj ćelije, otišao iza papirnateg paravana i sjeo na poklopac toaleta, jedinog mjesta na kojem se

mogao koliko toliko osamiti. Slušajući glazbu, nagnuo se u stranu prema umivaoniku, podupirući bradu rukom, napola sklopivši svoje čudne smeđe oči. Zanimala gaje struktura Goldberg Variationsa. Evo, sad će opet, ponavlja se napredovanje basova ponovljene sarabande. Nastavio je klimat glavom, prelazeći jezikom po rubu zuba. Obišao je jezikom odozgo cijelim putem, a zatim i oko dna. Bio je to dug i zanimljiv put za njegov jezik, poput dobre šetnje po Alpama.

Sada je prelazio preko desni, gurnuvši jezik visoko u procijep između lica i desni i pokrećući ga lagano u krug kao što to neki čine kad razmišljaju. Desni su mu bile hladnije od jezika. Bilo je! hladno duboko u procijepu. Kada mu je jezik naišao na malu metalnu cijev, zaustavio se.

Zvuke muzike nadjačalo je zatvaranje vrata na liftu i njegovo! zujanje kad je krenuo prema gore. Budući daje proteklo mnogo nota, vrata lifta su se otvorila i jedan glas koji nije poznao reče: - Došao sam po poslužavnik.

Dr. Lecter je čuo kako mu prilazi onaj manji, Pembrv. Mogao ga je vidjeti kroz pukotinu između ploča na paravanu. Pembrv se sada nalazio kod rešetaka.

- Dr. Lecter, dođite i sjedite ledima okrenuti rešetkama kao maloprije.

- Policajce Pembrv, biste li imali nešto protiv ako najprije ovdje završim?

Bojim se da mi je ovaj put malo poremetio probavu. - Trebalo mu je dosta vremena da sve to izgovori.

- U redu. - Pembrv dovikne onima na drugom kraju prosto-,! rije. - Pozvat ćemo one dolje kad ga izvadimo.

- Mogu li ga pogledati?

- Pozvat ćemo vas.

Opet zvuk lifta, a zatim samo glazba.

Dr. Lecter je izvadio cijev iz usta i obrisao je toalet papiriom Ruke su mu bile mirne, dlanovi potpuno suhi.

Tijekom svih ovih godina njegovog zatočeništva, dr. Lecter naučio mnoge tajne zatvorske vještine, zahvaljujući svojoj neiJ

crpnoj znatiželji. Tijekom svih godina, nakon što je unakazio bolničarku u klinici za živčano bolesne u Baltimoreu, dogodila su se samo dva propusta u osiguranju i to oba kada je Barnev imao slobodne dane. Jednom mu je neki istraživač psihijatar posudio nalivpero s loptastim vrhom i zaboravio na njega. Prije nego što je čovjek uopće izašao iz odjela, dr. Lecter je polomio plastični omotač nalivpera i bacio ga u toaletu, te pustio vodu. Metalna cijev za tintu nestala je u duplom šavu njegovog madraca.

Jedini oštri predmet u njegovoj ćeliji u bolnici bio je zupčasti rub glave vijka kojim je ležaj bio pričvršćen za zid. To je bilo dovoljno. Poslije dva mjeseca struganja, dr. Lecter je uspio prosjeci dva potrebna reza, paralelna i četvrt inča dugačka, koji su se protezali duž cijevi od njezina otvorenog kraja. Zatim je cjevčicu za tintu presjekao na dva dijela, na razmaku od otvorenog kraja, te dugački dio sa šiljkom bacio u toaletu.

Barnev nije primijetio zadebljanja na njegovim prstima dobivena noćnim trljanjem.

Šest mjeseci kasnije, jedan od dežurnih ostavio je veliku spajalicu na nekim dokumentima koje je dr. Lecteru poslao odvjetniku. Centimetar čelične spajalice našao se u cjevčici, a ostatak je završio u toaleti. Malu, glatku i kratku cijev bilo je lako sakriti u šavovima odjeće, između obraza i desni, u rektumu.

A sada, iza paravana od papira, dr. Lecter je lupkao malom metalnom cijevi po noktu na palcu dok žica nije ispala van. Ta je žica bila oruđe i sada je trebala obaviti najteži dio posla. Dr. Lecter je žicu stavio dopola u cijev i doista pažljivo je upotrijebio kao polugu da savije prema dolje komad metala između dva proreza. Ponekad se pokidaju. Pažljivo je svojim snažnim rukama počeo savijati metal, savijao se. Dosta. Mali komad metala našao se pod pravim kutovima u odnosu na cijev. Imao je ključ za lisice.

Dr. Lecter gurne ruke iza leđa te počne premještati ključ iz jedne u drugu; učinio je to petnaest puta. Vratio je ključ u usta dok je prao ruke, a zatim ih je pažljivo obrisao. Onda je jezikom gurnuo ključ između prstiju desne ruke,

znajući da će Pembrv zuriti u njegovu neobičnu lijevu ruku kad ih stavi iza leđa.

- Spreman sam, policajce Pembrv, možemo to obaviti kad god želite - reče dr. Lecter. Sjeo je na pod ćelije i ispružio ruke iza leđa, te progurao šake i zglobove kroz šipke. - Hvala vam što ste me pričekali. - Činilo mu se da je održao neki dugački govor, popraćen glazbom.

Čuo je Pembrvja iza sebe. Pembrv mu je opipao zglob provjeravajući nije li ga nasapunao. Zatim mu je opipao i drugi zglob

186

187

da provjeri nije li njega možda nasapunao. Čvrsto mu je stavio lisice. Vratio se do stola po ključ od ćelije. Glazbu klavira nadjačao je zveket prstena s ključevima kad ga je Pembrv izvadio iz ladice na stolu. Sada se vraćao, kretao se kroz note, razdvajajući zrak nabujao od kristalnih nota. Ovaj put je s njim došao i Boyle. Dr. Lecter je mogao čuti rupe koje su napravili u odjecima glazbe.

Pembrv je opet provjerio lisice. Dr. Lecter je mogao omissati Pembrvjev dah iza sebe. Zatim je Pembrv otključao ćeliju i širom otvorio vrata. Boyle je ušao. Dr. Lecter je okrenuo glavu, ćelija pred njim se pomaknula krajnje sporo, bar se njemu tako činilo, pojedinosti su bile savršeno oštre....Boyle kod stola skuplja razbacano posuđe od večere i stavlja ga na poslužavnik dižući pri tom buku jer je ljut zbog napravljenog nereda. Vrpce u kasetofonu se okreću, na podu pokraj pričvršćene noge stola, salveta. Dr. Lecter je krajičkom oka kroz rešetke ugledao stražnji dio Pembrvjevog koljena, kraj palice koja mu je bila zadjenu-^ ta za pojas dok je stajao izvan ćelije držeći vrata.

Dr. Lecter je pronašao bravu na lisicama lijeve šake, uvukao j(ključ i okrenuo ga. Osjetio je da su se lisice otvorile i da mu j(zglob slobodan. Prebacio je ključ u lijevu šaku, pronašao bravu] uvukao ključ i okrenuo ga.

Boyle se sagnuo da dohvati ubrus sa poda. Brzo poput munje! jedan kraj lisica se našao oko Bovleovog zgloba i dok se on okrej tao prevrćući očima prema Lecteru, drugi kraj je već škljocnut oko noge stola pričvršćenog za pod. Dr. Lecter je bio na nogamE i istog trena se bacio prema vratima koja je Pembry pokušavac obići; Lecter je čelična vrata ramenom gurnuo prema njemi dok je Pembry posegnuo za palicom zadjenutom za pojas; vrat su mu pritisnula ruku uz tijelo. Lecter je uhvatio završetak palij ce i podigao je. Koristeći palicu kao polugu počeo je zavrtati poj jasa, a zatim je udario Pembrvja laktom u grlo i zario mu zube lice. Pembry je pokušavao uhvatiti Lectera, dok mu je ovaj zubij ma razdirao nos i gornju usnu. Lecter je tresao glavom popi psa koji ubija štakora, a za to vrijeme je izvukao dugme za uzbui nu iz Pembryjevog pojasa. Boyle je u ćeliji urlao sjedeći na poj du, očajnički pretražujući po džepu nastojeći izvaditi ključ za IP sice, prtljajući, ispuštajući ga, opet ga nalazeći. Lecter je zabio kraj palice prvo u Pembryjev stomak, zatim u grlo i ovaj se strovalio na koljena. Boyle je uspio ugurati ključ u bravu lisica, ne prestajući urlati; Lecter mu je prilazio. Lecter je poprskao Boyla mlazom Macea i dok je ovaj urlao, slomio mu je ruku ispruženu uvis s dva udarca palicom. Boyle se pokušao zavući pod stol, ali zaslijepljen udarcem palice počeo je puzati u pogrešnom prav-

188

cu, tako da ga je Lecter lako usmrtio s pet točno upućenih udaraca.

Pembry je uspio sjesti i sada je plakao. Dr. Lecter gaje pogledao onako s visine i uputio mu krvavi osmjech. - Spreman sam, policajce Pembrv, možemo to obaviti kad god želite - reče.

Palica je kroz zrak napravila mali luk i spustila se na Pembry-jev potiljak i on se trgnuo poput ulovljene ribe.

Puls dr. Lectera popeo se na više od sto za vrijeme ove vježbe, ali brzo se vratio na normalu. Isključio je glazbu i počeo osluškivati.

Otišao je do stubišta i opet osluhnuo. Prevrnuo je Pembrvjeve džepove, našao ključ od stola i otvorio sve ladice. U posljednjoj je pronašao Bovleovo i

Pembrvjevo službeno oružje, dva specijalna pištolja 38, ali više ga je razveselio džepni nož koji je pronašao kod Boylea.

189

37.

Predvorje je bilo puno policajaca. Bilo je šest i trideset i upravo je završeno redovno smjenjivanje vanjske straže koje se obavljalo svaka dva sata. Muškarci koji su pristizali u predvorje izvana gdje je bilo svježe, prilazili su grijalicama zagrijati ruke. Neki od njih su se kladili na jedan od dva tima koji su upravo igrali utakmicu za prvenstvo države Memphis u košarci, pa su se nestrpljivo raspitivali za rezultat.

Narednik Tate će sad dopustiti da u predvorju glasno uključe radio, međutim, jedan je policajac već odavno slušao Walkman. Često je javljao rezultat, ali ipak ne dovoljno često po mišljenju onih koji su se kladili.

Sve u svemu u predvorju je bilo petnaest naoružanih policajaca plus dva policajca iz Popravnog odjela koji su trebali zamijeniti Pembrvja i Bovlea u sedam sati. I sam narednik Tate je jedva čekao da preda dužnost smjeni od sedam do jedanaest.

Sve je bilo mirno. Nijedan od onih luđačkih poziva i prijetnji upućenih Lecteru nisu se ostvarili.

U šest i četrdeset pet, Tate je začuo zujanje lifta koji je krenuo gore. Vidio je da se brončana strelica iznad vrata počinje kretati. Zaustavila se na broju pet.

Tate se počeo osvrutati po predvorju. - Je li Sweeney otišao gore po poslužavnik? - Nisam, ovdje sam, narednice. Biste li ih nazvali da vidite jesu li završili? Trebam otići.

Narednik Tate okrene tri broja i počne čekati. - Telefon je zauzet - reče. - Idi gore i vidi. - Zatim se opet udubio u pisanje dnevnika za smjenu od sedam do jedanaest.

Patrolni policajac Sweeney pozove lift. Nije se pokrenuo.

- Večeras je tražio teleće odreske, svašta - primijeti Sweeney. - Što mislite, što će poželjeti za doručak, neku životinju iz zoološkog vrta? I tko će mu je morati uloviti? Sweeney?

Brončana strelica iznad vrata lifta nije se pomaknula s oznake za peti kat. Sweeney pričekava još jedan trenutak. - Kakvo je sad ovo sranje? - upita on. Negdje iznad njih oglasi se 38, hici su počeli odzvanjati kamenim stubištem, dva brza pucnja, a za njima i treći.

Narednik Tate je skočio na noge kod trećeg, s mikrofonom u ruci. - Ovdje komandno mjesto, iz kule se čuju pucnji. Pozor svima vani. Idemo gore.

U predvorju se napravi gužva; svi su vikali i nekamo trčali.

Tate je tada vidio kako se srebrna strelica iznad lifta pokreće. Već je bila gotovo na broju četiri. Tate zaurla kako bi nadjačao galamu: - Stanite!

Udvostručite straže vani, prvi vod ostaje sa mnom. Berry i Howarde pokrivajte taj jebeni lift, ako se spusti... - Strelica se zaustavila na broju tri.

- Prvi vod, krećemo. Nemojte proći ni pokraj jednih vrata, a da ne provjerite jesu li zatvorena. Bobby, van... uzmi pušku i prsluke i donesi ih gore.

Tateov um je već jurio do prvog odmorišta. Oprez se borio s neizdrživom potrebom da pomogne policajcima koji su se gore nalazili. Blagi Bože, samo da nije vani. Sranje, nitko nema zaštitni prsluk. Oni iz Popravnog su zajebali stvar. Uredi na drugom, trećem i četvrtom katu su trebali biti prazni i zaključani. Preko tih katova moglo se kroz te urede stići do glavne zgrade. S petoga ne.

Tate je završio odličnu školu za specijalce SWAT u Tennessee-eju i dobro je znao što mu valja činiti. Krenuo je prvi i sa sobom poveo one mlade. Brzo i pažljivo krenuli su stubištem, pokrivajući jedni druge od odmorišta do odmorišta.

- Ako tko okrene leđa vratima prije no što provjeri da li su zatvorena, isprašit ću mu tur.

Vrata na drugom katu bila su u mraku i zaključana.

Krenuli su na treći kroz slabo osvijetljen hodnik. Na podu se ocrtavao pravokutnik svjetlosti koja je dolazila iz otvorenog lifta. Tate se kretao

priljubljen uza zid naspram otvorenog lifta u kojem nije bilo ogledala koje bi mu pomoglo. Čvrsto stežući obarač, zavirio je u lift. Bio je prazan.

Tate zavika gledajući naviše: - Boyle! Pembry! Sranje. - Ostavio je jednog čovjeka na trećem katu i krenuo dalje.

Do četvrtog je dolazila glazba odozgo. Vrata koja su vodila u urede otvorila su se čim je pritisnuo kvaku. S druge strane ureda, dugački snop baterijske svjetiljke obasjao je otvorena vrata što su vodila u veliku mračnu zgradu iza njih.

- Boyle! Pembry! - na tom katu ostavio je dvojicu. - Pokrivajte vrata. Prsluci stižu. Ne pokazujte se na tim vratima.

Tate se popne kamenim stepeništem do kata na kojem je svirala glazba. Sada se nalazio na vrhu kule, na odmorištu petog kata čiji je hodnik bio slabo osvijetljen. Jarka svjetlost dolazila je

190

191

iza vrata od mutnog stakla na kojima je pisalo POVIJESNO DRUŠTVO OKRUGA SHELBY.

Tate se sagnuo i prešao na stranu vrata suprotnu od rešetaka ispod mutnog stakla. Kimnuo je Jacobsu koji se nalazio s druge strane, okrenuo je kvaku i jako gurnuo tako da su se vrata širom otvorila, pa se čak i staklo zatreslo od udara; Tate je hitro ušao unutra i sklonio se s ulaza pokrivajući cijelu sobu revolverom.

Tate je mnogo toga vidio. Vidio je nesretne slučajeve poslije kojih žrtve nitko nije mogao prepoznati, tuče, ubojstva. Ali u tom je trenutku pomislio kako je ono što je sada ležalo pred njim bilo najgore što je ikada vidio da se dogodilo nekom policajcu. Meso iznad ovratnika uniforme više nije ličilo na lice. Prednji i gornji dio glave predstavljao je krvavu mrlju ispresijecanu razderanim mesom, a preostalo oko bilo je zabodeno pokraj nozdrva, dok su očne duplje plivale u krvi.

Jacobs je prošao pokraj Tatea i okliznuo se na krvavom podu dok je ulazio u ćeliju. Nagnuo se nad Bovleom koji je još lisicama bio privezan za nogu od stola. Bovleu je djelomično bila izvađena utroba, lice mu je bilo razderano, kao da je eksplodirao i cijelu ćeliju poprskao krvlju, jer su zidovi i ležaj na pruge bili prekriveni mrljama i lokvama.

Jacobs mu dodirne prstima vrat. - Ovaj je mrtav - vikne on kako bi nadjačao glazbu. - Narednice?

Tate se povratio, bilo ga je sram što je na trenutak odlutao u mislima, te je počeo govoriti preko radija. - Komandnom mjestu, dva policajca silaze.

Ponavljam, dva policajca silaze. Zatvorenik nestao. Lecter je nestao. Oni vani neka paze na prozore, subjekt je ponio pokrivače, možda pravi konopac. Pozovite bolnička kola.

- Narednice, je li Pembry mrtav? - Jacobs isključi glazbu. Tate klekne, u trenutku dok se spremao spustiti prste na vrat te užasne stvari na podu, on zastenja i izbaci krvavi mjehur.

- Pembry je živ. - Tate nije želio spustiti usta na tu krvavu masu, premda je znao da bi to učinio da je morao pomoći Pembryju da normalnije diše, znao je da ne bi naredio nijednom patrolnom da to učini. Bilo bi bolje da Pembry umre, ali on će mu pomoći uspostaviti disanje. Osjetio je otkucaje srca, pronašao ih je, disao je. Bio je razderan i davio se u krvi, ali ipak je disao. Ta ruševina od čovjeka je sama disala.

Oglasi se Tateov radio. S parkirališta se javljao poručnik iz patrole koji je preuzeo komandu i želio saznati što ima novo. Tate je morao razgovarati s njim.

-Dodi ovamo, Murrav - pozove Tate mladog patrolnog policajca. - Ostani ovdje s Pembryjem i položi ruke tamo gdje će ih moći osjetiti. Pričaj mu.

- Kako se zove, narednice? - Murrav je bio nov.

- Pembry, i počni mu već jednom nešto govorit, do vraga. -Tate se vrati radiju.

- Dva policajca silaze, Boyle je mrtav, a Pembry teško povrijeđen. Lecter je nestao, naoružanje... uzeo je njihove pištolje. Opasači i futrole su na stolu. Poručnikov glas je škripao od smetnji; valovi su s mukom savladavali debele zidove. -Je li stubište čisto, šaljemo nosila?

- Je, gospodine. Pozovite četvrti prije no što prođu. Imam ljude na svakom katu.
- Primljeno, narednice. Stražar mjesta osam ovdje vani misli da je vidio neko kretanje iza prozora četvrtog kata glavne zgrade. Pokrili smo izlaze, neće nam pobjeći. Ostavite ljude na od-morištima, SVVAT kreće. Pustit ćemo SWAT da ga istjera van. Potvrdite.

- Razumio. Ovo je SVVAT-ova igra.

- Što ima?

- Dva pištolja i nož, poručnice... Jacobse, provjeri ima li municije u pojasevima.

- Meci su tu - odgovori policajac. - Kod Pembrvja su svi na broju, a i kod Bovlea. Budala, nije uzeo rezervne metke.

- Koji su?

- Od trideset osam + Ps JHP.

Tate se ponovo uhvatio za radio. - Poručnice, izgleda da ima dva pištolja 38 s po šest metaka. Čuli smo da je tri puta opalio, a nabojnjače na pojasu su pune, što znači da vjerojatno ima samo još devet metaka. Savjetujte SWAT-u da su to +Ps dum dum meci. Taj momak jako voli lice.

Plus Ps bili su vrući meci, ali nisu mogli prodrijeti kroz SWAT-ove prsluke. Pogodak u lice bio bi najvjerojatnije fatalan, pogodak u koji ud, osakatio bi žrtvu.

- Dolaze nosila, Tate.

Bolnička kola su stigla začuđujuće brzo, ali presporo za Tatea, koji je slušao tu jednu stvar kod svojih nogu. Mladi Murrav je pokušavao nekako uhvatiti to tijelo koje se trzalo i grkljalo, pokušavao mu je sigurnim glasom nešto reći ne gledajući u njega i tako je stalno ponavljao: - Sve je u redu, Pembrv, odlično izgledaš - bez prestanka istim glasom od kojega je čovjeku bilo muka.

Čim je vidio bolničare na odmorištu, Tate poviče: - Lešonos-ci! - kao što je to činio u ratu.

Uhvatio je Murrava za rame i sklonio ga s puta. Bolničari su bili brzi, stručno su svezali stisnute, krvlju umazane šake ispod pojasa, ubacili mu zrak u pluća i omotali kiruršku gazu kako bi barem malo zaštitili krvavo lice i glavu. Jedan od njih otvori vre-

192

H

cicu s plazmom koja se davala intravenozno, ali drugi, koji j upravo izmjerio pritisak i puls, odmahne glavom i reče: - Dolje. Začuli su naredjenja preko radija. - Tate, hoću da isprazniš urede u kuli i da staviš zasune. Osiguraj vrata iz glavne zgrade. Zatim pokrivaj s odmorišta. Šaljem gore prsluke i puške. Uхватit ćemo ga živog ako sam tako želi, ali nećemo se upuštati ni u kakav rizik da mu očuvamo život. Jesi li razumio?

- Jesam, poručnice.

- Ne želim u glavnoj zgradi nikog drugog osim SWAT-a. Ponovi. Tate ponovi naredjenje koje mu je upravo bilo izdano.

Tate je bio dobar narednik i to je sada pokazao pošto su se on i Jacobs uvukli u teške oklopljene prsluke i krenuli za nosilima koja su bolničari spuštali niz stubište prema bolničkim kolima. Druga dvojica išla su za njima noseći Bovlea. Iz ljudi na odmo-rištima jačala je ljutnja dok su nosila pokraj njih prolazila, ali ih je Tate umirivao mudrim riječima: - Nemojte dozvoliti da i sami dobijete metak u guzicu jer ste ljuti.

Dok su vani zavijale sirene, Tate je pažljivo čistio urede, a Jacobs ga je cijelo vrijeme štitio; na kraju je zakračunao kulu.

Hladni propuh strujao je hodnikom na četvrtom. Iza vrata u prostranom mraku glavne zgrade, zvonili su telefoni. U tamnim uredima po cijeloj zgradi, treptali su gumbi na telefonima poput svitaca, a zvonjava nikako nije prestajala.

Vani se pronio glas da se dr. Lecter "zabarikadirao" u zgradi, zvali su radio i televizijski reporteri, brzo rukujući svojim mode-1 mirna u pokušaju da naprave intervju uživo s tim čudovištem. Da bi to izbjegao, SWAT obično isključi telefone, sve osim jednog kojeg ostave za pregovarače. Zgrada je bila previše velika, u njoj je bilo previše ureda.

Tate je zatvorio i zaključao vrata na uredima u kojima su zvo-; nili telefoni. Prsa i leđa bili su mu mokri i boljeli su ga ispod čvr-(stog prsluka. Skinuo je radio s pojasa. -Zovem komandno mjesto. Ovdje?

Tate, kula je čista, kraj.

- Primljeno, Tate. Kapetan te želi na komandnom mjestu.

- Deset-četiri. Kula u predvorju, čujete?

- Da, narednice.

- Spuštam se liftom. Nosim to dolje.

} -U

redu, narednice.

Jacobs i Tate nalazili su se u liftu koji se spuštao u prizemlje kad jedna kap krvi padne na Tateovo rame. Druga mu kapnu na cipelu. On podiže pogled prema tavanici lifta, dodirnu Jacobsa i dade mu znak da šuti.

194

Krv je kapala kroz kružnu pukotinu oko pomoćnog otvora na krovu lifta. Činilo im se da nikada neće stići u predvorje. Tate i Jacobs izađu natraške, s revolverima uperenim u tavanicu lifta. Tate zavuče ruku opet unutra i zablokira lift.

- Ššššš - izusti Tate u predvorju. Zatim tiho: - Berry, Howar-de, on je na krovu lifta. Pokrivajte ga.

Tate izađe van. Na parkiralištu se nalazio crni kombi SWAT-a. SWAT je uvijek imao puno raznih ključeva za liftove.

Odmah su krenuli, dva policajca SWAT-a u crnim prslucima i s kacigama, pošla su uza stubište do odmorišta na trećem katu. S Tateom su u predvorju ostala još dvojica, čije su puške bile ciljane u tavanicu lifta.

Ovo mi slični na borbu velikih mrava, pomisli Tate.

Začuo je glas zapovjednika kroz slušalice u kacigi. - U redu, Johnnv.

Na trećem katu, visoko iznad lifta, policajac Johnnv Peterson gurnuo je ključ u bravu i otvorio vrata za lift. Tunel je bio u mraku. Ležeći na leđima u hodniku, izvadio je granatu za ošamući-vanje iz prsluka i spustio je na pod pokraj sebe.

- U redu, sada ću pogledati dolje.

Izvadio je ogledalo na dugačkom dršku i gurnuo ga preko ruba, a njegov partner je uperio baterijsku svjetiljku snažnog snopa u tunel i upalio je.

- Vidim ga. U liftu je. Pokraj njega vidim oružje. Ne miče se. U Petersonovim slušalicama odjekne pitanje: - Vidiš li mu ruke?

- Vidim jednu, druga je ispod njega. Umotan je u pokrivače.

- Reci mu.

- STAVI RUKE NA POTILJAK I NE MIČI - vikne Peterson u dubinu tunela. - Nije se pomaknuo, poručnice... Dobro.

- AKO NE STAVIŠ RUKE NA POTILJAK, BACIT ĆU DOLJE GRANATU ZA OŠAMUĆENOST. IMAŠ TRI SEKUNDE - završi Peterson. Iz prsluka je zatim izvadio podmetač za vrata kakve kod sebe imaju svi policajci SVVAT-a. - MOMCI, O.K., SKLONITE SE VI TAMO DOLJE... STIŽE GRANATA. - Ispustio je podmetač i vidio kako pada na priliku. - Uopće se nije pomaknuo, poručnice.

- U redu, Johnnv, gurnut ćemo poklopac motkom iz predvorja. Imaš li ga na nišanu?

Peterson se otkotrlja u stranu. Njegov 45 automatik se pojavi preko ruba i ostane tako uperen ravno u priliku. - Imam ga.

Gledajući u tunel lifta, Peterson je primijetio kako se dolje povećava pukotina kroz koju je dolazila svjetlost jer su policajci iz predvorja gurati poklopac SWAT-ovom kukom za čamce. Nepo-

195

mična prilika ležala je djelomično preko poklopca tako da se jedna njezina ruka tijekom guranja pomaknula.

Peterson palcem jače pritisne okidač kolta. - Ruka mu se pomaknula, ali mislim da je to od guranja poklopca.

-Primljeno. Diži.

Poklopac se preokrenuo i ostao ležati naslonjen uza zid tunela. Petersonu je bilo teško gledati u svjetlost. - Nije se pomaknuo. Ruka mu nije na oružju.

Začuo se miran glas u uhu: - U redu, Johnnv, drži se. Ulazimo u lift, gledaj u ogledalo kako bi vidio kretanje. Pucat ćemo ako zatreba. Potvrđi.

- Primljeno.

Tate ih je iz predvorja promatrao kako ulaze u lift. Jedan s pu-škom napunjenom mecima koji su mogli i oklop probiti, uperio! je svoje oružje u strop lifta. Drugi policajac krenuo je uz ljestvi*! ce. Imao je veliki automatski pištolj ispod kojega je bila pričvrš* ćena baterijska svjetiljka. Ogledalo i svjetlosni pištolj prošli si kroz otvor. Za njim su krenuli i policajčeva glava i ramena. S stio je dolje pištolj.38. - Mrtav je - dovikne policajac ostalima, j Tate se upitao je li smrt dr. Lecter značila da će i Catherinc Martin također umrijeti, jer su sve daljnje informacije bile iz-* gubljene kad su se svjetla u umu tog čudovišta pogasila.

Sada su ga policajci izvlačili kroz otvor na liftu naglavačke; dočekalo ga je mnogo ruku, pravo skidanje s križa u osvjetljenom liftu. U predvorju su se počeli skupljati policajci koji su ga željeli vidjeti.

Jedan policajac iz korektivnog se progura naprijed, zagleda u ispružene istetovirane ruke tijela i reče:

- To je Pembrv.

38.

U stražnjem dijelu bolničkih kola čija je sirena zavijala, mladi bolničar vezao se pojasom i okrenuo prema radiju u namjeri da se javi šefu odjela za hitne slučajeve; govorio je glasno kako bi nadjačao zavijanje sirene.

- U komi je, ali vitalni znaci su dobri. Tlak mu je dobar. Je-dan-trideset preko devedeset. Da, devedeset. Bilo osamdeset pet. Dobio je teške posjekotine po licu s raskomadanim dijelovima, jedno oko izvađeno. Stavio sam gazu preko lica i dobiva kisik. Možda mu je pucano u glavu, ne znam točno.

Iza njega, na nosilima, skupljene i krvave šake su se rastvorile ispod pojasa koji ih je stezao uz struk. Desna ruka se izvuče van i napipa kopču na pojasu preko grudi.

- Plašim mu se staviti još gaze na glavu... prije no što smo ga smjestili na nosila nekontrolirano se grčio. Da, stavio sam ga u Fowlerov položaj.

Iza mladića, ruka se stegnula oko kirurškog zavoja i obrisala oči.

Bolničar je čuo šištanje kisika odmah iza svojih leđa, okrenuo se i vidio pred sobom krvavo lice, ali ne i pištolj koji se spuštao i koji ga je trenutak kasnije snažno tresnuo po uhu.

Bolnička kola su usporila i zaustavila se na autoputu sa šest traka, vozači iza njih bili su zbunjeni i počeli su trubiti, oklijevajući zaobići kola hitne pomoći. Dva tiha praska kao kad prerano upalite motor i bolnička kola su opet krenula, zakrivudala, nastavila ravno, pa prešla u pravu traku.

Pojavio se izlaz za aerodrom. Bolnička kola su se lagano kretala odgovarajućom trakom, dok su se na krovu palile i gasile razne svjetiljke, brisači sad radili, sad ne, a sirena neobjašnjivo prestajala i ponovo počinjala zavijati, da bi na kraju sasvim umuknula, kao to su se i svjetiljke pogasile. Bolnička kola su nastavila dalje u tišini, skrenula su na odvojak koji je vodio prema Međunarodnom memfiškom aerodromu, prelijepoj zgradi koja se tu zimsku večer kupala u jarkoj svjetlosti. Zakrivljeni odvojak vodio je sve do automatske rampe za prostrano podzemno parkiralište. Pojavila se krvava ruka i uzela karticu. A zatim su bolnička kola nestala niz tunel prema podzemnom parkiralištu.

196

197

39.

U normalnim okolnostima, Clarice Starling bi jedva čekala vidjeti Cravvfordovu kuću u Arlingtonu, ali bilten koji je čula preko radija u kolima o bijegu dr. Lectera izbio joj je to iz glave.

Ukočenih usana i naježene kože na glavi, vozila je daje; vidjela je urednu rančersku kuću iz pedesetih godina i posve površno je pogledala upitavši se samo da li Bella leži iza prozora s navučenim zavjesama na lijevoj strani. Učinilo joj se daje zvono preglasno.

Crawford je otvorio vrata kad je drugi put pozvonila. Na sebi je imao šlampavi pulover i razgovarao je s nekim preko bežičnog telefona. - Coplev iz Memphisa - obavijesti je on. Dao joj je znak da pode za njim, poveo je kroz kuću, gundajući uz put preko telefona.

U kuhinji je bolničarka upravo izvadila neku bočicu iz hladnjaka i podigla je prema svijetlosti. Kad ju je Crawford upitno pogledao, odmahнула je glavom, nije joj bio potreban.

Odveo je Starlingovu u svoju radnu sobu, sišli su niz tri stepenice i ušli u prostoriju koja je očigledno nekada bila garaža; sada je bila preuređena. Bila je prostrana, od namještaja je tu bio jedan naslonjač i nekoliko stolica, a na prenatrpanom stolu, pokraj starinskog astrolaba svjetlucao je zelenkastim sjajem ekran računala. Dok je išla preko tepiha imala je osjećaj da je prostrt preko betona. Crawford joj da znak da sjedne.

Rukom zatim prekrije slušalicu. - Starlingova, ovo je glupo, ali jeste li Lecteru bilo što dali u Memphisu?

-Ne.

- Nikakav predmet?

- Ništa.

- Odnijeli ste mu crteže i ono što je ostalo u njegovoj ćeliji.

- Nisam mu ih imala prilike dati. Sve je još u mojoj torbi. On je meni dao dosje. To je sve što smo razmijenili.

Crawford gurne telefon ispod vilice. - Coplev, to je nevideno sranje. Želim da priklještiš to kopile i to odmah. Idi ravno do šefa, ravno kod TBI-a. Pobrini se da ubaciš i ostale podatke u sustav. Burroughs je dežuran. Da. - Isključio je telefon i gurnuo ga u džep.

- Želite li kavu, Starlingova? Coca-Colu?

- Zašto ste me pitali jesam li nešto dala dr. Lecteru?

- Chilton priča kako ste Lecteru vjerojatno dali nešto što je iskoristio da otključa lisice. Kaže da to niste učinili namjerno... već iz neznanja. - Ponekad, kada je bio bijesan, Crawfordove oči bi se suzile kao u kornjače. Zanimalo gaje kako će to primiti. - Da li vam je Chilton pokušao maknuti podvezice, Starlingova? Da li se zato tako ponaša prema vama?

- Možda. Molila bih crnu kavu sa šećerom.

Dok je bio u kuhinji, nekoliko puta je duboko udahнула i osvrnula se po prostoriji. Ako život provodite po spavaonicama ili u barakama, uvijek vam je ugodno kad se nađete u nečijem domu. Premda joj se tlo treslo pod nogama, Starlingovoj je pomogao osjećaj da Crawfordovi žive u ovoj kući.

Crawford se vraćao, pažljivo silazeći stepenicama s bifokal-nim naočalama na nosu, noseći šalice. U mokasinama je bio za centimetar niži. Kad je Starlingova ustala da prihvati šalicu, oči su im se našle gotovo na istoj razini. Mirisao je na sapun, a kosa mu je bila sijeda i stršala je.

- Coplev je rekao da još nisu pronašli bolnička kola. Policajci pročešljavaju cijeli jug.

Ona odmahne glavom. - Nisu mi poznate nikakve pojedinosti. Čula sam izvještaj preko radija... Dr. Lecter je ubio dva policajca i pobjegao.

- Dva ispravka, policajko. - Crawford upre prst u tekst koji je bio na ekranu monitora. - Zvali su se Boyle i Pembrv. Razgovarali ste s njima?

Ona klimne. - Oni... izbacili su me iz zatvora. Bili su u pravu što se toga tiče. - Pembry je zaobišao Chiltona, bilo mu je neugodno, ali je bio odlučan i seljački uljudan. Pođite sad sa mnom, rekao je. Imao je bijele mrlje po rukama i čelu. Sad je bio mrtav, blijed ispod svojih mrlja. Starlingova je odjednom morala spustiti šalicu s kavom. Duboko je udahнула i na trenutak se zagledala u tavanicu. - Kako je to izveo?

- Pobjegao je bolničkim kolima - reče Coplev. - Pozabavit ćemo se time. Kako ste prošli s upijačem kiseline?

Starlingova je provela dio poslijepodneva i večeri obavljajući znanstvene analize na listu papira s likom Plutona, po Crawfordovom naređenju. - Ništa. Pokušavaju s dosjeima o serijskim brojevima u DEA-i, ali taj papir je star deset godina. Možda bismo imali više sreće s dokumentima o tisku nego DEA s drogom.

- Ali ipak se radi o upijaču kiseline.
- Da. Kako je to izveo, gospodine Crawford?
- Doista želite znati?

198

199

I

Ona klimne.

- Onda ću vam reći. Ubacili su Lectera u bolnička kola greškom. Mislili su da je on teško povrijeđeni Pembry.

- Jer je na sebi imao Pembryjevu uniformu. Bili su otprilike iste građe.

- Obukao je Pembryjevu uniformu i posudio Pembryjevo lica. I otprilike pola kilograma Bovleovog. Umotao je Pembryja u nepromočivu navlaku za madrac i plahte iz ćelije kako bi spriječio kapanje krvi i gurnuo ga na krov lifta. Obukao je uniformu, upriličio se, legao na pod i ispalio hice u strop da izazove stampedo. Ne znam što je uradio s pištoljem, možda ga je gurnuo straga u hlače. Stigla su bolnička kola, sve je vrvjelo od policajaca s pištoljima. Bolničari su brzo ušli i obavili ono za što su obučeni činiti u takvim prilikama... dali su mu kisik, stavili zavoj preko najgorih mjesta, pokušali zaustaviti krvarenje i izletjeli s njim odatle. Obavili su svoj posao. Bolnička kola nisu stigla do bolnice. Policija ih još traži. Strepim za te bolničare. Coplev mi je rekao da su odslušali dispečerovu vrpcu. Nekoliko puta su zvali bolnička kola. Misle daje Lecter sam pozvao bolnička kola prije no što je ispalio one hice, kako ne bi morao tamo ležati. Dr. Lecter se silno zabavlja.

Starlingova nikada nije čula Crawforda da ogorčeno reži. Kako je uvijek ogorčenost povezivala sa slabošću, to ju je uplašilo.:

- Njegov bjeg nije nikakva potvrda da nam je dr. Lecter lagao; - primijeti Starlingova -Vjerojatno je nekome lagao... nama ilij senatorici Martin... ali možda nije lagao ni jednima ni drugima.! Senatorici Martin je rekao da je krivac Billy Rubin i da je to svel što zna. Meni je, pak, rekao da je to netko tko se zavarava da jel transeksualac. Posljednje riječi koje mi je poslao glase: - Zastoj ne završite luk? -Mislilo je da trebam nastaviti s teorijom o pro-1 mjeni spola...

- Znam, pročitao sam vaš izvještaj. To ne možemo iskoristiti dok ne dobijemo imena iz klinika. Alan Bloom je osobno otišao do upravitelja odjela. Kažu da traže. Moram im vjerovati, neml mi druge.

- Gospodine Cravvford, jeste li u gabuli?

- Naređeno mi je da odem na odmor zbog teških obiteljskih! prilika - odgovori Cravvford. - Igru sada vode specijalci FBI-ai DEA-e i "dodatni elementi" došli iz ureda državnog tužioca... t(jest Krendlera.

- Tko je gazda?

- Službeno, pomoćnik direktora FBI-a, John Goldby. Recii da se on i ja o svemu savjetujemo. A što je s vama, jeste li vi u gj buli?

- Krendler mi je naredio da vratim legitimaciju i oružje i da nastavim školu.

- To je bilo prije nego što ste posjetili Lectera. Starlingova, danas poslijepodne je poslao bombu u Ured za profesionalnu odgovornost. To jest zahtjev "bez predrasuda" da vas Akademija suspendira dok se ne preispita vaša sposobnost za ovu službu. Kukavički hitac u leđa. Glavni za oružje, John Brigham, vidio je taj zahtjev na sastanku nastavnčkog osoblja u Quanticu prije nekoliko sati. Malo je oslušnuo i zatim me upozorio.

- Koliko je to loše?

- Morat ćete na saslušanje. Svjedočit ću u korist vaše sposobnosti i to će biti dovoljno. Ali ako budete i dalje biti odsutni, vjerojatno ćete biti srušeni, bez obzira na zaključke sa saslušanja. Zna li što se događa kada vas sruše?

- Svakako, vrata vas u pokrajinski ured koji vas je regrutirao. Preostaje vam popunjavati upitnike i kuhati kavu dok ne dobijete opet mjesto u klasi.

- Mogu vam obećati mjesto u slijedećoj klasi, ali ne mogu ih spriječiti da vas sruše ako i dalje ne budete odlazili.

- Znači, vraćam se u školu i napuštam ovaj slučaj ili...

- Da.

- Što želite da učinim?
- Vaš je zadatak bio Lecter. Obavili ste ga. Ne tražim od vas da prihvatite rušenje. To bi vas moglo stajati možda pola godine, a možda i više.
- A što je s Catherine Martin?
- Drži je već gotovo četrdeset i osam sati... u ponoć će biti četrdeset i osam sati. Ako ga ne uhvatimo, sredit će je vjerojatno sutra ili prekosutra, ako bude postupao kao prošli put.
- Nije nam Lecter jedina nada.
- Pronašli su do sada šest Billy Rubina i svi oni imaju već ka-kav-takav dosje u policiji. Malo je vjerojatno da je bilo koji od njih. Nismo pronašli nijednog Billyja Rubina na spisku pretplatnika na bilo koji časopis o insektima. Udruženje obrtnika izrađivača noževa zna za pet slučajeva slonovskog antraksa za posljednjih deset godina. Još samo neke da provjerimo. Što još? Klaus još nije identificiran. Interpol javlja da ima nalog za uhićenje izdan u Marseillesu za nekim norveškim trgovačkim mornarom, "Klausom Bjetlandom", kako god da se to prezime izgovara. Norvežani traže otiske njegovih zuba kako bi nam ih poslali. Ako bismo bilo što dobili od klinika i kada biste imali vremena, mislite li da biste mogli pomoći, Starlingova?
- Da, recite gospodine Crawford?
- Vratite se u školu.

200

201

- Ako niste željeli da ga progonim, niste me trebali povesti u onu mrtvačnicu, gospodine Crawford.
- Točno - složi se Crawford. - Pretpostavljam da nisam trebao. Ali onda ne bismo došli do insekta. Pištolj ne vraćajte. U Quanticu ste sigurni, ali iz baze u Quanticu ne izlazite nenaoružani sve dok Lecter ne bude uhvaćen ili mrtav.
- A što je s vama? On vas mrzi. Hoću reći da je on o tome dosta razmišljao.
- Mnogi su, Starlingova, mnogi u mnogim zatvorima. Jednog od ovih dana moglo bi mu i to pasti na pamet, ali mislim da je sada prezaposlen. Slatko mu je biti vani, a ionako još nije spreman sve potrošiti zbog nečeg takvog. A i ovo mjesto je sigurnije nego što izgleda.
- Oglasi se telefon u Crawfordovom džepu. Onaj na stolu je zujao i treptao. Nekoliko trenutaka je bez riječi slušao, a zatim samo rekao: - U redu - i isključio ga.
- Pronašli su bolnička kola u podzemnoj garaži na memfiš-kom aerodromu. - Zatresao je glavom. - To nije dobro. Bolničari su bili otraga. Mrtvi, obojica. - Crawford skine naočale i počne tražiti maramicu kojom bi ih obrisao.
- Starlingova, Burroughsa je nazvao netko iz Smithsoniana, tražio je vas. Momak po imenu Pilcher. Uskoro će završiti s in-sektom. Želim da sastavite 302 o tome za konačni dosje i potpišete se. Bubu ste vi pronašli i krenuli njezinim tragom i ja želim da se to nade u zapisniku. Hoćete li moći?
- Starlingova je bila strašno umorna. - Svakako - odgovorila je.
- Ostavite kola u garaži i Jeff će vas vratiti u Quantico kad završite.
- Na stepenicama se okrenula prema osvijetljenim prozorima preko kojih su bile navučene zavjese i iza kojih je bdjela bolničarka, a zatim se opet okrenula prema Crawfordu.
- Mislim na nas oboje, gospodine Crawford.
- Hvala vam, Starlingova - odgovori on.

40.

- Policajko Starling, dr. Pilcher je rekao da će vas čekati u zoološkom vrtu za insekte. Odvest ću vas tamo - reče stražar.
- Da stignete do zoološkog vrta za insekte, kad se u muzej uđe iz Avenije Constitution, treba se popeti liftom jednu razinu iznad velikog punjenog slona i prijeći preko ogromnog prostora posvećenog proučavanju čovjeka.
- Prvo nailazite na redove lubanja koji se umnožavaju i proširuju, predstavljajući eksploziju čovječanstva od vremena Krista.
- Starlingova i njezin stražar išli su kroz polumračni dio naseljen prilikama koje su dočaravale ljudsko podrijetlo i njegove varijacije. Zatim su došli primjeri

obrednog karaktera... tetova-že, svezana stopala, podešavanje zuba, peruanska kirurgija, mumificiranje.

- Jeste li imali priliku vidjeti Wilhelma von Ellenbogena? -upita je stražar, uperivši snop baterije u jedan kovčeg.

- Mislim da nisam - odgovori Starlingova ne usporivši.

- Trebali biste doći po danu i pogledati ga. Pokopan je u Phi-ladelphiji u osamnaestom stoljeću. Pretvorio se u sapun kada su ga zahvatile podzemne vode. Zoološki vrt za insekte je velika prostorija, koja je sada bila u polumraku i u kojoj se čulo svakojako zujanje i cvrčanje. Ispunjavali su je kavezi i sanduci sa živim insektima. Ovaj zoološki vrt naročito su voljela djeca i po cijeli dan su se igrala u njemu. Noću, prepušteni sami sebi, insekti su bili i te kako zaposleni. Nekoliko sanduka bilo je osvijetljeno crvenom svjetlošću, a slova na tablici koja je pokazivala gdje je izlaz za slučaj nužde, plamtjela su jarkocrvenom bojom u polumračnoj sobi.

- Dr. Pilcheru? - pozove ga stražar s vrata.

- Ovdje sam - javi se Pilcher, podigavši olovku svjetiljku kako bi ga lakše pronašli.

- Hoćete li vi ovu damu poslije izvesti van?

- Hoću, hvala vam, policajce.

Starlingova izvadi malu bateriju iz torbe i utvrdi da je upaljena i istrošena. Nalet ljutnje koju je osjetila podsjeti je da je umorna i da se mora svladati.

202

203

- Dobra večer, policajko Starling.

- Dobra večer, dr. Pilcheru.

- Može li "profesor Pilcher"?

- Jeste li profesor?

- Nisam, ali nisam ni doktor. Ali mi je drago što vas vidim. Želite li pogledati neke bube?

- Svakako. Gdje je dr. Rođen?

- Prošle dvije noći toliko se bavio dlakavcima daje morao nai kraju posustati. Jeste li vidjeli insekta prije no što smo ga počeli obrađivati?

-Ne.

- Bio je u jadnom stanju, doista.

- Ali vi ste ga izvukli i prepoznali.

- Aha. Maloprije. - Zaustavio se kod kaveza klopke. - Dozvolite da vam prvo pokažem noćnog leptira nalik na onog kojeg ste donijeli u ponedjeljak. Ovo nije baš isti kao vaš, ali pripada istoj obitelji, sovica. - Snop njegove baterijske svjetiljke pronašao je velikog sjajnog plavog noćnog leptira smještenog na grančici, priljubljenih krila. Pilcher puhne u njega i istog trena se, kad je noćni leptir zamahnuo krilima okrenuvši njihovu donju stranu prema njima, pojavilo bijesno lice sove; "očne mrlje" na krilima sjale su poput svjetiljki. - Ovo je Caligo Beltrao... dosta je čest. Ali Klausov primjerak, je tu već imamo posla s nekim teškim noćnim leptirima. Dođite.

Na kraju prostorije u jednoj ograđenoj niši bio je sanduk. Bio je izvan dosega djece i pokriven tkaninom. Pokraj njega je zujao mali ovlaživač zraka.

- Čuvamo ga iza stakla da bismo zaštitili ljudima prste ... zna biti ratoboran.

A voli i vlažnost, tako da ga staklo zadržava. -Pilcher je pažljivo podigao kavez uhvativši ga za ručke i pomaknuo ga u prednji dio niše. Podigao je tkaninu i uključio slabu svjetiljku iznad kaveza.

- Ovo je noćni leptir zvan mrtvačka glava - reče on. - Sjedi na bilju....

nadamo se da će položiti jaja.

Leptir je bio veličanstven, a u isto vrijeme i užasan, njegova velika smečkasto-crna krila bila su nalik na pelerinu, a na širokim krznenim ledima imao je znak koji je oduvijek ulijevao strah ljudima kad bi iznenada nabasali na njega u svojim dražesnim vrtovima. Mrtvačku lubanju, lubanju koja je ujedno i to, ali i lice koje promatra svojim tamnim očima, s jagodičnim kostima, jagodičnim lukom koji se jasno ocrtava pokraj očiju.

- Acherontia Styx - izjavi Pilcher. - Dobio je ime prema dvjema rijekama iz pakla. Vaš je čovjek sve žrtve bacio u vodu... jesam li to negdje pročitao?

- Da - odgovori Starlingova. - Je li rijedak?

- U ovom dijelu svijeta jest. U prirodi ih uopće nema.

- Odakle potječe? - Starlingova primakne lice mrežastom poklopcu sanduka. Dahom je pomaknula krzno na leptirovim leđima. Odskočila je unatrag kada je zaskvičao i divlje zamahao krilima. Osjetila je lagano kretanje zraka koje je time izazvao.

- Malezija. Postoji i europski tip, zove se atropos, ali ovaj ovdje i onaj iz Klausovih usta potječu iz Malezije.

- Znači, netko iz uzgoja.

Pilcher kinine. - Da - odgovori kad se nije okrenula prema njemu. - Vjerojatno je brodom dopremljen iz Malezije kao jaje ili, vjerojatnije, kao lutka. Nitko ih nikada nije uspio natjerati da izlegu jaja u zatočeništvu. Pare se, ali ne liježu jaja. Teško je pronaći gusjenicu u prašumi. Kad to obavite, nije ih teško odgajati.

- Spomenuli ste da su borbeni.

- Rilce im je oštro i čvrsto i zarit će vam ga u prst ako se poigravate s njima. To je neobično oružje i alkohol ne utječe na očuvane primjerke. To nam je pomoglo da suzimo polje i tako ga brzo identificiramo. -Pilcheru kao daje odjednom bilo jako neugodno, kao da se prije toga hvalio. - Vrlo su žilavi - požuri on reći. -Ulaze u košnice i idu na Bogartov med. Jednom kad smo skupljali insekte u Sabahumu na Borneu, okupili su se oko svjetiljke iza hotela za mlade. Neobično ih je slušati, mi bismo...

- Odakle vam ovaj?

- Dobili smo ga razmjenom uz pomoć malezijske vlade. Ne znamo što smo dali za njega. Bilo je čudno, okruženi tamom, čekali smo s cijanidnim sprejem, kad...

- Kakva je carinska deklaracija stigla s ovim ovdje? Imate li to negdje zapisano? Moraju li se prijaviti pri iznošenju iz Malezije? Tko bi to mogao znati?

- Žurite. Čujte, zapisao sam vam sve što imamo i znamo, kao i mjesta gdje možete objaviti oglase ako to želite. Dodite, izvest ću vas van.

Šutke su prešli preko cijelog prostranog kata. U osvjetljenom dizalu, Starlingova je primijetila da ni Pilcher nije bio ništa manje umoran od nje.

- Probdjeli ste noć zbog ovoga - primijeti ona. - Lijepo od vas. Nisam imala namjeru biti gruba maloprije, samo sam...

- Nadam se da će ga uhvatiti. Nadam se da ćete uskoro završiti s tim - reče on.

- Naveo sam nekoliko kemikalija koje sigurno kupuje ako uzgaja meke primjerke... Policajko Starling, volio bih vas bolje upoznati.

- Možda bih vas mogla nazvati kad budem u prigodi.

- Obavezno, volio bih - odgovori Pilcher.

204

205

Vrata lifta su se zatvorila i Pilcher i Starlingova su se udaljili. Na katu posvećenom čovjeku vladala je tišina, nijedna ljudska prilika nije se pomaknula, ni one tetovirane, ni one mumificirane, a one vezanih stopala nisu se meškoljile.

Požarna svjetla su bila upaljena u zoološkom vrtu za insekte, odbijajući se u deset tisuća aktivnih očiju starog filma. Ovlaži-vač je zujao i siktao. Ispod tkanine, u crnom kavezu, noćna leptirića mrtvačka glava sišla je s velebilja. Išla je preko poda kaveza, krila su joj se vukla poput pelerine, dok nije naišla na mrvicu saća u svojoj zdjelici. Zgrabivši saće svojim snažnim prednjim nogama, odmotala je oštro rilce i zarila ga kroz voštani omotač ćelije s medom. Sjedila je i tiho sisala med dok se svuda oko nje u tami nastavljalno cvrčanje i zujanje praćeno radanjima i ubijanjima sićušnih bića.

41.

Catherine Baker je i dalje bila dolje u potpunoj tami. Tama joj se rojila iza kapaka, a u isprekidanim sekundama sna sanjala je kako ulazi u nju. Tama se podmuklo prikradala, uvlačila joj se u nos, uši, vlažni prsti tame zauzimali su

sve njezine tjelesne otvore. Jednom rukom prekrila je usta i nos, a drugom vaginu, stisnula bedra, jedno uho naslonila na madrac, a drugo žrtvovala naletima tame. S tamom je došao i zvuk i ona se trgnula iz sna. Začula je poznato zujanje stroja za šivanje. Povremeno je mijenjala brzinu. Prvo je radila polako, a sada brzo.

Gore u podrumu bilo je upaljeno svjetlo... kroz mali otvor u poklopcu zdenca koji je ostao otvoren mogla je vidjeti slabi žuti krug iznad sebe. Pudlica je nekoliko puta zalajala, poslije čega bi joj se uvijek obratio onaj nezemaljski prigušeni glas.

Šivanje. Ovdje dolje nije bilo mjesta za šivaći stroj. Njoj je mjesto na svjetlu. U sunčanoj sobi iz Catherininog djetinjstva kojoj se razveselila kad je se sjetila ... pazikuća, draga Bea, za strojem... njezina mačkica igra se zavjesom koja leprša.

A onda se opet začuo onaj glas i slika je nestala. Ljutio se na pudlicu. - Dražesna, pusti to. Ubost ćeš se na pribadaču i što onda? Ubrzo ću biti gotov. Da, ljubljena. Dobit ćeš zalogajčić kada bude krajčić, dobit ćeš zalogajčić dubi dubi du.

Catherine nije znala koliko dugo ju je već držao ovdje. Znala je samo da se dva puta prala... drugi put ostala je stajati u krugu svjetlosti, želeći da on vidi njezino tijelo, premda nije bila sigurna gleda li jer ju je svjetlost zasljepljivala. Naga Catherine Martin imala je što pokazati, bila je to djevojka i pol u svakom pogledu i ona je toga bila svjesna. Željela je da je vidi. Željela je van iz ove jame. Što bliže jebanju, to bliže borbi... ponavljala je u sebi cijelo vrijeme dok se prala. Dobivala je vrlo male obroke i bila je svjesna da mora nešto poduzeti dok još ima snage. Znala je da mu se neće prepustiti na milost i nemilost bez borbe. Znala je da je u stanju boriti se. Možda bi bilo bolje da se prvo poševim s njim i to onoliko puta koliko bude mogao, kako bi ga iscrpila? Bila je sigurna da će ga, ako joj se u bilo kojem trenutku

206

207

pruži prilika da mu obavi noge oko vrata, poslati Bogu na ispovijest za otprilike sekundu i pol. Mogu lija sebe natjerati na to? Dakako da mogu. Jaja i oči, jaja i oči, jajaoči. Međutim, odozgo nije dolazio nikakav zvuk, završila je s pranjem i navukla čistu trenirku. Nije dobila odgovor na svoje ponude dok se kanta s vodom ljuljala na tankoj uzici i dok ju je zamjenjivala ona za obavljanje nužde.

Čekala je i sada, satima poslije toga, osluškivala je zvuk stroja. Nije ga pozvala. Poslije određenog vremena, možda poslije tisuću udisaja, čula ga je kako se penje stepenicama, pričajući sa psom, govoreći mu nešto kao: - .... doručak kad se vratim. -Ostavio je svjetlo u podrumu. Ponekad je to činio. Grebanje kandžica i koraci po kuhinjskom podu iznad nje. Pas cvili. Bila je uvjerenjena da njezin otmičar odlazi. Ponekad ga dugo nije bilo.

Izdisaji su se nizali jedan za drugim. Psić je tumarao uokolo po kuhinji, cvilio je, vukao je nešto po podu, lupio je nečim po podu, možda svojom posudicom. Odozgo se čulo grebanje, grebanje. A onda opet lajanje, kratko i oštro, ali ovaj put zvuk nije bio onako oštar kao kad se pas nalazio iznad nje u kuhinji. Jer psić nije više bio u kuhinji. Njuškicom je gurnuo vrata i sišao u podrum; jurio je miša, što je i ranije činio kad mu gazda ne bi bio kod kuće.

Dolje u mraku, Catherine Martin počela je nešto tražiti ispod madraca. Napipala je komad pileće kosti i onjušila je. Jedva se suzdržala da ne pojedje komadiće mesa i hrskavice. Stavila ju je u usta kako bi je zagrijala. Zatim je ustala, zaljuljavši se malo u tom vrtoglavom mraku. Pokraj nje u vertikalnoj jami nije bilo ničeg drugog osim madraca, trenirke na njoj, plastične toaletne kante i glatke uzice za koju je bila zakvačena i koja se protezala prema gore do blijede žute svijetlosti.

Razmišljala je o tome cijelo vrijeme dok je bila u stanju o bilo čemu misliti. Catherine se popela na prste i istegnula ruku što je više mogla i uhvatila uzicu. Da li će biti bolje trzati ili vući? Razmišljala je o tome tijekom tisuća izdisaja. Bit će bolje postojano vući.

Pamučna uzica se istegla više no što je očekivala. Opet ju je uhvatila na najvišem mjestu koje je mogla dohvatiti i povukla, pomičući ruku s jedne na drugu stranu, nadajući se da će se uzica izlizati od trenja o drveni rub otvora iznad nje. Micala je ruku dok je rame nije zaboljelo. Vukla je, uzica se istezala, a onda je prestala, više se nije mogla istegnuti. Molila se da se prekine negdje visoko. Hop, i pala je, u smotuljcima ravno njoj na lice. Čučnula je dok su joj metri uzice i dalje prekrivali glavu i rame; kroz otvor, visoko gore, nije dolazilo dovoljno svjetlosti, tako da nije mogla vidjeti da se uzica u gomili spustila na nju. Nije znala ni koliko je dugačka. Ne smije dozvoliti da se zapetlja. Pažljivo ju je počela motati preko lakta, nakon čega ju je spustila na pod. Uzica se prekinula na otvoru zdenca.

Svezala je čvrsto pileću kost s komadićima mesa i hrskavice za dršku kante. Sada dolazi teži dio.

Radila je pažljivo. Bila je u raspoloženju kakvo bi je obično obuzimalo za vrijeme oluje. Imala je osjećaj da se sama brine o sebi u malom čamcu dok oko nje bjesni oluja.

Zavezala je drugi kraj uzice za zglob, zubima stegnuvši čvor.

Sklonila se što je više mogla od uzice. Držeći kantu za držak, zavitala ju je u velikom krugu i bacila ravno gore, prema blijedom krugu svjetlosti iznad sebe. Plastična kanta promaši otvor, udari u donju stranu poklopca i padne natrag, udarivši je po licu i ramenu. Psić glasnije zalaje.

Prvo je ispravila uzicu, a zatim opet bacila kantu. Neumorno je pokušavala. Pri trećem pokušaju, kanta ju je udarila po slomljenom prstu, pa se morala nasloniti na zakrivljeni zid ubrzano dišući dok bol nije prošla. Pri četvrtom pokušaju, udarila je u nju, ali pri petom nije. Bila je vani. Kanta se nalazila negdje na drvenom poklopcu zdenca, pokraj otvora. Koliko li je bila udaljena od rupe? Smiri se. Lagano je povukla. Uvijala je uzicu i osluškivala kako držak kante udara po drvetu iznad nje.

Psić glasnije zalaje.

Nije smjela povući kantu preko ruba rupe, ali morala ju je dovući sasvim blizu. Uspjela je.

Psić se nalazio negdje među ogledalima i krojačkim lutkama u obližnjem podrumu. Njušio je konce i otpatke ispod šivaćeg stroja. Motao se oko velikog crnog ormara. Pogledavao je prema drugom kraju podruma odakle su dolazili zvuči. Zaletio se prema mračnom dijelu, zalajao i trkom se vratio natrag.

Zatim je podrumom počeo odzvanjati slabi glas.

- Draaaaa...žesna.

Psić je lajao i skakutao na mjestu. Debeljuškasto tijelo mu je pritom podrhtavalo.

A onda je začuo mljackanje.

Psić podiže njuškicu prema tavanici iznad koje je bila kuhinja, ali zvuk nije odatle dolazio.

Čulo se mljackanje kao da netko jede. - Dođi, Dražesna. Dođi, srdašce.

Hodajući na vrhovima šapa, načuljenih ušiju, pas se uputi u mrak.

Mljac, mljac. - Dođi, slatkišu, dođi, Dražesna.

208

209

Pudlica je namirisala pileću kost svezanu za držak kante. Za-grebla je po zidu zdenca i zacvilila.

Mljac... mljac... mljac.

Mala pudlica je skočila na drveni poklopac zdenca. Miris je odavde dolazio, negdje između kante i rupe. Psić zalaje na kantu i neodlučno zacvili. Pileća kost se tek malo pomaknula.

Pudlica se šćućurila zavukavši njuškicu između prednjih šapa i podigavši zadnji dio u zrak, pomamno vrteći repom. Dva puta je zalajala i zaletjela se na pileću kost, pokušavši je zgrabiti zubima. Uvijek bi se između psića i pileće kosti prepriječila kanta. Pudlica je režala na kantu ne ispuštajući iz vida držak, dok na kraju nije čvrsto zarila zubiće u kost. Kanta je iznenada gurnula pudlicu i

ova se prevrnula, pokušala ustati, opet je pala, uhvatila se ukoštac s drškom, stražnja noga i bok skliznuše joj u rupu i ona kandžicama pomamno počne grepsti po drvetu, dok je kanta i dalje klizila, ukliještivši se na kraju rupi zajedno sa stražnjim nogama psića, onda se psić oslobodio, a kanta je skliznula preko ruba i nestala; kanta je pala u rupu zajedno s pilećom kosti. Psić je ljutito zalajao kroz otvor, glas mu se odbije o zidove zdenca. Zatim je prestao lajati i nakrivio glavu začuvši zvuk koji je jedino do njega dolazio. Nespretno se spustio na pod podruma i odjurio stepenicama radosno zalajavši kad je čuo kako su se negdje gore zalupila vrata.

Tople suze su potekle preko obraza Catherine Baker Martin i počele joj kapati po trenirci, koja ih je upijala tako da je njihovu toplinu osjećala na grudima, uvjeren da će sigurno umrijeti.

42.

Crawford je stajao sam na sredini radne sobe s rukama duboko u džepovima. Stajao je tako od 12,30 do 12,33 razmatrajući jednu ideju. Zatim je poslao faks u kalifornijski odjel za motorna vozila tražeći da uđu u trag motornoj prikolici za koju je dr. Lecter rekao da ju je Raspail kupio u Kaliforniji, onu koju je koristio za vrijeme romanse s Klausom. Crawford je zamolio OSP - Odjel za prometne prekršaje da provjere je li bilo koji vozač osim Benjamina Raspaila platio kaznu vozeći tu prikolicu.

Zatim je sjeo na naslonjač s podmetačem i počeo sastavljati provokativan osobni oglas koji će se pojaviti u najtiražnijim novinama:

Dobro građen mliječni strastveni cvijet, 21, manekenka, traži čovjeka koji zna cijeliti kvalitetu i kvantitetu. Reklamiram kreme za ruke i kozmetiku, vidjeli ste me u oglasima po časopisima, sada bih ja voljela vas vidjeti. Pošaljite sliku u prvom pismu.

Zamislio se malo, precrtao "dobro građena" i stavio "čvrsto građena".

Glava mu je klonula i on je zadrijemao. Zeleni ekran monitora oslikavao se u obliku sićušnih kvadratića u staklima njegovih naočala. Ekran je oživio, redovi su počeli puzati na gore, krećući se i po Crawfordovim staklima. Zatresao je glavom u snu kao da gaje slika zagolicala.

Poruka je glasila:

MEMFIŠKI POX SPASIO JE DVIJE STVARI PRILIKOM PRETRESA LECTEROVE ĆELIJE.

(1) IMPROVIZIRANI KLJUČ ZA LISICE NAPRAVLJEN OD CILINDRA NALIVPERA S ZAOBLJENIM VRHOM, USJECI DOBIVENI STRUGANJEM, BALTIMORE ZAMOLJEN DA PRETRAŽI BOLNIČKU ĆELIJU ZBOG TRAGOVA IZRADE, OVLAŠTENJE COPLEY, SAC MEMPHIS.

(2) BJEGUNAC JE ZA SOBOM OSTAVIO LIST PAPIRA U TOALETI. ORIGINAL POSLATI U WX LABORATORIJSKI ODJEL DOKUMENTACIJE. GRAFIČKI PRIKAZ RUKOPISA SLIJEDI. GRAFIČKI PRIKAZ POSLAN U LANGLEY, PAŽNJA: BENSONU... KRIPTOGRAFIJA.

Zatim su se s dna ekrana počela pojavljivati slova, koja u prvih nekoliko trenutaka kao da su virila preko njegovog donjeg dijela ruba i na kraju se pojavilo ovo:

C33H36ILTN40

Tiho dvostruko zvonjenje računala nije probudilo Crawforda, ali tri minute kasnije to je učinio telefon. Javlja se Jerry Burro-ughs s otvorene linije Nacionalnog centra za kriminalističke obavijesti.

- Jesi li vidio ekran, Jack?

- Samo malo - odgovori Crawford. - Da, u redu.

- Već je stigao u laboratorij, Jack. List papira koji je Lecter ostavio na WC-u. Brojevi između slova u Chiltonovom imenu, čista biokemija - C33H36N4O6 - to je formula pigmenta iz ljudske žuči koji se zove bilirubin. Laboratorij nam skreće pažnju da je to glavni agens koji određuje boju govornika.

- Sranje.

- Imao si pravo, Jack. Lecter ih je samo vukao za nos. Žao mi je senatorice Martin. Oni iz laboratorija kažu da je bilirubin otprilike iste boje kao Chiltonova kosa. Nazivaju to hormonom iz bolnice za mentalno poremećene. Jesi li vidio Chiltona na vijestima u šest sati?

-Ne.

- Vidjela ga je Marilvn Sutter tamo gore. Chilton je trubio o "potrazi za Billy Rubinom". Zatim je otišao na večeru s nekom reporterkom s televizije. Upravo u to vrijeme je Lecter otišao u šetnju. Kakav nevideni seronja.

- Lecter je rekao Starlingovoj da "ne smetne s uma" da Chilton nije doktor medicinskih znanosti.

- Aha, pročitao sam to u sažetku. Mislim da je Chilton pokušao poševiti Starlingovu, a ona mu je dala nogu. On je možda glup, ali nije slijep. Kako je mala?

- Mislim da je dobro. Iscrpljena je.

- Misliš li da je Lecter i nju vukao za nos?

- Možda. Ali idemo dalje s tim. Ne znam što se događa u klinikama, ne izlazi mi iz glave da sam možda sudskim putem trebao zatražiti te dosjee. Ne volim ovisiti o njima. Ako nam se ne jave do podneva, idemo preko suda.

- Jack... imaš li na terenu neke ljude koji znaju kako Lecter izgleda?

- Svakako.

- Zar ne shvaćaš da nam se negdje sada smije?

- Možda neće dugo - odgovori Crawford.

43.

Dr. Hannibal Lecter je stajao ispred recepcije elegantnog hotela Marcus u St. Louisu. Na glavi je imao smeđi šešir, a na sebi kišni ogrtač zakopčan do grla. Nos i obraze prekrivala mu je uredna kirurška gaza.

Upisao se u knjigu gostiju kao "Lloyd Wyman", potpis je uvježbao u Wymanovim kolima.

- Kako plaćate, gospodine Wyman? - upita ga službenik.

- Karticom American Expressa. - Dr. Lecter pruži Čovjeku kreditnu karticu Lloyda Wymana.

Iz restorana su dolazili nježni zvuči klavira. Dr. Lecter je za barom uočio još dvojicu s gazama preko nosa. Sredovječni par uputio se prema dizalima, pjevajući neku melodiju Cola Portera. Žena je imala gazu preko oka.

Službenik je završio s uzimanjem otiska kreditne kartice. -Znate li, gospodine Wyman, da smijete upotrebljavati bolničku garažu?

- Da, hvala vam - odgovori dr. Lecter. On je ionako već parkirao Wymanova kola u garaži, zajedno s Wymanom u prtljažniku.

Hotelski momak koji je ponio Wymanove putne torbe do malog apartmana dobio je kao napojnicu jednu od Wymanovih novčanica od pet dolara.

Dr. Lecter je naručio piće i sendvič i otišao se istuširati zbog opuštanja. Apartman je dr. Lecteru izgledao ogroman poslije dugog zatočeništva. Uživao je hodati tamo-amo i gore-dolje po njemu.

S prozora je mogao vidjeti na drugoj strani ulice Paviljon Myrone i Sadiea Fleischera, u krugu Gradske bolnice St. Louisa, koji je bio jedan od najpoznatijih centara za kraniofacijalnu kirurgiju na svijetu.

Lice dr. Lectera je bilo previše poznato da bi se usudio otići kod nekog od ovdašnjih odličnih plastičnih kirurga, ali to je bilo jedino mjesto na svijetu na kojem se mogao šetkati uokolo sa zavojem na licu ne skrećući pažnju na sebe. Već je jednom ranije boravio ovdje, prije mnogo godina, dok je obavljao neka psihijatrijska istraživanja u odlično opremljenoj Memorijalnoj biblioteci Roberta J. Brockmana.

212

213

Baš divno što ima prozor, nekoliko prozora. Stajao je u mraku kod prozora, promatrajući svjetla automobila kako prolaze preko MacArthur mosta pijuckajući naručeno piće. Osjećao je ugodan umor od petosatne vožnje iz Memphisa.

Jedinu pravu nezgodu tu večer imao je u podzemnoj garaži u Memphisu na međunarodnom aerodromu. Namučio se čisteći se pomoću kuglica vate, alkohola i destilirane vode u stražnjem dijelu bolničkih kola. Kad se konačno preobukao u bijelu bolničku uniformu, sve se svelo na to da u nekom osamljenom prolazu ogromne garaže u kojoj su se kola ostavljala na duže vrijeme uhvati putnika koji je putovao sam. Čovjek se susretljivo nagnuo u prtljažnik auta kako bi izvadio

kovčežić s uzorcima, tako da uopće nije vidio dr. Lectera koji mu je prišao s leđa.

Dr. Lecter se pitao da li je policija vjerovala da je dovoljno glup da aerodrom napusti u nekom od aviona.

Jedini problem tijekom vožnje do St Louisa bio mu je pronaći kako se pale svjetla, gdje su prekidači za duga i kratka svjetla i kako se pokreću brisači u tim stranim kolima, pošto dr. Lecteru nisu bili poznati uređaji na kontrolnoj ploči pokraj volana.

Sutra će pokupovati stvari koje su mu potrebne: bjelilo za kosu, bradu i lijepak, kvare lampu, a i ostale: recept, sitnice koje će nabaviti kako bi izvršio neke trenutne promjene u svom izgledu. Kad mu to bude zgodno, krenut će dalje.

Nije bilo razloga za žurbu.

44.

Ardelia Mapp je bila u svom uobičajenom položaju; sjedila je u krevetu s knjigom u rukama. Slušala je radiostanicu koja je emitirala samo vijesti. Ugasila ga je kada se Starlingova teškim korakom pojavila na vratima. Pogledala je u njezino izmučeno lice, ali srećom ništa nije pitala osim: - Želiš li čaj?

Kad je učila, Mappova je pila čaj napravljen od mješavine lišća koje joj je slala baka i zvala ga je "Čaj za pametne".

Od dvije najpametnije osobe koje je Starlingova upoznala, jedna je također bila i najmarljivija, a druga neopisivo zlobna. Starlingova se nadala da je time uspostavila određenu ravnotežu među svojim poznanicima.

- Imala si sreće što si danas bila odsutna - primijeti Mappova. - Onaj prokleti Kim Won nas je gotovo sahranio. Ne lažem. Vjerojatno je sila teže jača tamo u Koreji nego ovdje kod nas. Zatim su došli ovamo i olakšali, razumiješ, zaposlili se kao nastavnici tjelesnog, jer je to za njih mačji kašalj... svratio je John Brig-ham.

- Kada?

- Večeras, maloprije. Želio je vidjeti jesi li se vratila. Bio je zalizan. Nije znao što će sa sobom, poput novaka u predvorju. Malo smo popričali. Rekao je da ako si zaostala s učenjem i ako moramo štrebati umjesto vježbati gađanje, da će u vrijeme određeno za poligon slijedećih nekoliko dana otvoriti poligon preko vikenda i omogućiti da to nadoknadimo. Rekla sam da ću mu javiti. Dobar čovjek. -Je.

- Znaš li da želi da sudjeluješ na natjecanju službi, da nas zastupaš protiv DEA-e i Carine?

-Ne.

- Ne na ženskom natjecanju. Otvorenom. Slijedeće pitanje: znaš li Četvrti amandman za ispit u petak?

- Dosta toga znam.

- Uredu, što je to Chimer versus Cali/orma?

- Istrage u srednjim školama.

- Kakve istrage?

214

215

- Ne znam.

- Radi se o pojmu "neposredni pristup". Tko je bio Schneckloth?

- K vragu, ne znam.

- Schneckloth versus Bustamonte.

- Je li to razumno očekivanje poštovanja privatnosti?

- Lupetaš. Očekivanje poštovanja privatnosti je Katzov princip. Schneckloth je pristanak na pretragu. Već vidim, morat ćemo se baciti na učenje, mala moja. Imam bilješke.

- Ne noćas.

- Ne. Ali sutra ćeš se probuditi s plodnim i praznim umom u koji ćemo početi sijati sjeme za žetvu u petak, Starlingova, Brig-ham je rekao - nije trebao to napraviti, pa sam mu obećala... rekao je da ćeš morati na saslušanje. Misli da

će te onaj napuhani kurvin sin Krendler zaboraviti za dva dana. Imaš dobre ocjene, lako ćemo sve ovo svladati. - Mappova se pažljivo zagledala u umorno lice Starlingove. - Učinila si sve što si mogla za tu jadnicu, Starlingova. Stavila si glavu u torbu, pustila da te šutnu i pokrenula si stvari. Zaslužila si da ti pruže šansu. Zašto se sada jednostavno ne baciš u krevet? I ja sam se spremala završiti s ovim.

- Ardelia, hvala ti.

Kada je svjetlo bilo ugašeno.

- Starlingova? -A?

- Što misliš, tko je ljepši, Brigham ili Vrući Bobby Lowrance?

- Teško pitanje.

- Brigham ima nešto istetovirano na ramenu, vidjela sam kroz košulju. Što li piše?

- Pojma nemam.

- Hoćeš li mi reći čim saznaš?

- Vjerojatno neću.

- Pričala sam ti da Vrući Bobby ima triko gaćice s uzorkom pi-tona.

- Samo si ih vidjela kroz prozor dok je dizao utege.

- Je li ti Gracie to rekla? Toj ću djevojci namazati usta.... Starlingova je već spavala.

45.

Nešto prije tri sata ujutro, Crawford, koji je drijemao pokraj žene, se probudio. Bellino disanje se promijenilo i ona se pomaknula u postelji. Sjeo je i uhvatio je za ruku.

- Bella?

Duboko je uvukla zrak, a onda ga izdahнула. Otvorila je oči prvi put poslije nekoliko dana. Cravvford spusti lice tik uz njezino, ali ona ga izgleda ipak nije vidjela.

- Bella, volim te, mala - reče on, u slučaju da ga je ipak čula. Strah mu prostrijeli grudi i počne kružiti po njegovoj utrobi poput slijepog miša po kući. Potrudio se obuzdati ga.

Želio je nešto učiniti za nju, bilo što, ali nije joj želio pustiti ruku.

Prislonio je uho uz njezine grudi. Čuo je tiho kucanje, treptaj i njezino srce je stalo. Ništa se više nije čulo, samo je počela navirati neobična hladnoća. Nije znao dolazi li taj zvuk iz njezinih grudi ili se to samo njemu pričinjava da ga čuje.

- Nek te Bog blagoslovi i zadrži pokraj sebe... i s tvojima - izgovori Cravvford riječi koje je priželjkivao da se ispune.

Privukao ju je k sebi naslonivši se na uzglavlje, čvrsto ju je pri-vijao na grudima dok je njezin mozak umirao. Bradom joj je sklonio maramu s ostataka kose. Nije plakao. Odavno je prestao.

Cravvford ju je presvukao, obukao joj je njezinu omiljenu, najbolju spavaćicu i ostao malo sjediti pokraj povišenog kreveta, držeći njezinu ruku na svojem licu. Imala je četvrtasti dlan s dugačkim prstima, na kojoj su se vidjeli znaci dugogodišnjeg bavljenja vrtlarstvom i odnedavni ubodi intravenoznih igala. Kad bi se vratila iz vrta, ruke su joj mirisale na majčinu dušicu.

(Razmišljaj o tome kao o bjelanjku na prstima - glasio je savjet Bellinih prijateljica iz škole vezan za seks. Ona i Cravvford su zbijali šale na račun toga u krevetu, prije mnogo godina, mnogo godina kasnije, prošle godine. Ne razmišljaj o tome, razmišljaj o onome što je bilo lijepo. O čistim stvarima. To je bila čista stvar. Na glavi je imala okrugli šešir i na rukama bijele rukavice i vozila se dizalom kad je prvi put odzviždao dramatičan aranžman

216

217

I

pjesme "Begin the Beguine". U sobi ga je zadirkivala da ima prepune džepove kao neki školarac.

Crawford je pokušao otići u drugu sobu... i odatle se mogao okrenuti kad je to želio i vidjeti je kroz otvorena vrata, kako smirena leži na toploj svjetlosti

svjetiljke pokraj kreveta. Čekao je da njezino tijelo postane obredni predmet, da bude otrgnuto od njega, odvojeno od osobe koju je držao u zagrljaju na krevetu i od životne suputnice koja mu je ostala u sjećanju, kako bi ih mogao pozvati da dođu po nju.

Prazne ruke su mu visjele s dlanovima okrenutim prema na prijed uz bokove, stajao je kod prozora zagledan u prazan istok. Nije se radovao zori; gledao je prema istoku, jer je prozor bio okrenut prema istoku.

i

218

- Jesi li spremna, Dražesna? - Jame Gumb je sjedio naslonjen na uzglavlje kreveta, a psić je ležao sklopčan na njegovom trbuhu.

Gospodin Gumb je upravo oprao kosu i oko glave je imao omotan ručnik. Počeo je nešto tražiti između pokrivača, pronašao daljinski za svoj VCR i pritisnuo gumb. Program koji je sastavio sastojao se iz dva dijela presnimljena na jednu kasetu. Gledao ga je svakog dana kad je obavljao najvažnije pripreme i uvijek prije nego što bi oderao kožu.

Na prvoj vrpici bila je presnimljena izlizana kopija filmskih novosti, crno-bijeli žurnal iz 1948. Četvrtfinale natjecanja za Miss Sacramenta, jedno od preliminarnih natjecanja na dugom putu do finala za Miss Amerike koje se održalo u Atlantic Citvju.

Gledao je dio u kojem su se natjecale u kupaćim kostimima i sa cvijećem u rukama približavale u povorci stepenicama koje su vodile na pozornicu.

Pudlica gospodina Gumba je kroz sve ovo prošla već mnogo puta, pa je zatvorila oči kad je začula glazbu, znajući da će je on uskoro početi gnjaviti.

Po natjecateljicama se vidjelo da je to jedna od prvih izbora ljepotice poslije drugog svjetskog rata. Sve su imale kupaće kostime a la rose Marie Reid, a neke su bile vrlo ljupke. Imale su i lijepe noge, barem neke od njih. Ali nedostajali su im mišići i koljena su im bila nekako ružna.

Gumb stisne pudlicu.

- Dražesna, evo je, evoje, evoje!

Dolazila je, približavala se stepenicama u bijelom kupaćem kostimu; mladiću koji je pomagao kod stepenica poslala je ozareni osmijeh, a zatim je brzo na visokim potpeticama otišla dalje, dok je kamera pratila, slijedila stražnji dio njezinih bedara. Mama. To je bila mama.

Gospodin Gumb nije morao dohvatiti daljinski, sve je obavio kad je presnimavao ovu kopiju. Unatrag, evo je kako se vraća unatrag, natraške silazi stepenicama, uzima mladiću osmijeh koji mu je maloprije poslala, natraške se vraća prolazom, a onda opet kreće naprijed, natrag-naprijed, naprijed-natrag.

219

Kad bi se osmjehnula mladiću i Gumb bi se osmjehnuo.

Imao je još jedan njezin snimak, ali s ostalim natjecateljicama i dosta nejasan, jer ju je pokušao zadržati zaustavivši sliku. Bil[<] je bolje kada bi pustio vrpcu normalnom brzinom i vidio je tekj na tren. Mama je s ostalim natjecateljicama čestitala pobjednik čama.

,

Drugi prilog snimio je s kablovske televizije u jednom motelu u Chicagu... morao je izjuriti van, kupiti VCR i ostati još jednu noć kako bi to snimio. To je bio film koji su bez prestanka puštali preko otrcanih kablovskih kanala kasno noću kao podlogu za seksualne oglase koji su puzili preko ekrana. Ti filmovi se prave od starih prilično bezazlenih nevaljalih filmova iz četrdesetih i pedesetih godina; recimo odbojka u nudističkom kampu i ostalih manje eksplicitnih dijelova seksi filmova iz tridesetih godina u kojima su muškarci imali lažne nosove i još nosili čarape. Zvučnu pozadinu činila je bilo kakva glazba. Upravo su J svirali "The Look of Love", pjesmu koja nije imala ama baš nikakve veze s onim što se događalo na ekranu.

Nije bilo načina da gospodin Gumb skine oglase s ekrana.1 Morao se pomiriti s tim.

Eno ga, bazen u dvorištu... u Kaliforniji, ako je suditi po zele-j nilu. Dobar namještaj oko bazena, sve ukazuje na pedesete go-' dine. Nekoliko gracioznih

djevojaka kupaju se gole. Nekoliko njih možda se nekada i pojavilo u nekom filmu B produkcije. Živahno i odlučno izlazile su iz bazena i trčale, mnogo brže od glazbe, do stepenica tobogana, penjale se... spuštale, Iiiiiip! Dok su jurile niz tobogan grudi bi im se podizale, one su se smi-jale, ravno ispruženih nogu, pljus!

Evo mame. Sada će i ona, izlazi iz bazena iza one djevojke s kovrčavom kosom. Lice joj je djelomično zaklonio oglas iz Pe-: peljuge koji je puzio preko ekrana, oglas za seksi butik, ali vidjelo se kako se udaljava, penje stepenicama sva sjajna i mokra,! divno punašna i gipka, s malim ožiljkom od carskog reza, kre-; nula je Iiiiiiii! Tako je lijepa, premda joj gospodin Gumb nije mo-j gao vidjeti lice, u srcu je znao da je to mama, snimljena poslije 1 njihovog posljednjeg susreta poslije kojega je više nikada u životu nije vidio uživo. Osim u svojem umu, dakako.

Došla je nova scena sa snimljenim oglasom za bračnu pomoć i iznenada se prekinula.

Pudlica je zažmirila dvije sekunde prije no što ju je gospodii Gumb čvrsto zagrlio.

- Oh, Dražesna. Dođi kod mamice. Mamica će biti tako lijep" Ima mnogo posla, mnogo posla, mnogo toga mora priprei ti za sutra.

Nikada nije mogao ništa čuti iz kuhinje, čak i kad bi vrištale iz svega glasa, hvala Bogu, ali zato ih je čuo dok se stepeništem spuštao u podrum. Nadao se da će biti mirna, da će spavati. Pudlica, koju je nosio ispod ruke počne lajati začuvši zvuke iz jame.

- Nisam te učio da se tako ponašaš - reče on u krzno na njezinom vratu.

Podzemna tamnica nalazila se iza vrata s lijeve strane, odmah kod podnožja stubišta. Nije se ni osvrnuo prema njoj, niti se potrudio da razabere riječi koje su dolazile iz jame.....što se njega ticalo, one nisu imale nikakve sličnosti s engleskim.

Gospodin Gumb je otišao ravno u radionicu, spustio pudlicu i upalio svjetlo. Nekoliko noćnih leptira je zalepršalo i udarilo u žičanu mrežicu koja je prekrivala sijalice na tavanici.

Gospodin Gumb je bio pedantan u radionici. Uvijek je miješao svježije rastvore u posudama od nehrđajućeg čelika, nikad u aluminijskim.

Naučio je da sve pravovremeno napravi. Dok je radio stalno je sam sebe opominjao:

Moraš biti metodičan, moraš biti precizan, moraš biti ekspeditivan, jer problemi pred tobom su strašni.

Ljudska koža je teška... na nju otpada šesnaest do osamnaest posto tjelesne težine... i klizava je. Dok je još vlažna teško je rukovati s cijelom kožom, ali ju je zato lako ispustiti. Treba voditi računa i o vremenu; koža se počinje borati odmah poslije deranja, najviše kod mladih, s čijom kožom je najnezahvalnije raditi.

Dodajte tome još činjenicu da koža nije baš najelastičnija, pa čak ni kod onih vrlo mladih. Ako je rastegnute, nikada više neće poprimiti prvobitnu veličinu. Sašijte nešto savršeno, zatim je prejako povučete preko krojačkog kalupa i ona se izvuče i na-mreška. Ne vrijedi vam onda da sjedite za strojem i plaćete jer time nećete ispraviti nijedan nabor. Tu su zatim i linije rascije-pa za koje svakako morate znati gdje se nalaze. Koža se podjednako ne rasteže u svim pravcima prije no što se kolagenski snopovi deformiraju i niti pokidaju; povučete li u pogrešnom pravcu, vidjet će se.

Sa sirovim materijalom je gotovo nemoguće raditi. Na eksperimentiranje je potrošeno mnogo vremena, doživio je mnoga razočaranja prije no što je gospodin Gumb naučio kako se to radi.

Na kraju je zaključio da su stari načini obrade i najbolji. Opredijelio se za ovakav postupak: prvo bi potopio komade u akvarije, u ekstrakte dobivene iz povrća koje su napravili još američki urođenici... sve su to bile prirodne tvari bez imalo mineralnih

solu. Zatim je upotrebljavao metodu kojom se u Novom svijetu obrađuje jelenja koža kojoj nema ravne... klasično štavljenje pomoću mozga. Američki urođenici su vjerovali da svaka životinja ima upravo toliko mozga da ustavi vlastitu kožu. Gospodin Gumb je znao da to nije točno i odavno je već odustao od sličnih pokušaja, čak i s primatima koji imaju najveći mozak. I sada mu je zamrzivač još bio pun telećih mozgova, jer se jedno vrijeme plašio ostati bez njih. Bio je u stanju svladati sve probleme vezane za obradu materijala; vježbanjem je postigao gotovo savršenstvo. Ostali su teški strukturalni problemi, ali on je bio i te kako kvalificiran da i njih riješi.

Radionica se nastavljala u podrumski hodnik koji je vodio u kupaonicu koja je bila izvan upotrebe i u kojoj gospodin Gumb držao kolotur i kronometar, a dalje u studio i ogroman mračan prostor iza njega.

Otvorio je vrata studija i pustio van jarku svjetlost... koja je dolazila iz reflektora i užarenih cijevi, čija je boja bila podešena na boju dnevne svjetlosti i koje su bile pričvršćene za grede tavanice. Na uzdignutom dijelu poda od zaštićene hrastovine stajale su lutke manekeni. Sve su bile djelomično odjevene, neke u kožu, a neke u muslinske uzorke za kožnu odjeću. Tih osam lutaka oslikavala su dva velika ogledala koja su prekrivala dva zida i udvostručavala njihov broj... ogledala su bila napravljena iz jednog komada, ne iz pločica. Na toaletnom stoliću nalazila se kozmetika, nekoliko držača za perike i same perike. Ovo je bio najsvjetliji studio, sav u bijelom i opremljen svijetlom hrastovi-nom.

Lutke su bile odjevene u nedovršenu konfekciju, uglavnom u dramatične Armanijeve kopije, od fine kože, s mnogobrojnim naborima, izdignutim ramenima i podstavljenim grudima.

Treći zid zauzimao je veliki radni stol, dva tvornička stroja za šivanje, dvije ženske krojačke lutke i jedna muška, napravljena prema torzu Jame Gumba.

Naspram četvrtom zidu stajao je veliki crni ormar premazan kineskim lakom koji je dosezao gotovo do stropa visoke dva i pol metra. Bio je star i ornamenti na njemu su odavno izbljedjeli; na mjestu gdje je nekada bio zmaj ostalo je nekoliko zlatnih pruga, jasno su se još vidjeli samo bijelo prodorno oko i crveni jezik nekog drugog zmaja čije je cijelo tijelo inače izbljedjelo. Lak ispod njih bio je dobro očuvan, premda popucao.

Ormar, ogroman i dubok, nije bio ni nalik na one koji se mogu naći u prodavaonicama. U njemu su se na kalupima i vješalicama nalazile Posebne Stvari i vrata su bila zaključana.

Psić se napio vode iz posudice u uglu, pa se smjestio između nogu jedne lutke i zagledao u gospodina Gumba.

Šivao je kožnu jaknu. Morao ju je završiti... želio je sve završiti, ali uhvatila gaje stvaralačka groznica; nije bio potpuno zadovoljan vlastitim ogrtačem od muslina.

Gospodin Gumb je mnogo više napredovao u šivenju nego što je mogao pretpostaviti kalifornijski Popravni odjel u njegovoj mladosti, ali ovo je bio pravi izazov. Čak ni rad s osjetljivom kabreta kožom ne pripremi čovjeka za stvarno fini posao.

Imao je ovdje dva ogrtača-uzorka od muslina, nalik na bijele prsluke, jedan je bio njegov broj, a drugi je napravio prema mjerama Catherine Baker Martin koje je uzeo dok je još bila u nesvijesti. Kad je stavio onaj manji na krojačku lutku, problemi su postali očigledni. Bila je krupna djevojka, savršenih mjera, ali ipak nije bila krupna poput gospodina Gumba i nije imala ni približno toliko široka ramena.

Njegov ideal je bio ogrtač bez šavova. To nije bilo moguće izvesti. Ipak je čvrsto odlučio napraviti prednjicu bez i jednog šava i bez greške. To je značilo daje sve trebao otraga ispraviti. Težak zadatak. Već je odbacio jedan muslinski uzorak i opet počeo ispočetka. Uz razumno razvlačenje, mogao bi proći s dva ušitka ispod ruku... ne francuskih ušitaka, već vertikalnih umetnutih ušitaka, s vrhovima okrenutim prema dolje. Dva ušitka u struku, također otraga, s

unutrašnje strane bubrega, bliže kralježnici. Navikao je već šivati uza sam rub materijala.

Nije mislio smo na vizualne oblike, već i na osjetilne; privlačna osoba se sasvim lako može naći u prilici da je netko zagrlji.

Gospodin Gumb je zatim ovlaš posuo talk po rukama i privukao krojačku lutku izrađenu po njegovim mjerama u prirodan i udoban zagrljaj.

- Poljubi me - izgovori on šaljivo, u prazan prostor gdje se trebala nalaziti glava. - Ne ti, ludice - reče psiću koji je načulio uši.

Gumb počne milovati leđa lutke koju je sasvim prirodno obuhvaćao rukama. Zatim je zaobišao sa stražnje strane razmotriti tragove od talka koje su ostavile njegove ruke. Nitko nije želio pod prstima osjetiti šav. Međutim, kad nekoga grlite, rukama prelazite sredinom leđa. Dalje je razmišljao ovako: svi smo naviknuti da pod prstima osjetimo kost kralježnice. Ona je mnogo manje neskladna od bilo kakve asimetrije na našim tijelima. Što znači da šavovi duž ramena uopće ne dolaze u obzir. Znači, re-šenje je bilo u središnjem ušitku na gornjem dijelu čiji bi se vrh nalazio nešto malo iznad središta lopatica. Isti šav je mogao iskoristiti da prikvači čvrsti jaram ugrađen u podstavu kako bi

222

223

I

osigurao potporu. Komadi licre ispod otvora s obje strane... ne smije zaboraviti nabaviti licru... kao i čičak zatvarač za otvor s desne strane. Sjetio se onih veličanstvenih haljina Charlesa Ja-mesa na kojima se šavovi gotovo i nisu primjećivali.

Ušitak na leđima pokrit će kosom, svojom ili vjerojatnije nekakvom koju će uskoro nabaviti.

Gospodin Gumb je skinuo muslin s krojačke lutke i počeo raditi.

Stroj za šivanje bio je star, ali odlične izrade; prvobitno se pokretao na pedalu, ali je prije nekih četrdeset godina prilagođen raditi na struju. Na ručici stroja bilo je ispisano zlatnim kitnjaz- J tim slovima "Nikada se ne umorim, ja služim". I dalje se mogao pokretati i na nožnu pedalu i Gumb je pokretao stroj na taj način pri svakom novom nizu prošiva. Kada je želio dobiti lijep ušitak, više je volio raditi bos, ljuljajući lagano pedalu svojim mesnatim stopalom, držeći njezin prednji kraj lakiranim palcima kako bi spriječio svako moguće zalijetanje. Određeno vrijeme čuo se samo zvuk stroja, hrkanje psića i šištanje parnih cijevi u toplom podrumu.

Kad je završio s umetanjem ušitaka u uzorak od muslina, obukao ga je i isprobao ispred ogledala. Psić ga je promatrao iz | kuta, glave nagnute na stranu. Morao je malo popustiti ispod ruke. Još mu je trebalo riješiti nekoliko problema vezanih za lice i naličje. Inače je bio tako lijep. Tako gibak, prilagodljiv, elastičan. Mogao je zamisliti sebe kako trči stepenicama tobogana koliko god brzo hoće.

Gospodin Gumb se poigravao osvjetljenjem i isprobavao perike, zatim je preko ovratnika probao uz vrat prelijepu ogrlicu od školjki. Izgledat će očaravajuće u haljini s dekolteom ili u svilenoj pidžami kakvu obično nose domaćice, kad ih navuče pre- J ko novog prsnog koša.

Posao ga je jednostavno privlačio i mamio nastaviti raditi, ali | oči su mu se umorile. Želio je i da mu ruke budu potpuno mirne, a i buka mu je smetala.

Strpljivo je izvadio dijelove i poredao \ ih. Kroj je bio savršen.

- Sutra, Dražesna - reče on psiću dok je vadio teleći mozakj da se odledi. - To ćemo obaviti odmah sutra ujutrooooo. Ma-1 mica će biti tako lijepa!

47.

Starlingova je spavala pet sati, a onda se probudila usred noći jer ju je nešto u snu uplašilo. Zarila je zube u kut pokrivača, čekajući da se uvjeri je li stvarno budna, je li pobjegla. Tišina, nije se čulo vrištanje janjadi. Kad je bila sigurna da je budna, srce joj je počelo sporije kucati, ali stopala joj više nisu mogla ostati mirna ispod pokrivača. Znala je da će joj um za koji čas užurbano početi raditi.

Osjetila je pravo olakšanje kad joj je tijelo preplavio val svje-žeg bijesa i smijenio prijašnji strah.

- Ludaci - izusti ona i izvuče nogu ispod pokrivača.

Tijekom jučerašnjeg dugog dana doživjela je svašta: Chilton ju je prekinuo, senatorica Martin uvrijedila, Krendler ostavio na cjedilu i ukorio, dr. Lecter ismijao, a kasnije joj je još i pozlilo kad je čula za njegov krvavi bijeg; međutim, najgore od svega bilo je to što su je nazvali lopovom.

Senatorica Martin je bila majka pod velikim pritiskom i bilo joj je dosta policajaca koji su pretraživali po stvarima njezine kćeri. Nije mislila ništa loše.

Pa ipak, ta optužba je zaboljela Starlingovu poput uboda igle.

Još dok je bila dijete, Starlingovu su učili da je krađa najjeftiniji i najprezriviji čin osim silovanja i ubojstva iz koristoljublja. Izvjesne kategorije nenamjernih ubojica bile su joj draže od kradljivaca.

Djetinjstvo provedeno po domovima, gdje se rijetko nagrađivalo, a puno gladovalo, naučilo ju je mrziti lopove.

Dok je tako ležala u mraku, hrabro se suočila s još jednim razlogom zbog kojega ju je toliko mučila izjava senatorice Martin.

Starlingova je dobro znala što bi zlokobni dr. Lecter rekao i bio bi u pravu: plašila se da je senatorica Martin u njoj vidjela nešto otrcano, jeftino, nešto zbog čega je pomislila da bi ona bila sposobna krasti i da je zbog toga onako reagirala. Ta bogata kučka.

Dr. Lecter bi uživao u tome da joj nabije na nos kako klasno odbijanje, zakopani bijes koji se posisa s majčnim mlijekom, također igra određenu ulogu.

Starlingova je znala da se može

224

225

mjeriti sa svakom Martinovom što se tiče obrazovanja, inteligencije, poduzetnosti, a osobito fizičkog izgleda, ali to nešto je ipak bilo tu i ona je toga bila svjesna.

Starlingova je bila izolirani član jednog divljeg plemena bez formalno geneološkog stabla, ali s popisom kako uspješnih, tako i osuđenih članova. Rasposjednuti u Škotskoj, gladu otjerani iz Irske, mnogi od njih bavili su se nedozvoljenom trgovinom. Mnogi preci Starlingove bili su iskorišteni za tako nešto, pa završili na dnu nekog uskog lijesa ili bili primorani zakoračati s daske dok su im meci sijevali oko nogu, ili su, pak, bili sahranjeni uz vojne počasti po zimi kada su svi željeli otići kući. Svega nekolicine su se oficiri sjećali sa suzom u oku za vrijeme zabava u puku, onako kako se pijan čovjek sjeća nekog dobrog psa ptičara. Izbljedadjela imena u Bibliji.

Nijedan od njih nije bio osobito bistar, koliko je Starlingova znala, osim jedne bakine sestre koja je divno vodila dnevnik dok nije dobila "moždani udar".

Ali nisu krali.

U Americi si bio netko ako si imao školu, zar to niste znali, i Starlingovi su se uhvatili toga. Jedan od ujaka Starlingove dao je da mu urezu na nadgrobnom spomeniku diplomu koledža.

Starlingovu su izdržavale škole, njezino glavno oružje bili su prijamni ispiti i to tijekom svih onih godina kada nije imala kuda poći.

Znala je da se može izvući iz ovoga. Mogla je postići ono što je oduvijek postizala, još od vremena kad je naučila kako sustav funkcionira: mogla se probiti u sam vrh svoje klase, dobiti priznanje, biti uključena, izabrana, a ne odbačena.

Trebalo je samo zapeti i biti pažljiv. Ocjene bi joj bile dobre. Korejac je nije mogao ubiti na tjelesnom. Ime će joj biti ugravirano na velikoj ploči u predvorju, za poseban uspjeh postignut u gađanju.

Za četiri tjedna bila bi specijalni agent Federalnog istražnog biroa.

Zar će morati ostatak života provesti na stalnom oprezu zbog tog jebenog Krendlera?

Želio se u prisustvu senatorice ograditi od nje. Svaki put kad bi se toga sjetila, Starlingova je osjetila bol. Nije bio siguran da će u otmotnici pronaći

dokaz. To ju je šokiralo. Pokušavši stvoriti pred očima Krendlerovu sliku, vidjela ga je u jeftinim cipelama kakve je imao i gradonačelnik, šef njezinog oca, kad je došao po bravu-sat kakvu su nosili stražari.

Ali gore od svega toga bilo je to što se Jack Crawford nekako smanjio u njezinim očima. Taj je čovjek bio pod mnogo većim

226

pritiskom nego što bi itko trebao biti. Poslao ju je samu samcatu i bez ikakve ovlasti provjeriti ima li čega u Raspailovim kolima. U redu, tražila je otići pod tim uvjetima... nevolja je bila u tome što je bila uspješna. Ali Crawford je morao znati da će biti loše kad je senatorica Martin vidi u Memphisu; došlo bi do gužve čak i da nije pronašla one slike seksa.

Catherine Baker Martin leži u istoj tami koja i nju sada obavlja. Starlingova je na to na trenutak zaboravila dok je razmišljala o onome što bi za nju bilo najbolje.

Zbog toga je bila kažnjena slikama onoga što je vidjela u nekoliko proteklih dana; iskočile su joj pred očima u boji, iznenada, boje su bile previše jarke, šokantne, bile su to boje koje iskaču iz crnila kad noćnu tamu zaparaju munje. To ju je sad progonila Kimberlv. Debela mrtva Kimberlv koja je probušila uši kako bi bila ljepša i štedjela da može depilirati noge. Kimberlv koja je ostala bez kose. Kimberlv, njezina sestra. Starlingova je bila uvjerenjena da Catherine Baker Martin ne bi imala vremena za Kimberlv. Sad su bile sestre po kožom. Kimberlv koja je ležala u mrtvačnici punoj državnih kauboja-polica-jaca. Starlingova više nije mogla to gledati. Pokušala je okrenuti lice u stranu, poput plivača koji udiše zrak.

Sve žrtve Buffalo Billa bile su žene, bio je opsjednut ženama, živo je da lovi žene. Nijedna žena nije puno radno vrijeme provodila loveći njega. Nijedna žena istražitelj nije proučila svaki od njegovih zločina kako treba.

Starlingova se pitala bi li Crawford imao petlje da nju povede kao tehničara kad bude morao pogledati Catherine Martin. Bili će je "obraditi sutra", predvidio je Crawford. Obraditi. Obraditi. Obraditi. - Dosta sranja - izgovori na glas Starlingova i spusti noge na pod.

- Trudiš se potkupiti nekog imbecila, je li tako Starlingova? -upita Ardelia Mapp. - Prokrijumčarila si ga ovamo dok sam spavala i sad mu izdaješ upute... nemoj misliti da te ne čujem.

- Oprosti, Ardelia, nisam htjela....

- Moraš biti mnogo određenija s njima, Starlingova. Ne možeš im reći samo ono što si upravo rekla. Potkupljivanje imbecila ti je isto što i novinarstvo, moraš im reći što, Kada, Gdje, i Kako. Mislim da Zašto vremenom postaje samo po sebi očigledno.

- Jesi li dobila neko prljavo rublje?

- Zar nisi htjela pitati imam li što za pranje?

- Aha, idem u praonicu. Što imaš?

- Samo one majice na vratima.

- U redu. Zatvori oči, na tren ću upaliti svjetlo.

227

Na vrh košare s rubljem koju je ponijela u praonicu nije gurnula bilješke o Četvrtom amandmanu koji je trebalo svladati za slijedeći ispit.

Uzela je dosje Buffalo Billa, deset centimetara debelu hrpu papira koji su skrivali pravi pakao i nepojmljivu bol u kožnom povezu s utisnutim slovima boje krvi. Unutra je bio i njezin izvještaj poslan preko telefaksa o noćnom leptiru zvanom mrtvačka glava koji je bio najveća tajna.

Sutra će morati vratiti dosje i ako je željela da ovaj primjerak bude cjelovit, prije ili kasnije morala je ubaciti i svoj izvještaj. U toploj praonici, dok je stroj za pranje rublja umirujuće zujao, skinula je gumene vrpce koje su povezivale dosje. Poredala je papire po polici za slaganje odjeće te pokušala napraviti izvještaj ne gledajući slike i ne razmišljajući o slikama koje bi uskoro mogle biti dodane. Na vrhu je bila karta, odlično. Ali na njoj je nešto bilo zapisano.

Preko područja s Velikim jezerima dr. Lecter je ispisao svojim elegantnim rukopisom:

Clarice, zar vam se ne čini da su mjesta pretjerano nasumce raštrkana? Zar vam se ne čini da su očajnički slučajna? Slučajno izabrana izvan svake vrijednosti? Zar vam to ne ukazuje na plan koji je razradio neki loš lažov?

Hvala,

Hannibal Lecter

P.S. Ne tražite dalje, nema više ništa.

Utrošila je dvadeset minuta da se uvjeri kako stvarno više ničeg nije bilo. Starlingova je pozvala specijalni broj s telefona u hodniku i pročitala poruku Burroughsu. Pitala se kada Burroughs spava.

- Moram vam skrenuti pažnju, Starlingova, da je tržišna vrijednost Lecterovih obavijesti u padu - primijeti Burroughs. - Je li vas Jack nazvao da vam kaže za Billvja Rubina?

- Nije.

Naslonila se na zid i zatvorila oči dok joj je objašnjavao na koji način se dr. Lecter našalio s njima.

- Ne znam - primijeti on na kraju. - Jack kaže da će nastaviti s klinikama za promjenu spola, ali koliko ozbiljno? Ako potražite obavijesti u računalu i obratite pažnju na način kako su ulazne rubrike organizirane, primijetit ćete da sve Lecterove obavijesti, kao i vaše, zatim roba iz Memphisa, imaju posebne prefikse. Dovoljan je pritisak na gumb da se posebnim filtrom izostavi sva baltimorska grada ili sva memfiska grada ili i jedno i drugo.

Mislim da Ministarstvo pravde želi pritisnuti taj gumb. Imam ovdje prijedlog da se buba u Klausovom grlu progłosi, čekaj da vidim, za "otpadak".

- Ali vi ćete ipak ovo unijeti za gospodina Crawforda? - primijeti Starlingova.

- Svakako, ubacit ću mu na ekran, ali sad mu nećemo smetati. Nemojte ni vi. Bella je maloprije umrla.

- Oh - odgovori Starlingova.

- Čujte, evo nešto veselije, momci su u Baltimoreu pregledali Lecterovu ćeliju u bolnici. Pomogao im je onaj bolničar, Bar-ney. Pronašli su strugotine od bronce s glave vijka na Lecterovom ležaju gdje je napravio ključ za lisice. Drži se, mala. Izaći ćeš iz ovog mirisna kao ruža.

- Hvala vam, gospodine Burroughs. Laku noć.

Mirisna kao ruža. S mirisnom papirnatom maramicom ispod nosa. Svanuo je posljednji dan života Catherine Martin.

Na što li je dr. Lecter mislio?

Nitko nije znao kakvim je informacijama raspolagao dr. Lecter. Kad mu je dala dosje, očekivala je da će uživati u slikama i da će koristiti dosje kao potporu svojim riječima dok joj bude pričao što zna o Buffalo Billu.

Možda joj je od početka lagao, kao što je lagao i senatorici Martin. Možda nije znao, niti je razumio bilo što o Buffalo Billu.

Vrlo je pronicljiv... mene je gotovo pročitao. Teško je prihvatiti da vas razumije netko tko vam ne želi dobro. Starlingovoj se to nije često događalo u životu.

Očajnički slučajno, rekao je dr. Lecter.

I Starlingova i Crawford, kao i mnogi drugi buljili su u tu kartu s obilježenim mjestima otmica i mjesta na kojima su tijela isplivala. Starlingovoj je bila nalik na crno zvijezde s datumom pokraj svake zvijezde; znala je daje Bihevioristički odjel čak pokušao umetnuti znake zodijskih znakova na kartu, ali bez rezultata.

Ako je dr. Lecter čitao ovaj dosje igre radi, zašto bi se šalio s kartom? Mogla gaje zamisliti kako prelistava izvještaj, ismijavajući prozni stil pojedinih suradnika.

Nije postojala nikakva povezanost između mjesta otmica i onih na kojima su tijela kasnije isplivala, nikakva prikladna veza, nikakva vremenska podudarnost s bilo kakvim poslovnim konvencijama, učestalim provalama niti krađama rublja s konopaca za sušenje, kao ni drugim zločinima vezanim za neki fetiš.

Vrativši se u praonicu, Starlingova je prstima počela prelaziti preko karte, dok je centrifuga radila. Oteta ovdje, bačena tamo. Ovdje je oteta druga, bačena tamo. Ovdje treća... Ne idu li ovi datumi unatrag ili, ne, drugo tijelo je prvo pronađeno.

i P

228

229

To je bilo zabilježeno, bez ikakve primjedbe, zabrljanom tintom lokacije na karti. Tijelo druge žene koja je oteta bilo je prvo pronađeno, u Wabash Riveru u donjem dijelu grada Lafavetta, Indiana, ispod autoputa 65.

Prva djevojka čiji je nestanak prijavljen, oteta je u Belvedereu, u Ohiju, blizu Columbusa i pronađena mnogo kasnije u Black-water Riveru u Missouriju, izvan Lone Jacka. Njezino tijelo bilo je opterećeno. Nijedno drugo nije bilo opterećeno.

Tijelo prve žrtve bilo je bačeno u vodu u zabačenom području. Drugo je bilo bačeno u rijeku uzvodno od grada, tako da je bilo neizbježno da brzo bude pronađeno.

Zašto?

Ona od koje je počeo bila je dobro skrivena, druga nije.

Zašto?

Što znači "očajnički slučajno"?

Ponajprije prva. Što je ono dr. Lecter rekao "prvoj"? Je li dr. Lecter rekao nešto važno?

Starlingova počne pretraživati po bilješkama koje je napravila za vrijeme leta iz Memphisa.

Dr. Lecter je rekao daje u dosjeu bilo dovoljno podataka da se pronađe ubojica. -Jednostavnost - rekao je. Što je ono bilo o "prvom", gdje je to što je rekao o nečem prvom: Evo... "Prvi principi", su važni. "Prvi principi", to je iz njegovih usta zvučalo kao pretenciozno sranje.

Sto on radi, Clarice? Koja je prva i glavna stvar koju on radi\ koju potrebu zadovoljava ubijanjem? On žudi. Kako počinjemol žudjeti? Počinjemo žudjeti za onim što svakodnevno vidamo.\ Lakše je bilo razmišljati o izjavama dr. Lectera dok nije osjećala! njegov pogled na svojoj koži. Lakše joj je bilo ovdje u sigurnosti\ Quantica.

Ako počnemo žudjeti za nečim što vidamo svaki dan, da li je možda Buffalo Bili iznenadio samog sebe kad je prvu ubio? Da li je obradio neku koja mu je bila bliska? Nije li možda zato dobro sakrio prvo tijelo, a drugo ne? Da li je drugu oteo daleko od kuće i bacio je tamo gdje će ubrzo biti pronađena, jer je već u početku želio stvoriti uvjerenje kako slučajno bira mjesta otmica?

Kad je Starlingova počela razmišljati o žrtvama, prva joj je pamet pala Kimberlv Emberg, jer je nju vidjela mrtvu i nekako, preuzela njezinu ulogu. Evo prve. Fredrica Bimmel, dvadeset i dvije godine stara, Belvedere, Ohio. Bile su priložene dvije slike. Na slici s mature izgledala je krupna i djelovala jednostavno, imala je lijepu gust kosu i lijep ten. Na drugoj slici, snimljenoj u mrtvačnici u Kan?j sas Citvju, uopće nije sličila ljudskom biću.

Starlingova je opet nazvala Burroughsa. Glas mu je sada već bio pomalo hrapav, ali ju je ipak poslušao.

- I kakav zaključak izvlačite iz toga, Starlingova?

- Možda živi u Belvedereu, u Ohiju, odakle je i prva žrtva. Možda ju je vidao svaki dan i ubio je sasvim spontano. Možda joj je samo htio ... ponuditi s pićem i popričati s njom o zboru. I zato se potrudio dobro sakriti tijelo, poslije čega je drugu pokupio daleko od kuće. Nju nije dobro sakrio, kako bi prva bila pronađena, te na taj način pažnju skrenuo sa sebe. Znae i sami koliko prašine podižu izvještaji o nestalim osobama, ne odlažu se dok tijelo ne bude pronađeno.

- Starlingova, svjež trag daje bolje rezultate, sjećanja ljudi su jasnija, svjedoci....

- Upravo to i ja govorim. On to zna.

- Na primjer, ne biste mogli ni kihnuti, a da ne poprskate nekog policajca u rodnom gradu posljednje žrtve... Kimberlv Emberg iz Detroita. Iznenada se svi

zanimaju za tu Kimberlv Emberg, otkako je nestala mala Martinova. Iznenada su se svi bacili na posao kao pomahnitali. Ja to nisam rekao.

- Hoćete li zapisati i to za gospodina Cravvforda, ono o pivom gradu?

- Svakako. Vraga, poslat ću to preko prioritete veze, za svakoga. Ne kažem da ste krenuli pogrešnim putem, Starlingova, ali nema sumnje da je grad podrobno ispitan kad je žena... kako joj je bilo ime, Bimmel, je li tako?.....identificirana. Belvedere je obradio ured iz Columbusa, kao i mnoge lokalne. Sve ćete tamo naći. Ovog jutra nećete uspjeti izazvati kod njega neko osobito zanimanje ni za Belvedere ni za bilo koju drugu teoriju dr. Lectera.

- On je samo....

- Starlingova, šaljemo prilog UNICEF-u za Bellu. Ako se želite priključiti, stavit ću vaše ime na posjetnicu.

- Svakako, hvala gospodine Burroughs.

Starlingova je izvadila odjeću iz stroja za sušenje. Toplo rublje je bilo tako meko i mirišljivo. Privila ga je na grudi.

Njezina majka nosi gomilu pokrivača. Danas je Catherinin posljednji dan života. Crno-bijela vrana krala je s kolica. Nije istovremeno mogla biti vani daje otjera i u sobi.

Danas je Catherininin posljednji dan života.

Njezin je otac davao znak rukom umjesto žmigavcima kad bi skretao kamionom na prilazni put. Dok se igrala u dvorištu, mislila je da on tom svojom velikom rukom pokazuje kamionu kuda ići, značajno mu naređujući da skrene. Kad je Starlingova odlučila što će napraviti, u očima joj se pojavi nekoliko suza. Zarila je lice u toplo rublje.

230

231

48.

Cravvford je izišao iz pogrebnog zavoda i počeo pogledom tražiti Jeffa i auto. Umjesto njega ugledao je Clarice Starling koja ga je čekala ispod platnenog krova, u tamnom kostimu, tako stvar-1 na na svjetlosti.

- Pošaljite me - reče ona.

Cravvford je upravo izabrao kovčeg za ženu i u papirnatu vreću-1 ci je nosio par cipela koje je greškom ponio. Pokušao se sabrati.

- Oprostite mi - nastavi Starlingova. - Ne bih vam sad sme-| tala da imamo vremena. Pošaljite me.

Cravvford gurne ruke dublje u džepove, te počne vrtjeti vra-j tom u ovratniku dok se nije otkopčao. Oči su mu bile sjajne, [možda čak opasne. - Kamo da vas pošaljem?

- Poslali ste me da saznam nešto o Catherine Martin... pusti-1 te me da to učinim i s drugima. Potrebno je još samo otkriti ka-1 ko lovi. Kako ih pronalazi, kako ih odabire. Nisam ništa lošija od ostalih koji su vam na raspolaganju, a u nekim stvarima sam i bolja od njih. Sve žrtve su bile žene, a na ovom slučaju ne radi nijedna žena. Kad uđem u sobu neke žene, saznam o njoj tri puta više od bilo kojeg muškarca, i vi to dobro znate. Pošaljite me.j

- Spremni ste na rušenje? -Da.

- To će vam oduzeti možda i šest mjeseci života. Ništa mu nije odgovorila.

Cravvford zabije vrh cipele u travu. Zatim podigne pogled pre-1 ma njoj, zagledavši joj se u oči koje su gledale negdje u daljinu. | Imala je snažnu volju, kao i Bella. - Od koje biste počeli?

- Od prve. Fredrica Bimell, Belvedere, Ohio.

- Ne od Kimberlv Emberg, one koju ste vidjeli?

- On nije počeo od nje. - Da spomene Lectera? Ne. Već će vi-\ djeti na hotlineu. - Embergova bi bila emocionalni izbor, zari ne, Starlingova? Podnijet ćete zahtjev da vam se troškovi nado-f knade. Imate li novaca? Banke se otvaraju tek za jedan sat.

- Imam još nešto na Visi.

Cravvford počne pretraživati po džepovima. Dao joj je tri sto-| tine dolara u gotovom i osobni ček.

- Krenite, Starlingova. Samo za prvom. Javljajte se na specijalni broj. Nazovite me.

Podigla je ruku prema njemu. Nije mu dodirnula ni lice ni ruku, kao da nije bilo mjesta koje je mogla dodirnuti, okrenula se i otrčala prema svom Pintu. Cravvford se lupi po džepovima kad se odvezla. Dao joj je i posljednji cent koji je imao kod sebe.

- Maloj su potrebne nove cipele - izgovori on. - Mojoj maloj više nisu potrebne cipele. - Plakao je nasred pločnika, suze su mu se slijevale niz lice, šefu odjela FBI-a, sve je bilo ludo.

Jeff je iz auta vidio da mu se lice sjaji, pa se povukao unatrag u prolazi gdje ga Cravvford nije mogao vidjeti. Jeff je izašao iz auta. Zapalio je cigaretu i počeo povlačiti dim za dimom. Zadržat će se dok Cravvford ne presahnu suze, dok se bijes u njemu ne stiša i opravda sebe izgrdivši njega, bit će to njegov poklon Cravvfordu.

232

233

49.

Ujutro četvrtog dana, gospodin Gumb bio je spreman odeat kožu.

Bio je u kupovini jer su mu nedostajale još neke sitnice i sada se jedva suzdržavao da ne pojuri niza stepenice. U studiju je raspakirao vreće koje je donio, nove kose vrpce za pravljenje šavova, komade rastezljive licre koje će staviti ispod otvora, kutiju najčistije soli. Ništa nije zaboravio.

U radionici je izvadio noževe i položio ih na čisti ručnik pokraj dugačkih sudopera. Ukupno četiri noža; zakrivljeni nož deranje, tanak skakavac koji je savršeno prijanjao uz kažiprst m teže pristupačnim mjestima, skalpel za najpažljiviji rad i bajuneta iz prvog svjetskog rata. Cilindrični rub bajunete je najbolje oruđe za deranje kože jer je ne kida.

K tome je još imao i Strvckerovu pilu za autopsije, koju gotovo nijednom nije upotrijebio, pa je žalio što ju je uopće kupio.

Zatim je namazao mašću stalak za perike, posuo ga krupnii zrcnima soli i stavio u plitku posudu za cijedenje. Vragolanski j(povukao nos na licu stalka i poslao mu poljubac.

Teško mu je bilo ponašati se odgovorno kad je osjećao potrebu da leprša po sobi poput Dannvja Kayea. Nasmijao se i nježno otpuhao jednog noćnika s lica.

Došlo je vrijeme da uključi pumpe u spremnicima sa svježoi otopinom. Oh, nalazi li se u kavezu lijepa nova čahurica? Zače-prkao je prstom. Da, evo je.

A sada, pištolj.

Gospodin Gumb je danima razmišljao kako ovu ubiti. Vješaj nje nije dolazilo u obzir, jer nije želio da joj prsa budu šarena, osim toga, nije smio riskirati da je čvor zasijeće iza uha.

Gospodin Gumb je dosad učio na greškama. Odlučio je iz-j bjeći neke od noćnih mora kroz koje je već prošao. Jedno od osnovnih pravila glasi: bez obzira na to koliko bile slabe zbog iz-| gladnjelosti ili straha, uvijek su se branile kad bi vidjele njegovu opremu.

Ranije je gonio mlade žene kroz mračni podrum koristeći pri-j tom svoje infracrvene naočale i svjetiljku; bilo je divno proma^

234

trati ih kako opipavaju prostor oko sebe i pokušavaju se zavući u kutove. Volio ih je goniti s pištoljem u ruci. Volio je upotrebljavati pištolj. Uvijek bi izgubile osjećaj za orijentaciju i ravnotežu, nalijetale bi na stvari. Oko njega je mogla vladati apsolutna tama kad je na nosu imao svoje naočale, mogao je čekati dok ne bi spustile ruke s lica i onda im pucao ravno u glavu. Ili ravno u noge, ispod koljena kako bi i dalje mogle puzati.

To je bilo djetinjasto i predstavljalo je uludo trošenje vremena. Poslije mu nisu bile ni od kakve koristi tako da je od toga morao potpuno odustati.

Prvim trima koje je iskoristio za svoj najnoviji projekt ponudio je da se istuširaju na katu, prije nego što ih je gurnuo niza stepenice s omčom oko vrata....bez problema. Ali četvrta je bila prava propast. Morao je upotrijebiti

pištolj u kupaonici, poslije čega je cijeli sat utrošio na čišćenje. Sjetio se djevojke, bila je mokra, sva naježena, drhtala je kad je podigao pištolj. Volio je škljoc, škljoc, a onda jedno veliko bum i tišina.

Volio je svoj pištolj, bio je to vrlo lijep primjerak Colt Pwthona s bubnjem za šest metaka od nehrđajućeg čelika. Savršeno namješten mehanizam, bilo je pravo zadovoljstvo držati ga u ruci. Podigao ga je, stegnuo, zahvativši okidač palcem. Napunio je Pwthona i spustio ga na ploču u radionici.

Gospodin Gumb je strašno želio ovoj ponuditi šampon, jer je htio gledati kako se češlja. Mogao je naučiti mnogo toga što će mu zatrebati kad se bude dotjerivao; zanimalo gaje kako joj kosa pada. Ali, ova je bila visoka i vjerojatno jaka. Ovakva se rijetko nalazila i nije smio riskirati i sve upropastiti ako bude morao pucati.

Ne, uzet će kolotur iz kupaonice, ponuditi će joj da se okupa, a kad se sigurno smjesti u omću podići će je na pola puta do izlaza iz podzemne tamnice i nekoliko puta joj pucati u samo dno kraljeznice. Kad izgubi svijest ostalo može obaviti pomoću klo-roforma.

Tako je. Sada će poći gore i skinuti se. Probudit će Dražesnu i zajedno će opet odgledati vrpcu, a onda se dati na posao, nag u toplom podrumu, nag kao na dan rođenja.

Osjećao je gotovo blagu nesvjesticu dok se uspinjao stepenicama. Mora se brzo riješiti odjeće i ogrnuti ogrtač. Uključio je videorekorder.

- Dražesna, dođi Dražesna. Danas nas čeka puno posla. Dođi, dušice. - Morat će je zatvoriti u spavaću sobu na katu dok ne obavi bučni dio posla u podrumu... mrzila je buku i uvijek bi se strašno uznemirila. Kako bi se imala čime zanimati, kupio joj je cijelu kutiju grickalica.

235

I

I

- Dražesna. - Kad se nije pojavila, on izađe u hodnik i ponovo je pozva. - Dražesna! - spustio se u kuhinju, pa u podrumu: - Dražesna! - Kad ju je pozvao s vrata koja su vodila u prostoriju s podzemnom tamnicom, dobio je odgovor.

- Ona je ovdje dolje, ti, kurvin sine - odbrusi Catherine Martin. Gospodina Gumba istog trena uhvati muka od iznenadnog straha za Dražesnu. Bijes mu je pomogao malo se smiriti. Stisnuo je šake i njima se uhvatio za glavu, pritisnuo je čelo u okvir vrata i pokušao se pribitati. Iz grla mu se otme neartikulirani zvuk, nešto između bljuvanja i rezanja i psić mu odgovori lajanjem.

Otišao je do radionice i uzeo pištolj.

Uzica na kojoj je visjela sanitarna kanta bila je pokidana. Još nije bio siguran kako je to izvela. Prošli put kad je uzica bila po-i kidana, pretpostavio je da ju je prekinula u apsurdnom pokušaju da se popne. I ranije su se pokušavale popeti... pokušavale su svakakve gluposti.

Nagnuo se nad otvor, pažljivo kontrolirajući glas.

- Dražesna, jesi li dobro? Odgovori mi.

Catherine uštipne psića za debeljuškastu stražnjicu. On za-cvili i vrati joj ugrizavši je za ruku.

- Što kažeš na to? - upita Catherine.

Gospodin Gumb se doista neobično osjećao što na taj način mora razgovarati s Catherineom, ali uspio je prebroditi odvratnost.

- Spustit ću košaru. Stavi je unutra.

- Spustit ćeš ti telefon ili ću joj morati slomiti vrat. Ne želi povrijediti ni tebe ni ovog psića. Samo mi daj telefon.

Gospodin Gumb podigne pištolj. Catherine ugleda sjenu cijej-vi koja je postojala sve veća naspram svijetlosti. Čučnula je i poj digla psa iznad glave, mašući njime između sebe i pištolja. Čuh gaje kako napinje pištolj.

- Ako zapucaš, kurvin sine, bit će ti bolje da me odmah ubijeJ) jer ću joj inače slomiti jebeni vrat. Kunem ti se da hoću.

Gurnula je psa pod mišku, uhvatila ga za njuškicu i podigh mu glavu. - Sklanjaj se, kurvin sine. - Psić zacvili. Pištolj se po] vuče.

Catherine slobodnom rukom skloni kosu s mokrog čela. - Nil sam te htjela vrijeđati - nastavi ona. - Samo mi spusti telefon| Želim telefon koji radi. Ti možeš ići, nije me briga za tebe, nisai te ni vidjela. Lijepo ću se brinuti o Dražesnoj.

-Ne.

- Pobrinut ću se da joj ništa ne nedostaje. Misli malo i na nji ne samo na sebe. Ako zapucaš, bez obzira na sve ostalo, ostat ć^

236

gluha. A ja samo tražim ispravan telefon. Nađi neki dugačak produžni kabel, nađi ih pet-šest i spoji... na krajevima imaju spojke... i spusti ga ovamo. Poslat ću ti psa avionom gdje god da odeš. Moja obitelj drži pse. Moja majka voli pse. Možeš pobjeći, nije me briga što ćeš napraviti.

- Više nećeš dobivati vodu, ono ti je bilo posljednje što si dobila.

- Neće ni ona, a ja joj neću dati ni kap od onoga što mi je ostalo u boci. Žao mi je što ti to moram reći, ali mislim da joj je noga slomljena. - To je bila laž... psić je zajedno s kantom u koju je zario zubiće pao na Catherine, tako da je on njoj kandžama izgrebao obraz. Nije ga smjela spustiti na pod jer bi primijetio da mu je lagala za nogu. - Ima bolove. Noga joj je sva smrskana i pokušava je polizati. Muka mi je od toga - lagala je Catherine.

- Moram je odnijeti kod veterinara.

Psić je bolno zacvilio kad je gospodin Gumb bijesno zarežao.

- Misliš da ona trpi bol? - reče gospodin Gumb. - Ne znaš ti što je bol.

Povrijediš li je, skuhat ću te živu.

Kad gaje čula kako se penje stepenicama, Catherine Martin je sjela jer su joj se noge i ruke počele tresti. Više nije mogla držati psa, ni zadržavati vodu, više nije mogla ama baš ništa.

Kad joj se psić popeo u krilo, ona ga zagrlila, zahvalna što joj pruža makar malo topline.

237

50.

Na površini smeđe prljave vode plivalo je perje, ukovršano perje koje je vjetar ponio iz kokošinjca, isti onaj vjetar koji je mreškao kožu rijeke.

Kuće u Fell Streetu, ulici u kojoj je stanovala Fredrica Bimmel, oglašavane su na prodaju na izlizanim oglasnim pločama kao da se nalaze na obali jer su im dvorišta završavala u blatu, u barama koje je za sobom ostavljala Licking River u Belvedereu, Ohio, gradu Rust Belt sa 112 tisuća stanovnika, istočno od Columbusa.

Kraj je bio otrcan i sastojao se od velikih, starih kuća. Nekoliko njih kupili su mladi bračni parovi vrlo jeftino, pa su ih renovirali, tako da su ostale kuće sada izgledale samo još gore. Kuća Bimmelovih nije bila renovirana.

Clarice Starling se trenutak zadržala u Fredricinom stražnjem dvorištu promatrajući perje navodi, rukama zavučenih duboko u džepove ogrtača. Među trskom se nazirao prljavi snijeg, plav ispod plavog neba ovog blagog zimskog dana.

Starlingova je čula iza sebe kako Fredricin otac nešto zakucava u zgradu golubinjaka koji su se protezali od ruba vode pa gotovo sve do kuće. Još nije upoznala gospodina Bimmela. Susjedi su joj rekli da je tamo. S njihovih lica ništa nije mogla pročitati.

Starlingova je imala određenih problema sa samom sobom. Kad je prošle noći postala svjesna da mora napustiti Akademiju i poći za Buffalo Billom, veliki dio nebitne buke je prestao. Osjetila je čistu novu tišinu i mir u središtu uma. Na jednom drugom mjestu, u osnovi njezinog bića, sijevale su munje koje su joj govornice da je zabušant i budala.

Sitne jutarnje nevolje nisu utjecale na nju... niti miris znoja u avionu za Columbus, niti zbrka i glupost službenika za rentira-nje vozila. Izderala se na službenika kako bi ga pokrenula, ali pritom ništa nije osjetila.

Starlingova je platila visoku cijenu za ovo vrijeme i namjeravala ga je upotrijebiti onako kako je mislila da će biti najbolje. Vrijeme joj je moglo svaki trenutak isteći, ako Crawforda smjene i povuku njezine pismene preporuke. Treba požuriti, ali ako bude razmišljala o tome zašto i mozgala o Catherininom položaju ovog posljednjeg dana, onda će bez sumnje potrošiti cijeli dan. Kad bi razmišljala o tome što joj se trenutno događa, o tome kako je možda obraduje kao što je obradio Kimberlv Amberg i Fredricu Bimmel, zaglušila bi time sve ostale misli.

Povjetarac je prestao, voda je bila mirna poput smrti. Jedno ukovršano pero blizu njezinih stopala okrene se na površini. Izdrži, Catherine.

Starlingova se ugrize za usnicu. Ako bude pucao, nadala se da će to stručno izvesti.

Nauči nas da budemo brižni i mirni. Nauči nas da budemo staloženi. Okrenula se prema nizu golubinjaka i krenula putićem od dasaka položenih preko blata između njih, prema zvuku čekića. Bilo je na stotine golubova svih veličina i boja; s visokim nogama i gušana s izbačenim prsima. Bistrih očiju, ispupčenih glava ptice su šetale uokolo i širile krila na blijedom suncu ispuštajući ugodne zvuke dok je prolazila.

Fredricin otac, Gustav Bimmel, bio je visok čovjek, bez trbuha i širokih kukova, s vodnjikavo plavim očima orubljenim crvenim kolutima. Vunenu kapu je navukao do obrva. Pravio je novi golubinjak ispred radionice. Starlingova je osjetila da mu dah miriše na votku dok je žmirkajući proučavao njezinu legitimaciju.

- Nemam vam ništa novo reći - primijeti on. - Policajci su opet dolazili preksinoć. Ponovo smo prešli kroz cijelu moju izjavu. Pročitali su mi je. "Je li to točno? Je li ovo točno?" Rekao sam im, k vragu, svakako, da jest, da nije ne bih vam onda ni prvi put to rekao.

- Pokušavam dokučiti gdje je... da zaključim gdje je otmičar mogao vidjeti Fredricu, gospodine Bimmel. Gdje ju je mogao uočiti i odlučiti oteti je.

- Otišla je autobusom u Columbus raspitati se za posao u robnoj kući. Policija kaže daje bila na razgovoru. Ali, kući se nije vratila. Ne znamo gdje je još toga dana bila. Kod FBI-a su računi njezine Master Charge kartice, ali nijedan ne nosi taj datum. Ali vi to sve već znate, je li tako?

- Za kreditnu karticu znam, gospodine. Gospodine Bimmel jeste li sačuvali Fredricine stvari, jesu li ovdje?

- Njezina soba je u potkrovlju.

- Mogu li je vidjeti?

Trenutak je razmišljao gdje spustiti čekić. - U redu - pristane on - podite za mnom.

238

239

I

5L

Ured Jacka Crawforda u sjedištu FBI-a u Washingtonu bio je obojan sumornom sivom bojom, ali je imao velike prozore.

Crawford je stajao kod jednog od tih prozora držeći podmetač naspram svjetlosti, zureći u zabrljanu listu koju je otprintao prokleti matrični štampač, iako im je već toliko puta rekao da ga se riješe.

Došao je ovamo ravno iz pogrebnog zavoda i cijelo jutro je radio: poticao je Norvežane da požure s pronalaženjem zubarskog kartona nestalog mornara po imenu Klaus, povukao lanac u San Diegu kako bi provjerili intimne prijatelje Benjamina Ras-paila na Konzervatoriju gdje je predavao, te unio nemir na Carinu koja je trebala provjeriti prekršaje vezane za uvoz živih in-sekata.

Pet minuta po Crawfordovom dolasku, pomoćnik direktora FBI-a, John Golby, šef novih snaga za suradnju među službama, na trenutak promoli glavu u ured i reče:

- Jack, svi smo u mislima s tobom. Svi cijene što si došao. Je li utvrđeno vrijeme službe?

- Bdijenje je sutra navečer. Služba u subotu u jedanaest sati. Golby klimne. - Postoji memorijalni fond pri UNICEF-u. Že-I

liš li da bude Phyllis ili Bella? Učinit ćemo kako god želiš.

- Bella, John. Neka bude Bella.

- Mogu li išta učiniti za tebe, Jack?

Cravvford odmahne glavom. - Radim. Samo ću raditi.

- Dobro - odgovori Golby. Iz pristojnosti je pričekao da prođe određeno vrijeme, a zatim dodao. - Frederick Chilton je zatražio federalnu zaštitu.

- Divno. John, da li je netko porazgovarao s Everettom Yo-wom iz Baltimorea, Raspailovim odvjetnikom? Spomenuo sai ti ga. Možda nešto zna o Raspailovim prijateljima.

- Aha, upravo to rade. Upravo sam poslao Burroughsu svo podsjetnik o tome. Direktor je stavio Lectera na prvo mjesto po" piša onih za kojima tragamo. Jack, ako ti bilo što zatreba... Gol-by podiže obrve i ruku i nestane.

Ako ti bilo što zatreba.

Cravvford se okrenu prema prozoru. Imao je dobar pogled iz svog ureda. Vidjela se lijepa zgrada stare pošte u kojoj je određeno vrijeme proveo na obuci. S lijeve strane se nalazio stari štab FBI-a. Na dodjeli diploma, prošao je kroz ured J. Edgara Hoovera s ostalima. Hoover je stajao na niskoj kutiji i sa svakim se rukovao. Cravvford gaje tada jedini put sreo. Slijedećeg dana oženio se Bellom.

Upoznali su se u Livornu, u Italiji. On je bio u vojsci, a ona je radila za NATO i tada je bila Phyllis. Jednom su šetali dokovima kada joj je neki vlasnik čamca doviknuo "Bella" preko svjetlucave vode i ona je za njega do kraja ostala Bella. Bila je Phyllis jedino kada se oko nečega nisu slagali.

Bella je mrtva. Trebao bi se zbog toga promijeniti i pogled s ovog prozora. Nije bilo dobro što je pogled ostao isti. Kao da mi je umrla za inat, prokletstvo.

Isuse, mala. Znao sam da će se to dogoditi, ali ipak boli.

Što oni to pričaju o prijevremenoj mirovini u pedeset i petoj? Zaljubio si se u Biro, ali on se nije zaljubio u tebe. Toga je bio svjestan.

Hvala Bogu, Bella ga je spasila od toga. Nadao se da se danas nalazi na nekom mjestu gdje joj je konačno ugodno. Nadao se da može zaviti u njegovo srce.

Zazvonilo je zvono na interfonu.

- Gospodine Cravvford, traži vas dr. Danielson iz....

- Dajte mi vezu. - Klik. - Ovdje Jack Cravvford, doktore.

- Je li ova linija čista, gospodine Cravvford?

- Je. S ove strane je.

- Ne snimate ovo, je li tako?

- Ne, dr. Danielsone. Recite mi što vas muči.

- Želim samo da bude jasno kako ovo nema nikakve veze ni s jednim pacijentom klinike Johns Hopkins.

- Razumijem.

- Ako od ovoga išta ispadne, želim da javnosti jasno date do znanja da on nije transeksualac, da nema nikakve veze s ovom institucijom.

- Dobro. Obećajem. Ne brinite. - Reci već jednom što imaš, ukočeno kopile.

Cravvford bi mu u tom trenutku obećao bilo što.

- Gurnuo je dr. Purvisa.

- Tko, dr. Danielsone?

- Prijavio se za naš program prije tri godine pod imenom John Grant iz Harrisburga, Pennsvlvanija.

- Opis.

- Bijelac, tada tridesetjednogodišnjak. Visok metar devedeset i sedam, težak devedeset i pet kilograma. Došao je na testiranje

240

241

i dobro je prošao na VWechslerovoj skali inteligencije... normalno bistar.... ali na psihološkim testovima i u razgovorima pokazao se u drugom svjetlu.

Ustvari, njegov test Kuća-Drvo-Osoba i TAT bili su identični s onima što ste mi dali. Pustili ste me da mislim kako je Alan Bloom autor te vaše male teorije, ali ona je, ustvari, djelo Hannibala Lectera, je li tako?

- Što još imate o Grantu, doktore?

- Vijeće bi ga ionako odbilo, ali još prije nego što smo se sastali porazgovarati o njemu, njegova prijava je postala sporna jer smo ga uhvatili u laži provjeravajući mu podrijetlo.

- Kako?

- Uvijek obavljamo rutinsku provjeru u policiji rodnog mjesta podnositelja zahtjeva. Policija u Harrisburgu ga je tražile zbog dva napada na homoseksualce. Drugi zamalo da nije umro. Dao nam je adresu pansiona u kojem je s vremena na vrijeme odsjedao. Policija je tamo pronašla njegove otiske prstiju račun za benzin plaćen kreditnom karticom s brojem dozvole. Pravo ime mu nije bilo John Grant, poslužio se njime da se nama predstavi. Tjedan dana poslije toga pričekao je pred zgradom i gurnuo dr. Purvisa, tek onako...

- Kako mu je pravo ime, dr. Danielsone?

- Bit će bolje da vam ga sričem, zove se J-A-M-E-G-U-M-B.

52.

Kuća Fredrice Bimmel imala je tri kata i bila je mračna, prekrivena bitumen pločama s mrljama hrđe na mjestima gdje su se slivnici prelijevali. Divlji javorovi koji su rasli u slivnicima dosta dobro su se držali na zimi. Prozori na sjevernoj strani bili su prekriveni komadima plastike.

U maloj, jako zagrijanoj primaćoj sobi u kojoj je bila uključena grijalica, sredovječna žena sjedjela je na tepihu i igrala se s djetetom.

- Moja supruga - predstavi je Bimmel dok su prolazili kroz sobu. - Vjenčali smo se za Božić.

- Dobar dan - pozdravi je Starlingova. Žena joj uputi neodređeni osmijeh.

Opet su izišli u hladan hodnik u kojem su posvuda bile naslagane kutije do visine struka, kutija je bilo i po ostalim sobama i u prolazima između njih; iz kutija su virila sjenila, poklopci limenki, izletničke košare, stari brojevi Reader's Digesta i National Geographica, debeli starinski reketi za tenis, plahte, kutija s metama u koje se gadalo strelicama, pamučne navlake za auto kakve su bile u modi pedesetih godina i koje su jako zaudarale na urin miševa.

- Uskoro se selimo - objasni gospodin Bimmel.

Stvari pokraj prozora bile su izbljedjele od sunca, jer su kutije tamo godinama već stajale i gotovo se raspale od starosti, a rijetke krpice po sobama bile su sasvim olinjale.

Sunčeva svjetlost je prošarala sjenama ogradu stubišta kojim se Starlingova penjala iza Fredricinog oca. Iz njegove odjeće se na hladnoći širio ustajali miris. Primijetila je da sunčeva svjetlost dolazi kroz ulegnuto potkrovlje na vrhu stepeništa. Kartonske kutije nagomilane na odmorištu bile su prekrivene plastikom.

Fredricina soba bila je mala i nalazila se na trećem katu, u potkrovlju.

- Hoću li vam još biti potreban?

- Kasnije, voljela bih porazgovarati s vama, gospodine Bimmel. Što se dogodilo s Fredricinom majkom? - U dosjeu je stajalo "umrla", ali ne i kada.

242

243

- Kako to mislite, što se dogodilo? Umrla je kad je Fredrici bilo devet godina.

- Tako.

- Zar ste mislili da je ono dolje Fredricina majka? Pošto sam vam rekao kao da smo se vjenčali za Božić? To ste pomislili, je li tako? Pretpostavljam da su predstavnici zakona navikli da se različito odnose prema različitim klasama ljudi, gospođice. Ona uopće nije znala Fredricu.

- Gospodine Bimmel, je li soba uglavnom ostala ista kakvu ji je Fredrica ostavila?

Bijes se povuče negdje drugdje u njemu.

- Aha - odgovori on nježno. - Nismo je dirali. Ionako nitko nije mogao nositi njezine stvari. Uključite grijalicu ako želite. Samo je nemojte zaboraviti isključiti prije nego što sedete.

Nije želio vidjeti sobu. Ostavio ju je po strani.

Starlingova je na trenutak zastala s rukom na hladnoj porcu" | lanskoj ručki. Morala se prvo malo srediti, prije no što glavu na- | puni Fredricinim stvarima. U redu, premisa je daje Buffalo Bili prvo sredio Fredricu, sve\ zao teret za njezin les i dobro je sakrio u rijeci daleko od kuće\ Nju je sakrio bolje nego ostale... jedino je za njezin les privezc teret... jer je želio da one poslije nje budu prve pronađene, je da ideja o slučajno odabranim žrtvama u mjestima koja ni\ malo nisu bila blizu jedno drugom bude prihvaćena prije no št1 bude pronađena Fredrica iz Belvederea. Bilo mu je važno skre\ nuti pažnju od Belvederea. Jer živi ovdje ili možda u Columbusi Počeo je od Fredrice jer je žudio za njezinom kožom. Nikad počinjemo žudjeti za izmišljenim stvarima. Žudnja je krajnj^ prozaičan grijeh... počinjemo žudjeti za onim do čega možer doći, počinjemo od onoga što svaki dan vidamo. On je svakodne\ vno imao prilike vidati Fredricu. On ju je mogao svakodnevni vidati... Koja su to mjesta na koja je Fredrica svakodnevno odla\ žila'? U redu... Starlingova gurne vrata. Konačno se našla u tij hoj sobi koja je na hladnoći mirisala na prijesan. Na zidu je visi(prošlogodišnji kalendar, zauvijek otvoren na mjesecu travnju| Fredrica je bila mrtva deset mjeseci.

U kutu se nalazio tanjurić sa stvrđnutom i pocrnjelom hraj nom za mačke.

Starlingova, inače veteran kad je u pitanju bilo pripremani vrtnih rasprodaja, stajala je na sredini sobe i lagano se okretah uokolo. Fredrica se dosta dobro snašla s onim što je imala. Za| vjese su bile od cvjetnog uzorka. Sudeći po iskrzanim rubovimj napravila ih je od starih presvlaka.

Vidjela je i oglasnu ploču na koju je pribadačom bio prikva| čen pojas na kojem je sjajnim slovima bilo ispisano BHS BANI

Zatim tri plakata na zidu, Madone, Deboraha Harry i Blondie. Na polici iznad radnog stola, Starlingova je primijetila rolu svijetlih samoljepivih tapeta kojima je Fredrica oblijepila zidove. Nije se baš osobito iskazala, ali bolje je to obavila nego ona prvi put, pomisli Starlingova.

U jednom prosječnom domu, Fredricina soba djelovala bi veselo. U ovoj sumornoj kući kao da je vrištala; kroz nju je odjekivalo očajanje.

Fredrica nije po sobi držala svoje fotografije.

Starlingova je pronašla jednu u školskom godišnjaku u jednoj maloj kutiji za knjige. Pjevačko društvo, Kuharski tečaj, tečaj šivanja, glazbena grupa.

U Fredricinom školskom godišnjaku pronašla je neke potpise. "Sjajnom prijatelju", i "sjajnom prijatelju", i "mom prijatelju kemičaru", i "Ne zaboravi rasprodaju peciva?!!"

Da li je Fredrica mogla ovamo gore dovesti prijatelje? Da li je imala tako dobrog prijatelja kojega bi poželjela pozvati da se popne ovim stepenicama iznad kojih je krov prokišnjavao. Pokraj vrata stajao je naslonjen kišobran.

Vidi samo ovu Fredricinu sliku, stoji u prvom redu. Fredrica je široka i debela, ali njoj školska uniforma bolje pristaje nego drugima. Krupna je i ima prelijepu kožu. Ima nepravilne crte lica, ali ono nije neugodno, premda se ne bi moglo reći daje privlačna, barem ne prema uobičajenim standardima.

Ni za Kimberlv Emberg nitko nikada sigurno nije rekao da je ljupka, a ponajmanje šupljoglavci iz škole, kao ni za nekoliko drugih.

Catherinu Martin bi, međutim, svi proglasili privlačnom, krupna, zgodna djevojka koja će se morati boriti protiv debljine u tridesetoj.

Ne zaboravi, on ne promatra žene kao drugi muškarci. One koje su svima bile privlačne nisu dolazile u obzir. Trebale su samo biti glatke i velike.

Starlingova se pitala da nije možda o ženama razmišljao kao

0 "kožama", kao što ih pojedini kreteni naziva "pičkama". Postala je svjesna da rukom slijedi potpis s imenima ispod slike u godišnjaku, postala je svjesna cijelog svojeg tijela, prostora koji je zauzimala, svog stasa i lica, efekta koji su oni ostavljali, moći koju su imali, svojih grudi iznad knjige, zategnutog trbuha na koju ju je naslonila, nogu ispod nje. Što se moglo zaključiti na osnovu njezinog izgleda? Kakva je iz svog iskustva sad mogla primijeniti?

Starlingova se gledala u velikom ogledalu na suprotnom zidu

1 bilo joj je drago što je drugačija od Fredrice. Bila je, međutim,

svjesna toga daje ta razlika samo ustanovljeno ustrojstvo u njezinom mišljenju. Što ju je sprečavalo to uvidjeti?

Kako je Fredrica željela izgledati? Za čim je čeznula, gdje je to tražila? Što je pokušavala promijeniti na sebi?

Pronašla je nekoliko raznih dijeta, jednu na bazi voćnih sokova, druga na bazi riže i neku čudnu za vrijeme koje se ne jede i ne pije na istom mjestu.

Organizirane grupe za držanje dijete... nije li možda Buffalo Bili posjećivao takva mjesta tražeći krupne djevojke? To je bilo teško provjeriti. Starlingova je pročitala u dosjeu da su dvije žrtve bile članice grupa za držanje dijete i da su uspoređeni popisi s imenima članova. Jedan agent iz ureda grada Kansasa, u kojem su već po tradiciji radili debeli momci FBI i još neki podeb-lji policajci poslani su u Mršavicu i Centar za dijete, pridružili su se Čuvarima težine i ostalim dijetalnim sektama u gradovima iz koji su potjecale žrtve. Fredrica nije imala novaca priključiti se nekoj grupi za organizirano mršavljenje.

Fredrica je imala nekoliko brojeva Big Beautiful Girl, časopisa za krupne žene. U njima su savjetovali "dođite u New York, gdje možete upoznati pridošlice iz onih dijelova svijeta gdje je debljina na cijeni". Svakako. Zatim, "mogli biste oputovati u Italiju ili Njemačku, gdje već poslije prvog dana više nećete biti sami". Kako da ne. Evo i savjeta što napraviti ako vam palci vire iz sandala. Isuse! Fredrici je samo bilo potrebno sresti Buffalo Bi-lla, koji je bio oduševljen njezinom veličinom.

Kako se Fredrica snalazila? Imala je nešto malo šminke, mnogo preparata za njegu kože. Odlično, iskoristi to. Starlingova se uhvati kako se veže za Fredricu kao da je to sada bilo važno.

Imala je i nešto malo bezvrijednog nakita u kutiji za cigarete u obliku bijele sove. U njoj je pronašla i okrugli zlatni broš koji je najvjerojatnije pripadao njezinoj pokojnoj majci. Pokušala je izrezati prste na nekim starim rukavicama od strojno izrađene čipke u želji da oponaša Madonu, ali su se na njezinim šakama one rasparale.

Imala je i jedan glazbeni aparat, obični Deccin gramofon iz pedesetih godina za čiju je ručicu bio privezan gumicama veliki džepni nož na sklapanje koji je imao ulogu utega. Ploče je najvjerojatnije kupovala na vrtnim rasprodajama. Ljubavne teme koje je svirao Zamfir, Gospodar Panove frule.

Kad je povukla konop i upalila svjetlo u garderobi, Starlingova se iznenadila ugledavši Fredricinu garderobu. Imala je lijepu odjeću, ne mnogo, ali bilo je tu dosta prigodne odjeće za školu, dovoljno da prođe u nekom prilično formalnom uredu ili čak kao dobro obrazovana prodavačica. Poslije letimičnog pregleda Starlingovoj je bilo jasno odakle joj tolika odjeća. Fredrica je sama šivala i to odlično, šavovi su bili opšiveni vrpcom, šare pažljivo uklopljene. U stražnjem dijelu garderobe, na polici, nalazila se gomila krojeva. U stražnjem dijelu garderobe, na polici, nalazila se gomila krojeva. Većina je bila od Smplicitvja, ali bilo ih je i nekoliko iz Voguesa koji su izgleda bili dosta komplicirani.

Sigurno je obukla najbolje što je imala kad je otišla na razgovor zbog posla. Što je ono imala na sebi? Starlingova počne prelistavati dosje. Evo: posljednji put viđena u zelenoj odjeći. Ma hajde, policajce, što ti to, k vragu, znači "zeleno odjeća"?

Fredricina Ahilova peta bili su oni dijelovi odjeće za koje je bio neophodan novac... oskudijevala je u cipelama... a sa svojom težinom brzo je upropaštavala i ono što je imala. Mokasine su više sličile na papuče. U sandalima je nosila uloške protiv znojenja nogu. Rupice na tenisicama bile su proširene.

Možda se Fredrica ponekad bavila sportom... imala je neke ogromne trenirke. Marke Juno.

Catherine Martin je također imala nekoliko para hlača za debele od Junoa. Starlingova izađe iz garderobe. Sjela je u podnožje kreveta prekrštenih ruku i zagledala se u osvjetljenu garderobu.

Juno je bio rasprostranjena marka, njegova odjeća se prodavala na mnogim mjestima koja su držala odjeću za krupnije. U svakom gradu, bez obzira na njegovu veličinu postojala je barem jedna prodavaonica specijalizirana za krupnije.

Nije li Buffalo Bili promatrao prodavaonice za krupnije, birao kupca, a zatim ga slijedio?

Nije li odlazio u prodavaonice za krupnije prerušen u žensko i promatrao? U svaku prodavaonicu za krupnije u bilo kojem gradu dolaze kupovati kako travestiti tako i homoseksualci preobučeni u žensko.

Ideja daje Buffalo Bili netko tko želi promijeniti spol tek je nedavno uzeta u razmatranje, kad ju je dr. Lecter servirao Starlingovoj. Kakvu li je on odjeću nosio?

Sve žrtve vjerojatno su kupovale odjeću u trgovinama za krupnije ... Catherine Martin je vjerojatno nosila broj dvanaest, ali drugima je on bio mali, a i Catherine je morala otići do trgovine za krupnije jer je imala široke potkošulje od Junoa.

Catherine Martin je mogla ući u odjeću broj dvanaest. Ona je bila sitnija od ostalih. Fredrica, prva žrtva, bila je najkrupnija. Zbog čega je Buffalo Bili izabrao Catherinu Martin? Catherine je bila stasita, ali nije bila osobito široka u struku. Da nije možda i sam omršavio? Nije li se nedavno priključio nekoj grupi za mr-

246

247

šavljenje? Kimberlv Emberg je bila negdje u sredini, krupna, ali s prilično naglašenim strukom.

Starlingova se borila da ne misli na Kimberlv Emberg, ali sad je se načas sjetila. Starlingova je vidjela Kimberlv na stolu u Po-tteru. Buffalo Billu nisu bile potrebne njezine depilirane noge niti pažljivo nalakirani nokti; pogledao je Kimberlvna ravna prsa, nisu mu bila dovoljno dobra, izvadio je pištolj i napravio joj rupu u obliku morske zvijezde na grudnom košu.

Vrata sobe se malo otvoriše. Starlingova je prije osjetila kretanje nego što je razabrala o čemu se radi. Unutra je ušla mačka, velika mačka s krznom čije su šare podsjećale na oklop kornjače s jednim zlatnim i jednim plavim okom. Skočila je na krevet i počela se češati o nju. Tražila je Fredricu.

Usamljenost. Krupne usamljene djevojke pokušavaju nekoga zadovoljiti.

Policija je već na početku odustala od klubova usamljenih srdašca. Nije li Buffalo Bili na neki drugi način iskorištavao usamljenost? Ništa nas ne čini ranjivijim od usamljenosti, možda samo pohlepa.

Možda je Buffalo Bili mogao iskoristiti Fredricinu usamljenost da stupi s njom u kontakt, ali to nije moglo upaliti kod Catherine. Catherine nije bila usamljena.

Kimberlv je bila usamljena. Ne počinji opet s tim. Kimberlv, poslušnu i mlitavu, čije je tijelo napustio rigor mortis, prevrnuti su na trbuh kako bi joj Starlingova lakše uzela otiske prstiju. Prestani. Ne mogu prestati. Usamljena Kimberlv, koja je jedva čekala da nekom udovolji, da li se Kimberlv ikada poslušno pre-vrnula na trbuh, samo da bi osjetila otkucaje nečijeg srca na leđima? Pitala se da li je Kimberlv osjetila grebenje nečije brade između lopatica.

Zureći u osvijetljenu garderobu, Starlingova je vidjela trokute na Kimberlvnim ramenima koji su točno oslikavali one s krojeva. Na trenutak joj se ideja izmigoljila, ali se napravivši pun krug opet vratila, prišavši joj sada mnogo bliže tako da ju je uspjela zgrabiti s pomamnom radošću: TO SU UŠICI... IZREZAO JE TE TROKUTE KAKO BI NAPRAVIO UŠITKE I PROŠIRIO JOJ STRUK. TO KOPILE ZNA ŠIVATI. BUFFALO BILL ZNA DOBRO ŠIVATI... ON NE BIRA SAMO ONE ČIJU KOŽU MOŽE NAVUĆI KAO KONFEKCIJSKU ROBU.

Stoje ono dr. Lecter rekao? - On sebi šije žensku odjeću od pravih žena. - Što me je ono još pitao? - Znete li šivati, Starlingova? - Naravno da znam.

Starlingova zabaci glavu i na trenutak sklopi oči. Rješavanje problema progoni čovjeka; u tome nalazimo divljačko zadovoljstvo koje nam je u krvi.

U primaćoj sobi vidjela je telefon. Upravo je krenula stepenicama prema njemu, kad je začula piskutav glas gospođe Bimmel koja ju je pozivala na telefon.

248

249

53.

Gospođa Bimmel je pružila Starlingovoj slušalicu i podigla uznemireno dijete. Ali nije izašla iz sobe.

- Clarice Starling ovdje.

- Jerry Burroughs, Starlingova....

- Baš mi je drago, Jerry, slušajte, mislim da Buffalo Bili zna šivati. Vadio je trokute... samo ma ... gospođu Bimmel, biste li bili ljubazni odnijeti bebu u kuhinju? Moramo razgovarati. Hvala vam... Jerry, on zna šivati. Uzeo je...

- Starlingova....

- Izrezao je one trokute s ramena Kimberly Emberg kako bi napravio ušitke, ušitke kakve prave krojačice, razumijete li što vam govorim? Vješt je, to što on šiva sigurno nije ništa slično | onome u što su se odijevali spiljski ljudi. Odjel za identifikaciju može provesti istragu među poznatim kriminalcima koji su po profesiji krojači, ili se bave šivanjem jedara, prodajom tekstila, | ili među tapetarima... potražite one u čijim zubnim kartonima piše da imaju karakteristične krojačke ureze na zubima od pri- | badača....

- Dobro, dobro, dobro, odmah šaljem poruku Odjelu zaiden- j tifikacije.

Poslušajte me... možda ću se morati skinuti s ovog telefona. Jack je tražio da vas obavijestim o nečemu. Dobili smo ime i mjesto koje obećava. Tim za spašavanje talaca već je poletio iz Andrews. Jack im upravo izdaje upute preko Skremblera. |

- Kamo ste krenuli?

- Calumet City, periferija Chicaga. Subjekt Jame, kao "narae" (ime) s J, prezime Gumb, alias John Grant, bijelac, star trideseti i četiri godine, visok metar devedeset, kosa smeđa, oči plave. Ja- f vili su Jacku iz Johns Hopkinsa. Ona vaša stvar... vezana za način na koji će se on razlikovati od transeksualaca... urodila je plodom u Johns Hopkinsu. Momak se prije tri godine prijavio za promjenu spola. Budući da su ga odbili, napao je jednog liječnika. U Hopkinsu su ga vodili kao Granta i imali su adresu na kojoj je povremeno boravio u Harrisburgu, Pennsvlvanija. Policajci su pronašli račun za benzin koji je platio karticom i na kojem je bio broj tablice... odatle smo krenuli. Kao klinac bio je

velika faca u Kaliforniji... ubio je djeda i baku s dvanaest godina i odsjedio šest godina na psihijatrijskoj klinici Tulare. Državne vlasti su ga pustile prije šesnaest godina kad su zatvorile kliniku. Nestao je na duže vrijeme. Napada homoseksualce. U Harrisburgu je upao nekoliko puta u nevolju i opet nestao.

- Chicago, rekli ste. Otkud znate da je Chicago?

- Carina. Imali su neke potvrde koje je potpisao imenom John Grant. Carina je zadržala kovčeg na LAK-u, prije nekoliko godina poslan iz Surinama sa živim "lutkama"... tako to zovete?... u svakom slučaju sa insektima, noćnim leptirima. Poslan je bio na njegovo ime na adresu Johna Granta, koji je imao prodavaonicu u CaUumetu pod imenom... pazi sad ovo... "Gospodin Hide". Kožna roba. Možda se šivanje uklapa u to; poslao sam bilješku o šivanju u Chicago i Calumet. Još nemamo Gran-tovu kućnu adresu, niti Gumbovu... radnja je zatvorena, ali mi smo blizu.

- Ima li slika?

- Za sada samo iz djetinjstva kad je boravio u policijskom odjelu u Sacramentu. Nisu od velike koristi... bilo mu je dvanaest godina. Izgledao je kao Beaver Cleaver. Ipak su ih poslali uokolo.

- Mogu li poći tamo?

- Ne. Jack je rekao da ćete me to pitati. Imaju dvije policajke iz Chicaga i bolničarku da se pobrine za Martinovu ako je zateknu. Vi ionako nikad ne biste stigli na vrijeme, Starlingova.

- Što ako se zabarikadirao? Moglo bi potrajati...

- Neće biti odlaganja. Čim ga nađu, kreću na njega... Crawford je odobrio eksplozivni ulaz. Imamo i jedan dodatni problem, Starlingova, on je već jednom držao taoca. Kad je ubio kao dječak, zatekli su ga zabarikadiranog u Sacramentu s bakom kao taocem... djeda je već ubio... i ispalo je gadno, mogu vam reći. Izveo ju je van pred policajce, a oni su mu poslali svećenika da s njim porazgovara. Bio je klinac, nitko nije pucao. Bio je iza nje i pogodio ju je u bubrege. Nisu je uspjeli spasiti. Učinio je to kad mu je bilo dvanaest godina. Zato ovog puta nema pogađanja, nema upozorenja. Martinova je vjerojatno već mrtva, ali recimo da imamo sreće. Recimo da mu je mnogo toga na umu, tako da nije još imao vremena pozabaviti se njome. Ako nas vidi da dolazimo, sredit će je pred nama, za inat. Što ga košta, je li tako? Zato, ako ga nađu... bum!... i ulaze.

U sobi je bilo prokletno vruće i zaudaralo je na bebinu mokraću.

Burroughs je i dalje govorio. - Oba imena tražimo među pretplatnicima entomoloških časopisa, među članovima čestitih

250

251

majstora izrađivača noževa, među poznatim prijestupnicima, u tvornicama....

nitko ne smije stati dok sve ne bude gotovo. Vi provjeravate Bimmelove poznanike, je li tako? -Da.

- Ministarstvo pravde kaže da će biti gusto ako ga ne uhvatimo s dokazom. Potrebna nam je Martinova, ili nešto što se može identificirati... iskren govoreći, nešto sa zubima ili prstima. Podrazumijeva se da će nam biti potrebni svjedoci, ako je već potopio Martinovu, koji su ga vidjeli sa žrtvom prije toga. Bez obzira na to, možemo iskoristiti ono što otkrijete... Starlingova, volio bih da se ovo dogodilo jučer i to ne samo zbog male Martinove. Uzeli su vas na pik u Cjuanticu, zar ne?

- Mislim da jesu. Vratili su natrag nekog koga su srušili... tako su mi barem rekli.

- Ako ga uhvatimo u Chicagu, to će vam i te kako ići u prilog. Oni u Cjuanticu su picajzle, a i trebaju biti, ali to neće moći zaboraviti. Samo trenutak. Starlingova je čula kako Burroughs laje podalje od telefona. Zatim se vratio.

- Ništa... moći će se pregrupirati u Calumet Citvju za četrdeset do pedeset i pet minuta, zavisi od vjetera tamo gore. Za zamjenika je određen čikaški SWAT u slučaju da ga oni prvi nađu. Elektrana i elektrodistribucija Calumeta našle su četiri moguće adrese. Starlingova, pokušajte naći bilo šta što bi pomoglo suziti krug. Naletite li na nešto o Chicagu ili Calumetu, odmah mi se javite.

- Dobro.

- A sada slušajte...još ovo i moram bježati. Ako uspijemo, ako ga uhvatimo u Calumet Citvju, vi slijecete u Cjuantico naa-ma u osam sati s uglačanom kopčom na vašim plitkim Mary Ja-nes cipelama. Jack će s vama pred vijeće. Kao i Brigham. Treba pitati, to barem ništa ne košta.

- Jerry, još nešto: Fredrica Bimmel je imala neke trenirke od Junoa, to je marka odjeće za punije. Imala ih je i Catherine Martin, možda to nešto znači. Možda promatra trgovine za punije kako bi pronašao krupne žrtve. Možemo upitati Memphis, Ak-ron i ostala mjesta.

- Važi. Nastavite sa smiješkom.

Starlingova izađe u neuredno dvorište u Belvedereu, Ohio, 380 dugačkih milja udaljeno od akcije u Chicagu. Godio joj je hladan zrak. Zamahnula je rukom po zraku, kao da hrabri tim za spašavanje talaca. Istovremeno je osjetila i kako joj podrhtavaju brada i obrazi. Što je to bilo, do vraga? Što bi ona, k vragu, učinila da je bilo što otkrila? Pozvala bi konjicu, ogranak iz Cle-

252

velanda i SWAT iz Columbusa, kao i policijski odjel iz Belvedere-a.

Jedino je bilo važno da se spasi ta mlada žena, kći senatorice Jebi-se Martin i one koje bi mogle doći poslije nje. Ako u tome uspiju, svima će biti dobro.

Ako zakasne, ako zateknu nešto grozno, molim te, Bože, da uhvate Buffa... Jame Gumba, ili gospodina Hidea ili kako god žele zvati tog prokletnika.

Pa ipak, stići nadomak cilju, suziti krug skoro do kraja, doći na odličnu ideju s danom zakašnjenja i naći se daleko od mjesta uhićenja, te zbog toga izletjeti iz škole, sve je to ukazivalo na činjenicu da je gubitnik. Starlingova je već odavno sumnjala da Starlingovi uopćeno nemaju sreće, već da su nekoliko stotina godina... svi Starlingovi lutali uokolo ogorčeni i zbunjeni još od pamtivijeka. Kad bi se i moglo ući u trag prvom Starlingu, uvjerali bi se da oni idu u krug. To je bilo klasično razmišljanje gubitnika i neka je prokleta ako mu se preda. Ako ga uhvate zahvaljujući onome što je dobila od dr. Lectera, to će joj pomoći da se donekle opravda pred odjelom pravosuđa. Starlingova je morala malo i o tome misliti; nade koje je polagala u uspješnu karijeru počele su već polako nestajati.

Što god se dogodi, to što je povezala ušitke s krojeva i trokute kože koji su nedostajali na ramenima prošle žrtve ispunilo ju je najvećim zadovoljstvom. Bilo je i ovdje stvari koje je mogla zauvijek ponijeti sa sobom. Crpila je hrabrost iz sjećanja na majku i oca. Zaslužila je i sačuvala Crawfordovo povjerenje. To su bile stvari koje je trebala pohraniti u svoju vlastitu kutiju za cigarete s likom bijele sove.

Njezin posao, njezina dužnost, bila je razmišljati o Fredrici i načinu na koji je se Gumb mogao dočepati. U optužnici protiv Buffalo Billa moraju biti navedene sve činjenice.

Razmišljaj o Fredrici, koja je ovdje bila zatočena cijelu mladost. Gdje je mogla potražiti izlaz? Je li njezina žudnja našla srodnu dušu u Buffalo Billu? Da li ih je to privuklo jedno drugom? Grozna pomisao je da ju je on možda shvaćao zahvaljujući vlastitom iskustvu, da je možda čak suosjećao s njom, ali ipak se poslužio njezinom kožom.

Starlingova je zastala kod vode.

Gotovo svako mjesto u jednom trenutku dana, kad svjetlost pada pod određenim kutem i kada je prave jačine, izgleda divno. Kada negdje zaglavite, uočite taj trenutak i radujete mu se cijelog dana. Sredina poslijepodneva bila je vjerojatno taj trenutak za Licking River iza Fell Streeta. Da li je to bilo vrijeme kada je Bimmelova sanjarila? Blijedo sunce podiglo je dovoljno

253

pare s vode koja je zaklonila stare hladnjake i lance brda uronjene u žbunje na suprotnoj stranici rukavca. Vjetar koji je dolazio sa sjeveroistoka, sa suprotne strane svjetlosti, gurao je resice drveća prema suncu.

Komad bijele PVC cijevi vodio je od radionice gospodina Bimmela prema rijeci. Začulo se klokotanje i iz nje izađe kratak mlaz krvave vode, koja ostavi mrlje na prljavom snijegu. Bim-mel izađe na sunce. Prednji dio hlača bio mu je poprskan krvlju; u ruci je nosio plastičnu vreću za hranu, a u njoj neke ružičaste i sive komade.

- Mladi golub - reče, kad primijeti kako ga Starlingova gleda. - Jeste li ikada jeli mladog goluba?
- Ne - odgovori Starlingova i opet se okrene prema vodi - ali jela sam golubove.
- Kad ove jedem, ne moram se brinuti hoću li zagristi metak.
- Gospodine Bimmel, je li Fredrica poznavala nekog iz Calu-met Citvja ili iz oblasti Chicaga?

On slegne ramenima i odmahne glavom.

- Da li je, ako vam je poznato, ikad bila u Chicagu?
- Kako to mislite "ako mi je poznato"? Zar mislite daje moja djevojčica mogla otići u Chicago, a da ja to ne znam? Nije išla ni do Columbusa, a da ja to nisam znao.

-Je li poznavala nekog muškarca koji je znao šivati, krojača ili radnika koji je pravio jedra?

- Ona je šivala za svakoga. Zнала je šivati kao i njezina majka. Ne znam za ikakvog muškarca. Šivala je za prodavaonice, za dame, ne znam im imena.

- Tko joj je bila najbolja prijateljica, gospodine Bimmel? S kim se skitala? Nisam mislila reći "skitala". Dobro je, nije primijetio... nacvrckan je. - Nije se ona skitala uokolo kao neka propalica. Uvijek je bila zaposlena. Bog je nije stvorio lijepom, već radišnom.

- Što mislite, tko joj je bila najbolja prijateljica?
- Stacy Hubka, pretpostavljam, još od djetinjstva. Fredricina majka je imala običaj reći da se Stacy druži s Fredricom samo da bi imala nekoga tko će je čekati, ne znam.

- Znaite li gdje bih je mogla naći?

- Stacy radi u osiguravajućem zavodu, pretpostavljam da još tamo radi. Franklinovom osiguravajućem zavodu.

Starlingova krene prema svojim kolima preko izbrazdanog dvorišta, pognute glave, ruku zavučeni duboko u džepove. Fredricina mačka ju je promatrala s prozora u potkrovlju.

254

54.

Što više idete dalje na zapad, to više poštuju vašu FBI legitimaciju. U Washingtonu bi neki činovnik samo s dosadom izvio obrvu kad bi mu Starlingova gurnula pod nos svoju osobnu iskaznicu, ali ju je zato šef Stacy Hubke iz osiguravajućeg zavoda Franklin u Belvedereu, Ohio, sa zanimanjem razgledao. Osobno je zamijenio Stacy Hubku za šalterom i na telefonima i ponudio Starlingovoj svoj odjeljak za razgovor.

Stacy Hubka je imala okruglo, prepredeno lice i, računajući potpetice, bila je visoka metar sedamdeset i dva. Kosu je nosila razdijeljenu po sredini i često ju je pokretima a la Cher Bono sklanjala s lica. Čim bi Starlingova okrenula glavu na drugu stranu, Stacy bi je pogledala od glave do pete.

- Stacy... mogu li vas zvati Stacy?

- Svakako.

- Voljela bih da mi kažete, Stacy, što vi mislite, kako se to moglo dogoditi Fredrici Bimmel... gdje je taj čovjek mogao uočiti Fredricu?

- Potpuno sam otkočila zbog njega. Zamislite da odere kožu, kakav besposličar? Jeste li je vidjeli? Kažu da je bila nalik dronjcima, kao kad ispustite zrak iz....

- Stacy, je li ikad spominjala nekoga iz Chicaga ili Calumet Cityja? Calumet City. Sat iznad glave Stacy Hubke upozorio je Starlingovu. Ako tim za spašavanje talaca stiže za četrdeset minuta, to znači da slijeću za deset. Da li su imali točnu adresu? Drži se svojeg posla. - Chicago? - ponovi Stacy. - Ne, bile smo u Chicagu samo jednom, kad smo sudjelovale u mimohodu za Dan zahvalnosti.

- Kada?

- U osmom razredu, znači?...prije devet godina. Otišli smo i vratili se autobusom i to je sve.

- Što ste pomislili prošlog proljeća kad je nestala?

- Nisam odmah saznala.

- Sjećate li se gdje ste bili kad ste saznali? Kad ste čuli tu vijest? Što ste tada pomislili?

255

- Prvu večer kad je nestala, Skip i ja smo bili u kinu, a poslije smo otišli do Gospodina Toada na piće, a onda su naišli Pam i oni, Pam Malavesi i ona je rekla da je Fredrica nestala, na što je Skip primijetio da ni Houdini ne bi mogao izvesti takav trik. A onda je morao svima objašnjavati tko je bio Houdini, uvijek paradira svojim znanjem, jednostavno smo ga ignorirali. Pomislila sam da se naljutila na tatu. Jeste li vidjeli njezinu kuću? Izgleda li tako izgleda pakao? Hoću reći, gdje god daje sad, znam da joj je neugodno što ste to vidjeli. Zar vine biste pobjegli?

- Niste li možda pomislili kako je pobjegla s nekim, da li vam je bilo tko pao na pamet... bez obzira koliko to bilo pogrešno?

- Skip je rekao da je možda pronašla nekog tko voli bucmaste. Ali ne, nikada nije imala nikog. Imala je jednog dečka, ali to je bilo tako davno. Pripadao je društvu u drugom srednje, kažem "dečka", ali oni su ustvari samo razgovarali i smijuljili se poput djevojčica i zajedno radili domaće zadatke. Bio je veliki mekušac i uvijek je na glavi imao kapicu kakve nose grčki ribari. Skip je smatrao daje, znate već, čudan. Zezali smo je da izlazi s pederom. On i sestra

poginuli su u automobilskoj nesreći i ona poslije toga ni s kim više nije izlazila.

- Što ste pomislili kad se nije vratila?

- Pam je mislila da ju je oteo neki pijanac, ne znam, osjetila bih strah svaki put kad bih na to pomislila. Više nisam htjela navečer izlaziti bez Skipa, rekla sam mu to i uvijek kad bi se počelo smračivati govorila sam uh-uh, prijatelju, mi izlazimo.

- Da li je ikada pred vama spomenula nekog po imenu Jame Gumb? ili John Grant?

- Hmmm...ne.

- Što mislite, je li možda imala mladića za kojeg vi niste znali? Je li se događalo daje određeno vrijeme, po nekoliko dana ne vidite?

- Ne, da je imala mladića, ja bih to sigurno znala, vjerujte mi. Nikada nije imala dečka.

-Zašto mislite da nije mogla imati prijatelja o kojemu ništa nikome nije rekla?

- Zašto ne bi rekla?

- Možda se plašila da ćete je zezati?

- Mi, da je zezamo? To kažete zbog onog momka o kojem I sam vam pričala? Onog mekušca iz srednje škole? - Stacy pocr-1 veni. - Ne. Mi je nikada ne bismo povrijedili. To sam tek onako spomenula. Ona nije... svi su bili, kako da vam kažem, ljubazni prema njoj kad je poginuo.

- Jeste li radili s Fredricom, Stacy?

- Ja, ona, Pam Malavesi i Jaronda Askev, sve četiri smo, dok smo išle u srednju školu, preko ljeta radile u Centru za raspro-

256

daju. Onda smo Pam i ja otišle kod Richardsa da vidimo možemo li se ubaciti, imaju stvarno lijepu odjeću; primili su prvo mene, a zatim i Pam, poslije čega je Pam rekla Fredrici da pokuša i ona, tražili su još jednu djevojku i ona je došla, ali gospođa Burdine... ravnateljica prodaje... samo je rekla: "Znaš, Fredrica, potreban nam je netko na koga se ljudi mogu osloniti, da kad uđu kod nas imaju u koga pogledati i reći: želim izgledati kao ona i dobiju savjet i mišljenje o tome što im pristaje. Ako se malo središ i smršaviš, vrati se ovamo i potraži me", tako je rekla. "Zasad sam ti voljna dati priliku da preuzmeš izradu nekih naših alternacija, porazgovarat ću s gospodom Lippman." Gospođa Burdin je govorila umiljatim glasom, ali pokazalo se daje ustvari prava kučka, što tada nisam znala.

- Znači Fredrica je izrađivala alternacije za radnju Richard u kojoj ste vi radili?

- Bila je povrijeđena, ali je, dakako, prihvatila. Stara gospođa Lippman je izrađivala alternacije za sve butike. Imala je razgranat posao i nije mogla sve sama, tako da je Fredrica radila za nju. Pravila je alternacije za staru gospođu Lippman. Gospođa Lippman je svima šivala, izrađivala haljine. Kad je gospođa Lippman otišla u mirovinu, njezino dijete ili tko god da joj je to bio, nije se želio time baviti, tako daje Fredrica naslijedila sav posao i nastavila šivati za sve. Samo je to radila. Vidala se sa mnom i Pam, otišle bismo kod Pam na ručak i gledale bismo "Mlade i nemirne", a ona bi uvijek ponijela nešto za posao.

- Da li je Fredrica ikada radila u prodavaonici, uzimala mjere? Da li je dolazila u dodir s kupcima i prodavačima na veliko?

- Ponekad, ali rijetko. Ja nisam radila svaki dan.

- Da li je gospođa Burdine radila svaki dan, da li bi ona to mogla znati?

- Je, vjerojatno bi.

- Da li je Fredrica ikada spomenula da šije za kompaniju Mr. Hide iz Chicaga ili Calumet Cityja, nije li možda podstavljala stvari od kože?

- Ne znam, gospođa Lippman je možda i to radila.

- Da li ste ikada na nekoj stvari vidjeli etiketu radnje Mr. Hide? Da li je Richards možda uzimao robu s tom etiketom?

-Ne.

- Znae li gdje bih mogla naći gospođu Lippman? Voljela bih porazgovarati s njom.

- Umrla je. Poslije umirovljenja otišla je u Floridu i tamo umrla, tako mi je Fredrica rekla. Ja je nisam poznavala, ja i Skip bismo samo ponekada pokupili Fredricu ispred radnje kad bi nosila kući gomilu odjeće. Mogli biste porazgovarati s njezinom obitelji ili nekim drugim, dat ću vam adresu.

257

Ovo je bilo krajnje dosadno, jer Starlingova je žudjela čuti vijesti iz Calumet Citvja. Četrdeset minuta je prošlo. Tim za spašavanje talaca vjerojatno se već spustio. Pomaknula se kako ne bi vidjela sat i nastavila.

- Stacy, gdje je Fredrica kupovala odjeću, gdje je nabavljala Junoovu odjeću za popunjenije, pulovere?

- Sama je šivala gotovo sve. Pretpostavljam da je pulovere dobila kod Richardsa, kada su svi počeli nositi velike pulovere koji su prekrivali bedra. Tad su se mogli nabaviti na mnogim mjestima. Kod Richardsa je imala popust jer je šivala za njih.

- Da li je ikada kupovala u prodavaonicama za krupnije?

- Obično smo išle od trgovine do trgovine, znate već kako se to radi. Otišle bismo u Personalitv Plus zbog ideja, znate, laskave krojeve za punašnije.

- Da li vas je ikada itko u nekoj prodavaonici za krupnije gnjavio, ili da li je Fredrica ikada osjećala da je netko promatra?

Stacy je na trenutak podigla pogled prema stropu, a zatim odmahнула glavom.

- Stacy, da li kod Richardsa navraćaju travestiti, to jest niste li možda primijetili muškarce koji kupuju velike brojeve?

- Ne. Ja i Skip smo neke vidjeli u jednom baru u Columbusu.

- Da li je Fredrica tada bila s vama?

- Ne vjerujem. Otišli smo za vikend.

- Biste li mi zapisali nazive radnji za krupnije u kojima ste bili s Fredricom, možete li se svih sjetiti?

- Samo ovdje ili i ovdje i u Columbusu?

- I ovdje i u Columbusu. Kao i adresu Richardsa, voljela bih razgovarati s gospođom Burdine.

- U redu. Lijepo je biti agent FBI-a, zar ne?

- Mislim daje.

- Puno se putuje i tako to? Mislim, vidite mjesta bolja od ovoga.

- Ponekad.

- Svaki dan morate lijepo izgledati, je li tako?

- Pa da. Moraš pokušati djelovati poslovno.

- Kako ste postali agent FBI-a?

- Morali biste prvo završiti koledž, Stacy.

- Za to treba mnogo novaca.

- Da, treba. Postoje i subvencije i stipendije. Hoćete li da vam pošaljem kataloge?

- Aha. Upravo sam se sjetila koliko je Fredrica bila sretna kad sam dobila ovaj posao. Posve je poludjela ... nikada nije radila u uredu... mislila je da će me ovo nekamo odvesti. Ovo... fascikli i Barry Manilow kojeg cijelog dana slušam preko zvučnika...

258

mislila je da je ovo vruća roba. Ništa ona nije znala, ta velika glupača. - U očima Stacy Hubke pojavila se suze. Širom ih je otvorila i zbacila glavu kako joj ne bi pokvarile šminku.

- Biste li mi sada napravili popis?

- Idemo do mog stola, tamo mi je računalo, a treba mi i telefonski imenik i ostalo. - Izašla je držeći i dalje zabačenu glavu, krećući se pomoću putokaza na stropu.

Starlingova je jedva čekala doći do telefona. Onog trenutka kad je Stacy Hubka izašla iz prostorije, Starlingova je nazvala VWashington da čuje novosti.

259

55.

U tom trenu, iznad južnog kraja jezera Michigan, poslovni avion s dvadeset i četiri putnika i civilnim oznakama počeo je smanjivati brzinu i spuštati se u dugačkom luku prema Calumet Citvju u Illionoisu.

Dvanaestorica iz tima za spašavanje osjetili su mučninu. Nekolicina je tobože nehajno zijevnula.

Zapovjednik tima Joel Randall, koji je sjedio u prednjem dijelu odjela za putnike, skinuo je slušalice i preletio pogledom preko bilješki prije no što je ustao i obratio se ostalima. Vjerovao je da ima najbolje obučen SWAT tim na svijetu i možda je bio u pravu. Nekolicina nikada nije bila u okršaju, ali što se tiče simu-lacija i testova, tu im nitko nije bio ravan.

Randall je mnogo vremena provodio u avionima i lako je održavao ravnotežu za vrijeme truckavog spuštanja.

- Gospodo, zahvaljujući ljubaznosti DEA-e dolje nas već čeka prijevoz. Kamion za raznošenje cvijeća i vodoinstalaterski kamion. Vernone, Eddie, navucite pancirku i civilna odijela. Ako budemo ulazili poslije eksplozije granata za ošamućenost, nemojte smetnuti s uma da na licima nemate štitnike protiv bljeska.

Vernon promrmlja Eddiu: - Pobrini se za lice.

- Zar je rekao da ne pokazujemo dupe? Mislio sam daje rekao da ne izigravamo ekshibicioniste - odgovori Eddie također mrmljajući.

Vernon i Eddie, koji će prvi krenuti prema vratima, morali su ispod civilne odjeće navući i tanak balistički oklop. Ostalima su bili dovoljni čvrsti oklopi, protiv pušanih metaka.

- Bobby, ubaci po jedan od onih tvojih kompleta slušalica i mikrofona u oba vozila za vozače, kako nas ne bi zezali oni momci iz DEA-e - doda Randall.

Odjel za narkotike, DEA, koristi UHF područje radija za vrijeme racija, a FBI VHF. U prošlosti je to stvaralo probleme.

Bili su opremljeni za sve moguće prepreke na koje su mogli naići danju ili noću; za zidove su imali osnovnu opremu za penjanje, za prisluškivanje VVolfove Uši i Van Sleekov Farfoon, za

260

promatranje uređaje za noćno promatranje. Oružje s dodacima za djelovanje noću podsjećalo je onako spakirano u napuhane kovčege na instrumente neke glazbene grupe.

Ovu operaciju trebalo je izvesti kirurškom preciznosti što se dalo naslutiti i po uzetom oružju...nije bilo ničeg što se nije moglo prepustiti slučaju.

Tim se uvukao u opremu dok su se kočna krilca spuštala. Randall je dobio najnovije vijesti preko slušalica. Prekrio je mikrofona i opet se obratio timu. - Momci, suzili su na dvije adrese. Mi uzimamo najvjerojatniju, a čikaški SWAT onu drugu. Spustili su se na Lansing Municipal, aerodrom najbliži Calu-metu na krajnjem jugu Chicaga. Avion je odmah dobio prolaz. Pilot ga je zaustavio prilegavši na kočnice pokraj dvaju aviona koji su dokoličarili na samom kraju piste, podalje od terminala. Pozdravili su se na brzinu pokraj kamiona za raznošenje cvijeća. Zapovjednik DEA-e predao je Randallu nešto što je sličilo na visoki cvjetni aranžman. Bio je to šest kilograma težak malj, čija je glava bila umotana u šareni papir kao što se to obično čini sa cvijetnjacima, a zelenilo pričvršćeno za držak.

- Možda biste voljeli ovo isporučiti - reče on. - Dobro došli u Chicago.

261

56.

Gospodin Gumb je opet krenuo na posao u kasno poslijepodne.

U očima su mu cijelo vrijeme blistale opasne suze dok je po tko zna koji put gledao snimke. Gledao je mamu na malom ekranu kako se penje na tobogan, a onda fijuuuu i već je u bazenu, fijuuuu i već je u bazenu. Suze su Jame Gumbu zamagljivale vid kao da se i sam nalazio u tom bazenu.

Na trbuhu je držao bocu s vrućom vodom koja je klokotala, podsjećajući ga na klokotanje u utrobi psića dok je on ležao na njemu.

Više to nije mogao podnijeti.. .u podrumu je držao nešto što je zarobilo njegovu Dražesnu, prijetilo joj. Dražesna je trpjela bolove, znao je to. Nije bio

siguran može li ubiti to što je držao u podrumu prije no što to nanese neku smrtonosnu povredu Dražesnoj, ali morao je probati. I to odmah. Skinuo je odjeću i navukao kućnu haljinu... deranje je uvijek obavljao gol i poprskan krvlju kao novorođenče.

Iz prostranog ormarića za lijekove izvadio je melem kojim je mazao Dražesnu kad ju je mačka ogrebla. Uzeo je i flastere, štapiće i plastični "Elizabetanski ovratnik" koji mu je veterinar dao kako bi je spriječio da dira povrijeđeno mjesto zubićima. Imao je u podrumu depresore za jezik koje joj je mogao staviti umjesto daščica na slomljenu nogu i tubu Sting-Eeza da joj ublaži bol ako je ta glupa stvar ogrebe dok se bude bacakala uokolo prije no što umre.

Precizan pogodak u glavu i ode kosa. Dražesna mu je bila važnija od kose.

Žrtvovat će kosu, ponudit će je u zamjenu za njezinu sigurnost.

Sada mora tiho sići niza stepenice, do kuhinje. Mora izuti i papuče i sići niz mračne stepenice koje su vodile u podrum, mora se kretati uza zid kako stepenice ne bi zaškripale.

Nije upalio svjetlo. Kad je sišao, skrenuo je desno prema radi onici, pipajući po poznatoj tami, osjećajući kako se pod mijenja pod njegovim nogama.

Rukavom se očešao o kavez i začuo tiho ljutito skvičanje roja noćnih leptira.

Ovo ovdje je kabinet. Pronašao je infracrvenu

262

svjetiljku i stavio naočale na glavu. Sve oko njega istog trena je zasjalo zelenom svjetlošću. Trenutak je ostao stojeći okružen umirujućim klokotanjem rezervoara i toplim šištanjem cijevi za paru. Gospodar tame, kraljica tame. Slobodni leptiri ostavljali su leteći kroz zrak zelene fluorescentne tragove pred njegovim očima, a na licu je osjećao jedva primjetni propuh kad bi valovitim krilima očešali tamu.

Provjerio je Pvthona. Bio je napunjen mecima 38 Specijal, posebnim mecima. Zabit će se u lubanju i zatim rasprsnuti uzrokujući trenutnu smrt. Ako to bude stajalo kad opali, ako bude ciljao u vrh glave, manje je vjerojatno da će ovaj metak, kao što bi to bio slučaj s mecima za Magnum, izaći kroz donju vilicu i razderati prsa.

Tiho, tiho je puzao, svijenih koljena, lakiranih palaca odupirući se o stare daske. Nečujno je prešao na pješčani pod u prostoriji gdje se nalazila tamnica. Tiho, ali ne previše sporo. Nije želio da njegov miris dođe do psića na dnu zdenca.

Vrh tamnice sjao je zelenkastim sjajem, jasno je raspoznavao kamenje i žbuku, kao što je savršeno dobro razlučivao i šare u drvenom poklopcu. Prikrij svjetlost i nagni se preko ruba. Eno ih tamo dolje. Ono je ležalo izvaljeno na bok poput divovskog morskog raka. Možda je spavalo. Dražesna je ležala sklupčana tik uz to tijelo, sigurno je spavala, oh, samo da nije bila mrtva.

Glavu ništa nije zaklanjalo. Vrat ga je jednostavno mamio... sačuvao bi kosu.

Rizik je bio prevelik.

Gospodin Gumb se nagnuo preko ruba rupe i zagledao naniže izbuljenim produžecima svojih naočala. Pvthon je imao dugačku, dobro izbalansiranu cijev, kojom se moglo dobro nišani-ti. Mora ga držati u snopu infracrvene svjetlosti. Uperio je pištolj u glavu onoga dolje, u mjesto gdje je slijepljena kosa prekrivala sljepočnicu.

Buka ili miris, nikada to neće saznati... došli su do Dražesne i ona je počela lajati i skakati uvis u mraku, Catherine Baker Martin se izvila oko psa i navukla madrac preko njih. Sada je vidio samo izbočine u madracu koje su se pomicala i nije mogao odrediti koja je od tih izbočina bio pas, a koja Catherine. Kada je gledao naniže pri infracrvenoj svjetlosti, nije bio u stanju dobro odrediti dubinu. Nije bio u stanju razabrati koje izbočine je stvarala Catherine.

Međutim, vidio je da Dražesna skače. Shvatio je da joj noga nije slomljena i odmah mu je još nešto postalo jasno: Catherine Baker Martin nikada ne bi povrijedila psa, isto kao ni on. Oh, kakvo je to bilo olakšanje. Saznanje da prema psima osjeća isto što i on, pružalo mu je mogućnost daje pogodi u proklete noge,

n

pa kada ih obujmi da joj raznese tu jebenu glavu. Nije morao biti oprezan. Upalio je svjetla, sva prokleta svjetla u podrumu, te donio reflektor iz smočnice. Potpuno je vladao sobom, mozak mu je dobro radio... dok je prolazio kroz radionicu sjetio se da pusti još malo vode u sudopere kako se u slivniku nešto ne bi zgrušalo.

Dok je jureći pokraj stubišta nosio reflektor, spreman početi s poslom, zazvonilo je zvono na vratima.

Zvono je strugalo, škripalo, morao je zastati i razmisliti tko bi, to mogao biti. Nije ga čuo godinama, uopće nije ni znao radi li. Bilo je instalirano na stubištu tako da se moglo čuti i gore i dolje, zvonilo je, crna metalna sjenica prekrivena prašinom. Kad je pogledao u nju, opet se oglasila, ovaj put nije prestajala zvoniti dok je prašina s nje letjela na sve strane. Netko je bio na prednjim vratima i pritiskao stari gumb iznad kojega je pisano UPRAVITELJ. Već će otići.

Montirao je reflektor.

Nisu otišli.

Iz zdenca su dopirale neke riječi koje nije razumio. Zvono je odzvanjalo, greblo, baš su uporni.

Bit će bolje da se popne i proviri. Džep njegove kućne haljine bio je premali da skriva Pvrthona dugačke cijevi. Spustio gaje na radni stol.

Bio je na pola puta uza stepenice kad je zvono prestalo zvoniti. Pričekao je nekoliko trenutaka stojeći na mjestu. Tišina. Ipak je odlučio pogledati. Dok je prolazio kroz kuhinju, poskočio je kao oparen kad je začuo snažno kucanje na stražnjim vratima. U smočnici pokraj stražnjih vrata nalazila se sačmarica. Znao je da je napunjena.

Kad su vrata što su vodila u podrum bila zatvorena, nitko nije mogao čuti kako vrišti, makar to radila iz petnih žila, bio je uvjeren u to.

Ponovo kucanje. Tek malo je otvorio vrata, ne skinuvši lanac.

- Pokušala sam na glavna, ali nitko mi nije otvorio - reče Cla-ricce Starling. - Tražim nekoga od rođaka gospođe Lippman, biste li mi mogli pomoći?

- Oni ne stanuju ovdje - odgovori gospodin Gumb i zatvori vrata. Već je krenuo prema stubištu kad se ponovo čulo kucanje, ovaj put još glasnije.

Opet je otvorio vrata, ali i dalje nije skidao lanac.

Djevojka mu je kroz odškrinuta vrata pokazala svoju legitimaciju. Na njoj je pisalo da je iz Federalnog istražnog biroa. -Oprostite, ali moram porazgovarati s vama. Trebam pronaći I

264

nekog iz obitelji gospođe Lippman. Znam daje ovdje stanovala. Zahtijevam od vas da mi pomognete, molim vas.

- Gospođa Lippman je odavno umrla. Ne znam nijednog njezinog rođaka.

- A odvjetnika ili računovođu? Nekoga kod koga bi mogle biti njezine poslovne knjige? Jeste li poznavali gospođu Lippman?

- Kratko. O čemu je riječ?

- Obavljam istragu u povodu smrti Fredrice Bimmel. A tko ste vi, molim vas?

- Jack Gordon.

- Da li ste poznavali Fredricu Bimmel u vrijeme kada je radila za gospođu Lippman?

- Nisam. Da to nije možda ona krupna, debela djevojka? Možda sam je i vidio, nisam siguran. Nisam htio biti nepristojan.....

spavao sam... Gospođa Lippman je imala odvjetnika, možda negdje imam i njegovu posjetnicu. Potražit ću je. Biste li ušli unutra? Smrznuo sam se, a i mačka samo što nije zbrisala. Izle-tjet će kao metak prije no što je budem mogao uhvatiti. Otišao je do pisaceg stola s pokretnim rebrastim poklopcom, podigao poklopac i počeo zavirivati u ladicu. Starlingova je ušla unutra i izvadila bilježnicu iz torbice.

- Baš užasno - primijeti on pretražujući po stolu. - Stresem se svaki put kada se toga sjetim. Što mislite, hoće li uskoro nekoga uhititi?

- Zasad neće, ali radimo na tome. Gospodine Gordon, vi ste se ovdje uselili poslije smrti gospode Lippman?

- Da. - Gumb se nagnuo preko stola, leđima okrenut Starlin-govoj. Otvorio je ladicu i počeo pipati po njoj.

- Jeste li našli neke knjige? Mislim, poslovne knjige?

- Ne, ama baš ništa. Ima li FBI kakvu ideju? Ovdašnja policija pojma nema. Imaju li opis ili otiske prstiju?

Iz nabora na leđima kućnog ogrtača gospodina Gumba ispu-zao je noćni leptir zvan mrtvačka glava. Zaustavio se na sredini leđa, otprilike na mjestu gdje mu se nalazilo srce i počeo mahati krilima.

Starlingova vrati bilježnicu u torbicu.

Gospodin Gumb. Hvala Bogu da mi je sako otkopčan. Reci bilo što i gubi se odavde, brzo do telefona. Ne. Zna da sam iz FBI-a, ako ga ispustim iz vida, ubit će je. Pogodit će je u bubrege. Kada ga nađu, bacit će se na njega. Njegov telefon. Ne vidim ga. Nije ovdje, moram ga zamoliti za telefon. Moram uspostaviti vezu, a onda se baciti na njega. Natjerati ga da legne licem okrenut prema podu, pričekali policiju. Tako je, učini to. Okreće se. - Evo broja - reče on. U ruci je držao posjetnicu.

Da je uzmem? Ne.

- Odlično. Hvala vam. Gospodine Gordon, imate li telefon? Dok je spuštao posjetnicu na stol, leptir je poletio. Doletio je iza njega, proletio pokraj njegove glave i sletio na kuhinjski dio iznad sudopera koji se nalazio između njih.

Pogledao je u njegovom pravcu. Kad ona to nije učinila, jer ni za trenutak nije skrenula pogled s njegovog lica, sve mu je bilo jasno.

Pogledi su im se sreli i oni su prepoznali jedno drugo.

Gospodin Gumb neznatno nakrivi glavu. Osmjehnuo se. - U smočnici imam bežični telefon, donijet ću vam ga.

Ne! Učini to. Rukom je posegnula za pištoljem, uvježbanom kretnjom koju je ponovila najmanje četiri tisuće puta i već se nalazio tamo gdje mu je bilo mjesto, čvrsto ga je držala s obje ruke; cijeli njezin svijet sveo se na prizor pred njom i sredinu njegovih grudi.

- Stoj. - Napućio je usne.

- A sada polako. Podigni ruke.

Izvedi ga van, neka stol stalno bude između vas. Izvedi ga ispred zgrade.

Natjeraj ga da legne licem okrenut ulici i podigni značku. - Gospodine Gumb... gospodine Gumb, uhićeni ste. Izadite lagano van.

Umjesto da je poslušala, on izađe iz sobe. Da je posegnuo u džep, da je gurnuo ruku iza leđa, da je vidjela oružje, mogla je pucati. Ali on je jednostavno izašao iz sobe.

Čula ga je kako se brzo spušta niza stepenice koje su vodile u podrum. Zaobišla je stol i zaletjela se prema vratima koja su vodila na stubište. Nestao je, stubište je bilo osvijetljeno i prazno. Zamka. Ako krene dolje, izigravat će glinenog goluba.

Iz podruma je tada čula slabi krik.

Nije voljela stepenice, nije voljela stepenice, Clarice Starling je znala da brzo mora odlučiti ide li dolje ili ne.

Catherine Martin je opet zavrištala, ubija je; Starlingova je ipak krenula dolje, držeći se jednom rukom za ogradu, dok je u drugoj, ispruženoj, držala pištolj nešto ispod linije vida; čas bi vidjela pod, čas pištolj, a ruka u kojoj je držala pištolj okretala se zajedno s glavom dok je pokušavala pokriti dvojica vrata u dnu stubišta, jedna nasuprot drugima, oba otvorena.

Podrum je bio blještavo osvijetljen, nije mogla proći kroz jedna vrata, a da pri tom ne okrene leđa drugima, napravi to brzo, kreni nalijevo prema krik.

Dospjela je u prostoriju s pješćanim podom u kojoj se nalazila tamnica, brzo se sklonila s vrata, širom otvorenih očiju kao nikada do tada. Mogla se jedino sakriti iza zdenca, krenula je klizeći leđima okrenuta zidu, držeći ob-

jema rukama pištolj, ispruživši ruke, lagano pritiskajući obarač, zašla je iza zdenca, tamo nikoga nije bilo.

Iz zdenca se izvije jedva čujan krik poput tankog pramena dima. Zatim lajanje, pas. Prišla je bunaru, ne ispuštajući vrata iz vida, stigla je do oboda i nagnula se preko ruba. Vidjela je djevojku, opet podigla pogled, opet ga spustila, izgovorila riječi koje su je naučili da kaže, kako bi smirila taoca:

- FBI, sigurni ste.

- Sigurna, SRANJE, ima pištolj. Vadi me odavde. VADIMEOD-AVDE.

- Catherine, bit će sve u redu. Zaveži. Znaš li gdje je?

- VADIMEODAVDE, BOLI ME DUPE GDJE JE, VADIMEO-DAVDE.

- Izvadit ću te. Šuti. Pomozi mi. Šuti, kako bih mogla čuti. Pokušaj i ušutkaj tog psa.

Stojeći iza zdenca skupljala je snagu i pazila na vrata dok joj je srce snažno tuklo; svojim dahom podizala je prašinu s kamena. Nije mogla ostaviti Catherine Martin i otići po pomoć kad nije znala gdje je Gumb. Krenula je prema vratima i sakrila se iza okvira. Odatle je vidjela podnožje stepenica i dio radionice iza njega.

Mogla je napraviti tri stvari: pronaći Gumba, uvjeriti se da je zbrisao ili izvuci Catherine Martin i povesti je sa sobom.

Pogledala je na tren preko ramena prostoriju sa stropom.

- Catherine, Catherine. Mogu li se ovdje naći neke ljestvice?

- Ne znam, probudila sam se ovdje dolje. Kantu spušta na uzici.

Za zidnu gredu bila je pričvršćena mala ručka za okretanje. Ali bez konopca.

- Catherine, moram pronaći nešto pomoću čega ću te izvući. Možeš li hodati?

- Mogu. Ne ostavljaj me.

- Moram izaći iz ove prostorije samo na tren.

- Prokleta kučko, ne ostavljaj me ovdje dolje, moja majka će ti prosuti taj tvoj prokleti usrani mozak...

- Catherine, umukni. Budi mirna kako bih mogla čuti. Ako se želiš izvući, budi mirna, jesi li razumjela? - A zatim je glasnije dodala: - Ostali policajci samo što nisu stigli, a sada zaveži. Nećemo te ostaviti tamo dolje.

Sigurno je imao konopac. Gdje li je samo? Idem pogledati.

Starlingova je za tren oka preletjela do drugih vrata koja su vodila u radionicu, vrata su najgora mjesta, brzo unutra, napri-jed-natrag duž obližnjeg zida dok ne pogledaš cijelu prostoriju, prepoznatljivi oblici plivali su u staklenim spremištima, bila je

267

na oprezu tako da se nije iznenadila. Brzo kroz sobu, pokraj spremišta, sudopera, pokraj kaveza, nekoliko velikih noćnih leptira je letjelo. Nije obratila na njih pažnju.

Približila se hodniku s druge strane, bio je blještavo osvijetljen. Iza nje se oglasio hladnjak, okrenula se u čučnju, napela Magnum, popustila stisak. Na hodnik. Nisu je naučili prvo proviriti. Glava i pištolj zajedno, ali nisko. Hodnik je bio prazan. Na njegovom kraju nalazio se osvijetljeni studio. Brzo duž hodnika, izlagala se riziku svaki put kad bi prošla pokraj kojih zatvorenih vrata, na putu do studija. Sve u njemu bilo je bijelo, čak je i namještaj bio od bijele hrastovine. Bolje da se skloni s vrata. Mora se uvjeriti da je svaka lutka lutka, i da je svaki odraz u ogledalu odraz lutke. Jedino kretanje koje vidiš u ogledalu smije biti tvoje kretanje.

Veliki ormar bio je otvoren i prazan. Iza vrata na suprotnom kraju bio je mrak, vodila su dublje u podrum. Nigdje nije vidjela nikakav konopac, nikakve ljestvice. Atelje je bio posljednja osvijetljena prostorija. Zatvorila je vrata koja su vodila u mračni dio podruma, poduprla ih stolicom, a zatim nalegla na njih i stroj za šivenje. Kad bi samo mogla biti sigurna da se ne nalazi u ovom dijelu podruma, riskirala bi otići gore na trenutak i potražiti telefon. Vratila se niz hodnik, jedna vrata je prošla. Sada na drugu stranu, nasuprot šarkama. Otvori ih u jednom potezu. Vrata su udarila u zid, nikoga nije bilo iza njih. Stara kupaonica. U njemu konopac, kuke, omča. Da li da izvuče Catherinu, ili da potraži telefon? Tamo, na dnu zdenca Catherine neće slučajno biti

ubijena. Ali ako Starlingova pogine, Catherine je također bila mrtva. Mora Catherine povesti sa sobom kad pođe u potragu za telefonom. Starlingova se nije željela dugo zadržavati u kupaonici. Mogao bi doći do vrata i zasuti je. Osvrnula se na obje strane i zaronila unutra po konopac. U prostoriji se nalazila velika kada. Kada je gotovo do vrha bila ispunjena čvrstim crveno-purpur-nim vapnom. Iz vapna su virili ruka i zglob, ruka je bila tamna i smežurana, nokti premazani crvenim lakom. Oko zgloba otmjeni sat. Starlingova je sve to vidjela u isto vrijeme, konopac, kadu, šaku, sat. Lagano sporedno kretanje bila je posljednja stvar koju je uočila prije no što se svjetlo ugasio.

Srce joj je tako jako tuklo, da su joj se zatresle i grudi i ruke. Vrtoglava tama, mora dodirnuti nešto, rub kade. Kupaonica. Izadi iz kupaonice. Ako je u stanju pronaći vrata, može zasipati ovu prostoriju kišom metaka, nema se iza čega skloniti. Oh, bla-

268

gi Bože, izadi van. Izadi pogrbljena u hodnik. Jesu li sva svjetla pogašena? Sva. Vjerojatno je to napravio u razvodnoj kutiji, povukao polugu, gdje bi mogla biti? Gdje bi mogla biti razvodna kutija? Blizu stubišta. Uglavnom je tamo. Ako je, onda će on doći iz tog pravca. Ali onda se nalazi između mene i Catherine. Catherine Martin je opet počela jadikovati. Da ostane ovdje? Da čeka do sudnjeg dana? Možda je otišao. Ne može biti siguran da neće doći pojačanje. Da, može. Uskoro će primijetiti da me nema. Noćas. Stubište se nalazi u pravcu iz koga se čuju krici. Riješi to sada.

Pokrenula se, tiho, ramenom, te jedva češući zid, tako da nije proizvodila nikakav zvuk, jedne ruke ispružene ispred sebe, držeći pištolj u visini struka, blizu sebe u skučenom hodniku. Sada u radionicu. Osjećaš kako se prostor širi. Otvorena soba. Pogurena ulazi u otvorenu sobu, ispruženu ruku, držeći pištolj objema rukama. Zna se točno gdje je pištolj, nešto ispod razine očiju. Stani, osluhni. Glava, tijelo i ruke okreću se zajedno poput oklopnog tornja. Stani, osluhni.

Potpunu tamu narušavalo se šištanje cijevi za paru i kapanje vode.

U nozdrvama je osjetila prodorni kozji miris.

Catherine je jadikovala.

Priljubljen uza zid stajao je gospodin Gumb sa svojim naočalama. Nije postojala mogućnost da naleti na njega... između njih nalazio se stol s uređajima.

Prelazio je infracrvenom svjetlošću gore-dolje po njoj. Bila je previše vitka da bi mu mogla biti od koristi. Međutim, sjećao se njezine kose, vidio ju je dok su bili u kuhinji, bila je veličanstvena, na to će utrošiti tek koju minutu. Mogao ju je začas oljuštiti. Zatim je staviti sebi na glavu. Mogao bi se nagnuti preko ruba zdenca s njom na glavi i reći: "Iznenadenje!".

Zabavljao se dok ju je promatrao kako se pokušava šuljati. Sada se povlači bokom okrenuta prema sudoperu u pravcu krika držeći ispružen pištolj. Baš bi bilo zabavno loviti je malo duže..... još nikada nije lovio nijednu koja je bila naoružana.

Stvarno bi uživao u tome. Ali nije imao vremena. Šteta.

Pogodak u lice poslužiti će svrsi, a i neće biti teško s udaljenosti od dva i pol metra. Sada.

Napeo je Pvthona dok ga je podizao pljuc pljuc i prilika pred njim postala je nejasna, rascvjetala se, rascvjetala se u zelenilo u njegovim očima, pištolj se trgnuo u ruci, pod ga je snažno udario otraga, njegova se svjetlost upalila i on ugleda strop. Starlingova je na podu, zaslijepljena, u ušima joj zvonjava, zaglušila je od pucnjave. Radila je u mraku dok je nitko nije mo-

269

gao čuti, povadila je prazne čahure, okrenula ga, opipala kako bi se uvjerila da su sve povadene, ubacila punjač, opipala ga, okrenula naopako, zavrnila, izvila, zatvorila cilindar. Ispalila je četiri. Dva pa dva. On je opalio samo jednom. Pronašla je dva dobra metka koje je izvadila. Kamo s njima? U torbicu sa punjačem. Mirno je ležala. Da krene prije nego što ju je mogao čuti?

Zvuk napinjanja revolvera ne može se zamijeniti ni s jednim drugim. Opalila je u pravcu zvuka, ništa nije vidjela osim snažnih bljesaka koji su dolazili iz cijevi pištolja. Nadala se da će sada opaliti u pogrešnom pravcu, pružiti joj priliku da gađa u pravcu bljeska koji izlazi iz cijevi. Polako joj se vraćao sluh, u ušima joj je još zvonilo, ali je mogla čuti.

Kakav je to zvuk? Zviždanje. Nalik zvuku koji ispušta čajnik, ali isprekidan. Što je to? Slični na disanje. Proizvodim li ja takav zvuk? Ne. Dah joj se odbio o topli pod i zapahnuo je. Pažljivo, nemoj da ti prašina ude u nos, nemoj kihnuti. To se čuje disanje. Rana na grudima kroz koju uvlači zrak. Pogoden je u prsa. Naučili su je kako se one zatvaraju, prekriju se nečim, komadom kišne kabanice, plastičnom vrećom, nečim što ne propušta zrak, čvrsto se uvezu. Pluća se opet napuhuju. Znači, pogodila ga je u grudi. Što da radi? Da čeka? Da ga pusti da se ukoči i iskrvari? Treba čekati.

Starlingovu je peklo lice. Nije ga dodirnula da ne bi umazala prste ako je bilo krvavo.

Opet se začulo zapomaganje iz zdenca, Catherine je nešto pričala, plakala. Starlingova je morala pričekati. Nije mogla odgovoriti Catherini. Nije smjela ništa reći niti se pomaknuti.

Nevidljiva svjetiljka gospodina Gumba šarala je po stropu. Pokušao ju je pomaknuti, ali nije mogao, kao što nije mogao pomaknuti ni glavu. Veliki malezijski mjesječev noćni leptir prolazeći tik ispod stropa zapadne u snop infracrvene svjetlosti i počne se spuštati, kružio je, cijelo vrijeme je bio osvijetljen. Pulsi-rajuće sjene njegovih krila, ogromne na tavanici, vidio je samo gospodin Gumb.

Zvuk usisavanja zraka koji je ispunjavao tamu, nadjačao je sabla-san glas gospodina Gumba, gušio se: - Kako... je... biti... tako lijep?

A ona novi zvuk. Klokot, hropac i zviždanje je prestalo.

Starlingova je prepoznala i taj zvuk. Čula ga je već ranije, u bolnici kad je umro njezin otac.

Pipajući je pokušala naći rub stola i polako se uspravila. I dalje pipajući krenula je duž njega, krenuvši prema Catherini, pronašla je stubište i u potpunom mraku se popela njime.

Činilo joj se da je prošlo strašno puno vremena. U jednoj od kuhinjskih ladica pronašla je svijeću. Upalivši je uspjela je pro-

270

naći i razvodnu kutiju pokraj stubišta; poskočila je kada se svjetlost upalila. Da bi stigao do razvodne kutije i pogasio svjetla, vjerojatno je iz podruma izašao nekim drugim putem i vratio se zašavši joj s leđa.

Starlingova se morala uvjeriti da je doista mrtav. Pričekala je da joj se oči priviknu na svjetlost prije no što se vratila u radionicu i dalje je bila na oprezu. Ugledala je njegova bosa stopala i noge koje su virile ispod stola. Nije ispuštala iz vida ruku pokraj pištolja sve dok ga nije nogom odgurnula. Oči su mu bile otvorene. Bio je mrtav, pogoden u desnu stranu grudi, ležao je u lokvi krvi. Navukao je nešto od stvari iz ormara tako da ga nije mogla dugo gledati. Otišla je do sudopera, odložila Magnum na dasku za sušenje i gurnula zglavke pod mlaz hladne vode, zatim je prešla preko lica vlažnom rukom. Nije bilo krvi. Leptiri su se sudarali oko svjetiljki. Morala je zaobići tijelo kako bi pokupila Pvthona.

Stigavši do zdenca rekla je: - Catherine, mrtav je. Ne može te povrijediti. Idem gore pozvati...

- Ne! IZVADI ME. IZVADI ME. IZVADI ME.

- Slušaj. On je mrtav. Ovo je njegov pištolj. Sjećaš ga se? Idem pozvati policiju i vatrogasce. Plašim se pokušati sama te izvuci, mogla bi pasti. Čim ih pozovem, vraćam se ovamo dolje da ih zajedno pričekamo. U redu? U redu. Pokušaj ušutkati tog psa. U redu? U redu.

Ekipa lokalne televizije stigla je nešto prije vatrogasaca i prije policije Belvederea. Kapetan vatrogasaca, bijesan zbog jakog svjetla, natjerao je televizijsku ekipu da se povuče natrag uza stubište i da izade iz podruma, dok ne naprave skele kako bi izvukao Catherine Martin, budući nije imao povjerenja u

kuku gospodina Gumba zakvačenu za gredu na stropu. Jedan od policajaca spustio se u zdenac i smjestio je u stolicu za spašavanje. Catherine se pojavila držeći psa, nije ga ispuštala ni u bolničkim kolima. Nisu joj dozvolili da psa unese u bolnicu. Naredili su jednom policajcu da psića ostavi u prihvatilištu za životinje, ali on ga je odnio kući.

271

57.

Na National Airportu u Washintonu okupilo se pedesetak ljudi da dočekaju noćni let iz Columbusa, Ohio. Većina ih je čekala rođake, spavalo im se i bili su zbog toga čangrizavi, a repovi košulja virili su im ispod sakoa.

Među njima je bila i Ardelia Mapp koja je vidjela Starlingovu čim je ova izašla iz aviona. Starlingova je bila blijeda i imala je tamne podočnjake. Lice joj je bilo prošarano zrnima puščanog baruta. Starlingova je primijetila Mappovu i njih dvije se zagrlile.

- Zdravo, prijateljice - pozdravi je Mappova. - Imaš li prtljagu? Starlingova odmahne glavom.

- Jeff je vani u kombiju. Idemo kući.

Vani ju je čekao i Jack Crawford; njegov automobil bio je parkiran iza kombija u traci za limuzine. Cijelu noć proveo je s Be-llinim rođacima.

- Ja... - zausti on. - Jesi li svjesna što si učinila? Postigla si pobjednički pogodak, mala. - Dodirnuo joj je lice. - Što je ovo?

- Izgoreni barut. Doktor kaže da će sam izaći za nekoliko dana. .. bolje nego da ga vadimo.

Crawford ju je privukao i na trenutak ju je čvrsto privio na grudi, samo na trenutak, zatim ju je odvojio od sebe i poljubio u čelo. - Znaš li što si učinila? - ponovi on. - Idi kući. Naspavaj se. Prespavaj sve to. Razgovarat ćemo sutra.

Novi kombi za promatranje bio je udoban, predviđen za dug boravak. Starlingova i Mappova su se smjestile u velike stolce u stražnjem dijelu.

Pošto Jack Crawford nije bio s njima u kombiju, Jeff je vozio nešto brže.

Grabili su prema Cjuanticu.

Starlingova se vozila zatvorenih očiju. Poslije nekoliko milja, Mappova je gurnu koljenom. Otvorila je dvije male Coca - Cole. Jednu je dala Starlingovoj, a zatim iz torbice izvadila pljosku Ja-cka Danielsa.

Obje su popile po gutljaj Coca-Cole, pa u boce usule malo jakog pića. Zatim su u grliće boca gurnule palčeve, protresle ih i pustile mlaz pjene u usta.

272

- Ahhhh - uzdahne Starlingova opuštajući se.

- Pazite da ne prolijete to ovdje unutra - opomene ih Jeff.

- Ne brini, Jeffe - odgovori Mappova. A zatim tišim glasom reče Starlingovoj. - Trebala si samo vidjeti mojeg junaka Jeffa dok me je čekao ispred radnje s pićem. Izgledao je kao da će umrijeti od bolova. - Kad je Mappova primijetila da je viski počeo djelovati i Starlingova utonula dublje u stolicu, ona upita: - Kako si, Starlingova?

- Ardelia, neka sam prokleta ako znam.

- Nećeš morati opet ići tamo, je li?

- Možda na jedan dan slijedećeg tjedna, ali nadam se da neću. Pravni zastupnik Sjedinjenih Država je došao u Columbus porazgovarati s policajcima iz Belvederea. Dala sam iskaz.

- Imam za tebe neke dobre vijesti - reče Mappova. - Senatorica Martin je sinoć zvala iz Bethesde... znaš da su Catherine odveli u Bethesdu? E pa, ona je dobro. Nije je fizički zlostavljao niti povrijedio. Što se tiče psihičkih oštećenja, tu još ništa ne znaju, morat će ići na promatranje. Ne brini za školu. Zvali su i Crawford i Brigham. Saslušanje je otkazano. Krendler je tražio da mu vrate prijavu. Ti ljudi imaju srca koliko i masni hamburger, Starlingova... ne moraš na prisilnu pauzu. Ne moraš sutra u osam polagati Premetačine i Hapšenja, odloženo ti je do ponedjeljka, a poslije toga odmah ideš na ispit iz tjelesnog. Bubat ćemo preko vikenda.

Dovršile su pljosku sjeverno od Quantica i sakrile dokaz u kanti za otpatke u parku pokraj puta.

- Tri puta te je zvao onaj Pilcher, doktor Pilcher iz Smithsoni-ana. Natjerao me je da mu obećam da ću ti reći da je zvao.

- Nije on nikakav doktor.

- Misliš da je vrijedan truda?

- Možda. Još ne znam.

- Ostavlja dojam vrckastog momka. Mislim da sam došla do zaključka da je humor najbolje što muškarci imaju ponuditi, dakako, osim novca i mogućnosti da ih vrtimo oko malog prsta.

- Aha, zaboravila si na ponašanje, to ne smiješ nikako izostaviti.

- U pravu si. Nađi mi barem jednog kurvinog sina koji se barem donekle pristojno ponaša u svakoj situaciji.

Starlingova je put od tuša do kreveta prešla poput zombija.

Mappova je ugasila svjetiljku za čitanje tek kad je Starlingova počela ravnomjerno disati. Starlingova se trzala u snu, grčio joj se mišić na licu, a jednom je širom otvorila oči.

Mappova se probudila nešto prije svitanja, osjetivši u sobi određenu prazninu.

Upalila je svjetlo. Starlingova nije bila u kre-

273

vetu. Nedostajale su obje vreće za prljavo rublje, tako da ju je Mappova znala potražiti.

Pronašla je Starlingovu u toploj praonici kako drijema naslonjena na stroj koji je lagano brundao, okružena mirisom bjelila, sapuna i omekšivača. Starlingova je bila potkovana u psihologiji....područje Mappove bilo je pravo... pa ipak je Mappova bila

ta koja je shvatila da ritam stroja za pranje rublja podsjeća na otkucaje velikog srca, a izlijevanje vode na ono što čuje nerodeno dijete....to je naše posljednje sjećanje na mir.

274

58.

Jack Crawford se rano probudio na naslonjaču u radnoj sobi i začuo hrkanje rodaka po cijeloj kući. U onom slobodnom trenutku prije no što se na njega sruči težina dana, nije se sjetio Belline smrti, već posljednjih riječi koje mu je uputila, jasnog i mirnog pogleda: - Što se događa u vrtu?

Uzeo je Bellinu lopaticu i u ogrtaču za kupanje izašao da nahrani ptice što joj je obećao da će činiti. Ostavivši poruku svojim usnulim rođacima, izvukao se iz kuće prije svitanja. Crawford se od početka manje-više dobro slagao s Bellinim rođacima, a u ovom trenutku mu je s jedne strane bilo lakše što u kući ne vlada tišina, a s druge, pak, bilo mu je drago što mora u Qu-antico.

Pregledavao je materijal koji je preko noći stigao putem telefaksa i gledao rane vijesti u svom uredu kad je Starlingova priljubila nos uz staklo vrata. Sklonio je neke izvještaje kako bi joj ispraznio stolicu, pa su zajedno odgledali vijesti bez ijedne riječi. Evo, sada će.

Prikazali su vanjski dio stare kuće Jame Gumba u Belvedereu s praznim prednjim prostorijama i nasapunanim prozorima prekrivenim čvrstim rešetkama. Starlingova ju je jedva prepoznala.

Spiker ju je nazvao "Tamnicom užasa".

Nejasne i nemirne snimke bunara i podruma, zatim fotoaparati izdignuti ispred televizijskih kamera i ljutiti vatrogasci koji tjeraju fotoreportere. Noćni leptiri poludjeli od televizijskih reflektora, zalijeću se na svjetla, jedan leži na podu na leđima udarajući krilima u posljednjem grču.

Catherine Martin odbija leći na nosila i upućuje se prema bolničkim kolima okružena policajcima, između revera kaputa izvire pseća njuškica.

Starlingova snimljena sa strane kako juri prema kolima pognute glave i rukama zavučenih duboko u džepove sakoa.

Film nije prikazao najveće užase koje je skrivala ta zgrada. U udaljenom dijelu podruma, kamere su uspjele uhvatiti jedino niske, vapnom poprskane pragove prostorija s prizorima koje je

Gumb režirao. U tom dijelu podruma do tog trenutka pronađeno je šest leševa. Dva puta je Cravvford čuo kako Starlingova frkće. Zatim reklame prekinuše vijesti.

- Dobro jutro, Starlingova.

- Dobar dan - odgovori ona kao da je već uveliko podne.

- Opunomoćenik Sjedinjenih Država u Columbusu mi je telefaksom poslao noćas vašu izjavu. Morat ćete potpisati nekoliko kopija... Znači, kad ste završili u kući Fredrice Bimmel, otišli ste do Stacy Hubke, a od nje do prodavaonice gdje radi ta Bur-dinova i za koju je Bimmelova šivala, Richard's Fashion, a gospoda Burdine vam je dala staru adresu gospode Lippman i to je ona zgrada koju smo upravo vidjeli.

Starlingova klimne. - Stacy Hubka je bila tamo nekoliko puta pokupiti Fredricu, ali vozio je Stacyn momak, tako da mi je dala neke neodređene upute. Gospoda Burdine je znala točnu adresu.

- Zar vam gospoda Burdine nije spomenula da u kući gospode Lippman sada stanuje neki muškarac?

-Ne.

Televizijske vijesti upravo su pustile film iz pomorske bolnice u Bethesdi. Na prozoru limuzine pojavilo se lice senatorice Ruth Martin.

- Da, Catherine je sinoć bila prisebna. Sada spava, pod sedativima je. Svima se zahvaljujemo. Ne, kao što sam već rekla, još je u šoku, ali je prisebna. Dobila je samo modrice i slomljen joj je prst. I dehidrirala je. Hvala vam. - Lupnula je vozača po ramenu. - Hvala vam. Ne, spomenula mi je sinoć psa, ne znam što ćemo učiniti s njim, već imamo dva psa.

Izvještaj su završili citiranjem praznih riječi specijalista za stres koji će kasnije tijekom dana razgovarati sa Catherine Martin kako bi procijenio težinu emocionalnog oštećenja.

Cravvford ugasi televizor.

- Kako se osjećate?

- Pomalo sam još omamljena... vi također?

Cravvford klimne, a zatim žustro nastavi. - Noćas je zvala senatorica Martin. Želi vas posjetiti. I Catherine to želi, čim bude u stanju putovati.

- Uvijek sam kod kuće.

- Kao i Krendler, želi doći ovamo. Hoće povući prijavu.

- Kad bolje razmislim, nisam baš uvijek kod kuće.

- Dat ću vam jedan besplatan savjet. Iskoristite senatoricu Martin. Pustite je da vam se zahvali, da vam uruči priznanja. I to što prije. Zahvalnost je kratkog vijeka. Trebat će vam jednog od ovih dana, ako je suditi po vašem ponašanju.

276

- To mi i Ardelia kaže.

- Vaša cimerica Mappova? Upravitelj mi je rekao da će vas Mappova nakljukati znanjem za ispit koji vam je odložen za ponedjeljak. Upravo je za bod i pol premašila svog glavnog suparnika, Stringfellovva, sam mi je to rekao.

- Za pozdravni govor u ime cijele klase?

- Premda je i on žilav momak, taj Stringfellovv... tvrdi da ga se neće lako riješiti.

- Bit će mu bolje da ponese ručak.

Na prenatrpanom Crawfordovom stolu nalazilo se i origami pile koje je napravio dr. Lecter. Cravvford počne povlačiti rep gore-dolje. Pile je ključalo.

- Lecter je postao zvijezda... na prvom je mjestu svih tjeratica- primijeti on.

- Ipak, možda će se određeno vrijeme primiriti. Kad niste na dužnosti, morate steći neke korisne navike.

Ona klimne.

- Sad ima pune ruke posla - nastavi Cravvford - ali kad se više ne bude imao čime zanimati, pokušat će se zabaviti. Nešto trebamo raščistiti: svjesni ste da je u stanju okomiti se na vas kao i na bilo koga drugog?

- Mislím da me nikada ne bi napao... on to smatra grubošću i na taj način ne bi mi imao prilike postavljati pitanja. Dakako, učinio bi to čim bih mu dosadila.

- Samo vas upozoravam da se držite nekih dobrih navika. Kada izlazite, javite se... nikome ne treba davati obavijesti o vašem kretanju ako ga dežurni ne poznaje. Želim postaviti lovca na vaš telefon, ako nemate ništa protiv. Aktivira se tek kada pritisnete gumb.

- Ne bi mi baš bilo drago da dođe po mene, gospodine Cravvford.

- Čuli ste što sam rekao?

- Jesam. Čula sam.

- Uzmite te izjave i pregledajte ih. Dodajte nešto ako mislite da treba. Kada budete spremni, bit ćemo na potpisivanju. Starlingova, ponosim se vama. Kao i Brigham i upravitelj. - Zvučao je ukočeno, premda to nije želio.

Otišao je do uredskih vrata. Udaljavala se od njega praznim hodnikom. Uspio joj je doviknuti unatoč svojoj velikoj boli: -Starlingova, otac vas vidi.

277

59.

Tjednima nakon što je Jame Gumb spušten u svoj vječni lijes, vijesti o njemu punile su stranice novina.

Reporteri su iz natuknica sastavili priču, koju za započinjali dosjeima iz okruga Sacramenta:

Majka mu je bila mjesec dana u drugom stanju kada se nije uspjela kandidirati za Miss Sacramenta 1948. Ono "Jame" u rodnom listu očigledno je bila greška u pisanju koju se nitko nije potrudio ispraviti.

Kad se nije uspjela probiti kao glumica, majka se počela opijati i tonuti sve dublje; Gumb je imao dvije godine kad gaje okrug Los Angelesa smjestio u sirotište.

Barem dva učena časopisa objasnila su da je njegovo nesretno djetinjstvo razlog zbog koga je ubijao žene u svojem podrumu zbog kože. Ni u jednom od tih članaka nisu se pojavile riječi lud i zao.

U filmu snimljenom na natjecanju za Miss koji je Jame Gumb gledao kao odrastao, doista se pojavljuje i njegova majka, ali žena u bazenu nije bila njegova majka, to je naknadno utvrđeno.

Gumbovi djed i baka su ga uzeli iz sirotišta u kojem su vladali loši uvjeti kad mu je bilo deset godina, a on ih je dvije godine kasnije ubio.

Tijekom godina koje je proveo u psihijatrijskoj bolnici Tulare-ov

rehabilitacijski centar Gumb je obučen za krojača. Pokazao je izuzetnu sklonost prema tom poslu.

Popis Gumbovih poslova nije potpun. Reporteri su pronašli najmanje dva restorana u kojima je radio na crno, a povremeno se bavio i šivanjem odjeće. Nije dokazano da je i u tom razdoblju ubijao, premda je Benjamin Raspail tvrdio da jest.

Raspaila je upoznao dok je radio u prodavaonici antikviteta u kojoj su izrađivani ornamenti leptira, pa je određeno vrijeme živio s glazbenikom. U tom razdoblju je postao opsjednut noćnicima i leptirima i promjenama kroz koje prolaze.

Kada gaje Raspail ostavio, Gumb je ubio Raspailovog slijedećeg ljubavnika, Klause, odsjekao mu glavu i djelomično ga ode-rao.

278

Kasnije je naletio na Raspaila na istoku. Raspail, koji je oduvijek osjećao sažaljenje prema lošim momcima, upoznao ga je s dr. Lecterom.

To je dokazano tjedan dana poslije Gumbove smrti, kad se FBI domogao kazeta koje su bile u posjedu jednog Raspailovog rodaka, a na kojima su bile snimljene Raspailove seanse s dr. Lecterom.

Prije mnogo godina, kada je dr. Lecter proglašen umno poremećenim, vrpca sa snimljenim terapeutskim seansama predane su obiteljima žrtava kako bi ih ove uništile. Međutim, Raspa-ilovi rođaci, koji se nisu mogli složiti oko nasljedstva, zadržali su vrpce, u nadi da će pomoću njih moći osporiti Raspailov testament. Raspailovi rođaci su se prestali zanimati za vrpce poslu-šavši nekoliko njih koje su bile posve dosadne, jer su na njima bila snimljena Raspailova sjećanja na školsko doba. Kad je na vijestima čula za Jame Gumba, Raspailova obitelj je poslušala i ostale. Kada su rođaci pozvali odvjetnika

Everetta Yowa i zaprijetili mu da će iskoristiti vrpce u obnovljenom postupku za obnovu Raspailove oporuke, Yow je pozvao Clarice Starling.

Na vrpčama je bila snimljena i posljednja seansa na kojoj je Lecter ubio Raspaila. Što je još važnije, otkrile su što je sve Raspail ispričao Lecteru o Jame Gumbu.

Raspail je rekao dr. Lecteru da je Gumb opsjednut noćnim leptirima, da je i u prošlosti gulio kožu s ljudi, da je on ubio Klauza, da radi za tvrtku Mr. Hide iz Calumet Citvja koja proizvodi kožnu robu, ali novac prima od starice iz Belvederea, Ohio, koja šije plahte za Mr. Hide, Inc. Jednog dana Gumb će preuzeti sve što je starica imala, predvidio je Raspail.

- Kad je Lecter pročitao da je prva žrtva iz Belvederea i da je oderana, odmah je znao tko je to učinio - rekao je Crawford Starlingovoj dok su zajedno preslušavali vrpce. - Isporučio bi vam Gumba i ispao genije, da se Chilton nije umiješao.

- Nagovijestio mi je rješenje zapisavši na dosjeu da su mjesta previše slučajna - primijeti Starlingova. - A u Memphisu me je upitao znam li šivati. Što je želio time?

- Želio se zabaviti -odgovori Crawford. - On se zabavlja već dugo, dugo vremena.

Nikada nije pronađena nijedna vrpca sa snimljenim glasom Jame Gumba, a njegovo kretanje poslije Raspailove smrti rekonstruirano je, premda ne u potpunosti, na osnovi poslovnih pisama, uplatnica za plin, razgovora s vlasnicima butika.

Kad je gospoda Lippman umrla na putu za Floridu na koji je pošla sa Gumbom, on je naslijedio sve... staru zgradu s prostorijama za stanovanje i prazne prostorije u prednjem dijelu, te

279

ogroman podrum, kao i poveću sumu novca. Prestao je raditi za Mr. Hida, ali je određeno vrijeme zadržao stan u Calumet City-ju, a poslovnu adresu koristio za primanje paketa na ime Johna Granta. Zadržao je omiljene mušterije i nastavio putovati od jednog do drugog butika u zemlji, kao što je to činio za Mr. Hida, uzimajući mjere za odjeću koju je izrađivao u Belvedereu. Putovanja je koristio za pronalaženje novih žrtvi i da se riješi onih koje je iskoristio... smedi kamion satima je brujao po međudržavnim putovima s gotovom kožnom odjećom koja se ljuljala na prečkama u stražnjem dijelu iznad gumene vreće za tijelo bačene na pod.

Podrum mu je pružao nevjerojatne mogućnosti. Služio mu je ujedno i kao radionica i mjesto za igru. U početku su to bile samo igre... progonio je mlade žene kroz mračnu tamnicu, stvarajući zabavne scene u udaljenim prostorijama koje je zatim zatvarao, otvarajući opet vrata samo da bi ubacio malo vapna.

Fredrica Bimmel je počela pomagati gospođi Lippman posljednje godine staričinog života. Fredrica je upoznala Jame Gumba kada je jednom došla po krojne dijelove. Fredrica Bimmel nije bila prva djevojka koju je ubio, ali je bila prva koju je ubio zbog kože.

Među njegovim stvarima pronađena su pisma koja mu je poslala Fredrica Bimmel. Starlingova se jedva prisilila pročitati ih, jer su bila tako puna nade, puna bezgranične potrebe, puna nježnosti koju je osjećala prema Gumbu, a koja se nazivala u njezinim odgovorima: -Najdraži tajni prijatelju, volim te!... nikada nisam ni pomislila da ću to bilo kome reći, a najljepše od svega je to što sam i od tebe čula te riječi.

Kad je otkrio svoju pravu ćud? Je li otkrila podrum? Kakav li joj je bio izraz lica kada se promijenio, koliko dugo ju je držao na životu?

Najgore od svega bilo je to što su Fredrica i Gumb ostali prijatelji do posljednjeg trenutka; napisala mu je poruku za vrijeme boravka u jami.

Petparački listovi promijenili su Gumbov prvobitni nadimak u Mr. Hide i bijesni što se sami nisu sjetili tog imena, praktično su opet počeli vrtjeti istu priču. Sigurna u srcu Quantica, Starlingova se nije morala gnjaviti s novinarima, ali zato se petparački tisak gnjavila njome.

National Tattler kupio je od dr. Fredricka Chiltona vrpce sa snimljenim razgovorom koji je Starlingova vodila s dr. Hanni-balom Lecterom. TattlerJe

nadogradio njihov razgovor i počeo seriju pod nazivom "Drakulina nevjesta" i natuknuo da je Star-

280

lingova u zamjenu za obavještenja ponudila Lecteru iskrena seksualna otkrića, prenijevši Starlingovoj ponudu iz Velvet Tal-ksa: Časopisa za seks preko telefona. Časopis People objavio je kratak, lijep članak o Starlingovoj u kojem je iskoristio slike iz godišnjaka sa sveučilišta Virginija i iz Luteranskog sirotišta u Bozemanu. Najbolja je bila slika kobile, Hannahe, u poznim godinama, na kojoj je vukla kola puna djece.

Starlingova je izrezala Hannahinu sliku i stavila je u novčanik. Jedino je to sačuvala.

Rane su počele zacjeljivati.

281

I

60.

Ardelia Mapp bila je sjajan učitelj... mogla je naslutiti koje će pitanje iz lekcije biti na testu bolje nego što je leopard uočavao šepanje na velikoj udaljenosti... ali nije bila bogzna kakav trkač. Rekla je Starlingovoj daje to zato što je otežala od previše činjenica.

Zaostala je za Starlingovom dok su trčale i stigla je tek kod starog DC-6 koji je FBI koristio za simulaciju otmica aviona. Nedjeljno jutro. Dva dana provele su nad knjigama i odgovaralo im je slabo sunce.

- Što je Pilcher rekao preko telefona? -upita Mappova, naslo-nivši se na kotač.

- On i sestra imaju kuću na Chesapeakeu.

- Aha, i?

- Sestra mu je trenutno tamo s djecom i psima, i možda mužem.

-Pa?

- Oni su u jednom dijelu kuće... to je stara vlažna kuća pokraj vode koju je naslijedio od bake.

- Skrati.

- Pilch je u drugom dijelu. Slijedećeg vikenda želi da odemo tamo. Kaže da ima puno soba. "Ima ih koliko ti duša želi", mislim daje tako rekao. Pozvat će me i njegova sestra, tako je rekao.

- Šališ se. Mislila sam da ljudi više ne rade takve stvari.

- Napravio je ovakav scenarij... nema žurbe, šecemo se plažom, vraćamo se, a tamo nas čeka vatra u kaminu, psi se zaletu na nas i sve nas zamažu šapama punim pijeska.

- Kakva idila, ummm-mmmm, velike šape pune pijeska, nastavi.

- Pretjeruje, s obzirom da nikad nismo izašli na spoj. Tvrđi da je najbolje spavati s dva do tri velika psa kada doista zahladi. Kaže da imaju dovoljno pasa da svatko od nas dobije dva.

- Pilcher te priprema na stari trik sa psima, odbrusila si mu nešto, jesam li u pravu?

- Tvrđi da je odličan kuhar. Sestra je to potvrdila.

- Oho, znači već te je zvala.

-Aha.

- Kako ti se čini?

- U redu. Kao da se nalazila u drugom dijelu kuće.

- Što si joj odgovorila?

- Rekla sam: "Da, hvala vam", eto to sam joj rekla.

- Odlično - odgovori Mappova. - Baš odlično. Najedi se rakova. Zgrabi Pilchera i počni ga mahnito ljubiti, pobjesni.

282

283

6L

Konobar je gurao kolica po debelom tepihu kroz hodnik hotela Marcus.

Zaustavio se kod vrata apartmana 91 i blago pokucao zglobovom u rukavici. Nagnuo je malo glavu i opet pokucao kako bi ga uspjeli čuti od glazbe koja je dolazila iznutra... Bach, Drugi i treći odlomak Inventionsa, za klavirom Glenn Gould.

- Slobodno.

Gospodin sa zavojem preko nosa bio je odjeven u kućni ogrtač i nešto je pisao za radnim stolom.

- Spustite pokraj prozora. Mogu li vidjeti vino?

Konobar ga donese. Gospodin ga podiže prema svjetlu stolne svjetiljke i grlicem dodirne obraz.

- Otvorite ga, ali ga ne vraćajte u led - reče on i da mu veliku napojnicu na dnu računara kojeg je potpisao. - Neću ga sad kušati.

Nije želio da mu konobar pruži čašu s vinom kako bi ga kušao... nije mu se svidio miris pojasa njegova sata.

Dr. Lecter je bio odlično raspoložen. Ovih tjedan dana prošlo je dobro. Bio je zadovoljan i promjenama svojeg izgleda; čim izvrši još neke manje popravke u bojenju, moći će skinuti zavoje i slikati se za putovnicu.

Sam je mijenjao svoj izgled... ubrizgavao je manje doze silikona u nos. Za silikonski gel nije mu bio potreban recept, ali se zato potkožne injekcije i novokain nisu mogli drugačije nabaviti. Tu teškoću je svladao tako što je digao recept sa šaltera za vrijeme gužve u ljekarni u blizini bolnice. Izbrisao je "svračje noge" pravog liječnika pomoću tekućine koju upotrebljavaju daktilografkinje i fotokopirao prazan recept. Prvi recept koji je napisao bio je kopija onoga što je ukrao i vratio gaje u ljekarnu, tako da ništa nije nedostajalo.

Efekt koji je postigao nije bio ugodan i dobro je znao da će silikoni početi lutati uokolo ako ne bude pažljiv, ali poslužiti će svrsi dok ne stigne u Rio. U vrijeme kad je počeo sve veću pažnju posvećivati svojim hobijima... mnogo prije no što je bio uhapšen...dr. Lecter je

284

stvorio zalihe za vrijeme kad bi mogao postati bjegunac. U zidu jedne kolibe za odmor na obalama rijeke Susquehanna sakrio je novac i dokumente na drugo ime, uključujući tu i putovnicu i kozmetička pomagala koja je imao dok se fotografirao za putovnicu. Putovnica je do sada sigurno istekla, ali mogao ju je vrlo brzo produžiti.

Pošto je više volio kroz carinu proći s velikim bedžom neke grupe na grudima, već se prijavio za putovanje pod sablasnim nazivom "Južnoamerički sjaj" koje će ga odvesti do Rija.

Podsjetio je sam sebe napisati ček na ime pokojnog Llovda Wymana kojim će platiti hotelski račun, te si na taj način osigurati dodatnih pet dana dok ček ne prođe kroz banku, što je bilo bolje nego platiti American karticom čiji se računi obrađuju računalno.

Ovu večer posvetio je pisanju pisama koje će morati poslati preko Londona.

Prvo je poslao Barnevju izdašnu napojnicu i zahvalio mu se na mnogim ljubaznostima dok je bio u bolnici za mentalno poremećene.

Zatim je napisao poruku za dr. Fredricka Chiltona koji se nalazio pod nadzorom federalaca, najavivši mu svoj skorašnji posjet. Poslije njegova posjeta, napisao je, u bolnici će doći do zaključka da je bolje da mu na čelu tetoviraju upute za hranjenje kako bi uštedjeli na papiru.

Posljednje je, kad si je ulio u čašu odličnog Batard-Montra-cheta, naslovio na Clarice Starling:

Pa, Clarice, jesu li jaganjci prestali vrištati?

Dugujete mi jednu obavijest, vi to znate, i volio bih je dobiti.

Može oglas u nacionalnom izdanju Timesa i u Internacional Herald-Tribuneu, bilo kojega prvog u mjesecu. Bit će bolje da ga date i u China Mail.

Neću se iznenaditi ako odgovor bude i da i ne. Jaganjci će na određeno vrijeme utihnuti. Ali, Clarice, prosudite sami uza sve milosrđe zatvorskih mjerila Pravde; morat ćete se stalno ispočetka boriti za tu blagoslovljenu tišinu. Zato što vas pokreće nevolja, viđena nevolja, nevolja koje se nikada ne rješava, nikada.

Ne namjeravam vas posjećivati, Clarice, svijet je mnogo zanimljiviji dok ste vi tu. Pobrinite se vratiti mi istom ljubaznošću.

Dr. Lecter dodirne perom usne. Pogleda u noćno nebo i osmjehne se.

285

Imam prozore.

Orion se upravo nalazi iznad obzorja, sjajniji no što će to ope biti prije 2000 (uopće vam ne namjeravam reći koliko je sati koliko je on visoko na nebu). Ali pretpostavljam da ga i vi vidite. Neke su nam zvijezde zajedničke, Clarice.

Hannibal Lecter

Daleko na istoku, na obali Chesapeakea, Orion je bio visoko na jasnom noćnom nebu iznad velike stare kuće i sobe u kojoj je gorjela vatra cijelu noć, a njegova svjetlost nježno je titrala zajedno s vjetrom iznad dimnjaka. Na velikom krevetu ima mnogo pokrivača, a na njima i ispod njih ispružilo se nekoliko ogromnih pasa. Dodatna gomila ispod pokrivača može, ali ne mora biti Noble Pilcher, to je nemoguće utvrditi pri ovakvom osvjetljenju. Međutim, lice na jastuku, ružičasto pri svjetlosti vatre, nedvojbeno pripada Clarici Starling, ona čvrsto spava, sanja ugodne snove, okružena tišinom jaganjaca.

286